

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Reality showde vaatamine: harjumused ja ajendid

Bakalaureusetöö

Merit Välba
Juhendaja: professor Peeter Vihalemm

Tartu
2005

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
I Töö teoreetiline ja empiiriline raamistik	4
1.1. <i>Reality show</i> mõiste ning sarjade areng maailma televisioonis	4
1.2. <i>Reality show</i> d Eesti teleekraanil	6
1.3. <i>Reality show</i> de mõju	8
1.4. <i>Reality show</i> de vaatamise ajendid	9
1.5. <i>Reality show</i> de kriitika Eesti meedias.....	12
1.6. <i>Reality show</i> de populaarsus Eesti televaatajate seas sarjade vaatajanumbrite alusel	14
1.6. Uurimisobjekt ja uurimisküsimused	16
II Metoodika.....	18
2.1. Meetod	18
2.2. Valimi kirjeldus ja valiku põhjendus	18
2.3. Tulemuste esitus.....	19
2.4. Meetodi kriitika.....	19
III Tulemuste analüüs	20
3.1. <i>Reality show</i> de populaarsus Eesti televaatajate seas intervjuude põhjal	20
3.2. Intervjueritute harjumused <i>reality show</i> de vaatamisel.....	24
3.3. Vastajate poolt välja toodud <i>reality show</i> de vaatamise ajendid	29
3.3.1. Intervjueritute põhjendused enda <i>reality show</i> de vaatamise kohta.....	29
3.3.2. Intervjueritute põhjendused <i>reality show</i> de populaarsuse kohta Eestis...	32
3.4. Intervjueritute suhtumine <i>reality show</i> desse	36
3.4.1. Intervjueritute suhtumine <i>reality show</i> des osalemisse ja sarjade osalejatesse.....	36
3.4.2. Intervjueritute suhtumine <i>reality show</i> desse kui elulisse või konstrueeritud reaalsusesse	41
3.5. <i>Baarist ja Naistevahetusest</i> detailsemalt.....	43
IV Diskussioon ja järeldused	50
Kokkuvõte.....	57
Kasutatud kirjandus	60
Kasutatud allikad	63
Summary	64
Lisad.....	66
Lisa 1: <i>Reality show</i> d Eesti teleekraanil	66
Lisa 1.1: Eestis toodetud <i>reality show</i> d	66
Lisa 1.2: Välismaised <i>reality show</i> d	66
Lisa 2: <i>Reality show</i> de vaatajanumbrid perioodil 05.09. 2004 – 01.05.2005	67
Lisa 3: Intervjuu kava	67
Lisa 4: Intervjuude transkriptsioonid	69
4.1. Intervjuu Allaniga	69
4.2. Intervjuu Angelaga.....	76
4.3. Intervjuu Anna-Mariaga.....	81
4.4. Intervjuu Arliga.....	88
4.5. Intervjuu Kaidoga	94
4.6. Intervjuu Kaljuga	98
4.7. Intervjuu Külliga.....	106
4.8. Intervjuu Liliyaga	111

4.9. Intervjuu Nelega.....	115
4.10. Intervjuu Ragnariga	120
4.11. Intervjuu Taistoga	125

Sissejuhatus

Oma lõputöös uurin *reality show*de vaatamise harjumusi ja ajendeid. Teema väärrib uurimist mitmel põhjusel. Esiteks, kuna Eesti teleekraanil on *reality show*de näol tegemist suhteliselt uue teležanriga, ei ole nende vaatamise harjumusi ja põhjuseid Eesti televaatajate seas varem uuritud. Teiseks osutusid 2004. aasta sügisene ning 2005. aasta kevadine telehooaeg seniseks *reality show*de populaarsuse kõrgajaks, seda nii nende vaadatavuselt kui meediakajastuselt.

Töö eesmärk on anda ülevaade *reality show*de populaarsusest Eesti televaatajate seas, seda nii Emori vaatajanumbrite kui lõputöö raames läbi viidud süvaintervjuude põhjal. Süvaintervjuude alusel analüüsin ka intervjueeritute harjumusi *reality show*de vaatamisel, vastajate suhtumist *reality show*desse ning seda, kuidas inimesed põhjendavad *reality show*de vaatamist. Kui suures osas käsitleb töö *reality shows*id kui sellist ning lähtub intervjueeritute vaadatavatest sarjadest, siis eraldi analüüsin töös intervjueeritute suhtumist sarjadesse *Naistevahetus* ja *Baar*. Need kaks sarja väärivad lähemat uurimist, kuna neist esimene on seni Eesti teleekraanil näidatud *reality show*dest suurimate vaatajanumbritega ning teine pälvis kõige ulatuslikuma meediakajastuse ning kerkis teistest sarjadest enam esile avaliku arutlusainesena.

Kõigepealt esitan töös antud valdkonna teoreetilise ja empiirilise raamistiku. Uurimistulemused esitan ja analüüsin uurimisküsimustest lähtuvalt. Diskussiooni ja järelduste osas seon töös esitatud teooria ja empiirika uuringutulemustega ning vastan uurimisküsimustele.

Juhendamise eest avaldan tänu professor Peeter Vihalemmale. Tänuõnad edastan ka Margo Veskimägile firmast TNS Emor ning Hanna Sheinile.

I Töö teoreetiline ja empiiriline raamistik

1.1. *Reality show* mõiste ning sarjade areng maailma televisioonis

“*Reality TV*” mõistet on kasutatud mitme erineva meelelahutusliku või *infotainment* programmi kohta, mistõttu ei ole “*reality show*” mõistel ainuühest tähendust. “*Reality show*” hõlmab endas elemente paljudest erinevatest teležanritest, millest ühegi nimetus ei ole aga piisav “*reality show*” mõiste asemel kasutamiseks. (Bonner 2003)

Reality TV eelkäijateks peetakse varjatud kaamera erinevaid variante, sealhulgas näiteks *America's Funniest Home Videos* (Ameerika naljakaimad koduvideod) ning juba 1948. aastal alguse saanud *Candid Camera* (Varjatud kaamera). (Murray 2004, Thalheim 2004, Von Feilitzen 2004) Esimeseks moodsa aja tõsielusarjaks peetakse USA-s 1973. aastal loodud PBC 12osalist telesaadet *Ameerika perekond*, kus filmiti ühe Ameerika perekonna elu. (Thalheim 2004)

1990ndate algul, mil *reality TV* maailmas populaarseks tõusis, mõisteti “*reality TV*” all peamiselt sarju, mis kajastasid eestkätt politsei, kiirabi ja päästeteenistuse igapäevatööd. (Bonner 2003, Von Feilitzen 2004) Sellelaadseid sarju esindab näiteks sari *American Cops*. 1990ndate tavainimesi jälginud *reality show*des saab eristada kahte erinevat põhimõtet. Esiteks sarjad, mis pandi kokku päästeameti videoklippidest (näiteks *World's Worst Drivers*) ning teiseks nii-öelda dokumentaalsebid, kus inimesi jälgiti mingis tegevuses teatud ajaperioodi vältel (näiteks *Driving School*). (Bonner 2003)

Teine saateprogramm, mille puhul on “*reality show*” mõistet kasutatud, on pikad *talk show*d 1980ndatest ja 90ndatest. *Reality show*de tootmise populaarsuse üheks peamiseks põhjuseks on asjaolu, et neid on odavam toota kui draama- või komöödiasarju. Lisaks sellele meelitavad *reality show*d suurt hulka erinevat vaatajaskonda, sealhulgas teletootjatele ihaldusväärseid noori. (Hill 2000, Pullerits 2003) Kui esimesed tõsielusarjad maailmas jõudsid ekraanile 1990ndate algul, siis populaarsuse saavutasid need sajandivahetuse paiku. (Pullerits 2003) Ameerika Ühendriikides peetakse *reality show*de fenomeni algusajaks 2000. aasta suve. (Murray 2004) Populaarsust on aidanud suurendada ka tõsiasi, et tõsielusarjad on aastatega üha enam nihkunud õhtusele *prime-time*ile ehk telerivaadatavuse tippajale. (Pullerits

2003, Murray 2004) Lisaks sellele, et telekanalid sisustavad *reality show*dega kõige vaatajaterohkema õhtuse aja, näidatakse *reality shows*id, peamiselt *talk show*del baseeruvaid, ka päevasel ja pärastlõunasel ajal. (Murray 2004)

Lisaks tootmise odavusele ja suurele vaadatavusele tagavad *reality show*d telekanalitele majandusliku kasumi ka televaatajate kaasamise kaudu. Nimelt on Ameerika Ühendriikides väga levinud, et sarjade interneti portaalide külastamine on inimestele tasuta. Euroopas meelitatakse televaatajatelt raha välja telefoni teel, nii helistamise kui lühisõnumite saatmise kaudu. (Murray 2004)

Maailma üks esimesi ning populaarsemaid *reality shows*id on 1992. aastal MTV ekraanile jõudnud *MTV Real World*, mis jälgib, kuidas punt üksteisele tundmatuid noori saavad hakkama kooselu ja ühiste ülesannetega. Sellele järgnenud *Survivor* (*Ellujääja*) pani alguse robinsonaadide tüüpi tõsielusarjadele ning nii-öelda *reality show*de tsunamile – ekraanile jõudsid järgemööda ellujäämise ja vastupidavusel põhinevad sarjad nagu *Boot Camp* (*Sõjaväelaager*), reetmisel põhinevad kavad nagu *The Mole* (*Reetur*) ja *Big Brother* (*Suur Vend*) ning kire ja ahvatluse sarjad nagu *Temptation Island* (*Ahvatluste saar*) ja *Chains of Love* (*Armastuse ahelad*). (Pajula 2003)

Kui *reality show*des osalenud tavainimesed enam piisavalt hästi ei müünud, hakkasid tõsielusarjade tootjad sarjadesse kaasama kuulsusi – näiteks Donald Trump sarjas *The Apprentice* (*Õpipois*). Keskklassile suunatud *reality show*dena võib välja tuua näiteks *Trading Places* (*Korterivahetus*), kus naabrid vahetavad omavahel maja või korteri võtmed ja teevad ühes toas disaineri juhendamisel remondialgud, ning *While You Were Out* (*Kui sind kodus ei olnud*), kus üks pereliige valmistab teistele kodukaunistusliku üllatuse. (Pajula 2003)

Arvuliselt kõige enam on kohtingutele, armastusele ja abiellumisele keskenduvaid *reality shows*id, millest tuntumad on näiteks *Joe Millionaire* (*Vaba miljonär*) ja *Bachelor/Bachelorette* (*Vallaline*). Kohtingusaated on väga populaarsed ka reklaamiandjate jaoks, kuna neid vaatavad eelkõige noored maksujõulised inimesed. (Pajula 2003)

Eraldi trendina võib näha dokumentaaldraama, dokumentaalseebi ning isegi spordiürituste elementide kasutamist tõsielusarjades. Näitena võib tuua sarja *Sorority House* ja *Fraternity Life*, mis kajastavad rebaste kannatusi ja kõhklusid nais- või meeskorporatsiooni astumisel ning edasistes tegevustes. (Pajula 2003)

Kui algsed robinsonaadid, omavaheliste suhete ja kaaslaseotsingu *reality show*d rõhustid eelkõige seksikusele, sensatsioonilisusele ja šokeerivusele, siis 2002.–2003. aasta telehooajal hakkasid telekompaniid neid omadusi vähendama (Pullerits 2003) ja *reality show*de trendina kerkis esile naistevahetamine (*Wife Swap*). Maailma tõsielusarjade tänaseks trendiks on perekasvatamine ning viimaseks rohkelt kõneainet tekitanud sarjaks on Inglismaalt pärinev *Superlapsehoidja (Supernanny)*, kus probleemsete lastega perre saadetakse pereidüllil taastama lapsehoidja. (Noormets 2005)

1.2. Reality showd Eesti teleekraanil

Ülevaate kodumaistest *reality show*dest Eesti teleekraanil annab lisa 1.1 ning välismaistest lisa 1.2.

Kui *reality show*d 2000. aastal Eesti teleekraanile jõudsid, oli nende näol tegemist niivõrd uue nähtusega, et eesti keeles ei olnud vastet nende tähistamiseks. Nüüd, mil nii välismaised kui Eestis toodetud tõsielusarjad on ekraanil juba mitmendat aastat, võib endiselt täheldada samalaadset probleemi. Nii on täpsuse ja suupärasuse mõttes tänaseni kasutusel peamiselt ingliskeelne originaalmõiste “*reality show*”, sest nagu on välja toonud teleajakiri Nädal, kõlaks mõiste otsene eestikeelne selgitus “reaalsusega seotud telemäng” (Nädal 17.09.2004) ning “reaalsusega flirtiv televisioon” ja “reaalsusest lähtuv televisioon” (Laulik 2003) kohmakalt.

Reality show eestikeelseks vasteks on kujunenud peamiselt “tõsielusari”, mida antud tööski *reality show* sünonüümina kasutan. Kuigi ka “tõsielusarja” mõistet *reality show* sünonüümina võib kritiseerida, eeskätt sellest aspektist, et nii nagu algse “*reality show*” mõistegi, viitab seegi tõsielususele, reaalsusele, kuigi paljude *reality show*de puhul ei ole tegemist tõsielususega, vaid vähemalt mingil määral konstrueeritud reaalsusega. Peale “*reality show*” ning “tõsielusarja” mõistete on sarjadest kõneldud ka teisigi termineid kasutades. Näiteks Hagi Shein (2004) on kasutanud mõistet “reaalsusmäng”, tuues sellega esile *reality show*de mängulist aspekti.

Siinkohal annan tekstilise ülevaate *reality show*dest Eesti teleekraanil, mida täiendab tabel Eesti telekanalitel eetris olnud tõsielusarjadest töö esimeses lisas. Eesti teleekraanile jõudsid *reality show*d nii Euroopas kui USA-s 1990ndate teisel poolel

arendatud ja populaarsust kogunud seiklusmängu ehk Robinsonimängu formaadis, mis ühendab endas dokumentaali ja traditsioonilise telemängu tunnuseid. Robinsonimängu ideeks on inimkatse, kus pidevalt kaamera vaateväljas viibiv rühm inimesi veedab teatud aja eraldatud paigas ja hääletab iga nädal endi hulgast ühe välja. Seiklusmängus saavad tavaliselt määravaks osalejate omavahelised intriigid. (Unt 2003)

Nii oli esimeseks *reality showks* Eestis 2000. aastal TV3 poolt korraldatud kolme Balti riigi ühisprojekt *Robinson*, kus osalejad saadeti elama üksikule laiule. Sellele järgnesid Malaisias filmitud *Robinson* (2001) ning Hiiumaal filmitud *Farm* (2002). (Unt 2003) 2003. aasta kevadel oli TV3 ekraanil leedulaste originaalformaadi eeskujul tehtud kodumaine *Telepäästmine*.

Uue suuna ning nii-öelda seebi, eelkõige dokumentaalsebile iseloomulikke jooni *reality showde* tootmisesse toonud Hollandi sarja *Big Brotheri* eeskujul toodetud sarjad *Ahvatluste saar (Temptation Island)* ja *Vill@ (The Villa)* olid Kanal 2 ekraanil ajavahemikus 2001 kuni 2003. Esimene Eestis toodetud sedalaadi mäng oli samuti Kanal 2 eetris olnud *Salasuhe*. (Unt 2003) Suhete ja kohtamismäng *Õige valik* jõudis TV3 ekraanile 2003. aasta sügishooajal ning tänu populaarsusele uuesti 2004. aasta märtsikuus ja lühikese projektina sama aasta detsembris. Dokumentaalsarja elemente sisaldas ka 2001. aastal Eesti Televisiooni ekraanil olnud päästeteenistujate elu kajastanud kodumaine *I12*.

2004. aasta algul jõudis Eesti teleekraanile mitu eelkõige osalejate omavahelistele suhetele rõhuvat välismaist *reality showd*: *Vaba miljonär (Joe Millionaire)* tavalise ehitustöölise kehastatud miljonäri kaaslane otsingust, *Korter (The Block)* neljast armastajapaarist, kes võistlevad räämas korterite renoveerimisel, ning Emmy auhinnaga pärjatud ja MTV kõigi aegade vaadatuimaks programmiks peetava *Osbourne'id (The Osbournes)* rockstaar Ozzy Osbourne'i perekonnast.

Suhtesarjade trend jätkus ka 2004. aasta suvel, mil TV3 tõi ekraanile sarja *Minu väga paks ja täiesti talumatu peigmees (My Big Fat Obnoxious Fiance)* ning *Vaba miljonäri* järje, sarja *Uus vaba miljonär (The Next Joe Millionaire)*. Kanal 2 alustas sügisel *Korter 2 (The Block 2)* näitamist.

2004. aasta sügisel ja talvel tõid Eesti telekanalid ekraanile nii maailmas kui Eestis populaarseks osutunud *reality showd*. Kanal 2 näitas sarju *Ameerika supermodellid 2 (America's Next Top Model)* ja *Hirmu faktor (Fear Factor)* ning TV3 *Totaalset muutumist (Extreme Makeover)* ja *Appi tõttab stiilne viisik (Queer Eye for the*

Straight Guy). 2005. aasta jaanuarist alustas TV3 osalejate kodude muutmist kajastanud *Totaalne muutumine kodu-eri (Extreme Makeover Home Edition)*.

Eestis toodetud *reality show*de tuumik jõudis ekraanile 2004. aasta sügisel, mil TV3 alustas Eesti seni viimase robinsonaadi, *Džunglistaari* näitamist, kus kaamerad jälgisid neli nädalat Eesti, Läti ja Leedu avaliku elu tegelaste elu Malaisias. Lisaks *Džunglistaarile* tõi TV3 ekraanile kodumaise anekdoodirääkijate võistlust kajastava *Kuldsuu*. Omatoodangu kõrval jõudis TV3 vahendusel Eesti televaatajateni ka maailmas populaarsust kogunud formaadi (*Wife Swap*) põhjal tehtud *Naistevahetus*, kus kaks pereema vahetavad oma kohad kümneks päevaks.

Kanal 2 alustas samal sügisel *Baariga*, mille 12 võistlejat kolisid kokku Tallinna südalinna korterisse ja hakkasid ühiselt pidama baari Tallinna kesklinnas. *Baar* ja *Naistevahetus* tekitasid juba enne eetrisse jõudmist ajakirjanduses elevust, kuna mõlema saate tegijad lubasid osalejate 24-tunnist jälgimist ja filmimist.

Populaarseteks *reality show*deks osutunud *Baari* ja *Naistevahetuse* tegelased jäid teleekraanile ka peale sarjade lõppemist. Nimelt tõi TV3 2004. aasta detsembris ekraanile saate *Elu pärast naistevahetust* ning Kanal 2 2005. aasta veebruaris *Elu pärast Baari*. 2005. aasta jaanuaris jõudis ekraanile ka neljaosaline kodumaine *reality show* *Lennujaam*, mis jälgis igapäevatoimetusi Tallinna Lennujaamas.

2005. aasta märtsis jõudsid TV3 eetrisse tõsielusarjad *Miljardärist mässaja (The Rebel Billionaire)*, kus maailma rikkamaid mehi, Virgini kontserni omanik Richard Branson otsib ekstreemsete proovilepanekute kaudu oma kompaniisse uut tippjuhti, ning reisijuhtideks pürgivate osalejate elu Tenerife saarel kajastav kodumaine *Tenerife*. Aprillis alustas Kanal 2 Siberis filmitud *Hirmu faktori* osade näitamist, kus osales ka neli eestlast, ning ekraanile jõudis ka *Pöörane seiklus (Amazing Race)* ümber maailma miljoni dollari jahtijatest. Seni kõige viimase *reality show*, *Kleidi ikkes (He's a Lady)* näitamist alustas TV3 2005. aasta aprillis. Sarjas peavad üksteist meest võimalikult elutruult naisteks kehastuma.

1.3. Reality showde mõju

Maailmas laialt levinud ja vaatajate seas populaarsete *reality show*de puhul kerkib teravalt esile küsimus nende mõjust vaatajatele. Pacific Telecommunications Council (PTC) tõstab *reality show*de puhul esile kolme sisulist aspekti: seksuaalsuse, räpase

keele ning vägivalla presenteerimist *reality showdes*. Oma uuringutes tuvastas PTC avalik-õiguslike telekanalite *reality showdes* ühe tunni kohta keskmiselt 9,5 näidet seksuaalsusest, räpasest keelest ja vägivallast. Kaabeltelevisioonis näidatud *reality showde* puhul oli sama näitaja aga 29,4, seega üle kolme korra kõrgem kui avalik-õiguslike telekanalite *reality showde* puhul. (Bateman 2002, Wearstler 2002, kaudu)

Sellised uuringutulemused teevad vägagi murelikuks, arvestades televisiooni suuremat mõju teiste meediakanalitega võrreldes. Eriti tõsine probleem on *reality showde* mõju noortele, kes moodustavad suure osa sarjade vaatajaskonnast ning kes on välistele mõjutustele, sealhulgas meediale, eriti vastuvõtlikud. *Reality showdeks* ehk tõsielusarjadeks nimetatud saadetes alkoholipruukimise, suitsetamise, vabameelsete seksuaalsuhete ja ropendamise presenteerimine võib jätta noortele mulje, et tegelik reaalsus ongi selline või peaks selline olema. (Wearstler 2002)

1.4. Reality showde vaatamise ajendid

Reality showde vaatamise põhjuseid on uurinud Ohio Ülikoolis Steven Reiss ja James Wiltz, kes kasutasid selleks kuueteistkümne põhiajendi teooriat ehk tundlikkuse teooriat (*sensitivity theory*), mis esindab meediapsühholoogias “tasude ja tarvete” lähenemist. (Reiss & Wiltz 2004) Teooria võtab “tasude ja tarvete” kontseptsioonilt üle eeldused, et meediakasutus on motiveeritud, et inimesed valivad meediat oma vajadustest lähtuvalt ning et meediakasutus võistleb inimeste vaba aja sisustamisel teiste tegevustega. (Perry 2002, Reiss & Wiltz 2004, kaudu)

Reiss ja Wiltz lasid 239 täiskasvanul hinnata kuueteistkümne põhiajendi – võim, uudishimu, iseseisvus, staatus, sotsiaalsed suhted, kättemaks, austus, idealism, füüsiline koormus, romantika, perekond, kord, söömine, nõustumine, hingerahu, säästmine – põhiajendi olulisust enda jaoks ning seda, kui palju vastajad vaatasid ja nautisid *reality showsid*. (Reiss & Wiltz 2004)

Tundlikkuse teooria ehk kuueteistkümne põhiajendi teooria järgi pööravad inimesed tähelepanu nendele stiimulitele, mis on olulised nende kõige põhilisemate motiivide rahuldamiseks ning ignoreerivad stiimuleid, mis on põhiliste motiivide rahuldamisel ebaolulised. Televisiooni puhul on tõestatud, et vaataja isiklikud ajendid mõjutavad tugevalt vaatamiseelistusi. (Bryant 2002, Reiss & Wiltz 2004, kaudu) Nii meeldib agressiivsetele lastele vaadata agressiivsust sisaldavaid (Freedman 1984,

Reiss & Wiltz 2004 kaudu), usklikele inimestele usklike (Hoover 1988, Reiss & Wiltz 2004, kaudu) ning seksuaalsust rõhutavatele inimestele seksuaalsust presenteerivaid saateid (Greenberg & Woods, 1999; Ward & Rivadeneya 1999, Reiss & Wiltz 2004, kaudu). Agressiivsust presenteerivaid filme vaatavad agressiivsed lapsed imiteerivad tihtipeale teleekraanilt nähtud vaenulikkust, selle asemel et rahulduda televisioonist nähtuga. (Perse, 2002; Bandura & Walters, 1965; Kenny, 1952, Reiss & Wiltz 2004, kaudu) Seega ei saa inimeste vajadused televisiooni vaatamisega rahuldatud, vaid vaatajad seavad televisioonis nähtut pigem reaalsuse normiks, hakates seda reaalselt ellu rakendama.

Reissi ja Wiltzi uuringu järgi on *reality showde* vaatamise peamiseks ajendiks välja toodud kuueteistkümnest staatus. Staatusele orienteeritud inimesed tahavad tunda end tähtsana ning *reality showd* täidavad seda psühholoogilist vajadust kahel viisil. Esiteks, vaatajad tunnevad, et nemad on *reality shows* osalevatest inimestest parema staatusega. Teiseks, *reality showde* populaarsus tähendab vaatajate jaoks seda, et miljoneid vaatajaid huvitab tavainimeste nägemine ekraanil, mis rõhutab tavainimeste tähtsust. Nii tunnevad tavainimestest vaatajad endisarnaseid inimesi ekraanil nähes, et ka neil on võimalus televisiooni kaudu kuulsaks saada. (Reiss & Wiltz 2004)

Reality showsid motiveerib vaatama ka kättemaks, mis on tihedalt seotud televaatajate sooviga tekitada teiste inimestega võistlusmoment. (Reiss 2000, Reiss & Wiltz 2004, kaudu) Inimesed, kes väldivad konflikte, viha ja võistlusmomenti, ei vaata tavaliselt ka *reality showsid*, kuna need presenteerivad tihti just osalejate omavahelist võistlemist ja konflikti. Kuna *reality showd* on oluliseks jututeemaks vestlusringides, vaatavad neid pigem seltskondlikud inimesed. *Reality showsid* ei armasta vaadata tugevalt moraali järgivad inimesed, kuna sarjad presenteerivad moraalse käitumise asemel kasulikkusest lähtuvat tegutsemist. (Reiss & Wiltz 2004)

Tänapäeval on esile kerkinud tendents, et *reality showd* on väga populaarseks osutunud noorte seas, kes vaatavad üha enam nende vanusele otseselt mitte suunatud saateid. (Hobson 2004) Nii on tõsielusarjade vaatamise ajendeid uuritud eraldi ka noorte seas.

Noori võib *reality showde* puhul meelelahutus ja põnevus (Von Feilitzen 2004), mis rahuldavad noortele omast suurt uudishimu (Lee 2004). *Reality showd* on oma olemuselt tihti mängulised ning võistluslikud, mis tagab vaatajatele põnevuse. Noored

tunnevad suurt huvi kõige uue vastu, mida *reality show*de puhul täidab sarjade pidevalt uuenevad ideed ja ekraanilahendused. (Lee 2004)

Uudishimu rahuldavad *reality show*d ka selle kaudu, et sarjades ületatakse pidevalt avaliku elu ning eraelu piire. Vaatajad saavad kaamerate vahendusel osa osalejate eraelust ja isegi intiimsetest situatsioonidest. (Von Feilitzen 2004)

Noortele pakub *reality show*des huvi ka osalejate kui nende endi sarnaste tavainimeste käitumise, osalejate emotsioonide ja omavaheliste suhete jälgimine. (Von Feilitzen 2004, Lee 2004) Tihtipeale samastavad noored end mõne *reality show* osalejaga, seda rohkem olemasoleva sarnasuse põhjal kui soovi põhjal osalejaga sarnane olla. Tõsielusarja osalejate omavahelisi suhteid ja käitumist jälgivad noored eesmärgiga näha, kuidas inimesed sarjade osalejate teatud käitumisele reageerivad ning kuidas osalejad teiste poolt omaks võetakse. (Von Feilitzen 2004)

Noortele on *reality show*de oluliseks vaatamise ajendiks ka asjaolu, et sarjad pakuvad vaatajaile muudest teleprogrammidest rohkem osalemisvõimalusi. Sarjade internetileheküljed, fännide kogukonnad internetis ning helistamise ja sõnumite saatmise võimalus annavad vaatajaile tunde, et nemad saavad sarja mõjutada ja selle käiku juhtida. (Von Feilitzen 2004)

*Reality show*de vaatamist võtab enamik Suurbritannia noori “arutu meelelahutusena”, mistõttu heidavad nad kõrvale võimaluse sarjadest ka midagi õppida. Tõsielusarjadest millegi kasuliku õppimise võimalust vähendab ka asjaolu, et *reality TV*-l on madal kultuuriline kapital, kuna avalikkuses viidatakse sellele tavaliselt kui arutule meelelahutusele. (Hill 2004)

Tõsielusarjade vaatamise põhjuseid saab käsitleda ka nii-öelda sadismi hüpoteesist lähtuvalt, mille järgi on sarjade vaatamise ajendiks vaatajate enda parema olukorra nautimine. Nimelt meeldib inimestele vaadata *reality show*de osalejaid kannatamas, teades, et nad ise ei pea samu situatsioone üle elama. Televaatajad on tihtipeale enesekesksed inimesed, kes naudivad enda mugava olukorra vastandamist ekraanil nähtavate *reality show*de osalejate õnnetule olukorrale. Selle kaudu tunnevad vaatajad end teleekraanil olevatest inimestest üle olevat. (Jost 2004)

Televaatajad tahavad näha *reality show*de osalejaid halvas situatsioonis ka seetõttu, et see on vaatajaile kõige lihtsam viis osalejatega samastumiseks. Nimelt on kõik televaatajad kogenud kaotuskibedust, mistõttu tahetakse ka televisioonis teisi inimesi seda kannatamas näha. (Nõgisto 2005, Kaljas 2005, kaudu) Televaatajate samastumist *reality show*de osalejatega arvestatakse juba sarjade tootmisel ja osaliste

valikul. Nimelt peab igale vaatajale olema tegelane, kellega samastuda ja kellele kaasa elada. (Nõgisto 2005, Kaljas 2005, kaudu)

Sadismi hüpoteesi kehtivust kinnitab näiteks tõik, et televaatajatele meeldib *reality showdest* välja hääletada osalejad, kel on tekkinud tunded teise osaleja vastu, tundes sellega nurjata võimalik suhe. (Jost 2004) Just osalejatele pingelised ja stressirohked väljahääletused ja televaatajate võimalus sarja osalejaid välja hääletada on oluliseks sarjade populaarsuse põhjuseks. (Von Feilitzen 2004)

Sama põhimõtet *reality showde* vaatamise ajendina on kinnitanud ka Eesti ühe populaarsema tõsielusarja, *Baari* pearežissöör Jaanus Nõgisto: “*Vaatajal on oluline roll tõsielusarjas, nemad on need kes saavad tegelasi saatet välja hääletada. Vaataja on kohati jumala seisuses, kes saab oma mängukannidega oma suva järgi talitseda. Vaataja saab väljendada kõige rügemal moel oma negatiivsust ja kadedust. Vaataja saab tunda, mis tunne, on hävitada kellegi elu ja sedalaadi meelelahutust on inimkond aegade algusest vajanud. Nagu gladiaatorid – tribüün otsustab, kes on väärt elamist ja kes mitte.*” (Nõgisto 2005, Kaljas 2005, kaudu)

Lõplikku võimu sarja osaliste üle saavad vaatajad demonstreerida telekanalit vahetades või televiisorit välja lülitades. (Jost 2004)

1.5. Reality showde kriitika Eesti meedias

Reality showd leiavad Eesti meedias kajastust peamiselt meelelahutuslikes väljaannetes, kus kirjutatakse nii sarjade sisust, osalejatest kui põnevamatest juhtumistest tegevustikus. Põhjalikumalt ja kriitilisemalt analüüsitakse tõsielusarju aga Eesti meedias ilmuvates meediakommentaaries ja meediakriitikas, kus on kajastamist leidnud ka küsimus *reality showde* vaatamise võimalikest ajenditest ning sarjade mõjust vaatajatele ja ühiskonnale laiemalt.

Kui tõsielusarjade vaatamise ajendina on meedias välja toodud peamiselt sarja osalejatele kaasa elamist või siis hoopis nende taga rääkimise (Pajula 2003), siis küsimusele on lähenetud ka tunduvalt kriitilisemalt. Nii on väljendanud oma arvamust Mart Ummelas Vikerraadio meediakommentaaries: “*Igasugused niisugused reality showd toidavad inimeste kõige madalamaid, sageli lausa perversset piilumisinstinkti, isikliku alaväärsuse kompenseerimise või varjamise komplekse, aga ka sotsiaalse süüdimatuse ja vastutustundetusega seotud kaasaõpitud hoiakuid.*” (Ummelas 2005)

Ummelase sõnul võimaldavad tõsielusarjad inimestel jätkata teiste inimeste jälgimist teleekraani vahendusel: “*Et kogu oma suguvõsa elu on juba niigi piisavalt läbi nuhitud ja tuhnutud, nüüd lihtsalt tuleb anda inimestele võimalus tuhvida ka teiste inimeste prügikastides ja peldikupottides. Et tunda siis mesimagusat kahjurõõmu selle üle, et tema enda prügikast pole nii täis ja peldikupott pole veel sugugi nii must. Või vähemasti, kui ongi, siis keegi teine seda telekast ei näe.*” (Ummelas 2005) Ummelas toob sellega omalt poolt esile ka Reissi ja Wiltzi (2004) välja toodud tõsielusarjade vaatamise ajendi – televaatajad tahavad tunda end *reality show*des näidatavatest tavainimestest parematena.

*Reality show*de kriitilises kajastuses ei jäta meedia mainimata ka enda osalust sarjade ja nende vaatamise propageerimisel. Konkreetselt tuuakse välja eeskätt Kroonika, SLÕhtuleht ja Delfi, mis “*toituvad telesarjade ettesöödetud “uudistest”*”, ning Ärapanija ja Teletaip, mis “*seedivad omakorda ümber kirjutava pressi toorme*” (Maimik 2004). Seega tunnistab ajakirjandus, et Eesti kirjutav press toimib *reality show*dega sümbioosselt, kus üks saab kirjutamisainest ja teine meediakajastust.

Maimik (2004) käsitleb tõsielusarju sotsiaalpsühholoogiast lähtuvalt. Nimelt rõhutab ta asjaolu, et sarjade printsiip on pärit sotsiaalpsühholoogilistest eksperimentidest, kus hulk vastandliku iseloomuga inimesi pannakse kinnisesse ruumi teatud rollide ja reeglite järgi elama. Kaameratega jälgitakse ning vahendatakse televaatajaile kunstlikult loodud suhtevõrgustikus tekkivaid pingeid ning seda, kuidas mäng üha enam reaalsuseks muutub. “*Dramaturgiliste vahenditega luuakse sedavõrd puhas reaalsus-simulatsioon, mille kõrval näib päris tegelikkus kuidagi määramatu ja juhuslik.*” (Maimik 2004)

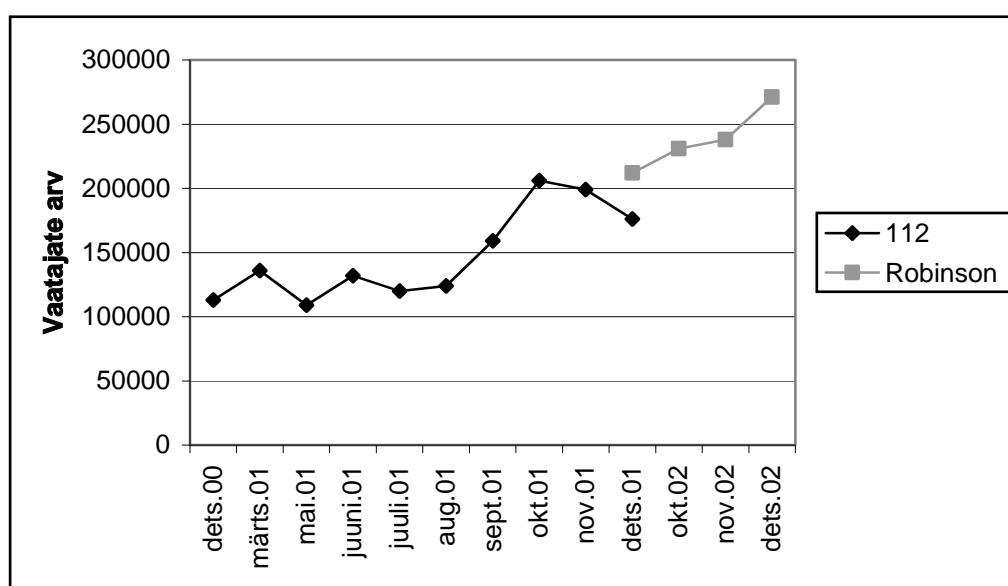
*Reality show*de populaarsuses televaatajate seas nähakse ohtu nii ühiskonnale üldiselt kui vaatajatele konkreetselt. Mart Ummelas väljendab oma meediakommentaaris muret, et “*sellised saated praeguses mahus desintegreerivad, lammutavad ühiskonda, muudavad teda üha haavatavamaks, kõlblusetumaks ja lõppkokkuvõttes ka mittetoimivaks.*” (Ummelas 2005)

1.6. *Reality showde* populaarsus Eesti televaatajate seas sarjade vaatajanumbrite alusel

Alates tõsielusarjade jõudmisest Eesti teleekraanile 2000. aastal on nende vaadatavus aina suurenenud, jõudes tippu 2004. aasta sügishooajaks.

Üheks võimaluseks *reality showde* vaatajanumbrite suurenemise jälgimisel on sama sarja erinevate hooegade vaadatavuse analüüsimine. (Graafik 1) Näiteks suurenesid kaks hooaega järjest Eesti Televisiooni eetris olnud sarja *112* vaatajanumbrid märkimisväärselt hooegade omavahelises võrdluses. Kui perioodil detsember 2000 – juuni 2001 oli sarja keskmiseks vaatajaarvuks ligikaudu 120000 vaatajat saate veerandtunni kohta, siis uuel hooajal, 2002. aasta septembrist veebruarini oli sama näitaja umbes 170000.

Tõsielusarjade populaarsuse kasvu hooegade kaupa näitavad ka 2002. aasta sügishooajal ekraanil olnud *Robinsoni* tunduvalt suuremad vaatajanumbrid võrreldes 2001. aasta sarjade omadega. Nimelt kogus *Robinsoni* sari 2002. aasta oktoobrist detsembrini keskmiselt pea 250000 vaatajat saate veerandtunni kohta, samas kui eelmise aasta sama perioodi populaarseima sarja *112* sama näitaja jäi 190000 vaataja piiresse. Seega on näha, et mitu hooaega ekraanil olnud *reality showde* vaadatavus kasvas hooajati märgatavalt ning ajaliselt hiljem ekraanil olnud tõsielusarjad kogusid rohkem vaatajaid kui eelnevatel hooegadel näidatud sarjad.

Graafik 1: *Reality showde* 112 ja Robinsonid perioodiline vaadatavuse suurenemine
Allikas: AS Emor Gallup Media uuringusuuna Tele- ja Raadioauditooriumi Päevikuuring

2004. aastal ekraanile jõudnud nii kodumaised kui välismaa tõsielusarjad saavutasid eelmiste hooaegadega võrreldes veelgi suurema populaarsuse. Seda tõestavad nii suuremad vaatajanumbrid kui tõsiasi, et kui 2002. aasta lõpuni mõõtis Emor vaatajate keskmist arvu saate veerandtunni kohta, siis alates 2003. aasta algusest mõõdetakse vaatajate keskmist arvu saate minuti kohta.

Reality showde tippajaks Eesti teleekraanil võib pidada 2004. aasta sügisest telehooaega, mil ekraanil jooksis palju erinevaid tõsielusarju, milledest paljud kogusid väga suured vaatajanumbrid. Konkurentsilt populaarseimaks *reality showks* oli *Naistevahetus*, mis kogus oma eetrisoleku perioodil, 2004. aasta septembrist detsembri lõpuni keskmiselt peaaegu 220000 vaatajat saate minuti kohta. (Lisa 2) Samale sarjale, *Naistevahetusele*, kuulub siiani ka absoluutne vaatajarekord Eesti teleekraanil jooksnud tõsielusarjade seas – 2004. aasta novembrikuus kogus sari 229000 vaatajat saate minuti kohta. (Emor 2004b)

Lisaks *Naistevahetusele* kogusid 2004. aasta sügisel telehooajal ekraanil olnud *reality showdest* kõrged vaatajanumbrid ka *Hirmu faktor: staarid tules*, *Kuldsuu*, *Džunglistaar Extra*, *Hirmu faktor*, *Džunglistaar* ja *Baar*. (Lisa 2)

Naistevahetuse originaalsaate populaarsust täiendab veelgi selle nii-öelda järelsaate, *Elu pärast naistevahetust* suur vaadatavus. Sari kogus oma eetrisoleku kuul, 2004. aasta detsembris keskmiselt üle 200000 vaataja saate minuti kohta, millega osutus tol perioodil *Naistevahetuse* järel vaadatavuselt teiseks *reality showks*. (Emor 2004c)

2004. aasta lõpuga kadusid ekraanilt populaarsed sarjad *Naistevahetus* ning *Kuldsuu*, mistõttu tõusis 2005. aasta jaanuaris vaadatavaimaks *reality showks* *Hirmu faktor – staarid tules*, mis kogus keskmiselt pea 170000 vaatajat saate minuti kohta. (Emor 2005a) Selgelt on näha, et kui siiani on periooditi populaarsemate *reality showde* vaatajanumbrid suurenenud, siis 2005. aasta alguses on nendes näha langustendentsi. Põhjuseks on tõenäoliselt asjaolu, et vaatajate seas väga populaarseks osutunud *Naistevahetus* ja *Kuldsuu* kadusid ekraanilt ning vaatajate tähelepanu hajus mitmele erinevale juba ekraanil jooksvale sarjale.

Mõningast vaatajanumbri suurenemist saab täheldada 2005. aasta märtsi populaarseima *reality show*, *Tenerife* (Emor 2005b) vaatajanumbrites, mis on kogunud märtsist maikuuni keskmiselt üle 150000 vaataja saate minuti kohta. (Lisa 2) Küll aga ei küündi see näitaja 2004. sügishooaja populaarseima tõsielusarja,

Naistevahetuse vaadatavuse näitajani, milleks oli sarja eetrisoleku ajal keskmiselt pea 220000 vaatajat saateminuti kohta. (Lisa 2)

1.6. Uurimisobjekt ja uurimisküsimused

Töö uurimisprobleemiks on *reality showde* vaatamise harjumused ja ajendid, uurimisobjektiks *reality showd* ning uuritavaks subjektiks *reality showde* vaatajad.

Uurimisküsimused:

1. Kui laialt on *reality showde* vaatamine Eesti telepubliku hulgas levinud?
  - Milliseid *reality showsid* konkreetselt vaadatakse? Millised sarjad on populaarsed vastajate lähedaste seas?
2. Millised on inimeste harjumused *reality showde* vaatamisel?
  - Kas sarju vaadatakse juhuslikult või järjepidevalt, neile peale juhtudes või teadlikult?
  - Kuivõrd pühendatakse sarjade vaatamise ajal televiisorile, kas tõsielusarjade vaatamine on põhitegevus või taustategevus?
  - Kas vaadatakse üksi või seltskonnaga, kui viimane, siis kas vaatamise ajal arutatakse saates toimuvat omavahel?
  - Kas tõsielusarjad tulevad jutuks inimeste omavahelistes vestlustes?
  - Kuivõrd otsitakse *reality showde* kohta lisainformatsiooni ajakirjandusest, tuttavatelt?
3. Mis on *reality showde* vaatamise ajendid?
  - Kuidas inimesed põhjendavad tõsielusarjade vaatamist?
  - Mida peetakse teiste inimeste tõsielusarjade vaatamise põhjusteks?
4. Inimeste suhtumine *reality showdesse* ja nende osalejatesse:
  - Kas ise osaletaks?
  - Kuidas suhtutakse osalejatesse?
  - Kas inimeste arvates saab Eestis *reality shows* osalemisega staariks?
  - Kas inimesed võtavad *reality showdes* nähtut elulise või konstrueeritud reaalsusena, kuivõrd nad näevad läbi saate autorite kavatsusi, žanri spetsiifikat ja mängureegleid?
5. Inimeste suhtumine *Baari* ja *Naistevahetusse*:

- Kuidas suhtutakse sarjadesse üldiselt, kas sarjad väärivad ekraanile toomist?
- Kuidas põhjendatakse sarjade populaarsust Eestis?

Hüpoteesid:

- Reality showd on oluline jututeema inimestevahelises vestluses ning seda aspekti rõhutab ka meedia (nt SLÕhtuleht 31.12.04: “*Nii memm kui jõngermann kisti õhtuti tõsielusarjade keerisesse, sest kui söögilauas või koolis tervet Eestit raputanud teemadel kaasa rääkida ei mõista, ole parem üldse kuss.*”)
- Eestis toodetud ja eestlastest osalejatega reality showd on populaarsemad, seda eeskätt geograafilise ja emotsionaalse läheduse tõttu.
- Tõsielusarjade populaarsuse üheks põhjuseks on asjaolu, et need pakuvad kõigile midagi – kes võtab seda reaalsusena, rahuldab neid vaadates oma uudishimu, kes näeb ettekirjutatud stsenaariumit, jälgib erinevate strateegiate rakendamist.
- Sarju vaadatakse mitmekesi ning vaatamise ajal arutatakse, kommenteeritakse ekraanil nähtut.

II Metoodika

2.1. Meetod

Andmete kogumisel kasutasin süvaintervjuu meetodit, mida pean sobivaimaks meetodiks oma lõputöö teema uurimisel. Meetodi tugevuseks *reality showde* vaatamise harjumuste ja ajendite uurimisel on asjaolu, et see võimaldas intervjueerituil väljendada oma arvamusi, mõtteid ja tundeid vabalt, oma sõnadega. Lisaks sellele said vastajad tänu süvaintervjuu suhteliselt pikale kestusele teemasse süüvida ning intervjuu läbiviimise ajal enda vastuseid täpsustada ja selgitada.

Intervjuu küsimused jagunevad põhiküsimustest lähtuvalt viide küsimusteplokki. (Lisa 3) Esimese küsimusteploki eesmärk on teada saada, mil määral ja millised tõsielusarjad on populaarsed intervjueeritute ja nende lähedaste seas. *Reality showde* harjumusi käsitlevate küsimuste eesmärk on saada ülevaade vastajate tõsielusarjade vaatamise järjepidevusest, nii-öelda tavalisest tõsielusarjade vaatamise situatsioonist, sarjade olulisusest omavahelistes vestlustes ning inimeste huvist sarjade kohta käiva lisainformatsiooni vastu. Intervjuu kolmas küsimusteplokk keskendub sellele, kuidas intervjueeritavad põhjendavad *reality showde* vaatamist ning mis põhjusel arvavad nad teisi inimesi sarjadest huvituvat ja neid vaatavat. Neljanda küsimusteplokiga uurin vastajate suhtumist tõsielusarjades osalemisse, seal osalevatesse inimestesse ning osalemisega kaasnevasse kuulsusesse. Küsimusteploki oluline alateema on ka see, kas intervjueeritud võtavad *reality showsid* elulise või konstrueeritud reaalsusena. Kahele Eesti populaarseimale sarjale, *Baarile* ja *Naistevahetusele*, keskendub viimane küsimusteplokk, kus vastajad saavad vabamalt avaldada oma arvamust nii mõlema sarja kui nende osalejate kohta.

2.2. Valimi kirjeldus ja valiku põhjendus

Jaanuaris ja veebruaris viisin läbi süvaintervjuud viie naise ja kuue mehega, kelle vanus jääb vahemikku 15–55 eluaastat. Vastajaid on nii Tallinnast, Tartust, Rakverest, Lääne-Virumaalt kui ka Ida-Virumaalt. *Reality showde* vaatamise aspektist valisin intervjueeritavad selle järgi, et nad vaataksid sarju, oleksid nendega kursis. Nii on enamik vastajaid tõsielusarjade keskmised vaatajad, kaks inimest aga suisa *reality showde* fännid.

Valimiks valisin oma sugulased, sõbrad ja tuttavad, tänu millele sain intervjuud läbi viia ühe osana omavahelisest jutuajamisest ja sõbralikust kokkusaamisest kas minu kodus või kohvikus. Lisaks arvestasin ka intervjuueeritute isikuomadusi, eelistades jutukamaid ja suhtlemisaltimaid tuttavaid. Tänu lähedastele suhetele intervjuueeritutega tundsid vastajad end suhteliselt pika intervjuu kestel vabalt ning ei peljanud oma arvamust väljendada, mis võinuks osutada probleemiks võõraste inimeste intervjuueerimisel. Peale intervjuu läbiviimist pöördus muu vestluse käigus intervjuu teema juurde tagasi mõni vastaja, kellest ühe inimese täiendused ka salvestasin.

2.3. Tulemuste esitus

Lõputöö tulemused esitan tulemuste analüüsi osas süvaintervjuude tsitaatide kaudu. Tekstis ära toodud süvaintervjuude tsitaadid on sulgudes märgitud sõnalühendiga INT (intervjuu), sulgudes toon ära ka tsitaadi autori eesnime ja vanuse. Kõikide süvaintervjuude transkriptsioonid esitan intervjuueeritute eesnimede tähestikulises järjekorras töö neljandas lisas.

Tsiteerimiseks valisin peamiselt need arvamused, mis annavad kõige paremini edasi teatud hulga vastajatele omast arvamust. Mõnel juhul olen eraldi välja toonud ka tsitaadi, mis esindab küll ainult ühe inimese arvamust, ent mis tõstatab olulise aspekti teema analüüsimise seisukohast lähtuvalt.

2.4. Meetodi kriitika

Meetodi kriitikana võib välja tuua eeskätt subjektiivsuse probleemi, seda nii intervjuude läbiviimisel kui tulemuste analüüsimisel. Kritiseerida saab ka valimi valiku aspektist lähtuvalt. Nimelt kipus paar intervjuueeritut teemast kõrvale kalduma ja liigselt lobisema, mis võis tuleneda meie omavahelistest lähedastest suhetest ja sellest tulenevast inimeste nõrgemast enesekontrollist.

Intervjuude sisukuse erinevuse ühe võimaliku põhjusena võib nimetada asjaolu, et mõni intervjuueeritav oli enne intervjuud minu lõputöö teema ja eesmärgiga rohkem kursis kui teised. Sellest tulenevalt oldi enne teema üle ehk järele mõeldud ning tänu sellele osati küsimustele konkreetsemalt vastata ja oma vastuseid põhjendada.

III Tulemuste analüüs

3.1. *Reality showde* populaarsus Eesti televaatajate seas intervjuude põhjal

Lisaks Emori uuringute *reality showde* vaatajanumbritele kinnitavad tõsielusarjade suurt vaadatavust Eestis ka lõputöö raames läbi viidud üksteist süvaintervjuud, kus enamik inimesi vastas, et vaatab erinevaid *reality showsid* ning kaks vastajat tunnistasid ennast suisa nende fänniks.

Keskmiselt on iga vastaja enda väitel vaadanud või vaatas intervjuu läbiviimise perioodil 4,8 erinevat tõsielusarja. Kui end *reality showde* fännideks tunnistanud kaks inimest nimetasid kaheksa erinevat enda vaadatavat tõsielusarja, siis enamike vastajate vastus jäi seitsme ja nelja erineva sarja vahele. Kahe vastaja sõnul vaatasid nad kolme erinevat tõsielusarja ning üks inimene väitis, et ei vaata neid üldse.

Reality showde populaarsust tõestab ka asjaolu, et enamik vastajaid väitis lisaks endale ka oma peret, sõpru ja tuttavaid tõsielusarju vaatavat. Kõige paremini osati rääkida oma perekonna vaatamisharjumustest, kellega koos sarju vaadatakse või kelle sarjade vaatamise kohta täpselt teatakse.

Näiteks minu vanem poiss ja tütar vaatasid *Baari* täitsa kohe nii, et fanaatiliselt. /--/ Ja minu arust naine vaatas seda *Naistevahetust* väga hea meelega. (INT, Arli, 49)

Pere ikka vaatab jah. Meil on üks telekas... Ei, vaatavad küll, muidugi. (INT, Taisto, 23)

Veidi vähem, ent siiski olulisel määral tõid vastajad välja oma sõprade ja tuttavate huvi *reality showde* vastu. Teadmine sõprade ja tuttavate tõsielusarjade vaatamise kohta tuleneb inimestel peamiselt sellest, et ollakse koos sarju vaadanud või sarjade vaatamine ja nende sisu on omavahel jutuks tulnud. Oma sõpruskonnas nimetasid vastajad olevat ka *reality showde* fänne.

Siis, kui telekat vaadatakse, siis ikka vaadatakse *reality showsid*. (INT, Angela, 15)

Jaa! Mõni tuttav kohe väga tõsiselt jälgis seda *Naistevahetust*... /---/ Ei, tegelikult ka... Näiteks seda *Baari* ikka vaadati päris hullult. (INT, Külli, 21)

Ja noh sõprade kohta ma ei oska nagu väga palju öelda, aga... aga siin mõned on kommenteerinud midagi, ju nad siis ka vaatavad. (INT, Taisto, 23)

Seda, et ta ei vaata *reality showsid* üldse, väitis ainult üks vastaja, kes väljendas intervjuus selgelt oma negatiivset suhtumist neisse. Kuigi edasise intervjuu käigus

selgus, et ta siiski on mõnda tõsielusarja kas varem või intervjuu läbiviimise perioodil vaadanud ning on Eesti telekanalite ekraanil olnud tõsielusarjadega kursis, ei põhjendanud ta vaatamist huviga saadete kui selliste vastu:

[Kas võib öelda, et sa oled tõsielusarjadega kursis, et sa tead nende kohta?] Jah, seda võib tõesti väita. On ainult rumal inimene, kes nagu... omab mingisugust negatiivset arvamust mingi asja suhtes, seda täiesti mitte mõistmata. Nii et jah, võib öelda, et ma olen kursis nendega. /---/ Ma ei ole mitte mingil juhul nende pidev vaataja, kuigi ma olen... pean häbiga tunnistama, et ma olen mõnda puht profülaktilise huvi tõttu vaadanud, eesmärgiga nii-öelda hoomata seda suunda, kuhu Eesti telemaastik on praegu liikumas. (INT, Allan, 21)

Reality showdega kursis olemise tendents ilmnes paljudes intervjuudes. Inimesed teavad suhteliselt täpselt ka nende sarjade sisu, osalejaid ja põhilisi sündmusi, mida enda väitel ei vaadata.

Kui enamus väitis lisaks endale ka oma sõpru ja tuttavaid *reality* showsid vaatavad, siis kaks vastajat väitis, et tema perekonnas või tutvusringkonnas ei vaadata sarju üldse. Ühel juhul oli tegemist tõsielusarjade fänniga, kelle sõnul tema perekond ja sugulased *reality* showsid suisa vihkavad ning tema kui nende sarjade fänn on oma lähedaste seas suur erand. Teine, kes väitis, et tema lähedased *reality* showsid ei vaata, oli *reality* showdesse negatiivselt suhtuv inimene, kelle sõnul jagavad ta pere, sõbrad ja tuttavad temaga samu seisukohti ning seetõttu tõsielusarju ei vaata.

Üldiselt jah, minu perekond isiklikult vihkab neid. Ema ja isa on intellektuaalid ja nad nagu... hmm... ei pea nendest mitte midagi. /---/ Aga muidu nad ütlevad ka, et issand, miks ma nisukest jama vaatan, mis see mulle nagu annab. /---/ Jah, ma võiks isegi öelda, et terves minu lähisuguvõsas ei vaadata, mina olen nagu ainuke... Hmm. Ainuke fänn ja maniakk, võiks öelda. (INT, Anna-Maria, 23)

Reality showde populaarsusest ning sellest, millised konkreetsed sarjad on Eestis vaadatuimad, ei ole mõni intervjuueeritu aga teadlik. Seepärast tuli neile küsimus *reality* showde populaarsuse võimalike põhjuste kohta üllatusena.

[Aga ütle, mis sa arvad, miks need tõsielusarjad on Eestis nii populaarseks osutunud?] Ma ei teagi, et nad populaarsed on. /---/ Sest noh, ma ei ole nendest kellegagi rääkinud. Mulle tuleb see üllatusena kohe. /---/ [Näiteks *Naistevahetuse* põhimõtteliselt iga saade oli kümne vaadatuima saate seas.] Oli ka või? [Ja *Baari* finaalsaade oli vaadatavamaid saateid vana-aasta õhtul.] Tõsi ka? /---/ Vat siis ma küll ei oska öelda, kui nende [Eesti televaatajate] jaoks need populaarsed on. /---/ Aga no et see nüüd populaarne on. Ma ei oska küll mõelda, mida nad sealt nii väga leiavad nüüd siis. (INT, Lilija, 55)

... siis mina arvan, et see [*Naistevahetus*] oli ka oma vaatajate, populaarsuse poolest võrreldes teistega ikka seal tagapool... vaatajate poolest. [Kusjuures ei olnud.] Ei olnud? /---/ Aga nende teiste *reality show*dega võrreldes... millest me siin rääkinud... võrreldes oli ta ikka vähem vaadatud... (INT, Kalju, 51)

Nagu vaatajanumbrite (Emor 2004a, Emor 2004b, Emor 2004c) järgi, on ka intervjuueeritute seas populaarseim *reality show* *Naistevahetus*, millele järgneb *Baar*. Mõlemat sarja vaatas enamik intervjuueeritustest. Pooled vastajaist väitsid, et vaatasid intervjuu perioodil *Totaalset muutumist* ning on vaadanud varem eetris olnud *Džunglistaari*. Mitu vastajat nimetas ka sarju *Robinson*, *Hirmu faktor*, *Stiilne viisik*, *Totaalne muutumine – kodu eri* ning *Õige valik*. Sarjadest *Korter*, *Vaba miljonär* ning *Ameerika supermodellid* tõi igäüht enda vaadatava tõsielusarjana välja üks vastaja. Lisaks Eesti telekanalitel näidatavatele tõsielusarjadele vaatavad end intervjuus *reality show*de fänniks tunnistanud kaks inimest sarju ka Soome televisiooni ning satelliittelevisiooni vahendusel. Konkreetselt tõid nad välja sarjad *Big Brother*, *Bachelor*, *Bachelorette*, *Apprentice* ja *Orange County Choppers*.

Küsimusele, milliseid *reality shows*id on vastaja vaadanud või vaatab intervjuu läbiviimise perioodil, vastasid intervjuueeritud lisaks konkreetsete pealkirjade nimetamisele või minu poolt nimetatud pealkirjadega nõustumisele ka eituse kaudu, nimetades tõsielusarju, mida nad kindlasti ei vaata.

[Äkki veel mõnda?] Ei, ma ei vaadanud *Baari*, see on nõme. *Hirmu faktorit* ka mitte, sest see on ka nõme, sest seal on ussid. (INT, Angela, 15)

Siis seda *Baari* ma ei ole üldse vaadanud. (INT, Liliija, 55)

Paar vastajat väitis end eelistavat välismaiseid *reality shows*id Eestis toodetutele. Põhjenduseks tõid nad selle, et välismaiste sarjade tootjatel on suuremad rahalised võimalused, tänu millele on need põnevamad vaadata.

Tegelikult neid saab palju paremini teha, kui need Eesti omad siin on tehtud. /---/ Jah, need [välismaa *reality show*id] ikka palju võimsamad. (INT, Angela, 15)

No lihtsalt liiga üksluine on see Eesti oma. Välismaa omades saab ikka rohkem seda *show*d. /---/ Seal on ikka suurte rahadega tehtud. /---/ Tulemus on näha kohe. (INT, Kaido, 26)

Oma lähedaste poolt vaadatavate tõsielusarjadena nimetasid vastajad kõige rohkem samuti *Naistevahetust* ja *Baari*, millele järgnes *Totaalne muutumine*. Seda, et sõbrad ja tuttavad vaatavad *Stiilset viisikut*, *Džunglistaari* ja *Hirmu faktorit*, väitis iga sarja puhul ainult üks vastaja. *Reality show*d, mida vastajad nimetasid oma lähedasi

vaatavat, kattuvad saadetega, mida intervjueritud ise vaatavad. Mitte kordagi ei esinenud seda, et vastaja oleks nimetanud oma lähedaste seas populaarseks tõsielusarja, mida ta poleks enne enda vaadatavatest *reality show*dest rääkides maininud.

Kui üldjoontes on "*reality show*" levinuimaks sünonüümiks eesti keeles mõiste "tõsielusari", siis intervjuude raames ilmnes ka nende kahe mõiste erinev kasutus inimeste seas. Nimelt selgus, et nooremad vastajad kasutavad peamiselt ingliskeelset mõistet "*reality show*", mis aga vanematele vastajatele jääb kas suisa arusaamatuks või võõraks. Seetõttu kasutasin eakamaid inimesi intervjuerides mõistet "tõsielusari", mis oli neile omasem ning mida nad ise kasutada eelistasid.

Samas ilmes, et eestikeelne "tõsielusarja" mõiste võib olla võõras teismeliste, kes seostavad seda tihti hoopis muu žanri kui *reality show*ga. Sellele asjaolule juhtis tähelepanu 15-aastase Angelaga tehtud intervjuus tekkinud segadus "*reality show*" ja "tõsielusarja" mõistete asjus.

[Nii et kui sa telekat vaatad ja kui seal on tõsielusari, siis kas sa jääd seda vaatama või vahetad kanalit?] Ei, tõsielusarju ma ei vaata, need on nõmedad. Mind ei huvita, kui räägib mingist vanast sõjast noh. /---/ [Angela, tõsielusari on sama mis *reality show*, selle eestikeelne vaste. *Naistevahetus* ja *Totaalne muutumine*, mida sa vaatad, on *reality show*d...] [Angela sekkub häälekalt] Ja tõsielusarjad on need, kus on mingi ajalooline möga ju! [Ei-ei, tõsielusari on sama mis *reality show*, ainult eesti keeles nimetus.] Ahah. /---/ Nojah, siis ma vaatan tõsielusarju. (INT, Angela, 15)

Huvitava tendentsina ilmnes intervjuudest, et mõni vastaja ei osanud nimetada tõsielusarjade pealkirju, olenemata sellest, kas nad ise vaatavad neid või mitte. Küsimuse peale, milliseid tõsielusarju on intervjueritav vaadanud või vaatas intervjuu perioodil, nimetati üldjoontes ainult üks või kaks peamist sarja ning teiste, sealhulgas enda vaadatavate sarjade pealkirju nimetada ei osatud. Sellistel juhtudel hakkasid vastajad tavaliselt sarja sisu, selle põhimõtet selgitama, lootes nii pealkirjani jõuda. Seepärast tuli mul endal välja pakkuda *reality show*de pealkirju, mis tekitasid vaatajais tihtipeale äratundmisrõõmu ning millest paljud osutusid vastajate poolt vaadatavateks või suisa lemmikuteks.

Mis seal on noh... *Robinsonid*... siis... kui sa niimoodi küsid, siis... (INT, Ragnar, 21)

Mingeid ma olen veel vaadanud, aga mulle nimi nagu konkreetselt ei tule ette. Mmm... [*Totaalne muutumine*?] Jah, vot, vot, vot, vot... Neid ma olen vaadanud! (INT, Taisto, 23)

[*Stiilne viisik?*] Ei, seda ma olen ka vaadanud, jah. /---/ Jajah, see on kõige normaalsem veel.

(INT, Angela, 15)

Jah, ja siis see mis on siis see... paaride otsimine, see teise poole leidmine... see... [*Õige*

valik?] Jah, *Õige valik* jah, seda ma olen ka vaadanud. (INT, Kalju, 51)

Eee... siis eee. Need teised saated veel. No mis seal veel selliseid tõsielusarju on? Aita mind.

(INT, Lilija, 55)

3.2. Intervjueeritute harjumused *reality show*de vaatamisel

Valdav osa intervjueeritustest väitis, et vaatab tõsielusarju siis, kui neile televiisorit vaadates peale juhtub, kui vaatamiseks aega on ning kui sari nende tähelepanu köidab. Üldiselt ei lähtuta sarjade algusaegadest, ent kui telekanaleid klõpsutades juhtutakse *reality show* peale, siis eelistatakse seda muudele samal ajal eetris olevatele saadetele.

Kui midagi, kui televiisori lahti teen ja tunnen, et nagu põnev on, siis nagu vaatan. /---/ Aga ta peab tekitama siis sellist põnevust, et ma jään seda vaatama. (INT, Kalju, 51)

[Praegu on lihtsalt, et kui peale juhtud, siis vaatad?] Jah! /---/ Ei ole telekavas ringi ümber tõmmatud teatud kellaaegadele. (INT, Ragnar, 21)

Kui enamik vastanuid vaatab sarju juhuslikult, neile peale sattudes, siis mõni intervjueeritu väitis end teatud *reality shows*id ka järjepidevalt vaatavat. Saadetest, mille puhul teatakse selle eetrisoleku aega ning mida mindi või minnakse sihikindlalt vaatama, nimetati *Totaalset muutumist*, *Hirmu faktorit*, *Džunglistaari* ja *Ameerika supermodelle*.

Või siis on see *Supermodellid*, siis on küll, et see on teatud kellaajal ja ma lihtsalt tahan seda näha. (INT, Anna-Maria, 23)

Üks vastaja tõi välja ka tugeva harjumuse aspekti, mis tähendab, et tal on välja kujunenud iga nädalapäeva kohta teatud saated, mida ta vaatab.

No ja siis, kui ma sattun nagu siukese saate peale, mida ma enne näinud ei ole, siis alateadvus ütleb, et kuskilt tuleb midagi muud, mida ma vaatan... seda teist asja. Ja siis ma vahetan kohe kanalit. (INT, Taisto, 23)

Umbes pooled vastajaist väitsid, et *reality shows*id vaadates keskenduvad nad ainult televiisorile, et televiisori vaatamine on neile põhitegevuseks, kusjuures ühe vastaja sõnul lähtub kogu tema õhtune tegevustik telekavaatamisest. Teine pool vastajaid aga jälgib tõsielusarju taustaks muudele tegevustele, lugedes samal aja

näiteks raamatut, olles internetis või suheldes teiste inimestega. Mõne vastaja sõnul ei ole *reality show*de vaatamine ei põhitegevus ega taustaks muule tegevusele, vaid seda peetakse osaks õhtusest peale tööd kodus puhkamisest.

Tõsielusarju vaatab enamik vastajad kellegagi koos. Peamiselt vaadatakse pere seltsis, mille põhjusena tõid mitu vastajat välja asjaolu, et peres on üks televiisor, mida pereliikmed peavad jagama. Mõne vastaja sõnul paneb ühe televiisori olemasolu mitme vaataja peale teda aga nii-öelda sundolukorda, kus ta peab vaatama saateid, mida teised vaadata tahavad ning mis teda otseselt ei huvita.

Tavaliselt me jagame õega ühte telekat, siis.... /---/ Ja noh *Baari*. Me pidime vaatama koos selle pärast, et mina tahtsin midagi muud vaadata ja tema tahtis siis seda vaadata. (INT, Ragnar, 21)

Mitu vastajat eelistab *reality shows*id üksinda vaadata. See tuleneb kas asjaolust, et peres on mitu televiisorit, nii et igaühel on võimalus endale sobivat saadet vaadata, või sellest, et ei ole kellegagi koos vaadata. Viimast aspekti rõhutas tõsielusarjade fänn, kelle lähedased tema sõnul sarju vihkavad ning seetõttu neid temaga koos kunagi ei vaata.

Mõni vastaja väitis, et tal on välja kujunenud tõsielusarjad, mida ta vaatab üksinda, ning teised, mida kellegagi koos. Teistega koos vaadatavate sarjadena nimetati *Baari* ja *Naistevahetust*, mida vastajate sõnul on seltskonnas huvitavam vaadata, kuna siis saab omavahel ekraanil nähtut arutada ja kommenteerida.

*Reality show*de vaatamist teiste inimestega koos pidas mitu vastajat oluliseks, väites, et ekraanil nähtut kommenteerides ja omavahel arutades on sarju huvitavam vaadata. Lisaks sellele väitis mõni vastaja, et ekraanil nähtava arutamine teistega aitab sarjast paremini aru saada, märgata ka neid aspekte, mida üksinda vaadates ehk tähele ei paneks.

[Kas te vaatamise ajal ka kommenteerite, arutate ekraanil nähtut?] No eks ikka, oma arvamus tuleb välja ikka. Jaa, ikka, ikka. See ongi ägedam. (INT, Taisto, 23)

[Kui sa vaatad kellegagi koos, kas te siis arutate vaatamise ajal ekraanil nähtut?] Noh mitte just nii, aga mingisugused meeolud ikka tekkivad ja... Mõnest asjast näiteks ei saa aru, siis ikka, et mis see nüüd oli või ma ei näinud või et ma ei pannud tähele või et vaata, kuidas see ikka võimalik on. Aga midagi sellist ikka arutatakse... (INT, Nele, 48)

Jah, rohkem ikka üksi, aga neid *Baari* saateid ka kellegagi koos, et arutada siis omavahel... /-- /- / Jah, et kuidas niimoodi ja miks niimoodi. Jah, olen ka seda tüüpi, et tahangi arutada vahel. Vahel tekkib kohe selline mõte. Ja no mis seal salata, vahel tekkib selline mõte, kas ma ikka sain õieti aru. Et kui teise käest küsid nüüd üle, et kuule, kuidas nüüd sina arvad või nii...

Mitte nii väga nende saadete [tõsielusarjade] puhul, seal on enam-vähem kõik arusaadav. Aga ka seal mõnikord. (INT, Kalju, 51)

Intervjuueeritute seas oli ka neid, kelle sõnul teiste seltskond ja kommenteerimine *reality showde* vaatamist hoopis häirib. Üks vastaja tunnistas aga, et talle on ette heidetud, et tema ise häirib oma kommenteerimisega teisi koos temaga *reality showd* vaatavaid inimesi.

Oleneb saatest, kui me vaataks *Baari*, siis talle [intervjuueeritu isale] see ei meeldiks ja siis ta kommenteeriks. Ja siis meil viskab üle see kommenteerimine ja siis me ei vaatagi enam. (INT, Angela, 15)

No mina kommenteerisin kõige rohkem *Baari*, nii kaua, kui mind sealt teleka eest ära aeti. /---/ / No ja siis ma rohkem ei vaadanudki seda enam. /---/ No minu kommentaarid olid väga negatiivsed, ma ütlen kohe. (INT, Arli, 49)

Kui enamik vastajaid soovib *reality showde* vaatamise ajal ekraanil nähtut kellegi teisega arutada, siis tõsielusarjade fänn, kes vaatab telekat üksinda, kuna keegi ta lähikonnast tõsielusarju ei vaata, ei pea sarjade arutamist kellegi teisega enda jaoks oluliseks:

[Kas sa tunned sellest puudust, et vaadata kellegagi koos ja näiteks vaatamise ajal arutada?] Ei, vat see on jälle see, et ma absoluutselt ei võta neid *reality showsid* tõsiselt, et ma... Vabandust väga, seal ei ole mitte midagi arutada, see on täiesti ajuvaba meelelahutus. /---/ Et selles mõttes on nagu ära põgenemine, aga seal ei ole jah mitte midagi kellegi teisega arutada. (INT, Anna-Maria, 23)

Reality showde vaatamise ajal sarju teistega arutades räägitakse peamiselt ekraanil nähtust, kirjeldatakse seda oma sõnadega ning väljendatakse oma suhtumist tõsielusarja osalejatesse ja nende tegudesse.

[Kas te omavahel arutate ekraanil toimuvat? Mida näiteks?] A miks ta nii tegi ja miks ta naa tegi ja... Kuidas käitusid ja mis... kuidas nad hindasid olukorda. Kuidas ühele meeldis, mis meeldis. (INT, Kaido, 26)

Seda, et ta ise kritiseerib vaatamise ajal enda vaadatavat tõsielusarja, tunnistas üks vastaja, kes kritiseeris *Baari* saadet, kui ta pereliikmed seda vaatasid. Samas taunis üks vastaja sellist tegevust – *reality show* vaatamist ja samal ajal selle kritiseerimist:

No kui ma vaatan telekat, siis ma ei räägi ju. Selle pärast, et ma ei saa kommenteerida asja, ma ei saa öelda, et see on nii väga halb, kui ma ise seda vaatan. Ses suhtes, et siis ma nagu

räägiksin iseendale vastu. /---/ Mis ma sellest siis vaatan üldse... kui ta nii halb on. Sest ma lihtsalt ei vaata siis, kui mulle ei meeldi. (INT, Angela, 15)

Lisaks *reality show*de arutamisele nende vaatamise ajal räägivad pooled intervjueerituist sarjade teemal omavahelistes vestlustes teistega ka muul ajal. *Reality show*dega seotud teemad tulevad jutuks kodus pere seltsis, töökaaslastega suheldes ning sõprade ja tuttavate ringkonnas, kus inimesed tunnevad huvi, kas teised nägid mingit konkreetset saadet, ning väljendavad oma suhtumist sarjadesse ja nende osalejatesse.

Nii kui kuskil välja lähed, kellegagi kokku saad, siis ikka räägitakse, et ma vaatasin seda, see oli see ja see mulle meeldis. Kõik arutavad ja kiidavad. Üksteise võidu. Läbisegi räägitakse. (INT, Kaido, 26)

Et neid sai siis nagu... seda [*Baari*] sai küll arutada päris palju. No ja lõpus eriti, kui muutus see väga populaarseks. Ja siis, no seda *Naistevahetust*... seda nagu kodus rohkem. *Totaalne muutumine* ka siis, kui kuskil seltskonnas juttu tuli... et ohh, kas sa nägid, jah? (INT, Külli, 21)

Teise poole vastajate sõnul ei ole tõsielusarjad omavaheliste vestluste aineseks kas üldse mitte või ei ole seda olulisel määral. Üks kahest intervjueeritud *reality show*de fännist väljendas imestust, et sarjad tal oma tutvusringkonnas jutuks ei tule:

[Aga kas hiljem sõprade, tuttavate seltsis ei tule jutuks...?] Ei-ei. Me isegi jah seda *Džunglistaari* ei arutanud... ei jah, ei ole üldse jah. Huvitav küll jah, ei ole nagu üldse teemaks olnud jah. (INT, Anna-Maria, 23)

Paar intervjueeritut väitis, et *reality show*dest on avalikkuses väga oluline arutlusteema *Baari* sari, millest sarja ekraaniloleku ajal kõik Eestis rääkisid. Kahest seda väitnud inimesest üks arutab tõsielusarjadega seonduvat oma lähedastega aktiivselt ka ise, teine aga ei pea tõsielusarju eriti oluliseks arutlusteemaks oma vestlusringkonnas. Seega võib väita, et *Baari* sarja pidamine oluliseks vestlusteemaks ei tulene mitte inimese isiklikust arvamusest ja tema suhtumisest *reality show*desse kui tähtsasse arutlusainesesse, vaid laiemalt ühiskonnas levinud arvamusest, mida süvendab ka meedia.

No *Baari*. Sellest rääkisid kõik, et seda omavahel räägiti. Eriti see lõpp, see, kes selle raha saab, kelle poolt hääletati. (INT, Ragnar, 21)

No seda *Baari* sai ju päris palju selles mõttes, et... et see oli nagu õudselt populaarne... et sellest rääkisid kõik, isegi kes ei vaadanud, ikka rääkisid ja küsisid ja ajalehed kirjutasid ja... (INT, Külli, 21)

*Reality show*de kohta ajakirjanduses ilmuva materjali vastu tunnevad huvi pooled intervjueeritust. Peamiselt loetakse *reality show*dest või nende osalejatest kirjutavaid artikleid meelelahutuseks, ent mõne vastaja sõnul saab neist ka informatsiooni, mida teleekraanilt ei saa või mida seal tähele ei pane.

[Lugesid sa neid artikleid?] Ja-ja-jaa. /---/ Jah, et olen lugenud ühesõnaga ja vahel artiklist ka midagi uut saanud. Või siis nii, et peale artiklit mõelnud, et ah siis niimoodi, et kohe saates ei märganudki. (INT, Kalju, 51)

Teine pool vastajaid, kes ajaleheartikleist ei huvitu ning neid ei loe, tõi põhjenduseks peamiselt selle, et nad ei vaja enda arvamusele lisaks teiste arvamusi ning neile piisab televiisorist nähtust. Üks intervjueeritu väitis, et ei ole *reality show*de teemalisi artikleid ajakirjanduses tähele pannud.

Lisaks ajakirjandusele otsib üks end *reality show*de fänniks nimetanud vastajaist lisainformatsiooni eeskätt välismaiste sarjade kohta internetist. Peamiselt huvitub ta sarja lõpplahendusest ning huvitavamatest osadest, mida ta hiljem televiisorist kindlasti näha tahab.

No ma olen teinud... isegi ma olen nii teinud, et kui on Ameerika oma, siis ma lähen internetti ja vaatan kohe ära, kes võitis. /---/ Siis saab teada... ja siis ma olen teinekord nii teinud, et kui saab teada, siis ma ei vaatagi neid enam [televiisorist]. /---/ Ütleme, et kui mõnes osas modellike kukub kokku või midagi [vihjab sarjale *Ameerika supermodellid*], siis kohe vaatad ära, et see on see episood sellest osast, järelikult seda tahan ma näha. Aga siis ma teen valiku juba jah selle põhjal. /---/ Et kui tahan verd, higi ja pisaraid, siis tahan seda osa vaadata. (INT, Anna-Maria, 23)

Kui huvipakkuva tõsielusarja mingi osa jääb intervjueeritutel nägemata, siis enamik vastajaid ei hakka selle kohta informatsiooni otsima. Enamiku vastajate arvates piisab sarja järgmise osa alguses näidatavast lühikokkuvõttest eelmisest osa kohta. Mitme vastaja sõnul ei ole sarjade iga osa nägemine oluline, kuna paljude tõsielusarjade puhul on iga osa kui omaette tervik.

[Aga kui mingi saade jääb nägemata, kas sa siis küsid kellegi käest, mis seal toimus...?] Ei. See on lihtsalt telekas ju. (INT, Angela, 15)

Vastajad, kes aga tunnevad huvi nägemata jäänud *reality show* osas toimunu vastu, otsivad informatsiooni tavaliselt kas sarja näinud tuttavatelt või ajakirjandusest, kus loetakse nii telekavas olevaid sarjade osade lühitutvustusi kui pikemaid artikleid.

Rõhutati ka kordussaadete olulisust, mida vaadatakse peamiselt siis, kui on kusagilt saadud infot, et nägemata jäänud osas midagi põnevat toimus.

Naistevahetusel oli ju kordus, et selles suhtes, kui mõni hea osa oli, siis keegi rääkis, siis ma vaatasin kindlasti kordust. Kui keegi nagu selle ära rääkis. (INT, Külli, 21)

Et ei saa ju alati kindel olla, et järgmine päev on pressis artikkel selle [nägemata jäänud osa] kohta. Aga jah, kui ikka on tekkinud huvi, siis muidugi püüan leida inffi selle, et saada siis teada, kuidas see lõppes. Sest alati ikka kõiki ei näe, muidu asju teha. Aga muidugi on ka kordussaadet, aga neid ka ju alati ei näe. Aga jah, inffi olen ikka küll otsinud jah. (INT, Kalju, 51)

3.3. Vastajate poolt välja toodud *reality showde* vaatamise ajendid

Süvaintervjuudes uurisin ka inimeste põhjendusi sellele, miks nad *reality showsid* vaatavad, miks nad eelistavad neid teistele saadetele ning kuidas nad põhjendavad sarjade populaarsust Eesti televaatajate seas.

3.3.1. Intervjueeritute põhjendused enda *reality showde* vaatamise kohta

Küsimust *reality showde* vaatamise ajendite kohta pidas mõnigi intervjueeritu raskeks – nimelt ei osanud vastajad tihtipeale selgitada, miks nad tõsielusarja žanri kui sellist vaatavad. Vaatamise ajendid sõltuvad oluliselt ka konkreetsetest tõsielusarjadest, mistõttu teati paremini põhjendada oma huvi põhiliste enda vaadatavate sarjade vastu.

Kõigepealt tõi mitu vastajat *reality showde* vaatamise põhjusena välja asjaolu, et televisioonist ei ole *reality showde* eetrisoleku ajal midagi muud vaadata. Nii ei vaadata tõsielusarju mitte alati huvist sarja enda vastu, vaid neid lihtsalt eelistatakse muudele samal ajal programmis olevatele saadetele.

[Miks sa tõsielusarju vaatad?] Noh, kui ausalt öelda, siis ainult selle pärast, et muud parasjagu ei ole. (INT, Lilija, 55)

No need ongi telekas ju ainult. Eks ma siis jah neid [*reality showsid*] vaatan. (INT, Angela, 15)

Mõnda vastajat ajendab tõsielusarju vaatama uskumine, et sarjad on päris ning esitavad reaalsust. Konkreetsetest *reality show*dest rõhutati reaalsuse aspekti eeskätt *Baaris*, *Stiilses viisikus* ja *Totaalses muutumises*, kus kogu muutumise protsess ning lõpptulemus on vaatajaile nähtav.

Seepärast, et see on päriselt. Sest filme on kogu aeg onju ja sa tead ikkagi, et film on tehtud film, aga... see on päriselt. Sa näed nagu teiste inimeste elu. Mis toimub ja mis on võimalik ümberringi teha. /---/ Ja muidugi filmi vaatad, seal vaatad, et mingi tehtud värk meigi ja grimmiaga, aga need asjad on nagu hästi päriselt. (INT, Külli, 21)

Selles suhtes, et kui nad [mõtleb *Stiilses viisiku* meeskonda] teevad seda, siis nad näitavad nagu normaalselt ära, mitte niimoodi, et näitame ühe asja ainult. /---/ Et nad näitavad kõike, kui nad teevad ja mida teevad. (INT, Angela, 15)

Üks vastaja väitis end sarju vaatavat aga hoopis seepärast, et näha, kuidas saates esitatud reaalsus läheb kokku tema jaoks elulise reaalsusega.

Hmm. Väga raske küsimus tegelikult. Eks ta nüüd ütleme tõsielusarja juures võib-olla on just siukene värk, et vaadata, kuidas see asi nagu elu endaga kokku läheb. /---/ Ega ikka jah, ilmselt jah, ikka tahad näha, kuidas see asi nüüd ütleme selle eluga, mis on minu mõttes elu, ja kuida ta ütleme selle tõsielusaates... et mismoodi see ütleme... mismoodi see erineb, mismoodi see kokku läheb. (INT, Arli, 49)

*Reality shows*id köidab vaatama ka nende sisu. Otseselt sarja sisu vastu väljendas huvi üks vastaja, kes end *reality show*de fänniks nimetas. Nimelt otsib tema vaatamiseks tõsielusarju, mis käsitlevad eeskätt teda huvitavat ainet. Kuna tegemist on motohuvilise noormehega ning Eesti telekanalid selleteemalisi *reality shows*id ei paku, vaatab ta Discovery kanalilt sarja *Orange County Choppers*.

[Aga sinu jaoks on siis põhiline selle põhimõte?] Jah, et mitte ei oleks lihtsalt et bla-bla-blaa... /---/ Ikka jah, peab huvi pakkuma, et järjepidevalt vaataksin. (INT, Ragnar, 21)

Mitu vastajat rõhutas sarjade sisu puhul ootamatust ja emotsiooniderohkust, mõlemat nii saate osalejate kui vaatajate seisukohast võttes. Emotsioonide olulisust mainiti enim *Totaalse muutumise* puhul.

Seal on nagu reaalsed emotsioonid ja siukene.... Teravust on ka mõnikord ja. Selle pärast ongi väga hea. /---/ Jajah, no tegevus ikka... ei ole siuke ühe koha peal tammumine nagu mingites seriaalides või asjades on, et .... Et ei pruugi alati olla siuke hea lõpp ja... (INT, Taisto, 23)

Emotsioonid on... [Nii saateosaliste kui enda omad?] Muidugi! Siis kui teinekord lõppeb see *Totaalne muutumine* ja see ilmub sealt välja ja tead näeb tegelikult, kuidas inimesed on

siukesed emotsionaalsed ja nutavad ja värki.... Siis... mis seal ikka, vahel tuleb omalgi pisar silma ja.... (INT, Külli, 21)

Emotsioonide olulisust *reality showde* vaatamise ajendina rõhutas üks vastaja ka sellest vaatekohast lähtuvalt, et tõsielusarjade teema tekitab nii vastaseid kui pooldajaid ning mõlemad neist vaatavad sarju, et saada oma arvamusele kinnitust.

Tõenäoliselt on tegemist sellise teemaga, mis tekitab väga palju emotsioone. Mõningaid inimesi jätab see täiesti külmaks, mõni vihkab seda palavalt, mõni armastab seda palavalt, aga ometigi on tegemist asjaga, mille kohta on kõigil oma arvamus. (INT, Allan, 21)

Emotsioonide aspektiga on tihedalt seotud ka mõne intervjuueritu mainitud *reality showde* osalejatele kaasa elamise soov – intervjueerituid huvitab, kuidas osalejad erinevates, tihtipeale ekstreemsetes olukordades hakkama saavad. *Naistevahetust* vaadates elavad vastajad kaasa perenaistele, kes peavad võõras peres hakkama saama, *Hirmu faktoris* ekstreemsusi sooritavatele osalejatele ning *Džunglistaaris* džunglis lätlaste ja leedulastega konkureerivatele eestlastele. Paar vanemat vastajat märkis asjaolu, et nemad naudivad saate osalejaid tegemas asju, mida nad ise kunagi teha ei julgeks, seda eeskätt *Hirmu faktori* puhul.

Huvitav vaadata, kuda inimesed nagu... sellistest... täbarates olukordades hakkama saavad. Ise ei pea neid noh läbi elama. (INT, Ragnar, 21)

Noh võib-olla, võib-olla ainult selle pärast, et ma ise sellist asja ei tee. Siis on huvitav vaadata, kuidas teised julgevad ja... Ja-jah noh, mina ise, mina näiteks ei julgeks niukesse saatesse minna. Noh huvitav vaadata. (INT, Liliija, 55)

Ja sel [*Džunglistaaril*] ka see, et seal olid teada tegelased ja seal oli huvitav vaadata, et oli seal ju naaberriikidega tegemist, siis vaatasin seda, kuidas meie omadel läheb. (INT, Kalju, 51)

Eeskätt *Totaalse muutumise* ning *Totaalne muutumine – kodu eri* puhul nimetasid intervjueeritud vaatamise põhjusena ka soovi näha, kuidas teistel inimestel hästi läheb ning kuidas nende unistused saate raames reaalsuseks saavad. Lisaks väljendas paar naissoost vastajat huvi *Totaalse muutumise* sarjas jagatavatele stiili- ja ilunõuannete vastu.

Teeb endal ka meele heaks ju. Kui vaatad, et teistel hästi läheb. (INT, Ragnar, 21)

Ja see *Totaalne muutumine* noh. See mulle küll meeldib tegelikult. Kuda inimesest saab nii... Saab ilusam inimene, siis on... Tore ju. (INT, Liliija, 55)

Aga ma ütlen, ta [*Totaalne muutumine*] näitab seal unistusi, inimeste unistusi ja miks mitte siis vaadata, elada neile kaasa, et... (INT, Anna-Maria, 23)

Reality showde vaatamise ajendina nimetas paar vastajat ka reklaami ning üleüldist meediakära sarjade ümber, mida kõige ulatuslikumaks peeti *Baari* puhul.

Teine on see, et sel [*Baari*] on olnud vast kõige tugevam nagu reklaam, seda on kõige rohkem reklaamitud ja... toodud juba reklaami käigus esile neid... /---/ Jah, nagu pingeid või... või seda, mis teeb põnevaks. Reklaamil on siin oma mõju kindlasti selles osas. (INT, Kalju, 51)

Mitu vastajat väitis end vaatavat *reality showsid* pelgalt meelelahutuslikul eesmärgil. Mõni vastaja tõi eraldi välja ka sarjades väljenduvat rahakulutamise aspekti – vaatajaid huvitab, mida raha eest võimalik teha on. Rahakulutamise aspekti mainiti sarjade *Totaalne muutumine*, *Totaalne muutumine – kodu eri* ning *Stiilse viisiku* puhul.

Vaatan selle pärast, et see on meelelahutus, see on minu jaoks nagu mingisugune põgenemine mingisse ajuvabasse maailma. Ja vahel ka nagu unistuste maailma. (INT, Anna-Maria, 23)

Et noh see on võib-olla see, et noh teadmata, et missuguse rahasumma eest... kõike on võimalik teha. Mis see kõik tegelikult maksab, et... kui selle peale mõelda, siis... (INT, Nele, 48)

3.3.2. Intervjueeritute põhjendused *reality showde* populaarsuse kohta Eestis

Lisaks intervjueeritute põhjendustele nende endi *reality showde* vaatamise kohta uurisin nende arvamust ka *reality showde* populaarsuse ja vaatamise põhjuste kohta Eestis üldiselt.

Paljud vastajad tõi välja asjaolu, et *reality showde* suur populaarsus televaatajate Eestis näitab seda, et *reality showde* trend on nüüdseks meile Eestisse jõudnud. Mõni vastaja tõi välja ka konkreetselt, et tõsielusarjad asendavad näiteks pikka aega populaarseid olnud nii-öelda seebikaid ning telemänge. Tõsielusarjad köidavad televaatajaid eeskätt sellega, et need on Eesti mõistes uued ja huvitavad ning Eesti televaatajaid ei ole neid enne näinud.

Esiteks on see trend või see vool nüüd tulnud Ameerikast ja Inglismaalt Eestisse, sest tegelikult on see... see trend hakkab just nendes maades praegu ära lõppema. /---/ No Eestis, Eestis jah ennekõike, et see on nii uus ja huvitav... /---/ ... ja kuna see trend on nii uus ja huvitav, aga... ma ei oska öelda, kaua see trend kestab. Et see võib ka lihtsalt ära vajuda, inimestel saab lihtsalt villand nendest... mängulisusest. (INT, Anna-Maria, 23)

Ma arvan, et on lihtsalt üks uus viis või uus laine, et kui need... enne oli nagu mingite mängude laine, nüüd on siis nende tõsielusarjade laine, et... (INT, Nele, 48)

Seebikad hakkavad ära tüütama juba. Seebikatest on küll kõigil juba kõriauguni vist. /---/ Ma arvan, et see on lihtsalt selle pärast, et inimesed ootavad midagi uut ja kui mingi uus asi välja tuleb, kohe kiputakse seda vaatama. /---/ Inimestel on vaja mingit uut asja lihtsalt. (INT, Kaido, 26)

Paljud vastajad rõhutasid ka telekanalite olulist rolli tõsieluserjade populariseerimisel. Nimelt näeb mõni intervjuueritu Eesti televaatajat olevat kui sundolukorras, kus Eesti telekanalid näitavad *prime-time*il ehk tippajal peamiselt *reality shows*id, mida inimesed mugavusest ning alternatiivide puudumise või nende vähesuse tõttu vaatama jäävad.

Meil siin Eestis midagi ei toimu, siis kõik otsivad midagi... mis tuleb sealt [televisoorist]. (INT, Kaido, 26)

Ma arvan, et vaadatakse lihtsalt seda, mida pakutakse. (INT, Nele, 48)

Esiteks, ei ole midagi muud vaadata. /---/ Ja need on sobivatel kellaaegadel. (INT, Angela, 15)

Needsamad *reality show*d ei ole ju suva aegadel. Nad on täpselt siukestel aegadel, kui on vaatajaskond kõige suurem telekas. (INT, Taisto, 23)

Lisaks telekanalite osavale võttele paigutada tõsieluserjad programmis kõige vaatajaterohkemale tippajale tõi mitu vastajat välja ka nii otsese kui kaudse reklaami *reality show*dele, millega osatakse inimestes huvi tekitada ning sarju vaatama panna.

...kui osatakse inimestele nagu mingite telekanalite... mingite noh teatud kohtadele psühholoogiliselt vajutada või... Või teatud asjad nagu huvitama panna inimest, siis sel asjal on ka populaarsust... (INT, Taisto, 23)

Tõsieluserjade populaarsuse taga näevad vastajad ka sarjade elulisust, reaalsemat süžeed ja teostust, mis eristab neid intervjueeritute hinnangul eeskätt mingil perioodil Eesti telekraanil domineerinud kunstlikest seriaalidest.

Aga no tõsieluserja võib-olla rohkem selle pärast, et ta on rohkem ehk siiski veidi elulisem natuke ja... pole ikke päris nii nagu see seebikas ütleme on... iga väga kunstlik see asi /---/ Ilmselt rohkem kuidagi elule lähemal on, selle pärast vaadatakse seda asja. (INT, Arli, 49)

Intervjueeritud arvasid, et Eesti televaatajaid paneb *reality shows*id vaatama ka uudishimu näha, kuidas sarjade osalejad telekaamerate ees ning tihtipeale ebatavalistes situatsioonides hakkama saavad, ning neile kaasa elada. Eriti oluliseks peetakse seda kodumaiste sarjade puhul, kus lisaks oma kaasmaalastele kaasaelamisele mängib olulist rolli ka emotsionaalne ning geograafiline lähedus. Eestis toodetud sarjades on televaatajail suhteliselt suur tõenäosus näha kedagi

tuttavat ning lisaks sellele saavad televaatajad sarjades ka ise osaleda, seda eeskätt osalejate väljahääletamise kaudu.

Ja selle pärast ka, et rahvas sai seal ise nii palju osa võtta, et... No see sama, näiteks seal *Baaris* onju kõik võisid minna ja seal õhtul sinna baari ja pärast vahtisid ennast telekast ja... Mul üks tuttav poiss käis ka... Ma kahjuks ei näinud seda, ta oli vist sellele Paavole patsu löönud seal ja siis ta oli ikka raskelt popp... Oo, telekas, telekas, telekas... Siis kõik vaatasid seda. (INT, Külli, 21)

... tavainimestel on võimalus uudishimust nagu vaadata, kuidas teistel inimestel läheb ja eestlane on ikka sellise kadede iseloomuga ja äärmiselt uudishimulik ja... (INT, Anna-Maria, 23)

Üks vastaja tõi *reality showde* vaatamise põhjusena välja vastupidiselt osalejatele kaasaelamisele hoopis televaatajate võimaliku huvi selle vastu, kuidas sarja osalejad ekraanil ebaõnnestuvad. Peamiselt väideti seda *Džunglistaari* puhul, kus Eestis tuntud inimesi džungli ekstreemsetes oludes jälgiti.

Noh, kui võtta see *Džunglistaar*, siis seal on jälle see sama efekt, et kuna seal on staarid, siis on neid jälle hea klatšida ja hea on taga rääkida, et vot paras. Mis mingi Koit Toome kukkus mutta, paras talle. (INT, Anna-Maria, 23)

Kui *reality showde* vaatajaist vastajate põhjendused selle kohta, miks Eesti televaatajad sarju vaatavad, kattusid suurel määral põhjendustega nende endi tõsielusarjade vaatamise kohta, siis hoopis erineva selgituse esitas vastaja, kes ise *reality showsid* ei vaata ning neisse negatiivselt suhtub. Tema käsitles tõsielusarjade populaarsust Eesti televaatajate seas tänase ühiskonna probleemina, kus telekanalid toodavad eeskätt saateid, mida on odav toota ning mis tagaksid võimalikult suure vaatajaskonna ja majandusliku kasumi. Sellest tulenevalt söödetakse televaatajatele ette primitiivseid saateid ja sarju, mille hulka kuuluvad ka *reality showd*.

Tähendab *reality show* kui selline on tänapäeva pealiskaudse ühiskonna kõige viimane leiutis. See ühiskond koosneb inimestest, kes oma primitiivsuse tõttu ei suuda absoluutselt hoomata sellist asja nagu metatekst ja metafoor. /---/ Siis tänapäeva telemaastik ja teleprogrammid on väga lihtsad ja minimalistlikud, sealt on ära võetud absoluutselt igasugune... igasugune nii-öelda, kuidas nüüd öelda, keerukam struktuur ja on lihtsalt suunatud kaamera paari imbetsilli peale, vabandust, pisut alla keskmisel intellektiga inimesele, ning on filmitud toorelt, mida nad teevad. Kusjuures, mida rohkem nad rikuvad klassikalise nii-öelda tsensuurse elu reegleid, seda parem ja populaarsem saade on. Seda tarbivad inimesed üle kogu riigi, üle kogu maailma ja alati inimene tarbib, see mida ta tarbib, on tema enda intellektist umbes paar palli kõrgem. /---/ Tänapäeval põhimõtteliselt see ainus küsimus, mis... nii-öelda inimestel on, on see...

kuidas keegi, keda kes nii-öelda vihkab ja keda kes paneb. Nii. Ja kuna see ühiskond on langenud sellisele tasandile, siis tegelikult see ei ole ka niivõrd puhas kokkusattumus selle pärast, et tegelikult see, mida rahvale pidevalt ette söödetakse läbi teleka, meedia, raamatute, see on lõpuks ka see tase, mida inimesed omandavad. Ja kui nad ei saa enam tarbida keerulisemat meediat, siis lõppkokkuvõttes nende tase langeb... mitukümmend korda allapoole. (INT, Allan, 21)

Konkreetselt seda, miks inimesed *reality showsid* vaatavad, põhjendas Allan eelpool tema enda poolt välja toodud saadete primitiivsusest lähtuvalt:

Sest see on sünkroonis tema [televaataja] tasemega. Ta ei pea nagu... ta on samas huvitav, aga ta on samas selline, et sa ei pea nagu eriti keskenduma, et seda mõista. /---/ Jah, meelelahutus, aga on olemas mitmesuguseid meelelahutusi. Üks inimene loeb mingisuguseid esseesid modaalloogikast ja see on tema jaoks meelelahutus, aga see on lihtsalt tema tase... /---/ Samas kui sa oled... kui sul see tase puudub, siis sind huvitab see, kuidas endine poksitreener [mõtleb *Baaris* osalenud Talist] virutas vastu vahtimist mingisugusele kämblikule. (INT, Allan, 21)

Kuigi Allan ise *reality showsid* ei vaata ning ta suhtub neisse negatiivselt, ei arva ta otseselt halvasti inimestest, kes neid vaatavad. Nagu terve ühiskonna pärast, väljendas ta muret ka *reality showde* vaatajate pärast, kes tema arvates raiskavad sarju vaadates ja nende osalejatele kaasa elades oma aega.

... pigem ma nagu olen mures nende pärast või niimoodi... /---/...aga kui inimene tõesti nagu... aga kui teda tõesti huvitab see ja ta on nõus kulutama tund aega sellele, kuidas vaadata, kuidas mingisugune endine poksitreener [mõtleb *Baaris* osalenud Talist] virutab mingisugusele väikesele väänikule mööda vahtimist, ja seda üle elada... no ma lihtsalt ütlen, et maailmas on palju rohkem huvitavamaid asju, mida tarbida või kogeda kui seda. (INT, Allan, 21)

Reality showde vaatamise ajendite üldküsümuse raames küsisin intervjuueeritutel ka seda, kas nad tunnevad, et saavad sarjade vaatamisest praktilist või muud kasu. Valdav enamus väitis, et nad ei saa sarjade vaatamisest praktilist kasu. Ainult üks vastaja tunneb enda sõnul, et ta saab tõsielusarjade vaatamisest kasu, mis väljendub sarja osalejate kaudu saadud kogemustes.

Targemaks saab, asju näeb rohkem. Kuidas inimesed elavad, mis teevad ja. Kogemusi! Läbi teiste. (INT, Kaido, 26)

Põhiliselt on *reality showde* vaatamine vastajaile huvitavaks ja emotsiooniderohkeks meelelahutuseks, ajaviiteks. Välja toodi ka seda, et sarjades

saab jälgida inimeste käitumisviise erinevates olukordades ja näha, mis kõik on võimalik. Lisaks on sarjade vaatamine paarile vastajale nii-öelda põgenemine oma maailmast kuhugi teise ning kellegi teise maailma.

Noh võib-olla kasu mitte niipalju, aga ainult et ta on ajaviide ja mingi lõdvestushetk ja... Jah, lihtsalt võib-olla ka mõtete mujale viimine, et... mitte rutiinselt oma töös, maailmas kinni, vaid sa nagu lähed sellest välja ja tõesti sisened nagu teiste probleemide maailma. (INT, Nele, 48)

3.4. Intervjueeritute suhtumine *reality show*desse

Intervjueeritute suhtumist *reality show*desse uurisin selle kaudu, mida vastajad arvavad tõsielusarjades osalemisest ning sealsetest osalejatest. Lisaks küsisin seda, kas vastajad võtavad tõsielusarju elulise või konstrueeritud reaalsusena.

3.4.1. Intervjueeritute suhtumine *reality show*des osalemisse ja sarjade osalejatesse

Vastuste alusel küsimusele, kas vastaja oleks nõus ise *reality shows* osalema, jagunesid intervjueeritud kolmeks. Mõni inimene välistas enda osalemise kategooriliselt ning poolte vastajate sõnul sõltub nende võimalik osalemine tõsielusarjas konkreetselt sarjast. Koheselt oleks *reality shows* nõus osalema üks vastaja, kes on ka realselt sarjas osalemist kaalunud.

Mitte mingil juhul ei ole tõsielusarjas nõus osalema vanemad vastajad, kes põhjendasid oma seisukohta sellega, et nad ei kipu ekraanile, ei julge osaleda ekstreemsetes mängudes ning et sellises sarjas osalemine ei paku neile huvi. Oma osalemise *reality shows* välistas ka sarju mitte vaatav ning neisse negatiivselt suhtuv vastaja.

[Kas sa ise oleksid...] [Vastaja sekkub väga järsku ja kindlalt.] Ei! [Mitte mingil juhul?] Ei!
(INT, Nele, 48)

[Kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?] Ei. /---/ Nagu ma juba ütlesin, mul ei ole selleks üldse julgust. Ja noh, ise sinna minna, mind ei huvitaks ka. (INT, Liliija, 55)

Enamiku vastanute sõnul sõltub nende võimalik osalemine *reality shows* konkreetsest sarjast ning sellest, mida seal tegema peab. Üks vastaja oleks nõus

osalema ainult ühes kindlas *reality shows*, kust ta saaks lahenduse teda vaevavale probleemile.

Eks tegelikult oleneb ikka, mis seal teha tuleb. Et igast asja küll ei viitsiks. /---/ Mingi summa eest ikka lolli mängima ei läheks. (INT, Kaido, 26)

Jah, ma olen sellele mõelnud ja kui on üks *reality show*, kus ma tahaksin osaleda, siis on see *Totaalne muutumine*, sest jah, ütleme nii, et mul oleks hädasti vaja iluoperatsiooni... /---/ ...antud juhul on mul suur kasueesmärk seal sees. Et kui ma niisama läheksin sinna pulli tegema, siis mitte iialgi, aga ainult üks konkreetne formaat ja ühel konkreetsetel põhjusel. (INT, Anna-Maria, 23)

Seda, et osalemine sõltub konkreetsest sarjast, väitis ka noorim vastaja, kel aga ei olnud kindlat seisukohta *reality shows* osalemise kui sellise suhtes ning kes lühikese aja jooksul muutis oma arvamust enda võimaliku osalemise kohta. Seega võib öelda, et osalemise otsuse võivad inimesed teha spontaanselt, emotsioonide ajal, olles vastuvõtlikud teiste mõjutustele kas osaleda või mitte osaleda.

Mina näiteks vist ei osaleks. /---/ [Aga sina ise ei osaleks mitte mingil juhul?] Praegu küll mitte. [Mitte mingisuguses saates?] Osaleks. (INT, Angela, 15)

Enda võimaliku osalemise küsimusele vastates tõid vastajad välja konkreetseid kas varem või intervjuude läbiviimise perioodil ekraanil olnud sarju. Tihti vastasid intervjuueeritud küsimusele välistamise meetodil, tuues välja tõsielusarjad, milles kindlasti ei osaletaks.

Siis no... sealt *Baarist* ma ei oleks osa võtnud, sest noh, nagu osalisena. Ma arvan, et *Naistevahetusest* ma ka nagu ei võtaks. Ma ei tea, need *Džunglistaarid* ja kõiksugu värgid ja... No sinna ma ka ei läheks. (INT, Külli, 21)

Kurat, naist ma eriti ära ei taha vahetada. /---/ Siis... mis seal veel on... Kurat, mingisse korterisse ka ei taha elama minna, et mingis *Baaris* olla. (INT, Taisto, 23)

Vastuse raames esitas paar vastajat oma nägemuse *reality showst*, milles ta oleks nõus osalema.

Ma ei tea, kui mingi meestevahetus tuleks, siis võiks küll minna. Mingid nooremad naised võiksid olla. (INT, Kaido, 26)

Kui nüüd mõelda selliseid asju, et kui nüüd midagi niisugust teha... ma ei ole varem kunagi selle peale mõelnud, aga nüüd praegu siin niimoodi eksprompt, et kui nüüd teha niisugune saade, et mingi erialade vahetus näiteks. Et kuidas ma saaks sellel erialal hakkama. /---/ Et seda võiks täitsa proovida. /---/ Jaa, ja selles oleks praktilist teadmist. /---/ Aga eesmärk võiks olla ka see, et vähendada tööpuudust kuidagi, et informeerida inimesi ümberõppimise võimalustest... (INT, Kalju, 51)

Tõsielusarjades osalevatesse inimestesse suhtub väga positiivselt mõni intervjuueeritu, kelle sõnul on tore, kui inimestel on julgust *reality show*des osaleda.

Ei, miks mitte, kurat. Loomulikult peab osalema. Kui ikka siukesed kaheksast viieni tööd ei ole ja raha on ka nats vaja ja soovi on ka veel, seiklustele vastuvõtlik inimene, siis andku minna, jumala eest. (INT, Taisto, 23)

Väga hea, las teevad! Siis mul on vähemalt, mida vaadata. (INT, Külli, 21)

Mõni vastaja ei suhtu sarjades osalejatesse ei negatiivselt ega positiivselt, vaid väljendas arvamust, et palju sõltub konkreetsest sarjast ning sellest, kuidas inimesed ekraanil käituvad. Üks vastaja rõhutas ka seda, et kuigi sarjades osalemine iseenesest on kiiduväärt, peaksid inimesed seda rohkem kaaluma ning selle tagajärgedega arvestama.

No see ongi nüüd täpselt, mis sorti see *show* on. Et seni, kui ta jääb minu meelest nagu sündsuse piiridesse ja mingeid üle mõistuse asju seal korda ei saadeta, siis... siis minu meelest on see täiesti normaalne. Eks elu tuleb ju huvitavaks teha. (INT, Külli, 21)

Jaa... positiivne ikka. Aga igal juhul, andku endale aru, et pärast ei tuleks virisemist ja pirisemist ja pretensioonide esitamist. Ja peab olema ka selleks valmis, et pärast siis... et enne ikka lepingut lugeda ja isegi juristidega arutada. /--/ Nii et alati tuleb põhjalikult läbi mõelda, kas inimene on selleks kõigeiks valmis. Ja mis tagajärjed võivad olla. (INT, Kalju, 51)

Negatiivselt suhtub *reality show*de osalejaisse üks sarjade fänn ning vastaja, kes sarju ei vaata ning nendest halvasti arvab. Nende hinnangul on sarjas osalemine pelgalt enesenäitamine ning nende arvates peaksid inimesed olema enesekriitilisemad. Sama aspekti on oma seminaritöös välja toonud Kaspar Kaljas (2005), kelle sõnul pürgisid näiteks *Baari* saatesse kas enesekindlad inimesed või “*need, kel realsustaju natuke puudub ja kes ei saanud päris kindlalt aru, millesse nad astuvad*”. *Reality show*desse ja nende osalejatesse negatiivselt suhtuv vastaja rõhutas ometi, et ta peab rohkem inimestest, kes sarjades osalevad, kui neist, kes sarju televiisorist vaatavad ja neile aktiivselt kaasa elavad.

Seal on just see kuulsuse järgi janunemine ja edevus ja see, et ma nüüd lähen näitan, aga kui ei ole ikka midagi näidata... ei pere, kodu ega iseenda seisukohast, siis ma parem seda ei teeks. Tähendab need inimesed peavad olema ikka väga kindlad ja teadlikud oma väärtuses, et mida sa lähed sinna ekraanile näitama. /---/ Just, nad peavad olema enesekriitilisemad ja nad peavad olema valmis, et nad tõesti astuvad terve rahva silme ette... /---/ Huh, ma ei saa nendest inimestest aru. (INT, Anna-Maria, 23)

Nad on edevad lihtsalt. Nad ei pruugi isegi lollid olla. Aga edevus on sama pimestav kui lollus. Pigem inimene, kes sinna *reality shows*se sattub, on kindlasti etem kui inimene, kes seda *reality show*d vaatab. Selle pärast, et juba puht see tegu, et seal saates osaled, eeldab sinult mingisugust ettevõtlikkust ja... ja tähendab irdumist sellest tavarutiinist, sa ikkagi teed suht ekstreemse asja. /---/ See on samamoodi, et kõrgemal tasemel on need, kes taovad jalgpalli kusagil koolihoovis, kui need, kes vaatavad kodus tugitoolis maailmameistrivõistlusi. See on lihtsalt see vahe nii-öelda tegija ja tarbija vahel. (INT, Allan, 21)

Vastajate arvamus sellest, kas *reality shows* osalemisega saab Eestis staariks, sõltub eeskätt konkreetsest sarjast ja sellest, kuidas inimene ekraanil käitunud on. Enamiku vastajate arvates ei saa tõsielusarjas osalemisega staariks, vaid see tagab kuulsuse mingiks kindlaks perioodiks, eelkõige sarja eetrisoleku ajaks või maksimaalselt aastaks peale sarja lõppu. Vastajad tõid välja ka aspekti, et sarjas osalemisega ei pruugi kuulsaks terves Eestis, vaid pigem oma lähiümbruskonnas.

Tundub, et saab. /---/ Ma ei tea, kas nüüd päris staar on õige sõna, aga kuulsuse ikka toob. /---/ Aga see võib tulla see... *fifteen minutes of fame* [viisteist minutiti kuulsust] või midagi siukest... /---/ Nad mingi aja on ja kui ta pärast avalikkuse ees ei esine, siis ta pärast enam ei ole. (INT, Külli, 21)

Mingi... see kestab võib-olla aasta aega. Siis on inimestel veel meeles... aga siis tulevad uued sarjad peale, inimestel on väga lühike mälu. (INT, Ragnar, 21)

No kas ta nüüd päris Eesti tasemel kuulsus on, aga ütleme näiteks omas rajoonis, linnas... seal küll jah, arvatavasti. On ikka kõvasti üle keskpärase, sest ikka nägu on näha ekraanil ja tunda ja ... (INT, Arli, 49)

*Reality show*de osalemise kaudu staariks saamist käsitles mõni vastaja Eesti väikese ühiskonna eripärana, kus staare on vähe ning kõik nii-öelda tunnevad kõiki ja inimestel on suhteliselt suur tõenäosus kohata *reality show*de osalejaid ka reaalses elus. Eestis suuremates ühiskondades vastajate sõnul staariks või kuulsuseks ei saa. Eripärase pretsedendina toodi välja ka *Baari* saade, mille osalejad on paari vastaja sõnul rohkem staarid kui teiste sarjade omad.

Kindlasti! Kuna see ühiskond on nii väike... /---/ Asi on selles, et kui on ühiskond suur, siis sa pead olema tõsiselt võimas isikus, et sinu see... et sa säraks üle kogu selle massi ja müra, mis seal valitseb. (INT, Allan, 21)

Aga see [*Baar*] oli ka vist esimene *reality show*, kus nendele nii palju tähelepanu pöörati. /---/ ...Ameerikas *reality show* tegelasi hinnatakse kui mingi D-kategooria näitlejaid ja absoluutselt neist midagi ei peeta. [Nii et staari aspekt on praegu Eesti ühiskonna eripära?] Jah, just. Just nimelt see kultus *reality show*des osalejate vastu on tõepoolest huvitav ja eriline nähtus. (INT, Anna-Maria, 23)

Asi on selles, et Eesti on väike onju. Ja nagu kõik näevad ja tunnevad enam-vähem kõiki. Ja kõik on omavahel tuttavad ja nii edasi onju. Ja kui ma ei tea, oleks mingi Ameerika, siis sa ei näe mitte kunagi neid inimesi ju. (INT, Angela, 15)

Vastajate nägemus sellest, kuidas Eesti üldsus *reality show*de osalejatesse suhtub, varieerub suuresti. Välja toodi nii seda, et avalikkus suhtub neisse hästi, kui seda, et inimesed peaksid neisse hästi suhtuma. Lisaks mainiti inimeste kadedust osalejate suhtes ning nende ohtrat kritiseerimist.

No hästi suhtutakse. Seda pole ma küll kuulnud, et kedagi on nagu maha tehtud, et ta on sinna *showsse* läinud. (INT, Ragnar, 21)

Ma arvan, et nad peavad suhtuma positiivselt selle pärast, et nad.... Sealt tulebki see vaatajaskond. (INT, Taisto, 23)

Suhteliselt ükskõikselt. Välja arvatud siis, kui keegi võidab mingi summa, siis on kadedad. /---/ Muudu vaadatakse täitsa rahulolevalt, aga siis kui raha on välja antud, siis on kohe... kurat, oleks ise selle raha saanud. (INT, Kaido, 26)

No üleüldiselt Eesti ajakirjandus neid hellitanud ei ole, kriitikat on ka väga palju. /---/ Mõnede osalejate suhtes oli suisa viha ju. (INT, Anna-Maria, 23)

Enamiku vastajate arvates osalevad inimesed *reality show*des selle pärast, et see on võimalus tavainimesel saada televisiooni, saada nii-öelda ekraanile. Olulise põhjusena nähakse ka seda, et inimesed tahavad end proovile panna ning näha, kas saadakse teleekraanil erinevates situatsioonides hakkama.

Noh, üks inimesi on mitmesuguseid... No ütleme, et üks sort inimesi on kindlasti selle pärast, et tahavad ennast näidata. No arvata võib, et on ka kedagi sellist, kellel on noh... et tahavad enda võimeid proovida, et kas saab hakkama selle saatega või ütleme seal esinemisega või nende tingimustega, mis seal on. (INT, Arli, 49)

Ühele vastajale tundus küsimus tavainimeste tõsielusarjades osalemise põhjuste kohta negatiivse varjundiga olevat, mispeale vastaja rõhutas, et sarjades osalemises ei ole maailma mastaabis võttes midagi ebatavalist.

[Mis sa arvad, miks üks Eesti inimene osaleb ütleme tõsielusarjas?] Aga miks ta ei peaks osalema? Et... siin on nagu küsimuses ma saan aru on siukene... siuke alatoon nagu mulle tundub, et... see on nagu ebanormaalne või midagi, et... Mujal maailmas, liberaalsemates ühiskondades on see täitsa... Ma arvan, et see on täitsa reaalne, et ... ma arvan, et sinna jookseb tungi eks... et kus saaks osaleda või midagi. (INT, Taisto, 23)

3.4.2. Intervjueeritute suhtumine *reality show*desse kui elulisse või konstrueeritud reaalsusesse

Uurimisküsimus selle kohta, kas *reality show*de vaatajad võtavad sarju elulise või konstrueeritud reaalsusena, tekkis eeskätt “*reality show*” ja eestikeelse “tõsielusarja” mõistest tulenevalt, mis viitavad otseselt asjaolule, et tegemist on reaalsusega teleekraanil. Küll aga ei näi tõsielusarjad alati elulise reaalsusena ning ekraanilt kumab tihti läbi sarja tegijate poolne suunamine või ettekirjutused, nendepoolne reaalsuse loomine.

Kahtlust ettekirjutatud stsenaariumi kohta on väljendanud ka paljud inimesed mu tutvusringkonnas ning seda on eraldi teemana ka uurimise alla võetud (nt Kaljas 2005). Sama küsimus – *reality show*de reaalsuse elulisus või kunstlikkus – on läbi käinud ka meediast. Ettekirjutusi saate tegijate poolt tunnistas avalikult *Elu pärast Baari* saates *Baari* sarjas osalenud Maarit: “*Seks ju müüb. Me pidimegi paarideks ju jagunema, siis on palju põnevam jälgida. See on täiesti... kuidas ma ütlen... andestatav manööver, sest et saate tegijad ju müüvad oma saadet, ega nad seda selle jaoks ei tee, et kusagil mingid kassetid riiulis seisaksid ja tolmu koguksid.*” (Kõrgekivi 2005)

*Reality show*des presenteeritava reaalsuse kunstlikkust on sarjade tootmisega otseselt seotud inimesed ka ise avalikult tunnistanud. Nii on *Baari* sarja reporter Kätlin Palm kommenteerinud: “*On kaks erinevat maailma: päris-maailm ja siis telemaailm. Ja seetõttu on ka kaks erinevat reaalsust: üks see, mis on päris elu ja teine, mis on telemaailmas. Tõsielushowd on telemaailma elu osa, seetõttu on need telemaailma reaalsus. Tõsi, sel tõsielushowde reaalsusel pole aga praktiliselt mitte midagi ühist päris reaalsusega. Need on kaks eri asja. Telemaailmas on lavastamine paratamatu. Teistmoodi ei saakski, sest kõik etendatakse kaamera jaoks.*” (Palm 2005, Kaljas 2005, kaudu)

Oma arvamust *reality show*de kui reaalsuse uskumise kohta avaldas paar vastajat intervjuu käigus spontaanselt, enne, kui ma konkreetselt selle kohta küsida jõudsin.

Vot jah, siin on ka jälle oma isiklikud arvamused ja siis... *Baari* puhul nagu et, et ei tea, et tekkis küll selline tunne, et see on lausa stsenaariumiga paika pandud, et.... (INT, Kalju, 51)

Ja muideks, neid ei saa üldse uskuda ka, muideks. (INT, Angela, 15)

*Reality show*de uskumise kohta ei olnud enamikul vastajail oma kindlat arvamust. Tihti peale väljendas üks ja sama vastaja nii usku sarja reaalsusesse ja ettekirjutatud stsenaariumisse või siis vastupidiselt, sarja kunstlikusse ja sellesse, et stsenaariumit ei ole ette kirjutatud. Seega võib mitme vastaja puhul täheldada vastuolu tema enda arvamuste vahel. Üldiselt jagunevad vastajad tõsielusarjade uskumise alusel pooleks – pooled võtavad neid elulise reaalsusena ning pooled vaatavad neid teadlikult kui konstrueeritud reaalsust.

Mitu vastajat tõi sarjade mitteuskumise põhjendusena välja asjaolu, et filmimise tegelikust ajast jõuab ekraanile vaid väljajätteline ning saate tegijate poolt valitud osa.

No kui ma näeks, et nad on kümme päeva koos, kui ma näeks igat nende tegemist, siis ma jah usuks. Natukenegi rohkem. /---/ See, kes teeb saadet, see võtab välja, mis talle meeldib ju. (INT, Angela, 15)

Ei, mina küll ei usu. Ja näiteks selle *Naistevahetusegi* puhul see on lihtsalt toimetajate oskus see kokku miksida ja kokku lõigata, et jamamad osad lõigati välja ja väga intrigeerivaid osi ka ei pandud sinna sisse, et... See oli toimetajate kujundada, kes on halb, kes on hea. (INT, Anna-Maria, 23)

Üks vastaja tõi välja ka asjaolu, et täiesti reaalne oleks tõsielusari siis, kui osalejad ei teaks, et neid filmitakse.

... kui panna kaamera üles kellegi korterisse salaja ning nad ei näe, kas neid filmitakse või mitte, siis on see sada protsenti *reality show*. See, kui ta pannakse üles kuhugi kontrollitud keskkonda, kuhugi korterisse, kus inimesed teavad, et neid filmitakse /---/ siis see on ütleme 75 protsenti *reality show*. (INT, Allan, 21)

Enamik vastajaid *reality show*de taga sarja tegijate poolt ette kirjutatud stsenaariumit ei näe või ei usu selle olemasolu teatud sarjade puhul. Mõni vastaja rõhutas, et tema vaatab sarju eeldusel, et stsenaariumi ei ole, teadmata tegelikku olukorda.

Võib-olla on, aga mina lihtsalt arvan, et ei peaks olema. Ja mina lähtungi sellest oma arvamusest lihtsalt. Ja äkki ikka ei ole ka. Siis oleks päris hull, kui seal veel ette ka oleks paber pandud, mida rääkima peab ja mida tegema peab. (INT, Lilija, 55)

Ma usun, et kui *Baari* puhul nüüd näideldud oleks, siis nad peaksid küll üliinimesed olema, et teenindada kliente, olla seal tööl kella... ma ei tea, mis kellani. /---/ Aga noh, ma usun, et see läheks liiga raskeks ära. Võib-olla seal midagi juhendati... /---/ aga ma ei usu, et seal midagi rangelt ette kirjutati. Siis noh, üliinimesed, annaks medali neile. (INT, Taisto, 23)

Stsenaariumi olemasolusse usub kindlalt paar vastajat, kellest ühe veendumus põhineb faktil, et ta on satelliittelevisiooni vahendusel näinud Ameerika *reality show*de tegemist.

See on ikkagi tegelikult ju... sest see on ju mingitesse stsenaariumitesse ja raamidesse peab ta ju olema pandud. /---/ Noh ei saa ju lasta omavoolu minna, ta peab olema mingitesse.. või vähemalt suunatud kuidagimoodi, sest mingi sõnum tahetakse ju edasi anda. (INT, Nele, 48)
... istutatakse see inimene maha, intervjuueritakse teda, talle antakse isegi tekst ette, ma olen näinud Ameerikas, kuidas seda tehakse... tekst on ees, õpib selle tegelane pähe ja vot siis räägib selle unelmate poissmehena [mõtleb sarja *Vaba miljonär*], mida toimetaja on talle ette kirjutanud. /---/ Jah, ütleme niimoodi, et see *reality* on ainult efekt, mulje, mis jääb vaatajatele. (INT, Anna-Maria, 23)

Üks vastaja rõhutas, et isegi kui *reality show*del on stsenaarium ette kirjutatud, peaksid sarja tootjad siiski rohkem kas või näilise reaalsuse poole püüdlema ning üritama vältida olukordi ekraanil, mis annavad televaatajaile põhjuse sarja reaalsuses kahelda.

Et siin peab ilmselt seda mõtlema nende saadete juures... et nende saadete puhul ei tohiks tekkida üldse seda kahtlust. Aga siin [räägib *Baari* näitel] tekkis. Tekkis. /---/ Mina saan aru, et kui ta on ikka selline [*reality*] *show*, siis ta peab jätma ka reaalse mulje, olema üheselt arusaadav. /---/ Aga ikkagi see tegi ettevaatlikuks, et peaks need saate tegijad ikka mõtlema neid asju. (INT, Kalju, 51)

3.5. *Baari* ja *Naistevahetusest* detailsemalt

Lisaks intervjueritute *reality show*de vaatamise harjumustele, vaatamise ajenditele ja suhtumisele tõsielusarjadesse üldiselt uurisin intervjuude käigus inimeste suhtumist konkreetselt kahte *reality showsse* – *Baari* ja *Naistevahetuse* –, mis olid ekraanil 2004. aasta sügisest detsembri lõpuni ning mis on Eestis näidatud tõsielusarjadest seni kõige populaarsemad. Kui *Naistevahetuse* populaarsus väljendus eeskätt kõrgetes vaatajanumbrites, siis *Baari* oma aktiivses meediakajastuses. Mõlemad sarjad olid väga populaarsed ka intervjueritute seas – *Naistevahetust* vaatas kaheksa ning *Baari* seitse inimest üheteistkümnest. Kuna need *reality show*d olid vastajate seas kõige vaadatavamad, siis lähtusid paljud vastajad oma vastustes ja näidetes just emmast-kummast sarjast.

Olenemata tõigast, et valdav enamik intervjueritutest vaatas nii *Naistevahetust* kui *Baari*, ei väljendanud vastajad sarjade kohta positiivset arvamust. Nimelt piirduti

sarjade kiitmise asemel nende nimetamisega vaadatavaks, normaalseks, huvitavaks, samas kui tunduvalt konkreetsemalt osati välja tuua sarjade juures häirivaid või vastumeelseid aspekte.

Oma positiivset suhtumist *Naistevahetusse* väljendas paar vastajat, kes pikemalt oma arvamust põhjendada ei osanud. Põhiliselt nimetati, et sarja tugevus seisneb selles, et see on reaalsem ja ootamatuma sisuga kui teised *reality show*d. Enamik vastajaid suhtub *Naistevahetusse* aga pigem negatiivselt, tuues välja, et sarja olid valitud liialt kontrastsed perekonnad ning et sarja eesmärk ja sõnum jäid arusaamatuks.

...need vahetused, mis nad tegid, et need olid kuidagi hästi siukesed imelikud, et... liiga erinevad inimesed pandi kokku. Võta näiteks kas või selle vanuse koha pealt. [See kontrast seal oli...] Oli liiga suur, et nad oleks pidanud tõsisemalt nagu kaaluma neid vahetusi. (INT, Külli, 21)

Kui ma sattusin sinna [*Naistevahetusele*] peale, siis sain aru, et see vahetus on toimunud, aga miks ja mis nad peavad nüüd tegema... see jäi nagu arusaamatuks mulle. /---/... ma ei saa siiani aru, mis selle saate eesmärk oli. (INT, Kalju, 51)

Naistevahetuse võimaliku sõnumi oskas sõnastada *reality show*de mittevaataja ning neisse negatiivselt suhtuv vastaja, kelle sõnul võis sari kutsuda inimesi üles olema rahul olemasolevaga ning seda rohkem hindama.

Aga kui seal *Naistevahetusel* mingisugune *message* [sõnum] oli, siis ilmselt oli see, et sa pead olema rahul sellega, mis sul on. Sest et kui sa nii-öelda... nii palju, kui mina olen vähemalt lugenud, siis enamus nendest, kes seal naisi või perekondi vahetasid, olid väga ebarahul sellega, mis see uus asi oli. Ja isegi see ei olnud mingisugune faktor, kui madalamast ühiskonnasoostiumist mindi üle kõrgemasse. (INT, Allan, 21)

Ühe vastaja positiivses mõttes rõhutatud reaalsuse aspekt osutus ka kritiseerimise aluseks. Nimelt tõid vastajad välja, et kümnepäevast naistevahetusest ei ole võimalik kahes saates reaalselt edasi anda ning et *Naistevahetuses* monteerisid saate tegijad lõigud kokku meelevaldselt, kujundades nii oma soovitud pildi osalejaist. Ühe vastaja hinnangul mõjusid saate mainele negatiivselt ka nii ekraanil nähtud kui meedia kajastatud konfliktid, mis tekkisid saate nii sarjas osalenud paaridel omavahel kui osalejate ja saate tegijate vahel.

Noh ja see *Naistevahetus* oli see jama, et kui sa oled kümme päeva, siis ei saa kaheks päevaks kokku teha. /---/ Kümme saadet peaks olema vähemalt. (INT, Angela, 15)

Nagu *Naistevahetuse* puhul, väljendas enamik vastajaid negatiivset suhtumist ka *Baari* sarja suhtes. Peamiste põhjustena nimetati sarja labasust ning kontsentreeritud sõnumi puudumist.

Ja et seal tekkisid ka sellised labasused ja kaklused ja... purjus olekud ja et... milleks, milleks sellist asja reklaamida. Sõnumit ma küll sealt ei leidnud, mida oleks üldsusele nagu tahetud öelda. (INT, Nele, 48)

... et ei tahtnud küll seda lällamist näha seal baaris... seda räuskamist ja... noorte seda mõirgamist ja... ja ausalt öeldes seda joodikute tralli ja tagaajamist, seda näha. See pigem hakkas vastu käima küll. (INT, Kalju, 51)

Baar oli nagu nii labane. /---/ ...ja need tegelased olid ka sellised imelikud ja... propageeriti joomist ja laaberdamist ja... Ühesõnaga et mida rohkem mõlaklikkust inimeses oli, seda parem või seda tegijam nagu see *Baari* Kristjan. (INT, Anna-Maria, 23)

Baari puhul ilmnes huvitav tendents, et kui paarile vastajale tundus sari liialt kunstlikuna, siis ühe vastaja hinnangul oli see vastupidiselt liiga reaalne. Kunstlikkust rõhutanud vastajad lähtusid eeskätt sarja sisust ning sellest, et ekraanil kujutati autogramme jahtivate fännidena liialt noori poisse ja tüdrukuid, kes jätsid mõnele intervjuueeritule mulje kui kunstlikult kujundatud fännklubist.

No *Baar* oli selline natukene... kuda nüüd öelda... mitte kunstlik, aga no ta ei olnud ikka päris ka, kui sa näed, et räägitakse fännidest, kes on tegelikult... mitte isegi teismelised, mitte baari külastaja easki... et noh.... See oli nagu midagi võltsi, et siis mida taheti saavutada, kutsume teismelise nüüd baari või? /---/ Et jah, mulle see nagu ei istunud üldse... ja siis räägiti, et nüüd te olete kuulsad... no nende teismeliste seas kuulus olla... Et nagu ei läinud see hästi, see ülesehitus ja kõik oli... et mis see iva või see mõte oli sel saatel. (INT, Nele, 48)

... vahel võib-olla seda reaalsust ei tohigi nii välja näidata, vaid peakski üritama seda varjata või nii-öelda pehmemaks teha, sest ütleme nii, et see on... mõned episoodid läksid ikka liiale. Seal *Baaris* oli, käsid vist kuskil sekspöes ja mingid striptiisitarid... no see osa oli lihtsalt nii rõve, et ma lihtsalt keerasin selle ära. See oli vastik vaadata. (INT, Anna-Maria, 21)

Mõne vastaja arvates oleksid võinud nii *Baar* kui *Naistevahetus* tõsielusarjadena Eesti kanalite teleekraanil täiesti olemata olla. Ainult *Naistevahetuse* kohta ütles sama üks ning *Baari* kohta kaks inimest.

[Kas ma saan õigesti aru, et sinu pärast oleks võinud need saated olemata olla?] [Vastab koheselt] Jaa, kindlasti! (INT, Anna-Maria, 23)

... mindi ikkagi labaseks mingil hetkel, niukest väljapeetust ei olnud. See ei olnud seda väärt, et ekraanile tuua. [*Baari* kohta] (INT, Nele, 48)

Aga nii palju ma ütlen küll, et mina küll ei kaotanud midagi, et ma seda saadet [*Naistevahetus*] ei vaadanud. (INT, Kalju, 51)

Mõlema *reality show* populaarsuses näevad vastajad olulist rolli reklaamil, mis mitme intervjueeritu sõnul oli tugevaim *Baari* sarja puhul. Lisaks reklaamile peetakse mõlema sarja suure vaadatavuse põhjuseks ka asjaolu, et nii *Baar* kui *Naistevahetus* olid Eesti televaatajate jaoks uudsed ning need köitsid vaatajaid eeskätt intrigeeriva ideega ja saate tegijate lubadusega filmida osalejaid kakskümmend neli tundi ööpäevas.

No see oli nii-öelda absoluutselt uus suund, kuna inimesi jälgiti kakskümmend neli tundi ja... (INT, Anna-Maria, 23)

Naistevahetuse populaarsuse taga näevad vastajad eelkõige pereinimesi, keda peetakse sarja peamisteks vaatajaks. Intervjueeritute arvates pakkus sari teiste *reality show*dega võrreldes rohkem draamat ja ootamatusi.

... et seal [*Naistevahetuses*] olid ka pereinimesed ja tutvusringkond ja sugulased ja... /---/ Et seal võib-olla selle pärast, et näed see on sellega ja sellega, vaata, mis nüüd saab. Et selles suhtes oli see hästi läbi mõeldud, et see *family* [perefond] tuleb kõik vaatama siis. Et siis oligi nagu hea müügivõte see kokkuvõttes. Et nii tuleb päris palju neid vaatajaid kokku. (INT, Kalju, 51)

No seal oli seda draamat rohkem. Ja sellepärast vaadatigi. (INT, Ragnar, 21)

Üks vastaja tõi *Naistevahetuse* edu põhjusena välja sarja intrigeeriva pealkirja ja idee – naiste vahetamise –, mis vastaja arvates on paljude televaatajate jaoks tabuteema.

No ma arvan, et *Naistevahetuses*... no esiteks tundub, et see on siuke idee. Et originaalne lihtsalt, et naised lähevad vahetusse seal ja... Ja teiseks, siiski meil on noh... Eesti inimene nagu noh... meil on selline natuke kirikulise luteri usuga seotud... nagu ütleme väiksed tabud on peal, et sellist asja nagu ei tohiks teha, et üks naine läheb teise mehe juurde elama. Aga no ütleme kiriku seisukohast võttes täielik patuelu ju nii võtta. (INT, Arli, 49)

Baari sarja populaarsus taga näevad intervjueeritud aga eeskätt noori, kellele pakkusid huvi baarielu elavate noorte omavahelised suhted ekraanil. Lisaks võimaldas sari ka vaatajail sarjas osaleda, seda nii interneti portaali kui osalejate väljahäätamise kaudu, mis tõenäoliselt pakkus huvi just sarja noortele vaatajaile.

No see *Baari*... /---/ Ta oli hästi noortepärane. Nii, näitas ära osaliselt, mis seal baaris siis toimub. Kuidas seal hakkama saavad... (INT, Kaido, 26)

Noh see oli võib-olla ka nendele noortele, et oli vaja helistada ja... See on ka võib-olla selline... koolides räägitakse ja, et noorte seas räägitakse, et mina tegin seda ja mina ikka selle poolt ja... Et noh nagu see massisühhoos või... (INT, Nele, 48)

Üks vastaja seostab *Baari* sarja suurt vaadatavust Eesti ühiskonnas populaarse baaris käimise kultuuriga.

Ja kuna Eestis on see baari kultuur ja see baari kakluse kultuur nii-öelda väga selline in [moes] teema, siis võib-olla oli ka see selline alapõhjus, miks see *Baar* oli tähtsam. Baar on ju nii-öelda Eesti edevuse tuleriit, kuhu lähevad kõik kiilaks aetud noormehed rammu katsuma teiste inimestega, kes näevad enam-vähem nagu viisakad välja ja... on lihtsalt sinna tulnud, et väikse dringi võtta peale rasket tööpäeva. (INT, Allan, 21)

Baari sarja puhul rõhutas üks vastaja asjaolu, et Tallinna inimesena tundis ta, et *Baar* oli justkui osa tema igapäevasest elust.

No *Baar* näiteks oli selle pärast mulle huvitav, et... et ühesõnaga... Kuna ma teadsin täpselt, kus nad elasid seal saates, ja ma olen ise tööülesannete tõttu seal majas käinud ja... Siis ma ikka huvi pärast ikka jälgisin, kui ma sõitsin seal trammiga alati mööda, siis ma vaatasin, kas ikka tuled neil põlevad või mitte. /---/ No ja ma teadsin seda baari seal Viru keskses, nii et jah, olin kursis nende elu-oluga selles mõttes. Et kuidagi nagu tõesti sai see saade nagu üheks osaks juba minu elust. (INT, Kalju, 51)

Küsimusele selle kohta, kas vastajate arvates käis *Baari* sarjas peaauhinnale, sajale tuhandele kroonile, aus võistlus, ei saanud ma oodatud vastust. Nimelt, kui küsimust esitades mõtlesin ma eeskätt seda, kas vastajate arvates on võimalik, et võitjale mängiti võidusumma nii-öelda kätte, siis intervjuueeritud hakkasid küsimusele vastama sellest aspektist lähtuvalt, kas kõigil osalejatel oli eeldusi võita ning millisel inimesel olid võiduks suuremad eeldused. Nii rõhutasid vastajad, et kuigi osalejatel oli võrdne algpositsioon võita, luges osalejate välimus ja oskus oma kaasvõistlejatele ning televaatajaile meeldida.

Üks kutt, kes tuli sinna saatesse [*Baari*], oli hästi paks [mõtleb Kimonit]. Selle ma vaatasin kohe ära, et sel pole mingit võimalust võita. Ma arvan, et kui rahvas vaatab, siis loeb inimesed välimus ja särgid-värgid. No selle ma ütlesin kohe kindlalt ära, et see ei võida. See läks vist kõige kiiremalt välja ka. (INT, Kaido, 26)

Võistluses peavõidu nimel nägi paar vastajat ka meedia olulist rolli võitja kujundamisel.

... meedia ise juba kujundas selle võitja välja või tähendab need favoriidid ja soosikud. Tähendab, et kõik need jututoad ja Delfis oli ju erilehekülge neile ja... algusest peale oli see Kristjan, Liis ja siis oli üks neiu seal veel... /---/ Annika jah. Vot need olid ju kolm favoriiti algusest peale ja Paavo ka ja siis ülejäänuid nagu ei olnudki üldse olemas. Neid fännati, nende järgi joosti ja neid intervjueriti ja neist olid kogu aeg pildid, nii et paratamatult kujunesid soosikud välja. Seal ei saa küll öelda, et seal oli saatuse või muu otsustada, seal otsustas rahvas... ja algusest peale oli see võitja trend selge. (INT, Anna-Maria, 23)

Iroonilist suhtumist nii peavõitu üldiselt, sellesse kui saates osalemise ajendisse ning võimalusse seda võita väljendas üks vastaja, kes rõhutas asjaolu, et *Baari* saja tuhande võitmise tõenäosus oli võrdne lotovõidu võimalusega, realselt pelgalt üks kaheteistkümmele.

Ei, see rahasumma on tegelikult suhteliselt... suhteliselt mõttetu minu arust, sest see, kui on sada tuhat krooni ja sa pead oma elust ära minema mingisuguseks kolmeks kuuks... /---/ Kaksteist konkurenti! Tähendab kaksteist ühele peavõit sada tuhat krooni. /---/ Praegu aga inimene ei ole nii loll, et ohverdab kolm kuud oma elust, oma töökoha, oma senise elu... kaksteist ühele... šansile, mis on kaksteist üks, et ta võidab mingisuguse raha. Ta ei tee seda, sest ta saab aru, et see on mõttetu. (INT, Allan, 21)

Enamiku vastajate arvates osalesid Eesti perekonnad *Naistevahetuse* sarjas enda proovilepaneku ning oma igapäevasesse ellu vahelduse toomise eesmärgil. Paar vastajat tõi välja ka selle, et inimesed osalesid kuulsuse eesmärgil ning huvist näha, kuidas on korraldatud elu teistes Eesti perekondades.

A – igavus, B – rutiinist vabanemine, C – tegelikud pinged kooselus, mingisugune müüt, *disbelief* [umbusk], mis sees kratsib, et ikkagi minu mees on halb, et minu perekond on halb, no ma vaatan, kuidas siis mujal asi käib nagu. (INT, Allan, 21)

Vat siin võib olla küll see, järsku see kuulsus. /---/ Väljund, väljund ühesõnaga. Et siin võis olla küll niimoodi, et tõesti see Maali kaugel metsanurgas seal oma teise poolega seal... et saan ka välja, saan ka ennast näidata. Ja siin võib olla ka see variant, et siin ei olnud nii tihe rebimine. (INT, Kalju, 51)

Omapärase selgituse perekondade otsuse kohta *Naistevahetuses* osaleda tõi välja üks vastaja, kes nägi selles pereisade initsiatiivi, kuna meestele pakkuvat ikka huvi võimalus naisi vahetada.

Kuda seda nüüd öelda. No minu arvamus on selline, et mehed on kõik sellised mehed, et nemad eelistavad nagu naisi vahetada. Aga noh naised... ma ütlen, et eks see ole jälle selline väljakutse nende tabudega nagu niimoodi seotud. Et nii ei tohi teha... /---/ Eks nad siiski olid põhiliselt nooremad, alla keskea. Ja need on ilmselt natuke julgemad ja need pole nende

tabudega niivõrd seotud või... või... Eks nad olid ikka ütleme vabameelsemad ja julgemad ja hakkajamad kui ütleme keskmine selles suhtes. (INT, Arli, 49)

IV Diskussioon ja järeldused

Töö järeldused esitan vastustena uurimisküsimustele viimaste järjestusest lähtuvalt. *Reality show*de vaatamine on Eesti telepubliku seas väga laialt levinud, seda kinnitavad nii sarjade vaatajanumbrid kui läbi viidud süvaintervjuud. Konkreetsetest sarjadest on Emori vaatajanumbrite alusel konkurentsilt populaarseim *Naistevahetus*, millele järgnevad *Kuldsuu* ja *Elu pärast naistevahetust*.

Tõsielusarjade suurt populaarsust kinnitasid ka intervjueeritud, kellest enamus vaatas nelja kuni seitset erinevat sarja ning üheteistkümnest inimesest ei vaadanud enda sõnul sarju üldse mitte ainult üks vastaja. Intervjueeritute seas on konkreetsetest sarjadest populaarseim *Naistevahetus*, nagu see on ka vaatajanumbrite alusel. Intervjueeritute vastuste alusel osutus *Naistevahetusega* põhimõtteliselt sama populaarseks *Baar*, mis vaatajanumbrite edetabelis nii kõrgel kohal aga ei figureeri. Lisaks endale väitsid vastajad ka oma lähedasi inimesi *reality shows*id aktiivselt vaatavat. Nende seas nimetati populaarseimate sarjadena samuti *Naistevahetust* ja *Baari*.

Hüpotees, et Eesti toodetud ning eestlastest osalejatega sarjad on Eestis populaarsemad, leidis töös kinnitust. Oluliseks põhjuseks on nii emotsionaalne kui geograafiline lähedus – tegevus toimub tuttavates Eesti paikades ning ekraanile sattub tihtipeale keegi lähedane või tuttav inimene. Kodumaiste sarjade populaarsust suurendab ka fakt, et need pakuvad televaatajaile osalemisvõimalusi, eeskätt osalejate väljahäätamine, mille kaudu inimesed tunnevad, et saavad sarja käiku mõjutada.

Kui üldiselt leidis hüpotees kinnitust, siis paar vastajat avaldas sellele vastupidist arvamust. Nimelt toodi välja, et eelistatakse hoopis välismaised *reality shows*id, kuna sealsed suuremad majanduslikud ressursid võimaldavad toota põnevamaid ning omapärasemaid sarju.

Tõsielusarju vaatab enamik intervjueerituid siis, kui neile televiisorit vaadates peale juhtub ning kui need tähelepanu niivõrd köidavad, et neid vaatama jääda. Tugevat harjumuse aspekti – et iga nädalapäeva õhtuks on kujunenud kindlad saated, sealhulgas tõsielusarjad, mida vaadata – tõi välja vaid üks vastaja. *Reality show*de vaatamisel pühenduvad pooled vastajaist telerivaatamisele ning ülejäänud pooled intervjueerituist tegelevad samal ajal muude tegevustega, jälgides tõsielusarja pigem taustaks.

Enamik vastanuist eelistab *reality showsid* vaadata kellegagi koos, et siis omavahel ekraanil nähtut arutada. Intervjueeritute sõnul on kellegagi sarjast rääkides huvitavam seda vaadata ning tänu arutamisele märkab ka neid detaile, mida üksi ehk tähele ei paneks. Küll aga väljendas mitu vastajat oma eelistust tõsielusarju üksi vaadata, mida põhjendati sellega, et teiste inimeste kommenteerimine häirib vaatamist, et neil ei ole vaja kellegi teise arvamust või et *reality showd* ei ole teemana omavahelise diskuteerimise väärilised.

Seega leidis hüpotees, et *reality showsid* vaadatakse mitmekesi ning ekraanil nähtut arutatakse omavahel, enamjaolt kinnitust, kuigi mõni vastaja väljendas vastupidiselt hüpoteesile ka negatiivset suhtumist tõsielusarjade vaatamise ajal nende arutamisse ja kommenteerimisse.

Kuigi pooled intervjueerituist väitsid, et räägivad tõsielusarjade teemal ka väljaspool sarjade vaatamise aega, ei peeta neid omavaheliste vestluste jututeemana oluliseks. Seega ei leidnud töös kinnitust hüpotees, et *reality showd* on oluline teema inimeste omavahelistes vestlustes. Nii võib väita, et sarjade kajastamine inimeste omavahelise suhtluse väga olulise teemana on pigem meedia loodud müüt, mille eesmärk on suurendada sarjade vaadatavust. Näiteks meedias kirjutatud “*kui söögilauas või koolis tervet Eestit raputanud teemadel kaasa rääkida ei mõista, ole parem üldse kuss.*” (Vikat 2004) võib selgelt käsitleda sarju vaatama õhutava üleskutsena.

Nii-öelda müüti kinnitas kaks intervjueeritut, kelle sõnul “rääkisid *Baarist* ju kõik”. Samas väitis üks neist inimestest, et tema ise tõsielusarju teistega ei aruta, mistõttu võib öelda, et ta ei pea *Baari* oluliseks vestlusteemaks endast lähtuvalt, vaid ühiskonna põhjal üldiselt.

Üldjoontes piisab intervjueeritutele *reality showde* vaatamisest teleekraanilt ning lisainformatsiooni järele erilist vajadust tunta. Täiendavat informatsiooni sarjade kohta üldiselt või mõne konkreetse sarja osa kohta loevad ajakirjandusest või küsivad tuttavatelt pooled vastanuist. Paljud väitsid, et kui nad ka loevad ajakirjandusest artikleid *reality showde* kohta, siis tehakse seda peamiselt igavuse peletamiseks või siis, kui teemat kajastav ajaleht-ajakiri juhuslikult kätte sattub.

Oma *reality showde* vaatamist põhjendasid vastajad erinevatest aspektidest lähtuvalt. Nii toodi näiteks välja, et Eesti telekanalitel ei ole tõsielusarjade ajal midagi paremat vaadata. Seda põhjendus saab aga uskuda vaid osaliselt. Nimelt, tõepoolest on paljud tõsielusarjad ekraanil samaaegselt või nende eetrisoleku aeg kattub osaliselt.

Näiteks kattuvad praegusel telehooajal kellaaajaliselt TV3 *Tenerife* ning Kanal 2 *Pöörane seiklus* ning TV3 *Miljardärist mässaja* ja Kanal 2 *Korter 2*. Eelmistel telehooaegadel on ajaliselt kattunud TV3 *Õige valik* ja Kanal 2 *Osbourne'id* ning TV3 *Totaalne muutumine kodu-eri* ja Kanal 2 *Korter 2*.

Küll aga on vastajad sellise põhjenduse puhul lähtunud vaid erakanalitest ning ei ole arvestanud avalik-õigusliku Eesti Televisiooniga, mis *reality showsid* ei näita. Seega saab öelda, et Eesti Televisioon pakub alati alternatiivset vaatamist *reality showde* asemel, mis vähendab intervjueritute antud põhjenduse usutavust.

Põhjendus, et *reality showde* asemel ei ole midagi muud vaadata, on väheusutav ka vastajate seas populaarse sarja *Baar* puhul, mis oli eetris samaaegselt Eesti Televisiooni põhiuudistesaste *Aktuaalse kaamera*ga. Küll aga võib see olla märk sellest, et inimesed on oma õhtu üles ehitanud emma-kumma erakanali programmi põhjal ning kella üheksaseks *Aktuaalse kaamera* ajaks on neil juba uudised erakanalitest vaadatud ning sel ajal oodatakse telerist pigem meelelahutust. Nii võis langeda valik *Aktuaalse kaamera* asemel näiteks *Baarile*.

Lisaks sellele, et tõsielusarjadel ei ole Eesti telekanalites alternatiive, väitsid vastajad, et *reality showsid* ajendab vaatama ka reklaam ning sarjade üldine meediakajastus. Vastajate sõnul pakuvad sarjad põnevust, ootamatust ja ohtralt emotsioone, viimast eeskätt sarjade osalejatele kaasa elades. Intervjueritud tõid tõsielusarjade vaatamise põhjusena välja ka asjaolu, et erinevalt näiteks populaarsetest mängufilmidest esitavad *reality showd* reaalsust telekraanil.

Tõsielusarjade populaarsust Eestis põhjendasid intervjueritud ka sellega, et nüüdseks on *reality showde* trend USA-st ja Euroopast Eestisse jõudnud ning sarjad võluvad siinseid vaatajaid eeskätt uudsusega. *Reality showde* populaarsuse olulise põhjusena mainisid vastajad ka ohtrat sarjade reklaamimist nii ajakirjanduses kui televisioonis. Vaatajate seisukohast võttes rõhutasid intervjueritud, et televaatajaile pakuvad tõsielusarjad kaasaelamisvõimalust ning rahuldavad uudishimu, näidates teiste inimeste elu ekraanil. Vastajad mainisid ka *reality showde* pakutavaid osalemisvõimalusi vaatajaile, mis annavad samuti tõuke sarjade vaatamiseks.

Kui enamjaolt intervjueritute vastused kattusid, siis täiesti erineva põhjenduse *reality showde* populaarsusele Eestis tõi välja üks vastaja, kes vaidles vastu paljude intervjueritute põhjendusele, et *reality showsid* vaadatakse meelelahutuseks. Nimelt, sarjade suhtes kriitiliselt meelestatud vastaja sõnul näitab tõsielusarjade populaarsus

Eesti televaatajate seas viimaste madalat taset. Nimelt käsitleb vastaja *reality showsid* kui madalat meelelahutust, mis ei nõua vaatajailt absoluutselt mingit kaasamõtlemit.

See, et paljud intervjueritud põhjendasid *reality showde* vaatamist meelelahutusega, jätab mulje justkui vastajad lootsid seda kaudu pääseda nii-öelda kergema põhjendusega. Nimelt on meelelahutus väga lai ja üldine mõiste ja nimetades *reality showsid* pelgalt meelelahutuseks, üritasid vastajad justkui väita, et ega nad sarju päriselt ei vaatagi. Meele lahutamiseks on aga väga palju erinevaid võimalusi, nagu tõi intervjueritustest välja ka Allan. Seega on inimesed siiski eelistanud *reality showde* vaatamist teistele ajaveetmisvõimalustele, samas oskamata seda põhjendada.

Töö teoreetilises ja empiirilises raamistikus esitatud Reissi ja Wiltzi uuringutulemused (2004) ei leidnud töös otsest kinnitust. Nimelt ei toonud intervjueritud otseselt välja, et vaatavad tõsielusarju eesmärgiga tunda end sarjas osalevast inimesest paremana. Niisamuti ei tunnistanud vastajad end nautivat *reality showde* osalejaid keerulistes situatsioonides kannatamas, nagu see on sarjade vaatamise põhjuseks sadismi hüpoteesi (Jost 2004) järgi.

Tõenäoliselt ei tihanud vaatajad teiste inimeste halva olukorra nautimist ka intervjuus tunnistada ning välja öeldi nii-öelda normatiivsemad vastused. Küll aga võis selle põhimõtte lugeda välja mõne intervjueritu vastusest, kes väitsid end huviga jälgivat, kuidas näiteks Baltimaade avaliku elu tegelased *Džunglistaari* sarjas džungli raskete oludega võitlesid või kuidas inimesed *Hirmu faktoris* kõikvõimalikke elukaid söövad.

Niisamuti ei toonud vastajad intervjuudes välja ka *reality showdest* saadavat praktilist kasu. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et tõsielusarjadel on ühiskonnas madal kultuuriline kapital, avalikkus peab neid suures osas mõttetuks meelelahutuseks ja suhtub neisse kriitiliselt. Sama tendents on ilmnenu ka Suurbritannias, kus tõsielusarjadest millegi kasuliku õppimise võimalust vähendab sarjade madal kultuuriline kapital ühiskonnas. (Hill 2004)

Suhtumises tõsielusarjadesse ja nende osalejatesse ei väljendanud enamik vastanuid ei positiivset ega negatiivset seisukohta. Paljude sõnul sõltub kõik konkreetsest sarjast ja sellest, kuidas osaleja ise ekraanil käitub. Oma negatiivset suhtumist sarjade osalejatesse väljendas paar vastanut, kelle sõnul on sarjas osalemine pelgalt enesenäitamine ning kelle arvates peaksid inimesed olema eneskriitilisemad juba sarjas osalemist kaaludes.

Tunduvalt kindlam seisukoht on intervjueeritutel enda võimaliku osalemise kohta *reality shows*. Nimelt on enamik vastanuid sarjas osalemise vastu, kuigi nende seas oli ka neid, kelle sõnul sõltub palju konkreetsest sarjast ja selle nõuetest. Paar vastajat esitasid oma nägemuse sarjast, kus nemad oleksid nõus osalema. Reaalselt oleks olnud valmis tõsielusarjas osalema üks vastanu.

Uurimisküsimusele selle kohta, kas *reality shows* osalemisega saab staariks, vastas enamik intervjueerituid, et tõsielusarjas osalemine tagab ehk kuulsuse mingiks ajaks, ent staariks kui selliseks sel viisil ei saa. Paar vastajat nõustus aga ka sarjade osalejate staari staatusega, mida nähakse aga väikse Eesti ühiskonna eripärana.

Küsimusele, kas *reality shows*id võetakse elulise või konstrueeritud reaalsusena, ei saanud intervjueerituilt ühest vastust. Üldiselt usutakse, et sarjad esitavad reaalsust. Kriitikana toodi välja sarjade ajaline piirang – kui terve ööpäev mahutatakse pooltunnise saate sisse – ning asjaolu, et filmitud materjalist valivad saate tegijad meelevaldselt vaid teatud klipid, mis nende poolt kokku panduna ekraanile jõuavad. Saate tegijate poolt ette kirjutatud stsenaariumi olemasolusse usub vaid paar vastajat.

Hüpotees, et *reality show*de populaarsuse üheks põhjuseks on asjaolu, et need pakuvad kõigile midagi – sarju reaalsusena võttev vaataja rahuldab oma uudishimu ning ettekirjutatud stsenaariumi uskuja jälgib selle läbipaistvust ekraanil – ei leidnud kinnitust. Põhjuseks on asjaolu, et intervjueeritud ei omanud kindlat seisukohta sarjade kui elulise või konstrueeritud reaalsuse suhtes. Seega võib öelda, et inimesed ei mõtle sarju vaadates sellele, kas ja kuivõrd nimetus “*reality show*” viitab elulisele reaalsusele.

Kahte populaarseimasse *reality shows*se nii Eestis üldiselt kui intervjueeritute seas, *Baari* ja *Naistevahetusse*, suhtusid vastajad üllatuslikult negatiivselt. Nimelt tõi enamik vastajaid välja, et mõlema sarja sõnum jäi neile kui televaatajaile segaseks. *Baari* puhul jäi vastanuile arusaamatuks ka sarja suunatus liialt noorele vaatajaskonnale. *Naistevahetuse* puhul kritiseeriti liialt kontrastsete perekondade kokkupanekut saate tegijate poolt ja kümnepäevase naisevahetuse kunstlikku surumist sarja kahte osasse. *Baar* pälvis vastajate kriitika eeskätt labasuse presenteerimise tõttu. Mõne vastaja hinnangul ei väärinud kas mõlemad sarjad või emb-kumb neist ekraanil näitamist.

Seega tõstatasid ka intervjueeritud *reality show*des presenteeritava labasuse probleemi, mida on ohtliku mõjuna tõsielusarjade vaatajaile maailmas uuritud (nt

Bateman 2002, Wearstler 2002, kaudu). Üllatav oli tõdeda, et mõni probleemi tõstatanud vastaja on ise sarjade järjepidev vaataja.

Siinkohal võib intervjueeritute juttu käsitleda vähemalt osaliselt normatiivsete vastustena. Nimelt, kuigi julgetakse tunnistada, et sarju vaadatakse, siis ei tihata tunnistada oma huvi nende vastu või poolehoidu nende suhtes. Üheks võimalikuks põhjuseks, miks inimesed vaatavad, aga kritiseerivad, on sarjade madal kultuuriline kapital ühiskonnas ning avalikkuse negatiivne suhtumine nende fännamisse. Lisaks on Eestis *reality show*dele kujunenud nii-öelda kollane, tabloidilik imago, mis tuleneb sarjade meediakajastusest eeskätt sellistes väljaannetes nagu Kroonika ja SLÕhtuleht.

Lisaks labaste elukommete presenteerimisele *reality show*des kerkib sarjade puhul esile ka terav eetiline küsimus. Nimelt, kui sügavale sarja osaliste eraellu on lubatud kaameratele tungida ning mida sellest, mil määral ja kuidas on eetiline teleekraani vahendusel avalikkuse ette tuua. Tekkib küsimus, kuivõrd lähtutakse sarja tegemisel eetikast ning kuivõrd kasutatakse sarjade osalejaid lihtsalt meelelahutuslikul eesmärgil ära (sama ka Hill 2000).

Nii mõnegi *reality show* puhul on selgelt näha, et sarjade tootjate majanduslikud huvid kaaluvad üles eetilised väärtused ning austuse sarjaosaliste õigustele. Sarjade tootjad peaksid rohkem arvestama, et tavainimestest osalejad ei ole harjunud meediaga suhtlema ning nad ei pruugi teadlikud olla tagajärgedest, mida sarjas osalemine endaga kaasa toob. Eriti ettevaatlik tuleks olla osalistega, näiteks lastega, kes ei osale sarjas enda initsiatiivil ning kelle on *reality shows*se kaasa haaranud lapsevanem. Näiteks on Eesti avalikkuses poleemikat tekitanud *Naistevahetus*, kus paljude arvates rikuti ekraanil näidatud laste õigusi. Kuigi vastutavad on eeskätt lapsevanemad, võiksid sarjade tootjad enam järgida eetilisi väärtusi.

Uurimistöös käsitletud tõsielusarjade vaatamise põhjuseid on raske uurida, kuna lisaks inimeste teadvustatud ajenditele määravad vaatamise ka teadvustamata ajendid. Nimelt, kui inimesed oskavad välja tuua oma *reality show*de vaatamise motiveeringuid ehk teadvustatud tõukejõude, mis suunavad ja seletavad inimeste käitumist (Lauristin et al. 1978), siis motive, mis ei ole alati teadvustatud ning isegi inimesele endale arusaadavad ja seletatavad (Lauristin et al. 1978), on väga raske välja selgitada.

*Reality show*de harjumusi ja ajendeid tuleks aga kindlasti eraldi uurida ka laste ja noorte seas, kuna Emori uuringu järgi kogusid teleaadete kategoorias just tõsielusarjad 4–14aastaste laste seas kõige suuremad vaatajanumbrid. Konkreetsetest

sarjadest juhtisid laste vaadatavate täiskasvanute saadete nimekirja *Elu pärast naistevahetust, Hirmu faktor: staarid tules* ning *Naistevahetus*. (Emor 2005c)

Teema nõuab uurimist, kuna lapsed ja noored on eriti vastuvõtlikud välistele mõjudele, sealhulgas meediale. Nagu näitab Pacific Telecommunications Councili uuring (Bateman 2002, Wearstler 2002, kaudu), presenteerivad tõsielusarjad teistest telesaadetest tunduvalt enam seksuaalsust, ropendamist, vägivalda ning vabameelseid elukombeid. Sama tendents ilmneb ka Eesti telekanalitel näidatud sarjade puhul.

Laste kui tõsielusarjade vaatajate puhul kerkib esile probleem eeskätt selles, et nad võivad võtta tõsielusarjades konstrueeritud reaalsust elulise reaalsusena ning arvata, et tegelik elu ongi selline või peaks selline olema. Selles aspektis on murettekitav ka *reality show* mõiste, mis viitab oma olemuselt sellele, et tegemist on elulise reaalsusega, kuigi tänased sarjad seda suured osas enam sugugi ei ole.

Laste ja noorte *reality show*de vaatamise harjumusi ja ajendeid on oluline uurida ka seetõttu, et Eesti tõsielusarjade tootjad tunduvad üha enam suunavat oma sarju üha enam laste ja noorte sihtgrupile. Näiteks on sari *Baar*, kus ekraanil presenteeriti just lapsi ja noori sarjaosaliste fännidena, kes Tallinna kesklinnas osalejailt autogrammi ootasid või suisa baari RIFF üritasid sisse tungida. Eesti *reality show*de tootjad on võtnud lapsed ja noored oluliseks sihtgrupiks ka sarjade osalemisvõimaluste pakkumisel. Nimelt külastavad sarja interneti portaale ning hääletavad sarjast osalejaid kas helistamise või sõnumi saatmise teel tõenäoliselt just noored.

Noorte puhul tekkib tõenäoliselt ka nii-öelda massipsühhoos, kus omavahel arutatakse sarjade lemmiktegelasi ning nende poolt hääletamist või nende autogrammi olemasolu. Lapsed on eriti vastuvõtlikud nii-öelda arvestatavate teiste mõjule, kellega püütakse sarnaneda ja kelle meeltemööda olla. Seega, kui lapse sõpruskonnas vaadatakse ja räägitakse *reality show*dest, siis ajendab see lastki sarju vaatama.

Asjaolu, et lapsed jälgivad televiisorit vaadates *reality shows*id, viitab lastesaadete vähesusele Eesti teleekraanil, millele telekanalite esindajad toovad eeskätt majanduslikud põhjused – tootmiseks kulutatavat raha on raske tagasi teenida, kuna reklaamiandjate huvi lastesaadete vastu on peaaegu olematu (Jakobson 2005). See tõestab fakti, et Eesti telekanalid lähtuvad saadete tootmisel eeskätt majanduslikust tasuvusest, mitte ühiskonna vajadustest. Sama on selgelt näha ka tõsielusarjade puhul, kus lisaks reklaami müügile suurendatakse kasumit ka televaatajate sarja helistamise või sõnumite saatmise pealt teenimise kaudu.

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida *reality showde* vaatamise harjumusi ja ajendeid. Uurimisküsimustena püstitasin küsimused sellest, kui laialt on *reality showde* vaatamine Eesti telepubliku hulgas levinud, millised on inimeste harjumused *reality showde* vaatamisel, mis on sarjade vaatamise ajenditeks ning kuidas suhtuvad inimesed *reality showdesse* ja nende osalejatesse üldiselt ning konkreetsemalt sarjadesse *Baar* ja *Naistevahetus*. Uuringutulemused kogusin süvaintervjuu meetodil, viies läbi üksteist intervjuud oma lähedaste-tuttavatega.

Töö teoreetilises raamistikus andsin ülevaate *reality showde* arengust maailma televisioonis, mille taustal analüüsisin tõsielusarjade jõudmist Eesti teleekraanile ning andsin ajalise ülevaate Eesti telekanalitel olnud sarjadest. Tõsielusarjade vaatamise ajendite küsimuses tuginesin põhiliselt Reissi ja Wiltzi (2004) uuringule ning kogumikule *Young People, Soap Operas and Reality TV*, mis annab ülevaate noorte seas erinevates riikides läbi viidud *reality showde* vaatamise ajendeid käsitlevatest uuringutest. Küsimuses sarjade populaarsusest Eestis võtsin aluseks Emori päevik- ja mõõdikuuringu vaatajanumbrid.

Lõputöö tulemustest ilmnes, et *reality showde* vaatamine on Eesti telepubliku seas väga laialt levinud, seda nii Emori vaatajanumbrite kui intervjuueeritute vastuste alusel. Populaarseim sari nii Emori andmetel kui vastajate hinnangul on *Naistevahetus*, millele vastajate seas järgneb *Baar*. Seega leidis kinnitust hüpotees, et Eestis toodetud ja eestlastest osalejatega *reality showd* on vastajate seas populaarsemad kui välismaised sarjad. Samas väljendas paar vastajat vastupidiselt hüpoteesile oma poolehoidu välismaiste sarjade suhtes.

Tõsielusarjade vaatamise harjumused ei ole inimestel kindlalt välja kujunenud, sarju vaadatakse juhuslikult ning tihti taustaks muule tegevusele. Üldiselt eelistatakse sarju vaadata seltskonnas, et siis omavahel ekraanil nähtut arutada. Nii osutus töötulemuste põhjal tõseks ka hüpotees sarjade mitmekesi vaatamise ja samaaegse kommenteerimise kohta.

Hüpotees, et *reality showd* on oluline jututeema inimeste omavahelistes vestlustes, ei leidnud lõputöö uuringu tulemuste alusel kinnitust. Kuna tõsielusarjadega seotud teemade tähtsust inimeste omavahelistes jutuajamistes on rõhutanud aktiivselt meedia, võib väita, et tegemist on meedia poolt loodud müüdiga.

Reality showde vaatamist põhjendasid inimesed mitmeti. Toodi välja, et tõsielusarjade trend on nüüd Eestisse jõudnud, mistõttu ei paku Eesti telekanalid sarjadest paremaid alternatiive. Lisaks rõhutati sarjade põnevust, ootamatut ja emotsiooniderohket sisu ning seda, et need esitavad reaalsust. Eeskätt Eestis toodetud *reality showde* puhul nimetati vaatamise ajendina ka reklaami, laialdast meediakajastust ja vaatajaile pakutavaid võimalusi sarjades osaleda.

Inimeste suhtumine tõsielusarjadesse ja nende osalejatesse sõltub suuresti konkreetsest sarjast ning osalejate käitumisest telekraanil. Sarjade osalisi ei nähta staaridena, pigem võetakse sarjas osalemisega kaasnevat tuntuust Eesti väikese ühiskonna eripärana.

Selle üle, kas *reality showsid* vaadatakse elulise või konstrueeritud reaalsusena, ei ole inimesed eriti mõtelnud, mistõttu võis täheldada vastuolu vastajate endi sees – samal ajal usutakse nii ettekirjutatud stsenaariumisse kui sellesse, et sari esitab elulist reaalsust. Hüpotees selle kohta, et tõsielusarjade populaarsuse üheks põhjuseks on asjaolu, et need pakuvad kõigile midagi – ühed, kes võtavad sarju elulise reaalsusena, rahuldavad sarjadega oma uudishimu, ning teised, kes näevad ettekirjutatud stsenaariumit, jälgivad erinevaid strateegiaid telekraanil –, ei leidnud töös ei kinnitust ega saanud ka ümber lükatud. Põhjuseks on nimelt asjaolu, et inimesed ei ole enda jaoks *reality show* kui elulise või kunstliku reaalsuse küsimust läbi mõtelnud ning selles suhtes kindlale seisukohale jõudnud.

Kahte populaarseimasse sarja, *Naistevahetusse* ja *Baari* suhtusid intervjueeritud üllatuslikult negatiivselt. Peamiseks põhjuseks on asjaolu, et sarjade sõnum ja nende ekraanile toomise eesmärk jäid vastajaile arusaamatuks. Kuna sarjade kritiseerijate seas oli palju kas mõlema või emma-kumma sarja pidevaid vaatajaid, kerkib siinkohal eriti selgelt esile normatiivse vastamise aspekt.

Teemat oli raske uurida eeskätt kahel põhjusel. Esiteks, intervjueeritute vastuseid ei saa võtta üks-üheselt, väga selgelt tuleb arvestada normatiivse vastamise võimalusega. Vastuseid võis mõjutada näiteks asjaolu, et Eesti ühiskonnas on *reality showdel* madal kultuuriline kapital ning nii-öelda kollase, tabloidiliku ajakirjanduse maine. Teiseks probleemiks on fakt, et inimesi ärgitavad tõsielusarju vaatama lisaks inimestele endile teadaolevatele ajenditele ka teadvustamata ja inimestele endile arusaamatud ajendid.

Antud probleem – *reality showde* vaatamise harjumused ja ajendid – vääris aga kindlasti uurimist. Esiteks pälvisid *reality showd* kohe Eesti telekraanile jõudes

avalikkuse suure tähelepanu ning kerkisid esile avalikkuse arutlusteemana. Leian, et teema uurimiseks oli praegu sobiv aega, kuna nii vaadatavuse kui meediakajastuse alusel saavutasid tõsielusarjad suurima populaarsuse 2004. aasta sügisesel telehooajal. *Reality showde* trend Eestis aga jätkub – sarjad on vaatajate seas endiselt populaarsed ning ekraanile jõudmist on ootamas üha uusi tõsielusarju.

Uuringu olulisust kinnitasid ka intervjuueeritud, kellest paljud tänasid, et neilt selleteemalist intervjuud palusin, kuna just tänu sellele avastasid nad enda sõnul, kui suure osa *reality showd* nende televiisorivaatamisest moodustavad. Sellest tulenevalt hakkasid paljud intervjuueeritud mõtlema põhjustele, miks nad sarju vaatavad ning mida see neile pakub.

Kasutatud kirjandus

- Bonner, F. (2003). *Ordinary Television. Analyzing Popular TV*. London: Sage Publications.
- Emor 2004a – TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring, Teleauditooriumi ülevaade oktoobrist 2004. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1261>. Vaadatud 19. märtsil 2005.
- Emor 2004b – TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring, Teleauditooriumi ülevaade novembrist 2004. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1292>. Vaadatud 19. märtsil 2005.
- Emor 2004c – TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring, Telekanalite vaadatavus vana-aasta õhtul ja detsembris 2004. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1298>. Vaadatud 19. märtsil 2005.
- Emor 2005a – TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring, Teleauditooriumi ülevaade jaanuarist 2005. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1307>. Vaadatud 7. aprillil 2005.
- Emor 2005b – TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring, Teleauditooriumi ülevaade märtsikuus 2005. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1331>. Vaadatud 7. aprillil 2005.
- Emor 2005c – TNS Emori uudis, Enim vaatajaid laste hulgas koguvad mängufilmid ja täiskasvanute saated. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1318>. vaadatud 27. aprillil 2005.
- Hill, A. (2000). Fearful and Safe. *Television & New Media*, 2, May 2000, 193–213.
- Hobson, D. (2004). Everyday People, Everyday Life. *Young People, Soap Operas and Reality TV*. Von Feilitzen, C. Göteborg: The International Clearinghouse on Children, Youth and Media, 129–145.
- Jakobson, K. (2005). Eesti TV ei raatsi teha lastesaateid. *SLÕhtuleht*, 25. jaanuar.
- Jost, F. (2004). Reality TV – The Mechanisms of a Success. *Young People, Soap Operas and Reality TV*. Von Feilitzen, C. Göteborg: The International Clearinghouse on Children, Youth and Media, 189–198.
- Juhtkiri. (2004). *Nädal*, 17. september.

- Kaljas, K. (2005). Tõsielutelevisiooni reaalsus. Seminaritöö. Audiovisuaalkunsti osakond, Tallinna Ülikool, Tallinn.
- Laulik, J. (2003). Reality TV – mängult nagu päris. *SLÕhtuleht*, 28. veebruar.
- Lauristin, M. & Vihalemm, P. (1978). Sotsiaalpsühholoogias kasutatavate mõistete lühisõnastik. *Sotsiaalpsühholoogia. Lühiülevaade*. Predvetshnõi, G. P. & Šerkovin, J. A. Tallinn: Eesti Raamat, 302-317.
- Lee, A. Y. I. (2004). Critical Appreciation of TV Drama and Reality Shows. *Young People, Soap Operas and Reality TV*. Von Feilitzen, C. Göteborg: The International Clearinghouse on Children, Youth and Media, 117–127.
- Maimik, A. (2004). Tegelikkuuse tootmine. *Eesti Ekspress*, 10. november.
- Murray, S. (2004). Reality Television (U.S). The Museum of Broadcast Communications, Encyclopedia of Television. <http://www.routledge-ny.com/ref/television/realitytv.html>. Vaadatud 16. aprillil 2005.
- Noormets, J. (2005). Maailma TV 2004. *Nädal*, 26. jaanuar.
- Pajula, A. (2003). Reaaltelevisiooni hukk? *Eesti Ekspress Areen*, 17. juuli
- Pullerits, P. (2003). USA ajakirjandus: kõmukuningatest meediamagnaatideni. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Reiss, S. & Wiltz, J. (2004). Why People Watch Reality TV. *Media Psychology*, 2004, 6, 363-378.
- Shein, H. (2004). Televisioon Eestis 1955–2004. *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965–2004*. Vihalemm, P. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 121–208.
- Thalheim, T. (2004). Igaõhtune lõks: tõsielusari. *SLÕhtuleht*, 24. oktoober.
- Ummelas, M. (2005). Mart Ummelase meediakommentaariid. Meediakommentaari 25. oktoober 2004. <http://www.hot.ee/mart262/25oktoober2004.html>. Vaadatud 24. märtsil 2005.
- Unt, A. (2003). Televisiooni žanriline areng ja selle avaldumine Eesti teleprogrammides. Magistritöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Tartu.
- Vikat, M. (2004). Kodumaise tõsielusarja võidukäik kõigil kanaleil. *SLÕhtuleht*, 31. detsember.
- Von Feilitzen, C. (2004). Young People, Soap Operas and Reality TV. Introduction. *Young People, Soap Operas and Reality TV*. Von Feilitzen, C.

Göteborg: The International Clearinghouse on Children, Youth and Media, 9–45.

- Wearstler, A. (2002). Bowling Green State University kodulehekül. Reality TV and the Effects it has on the Public.

<http://www.bgsu.edu/departments/tcom/faculty/ha/tcom103.fall2002/gp16/>.

Vaadatud 27. veebruaril 2005.

Kasutatud allikad

- Allan. (2005). Autori intervjuu. Tartu, 15. veebruar.
- Angela. (2005) Autori intervjuu. Rakvere, 2. veebruar.
- Anna-Maria. (2005). Autori intervjuu. Tartu, 15. veebruar.
- Arli. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 21. jaanuar.
- Kaido. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 24. jaanuar.
- Kalju. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 6. märts.
- Külli. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 23. jaanuar.
- Kõrgekivi, M. (2005). Intervjuu saates *Elu pärast Baari*, 14. märts 2005.
- Lilija. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 24. jaanuar.
- Nele. (2005). Autori intervjuu. Tartu, 17. veebruar.
- Ragnar. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 19. jaanuar.
- Taisto. (2005). Autori intervjuu. Rakvere, 24. jaanuar.

Summary

The aim of my bachelor's thesis "Watching Reality Shows: Habits and Motives" was to research people's habits and motives of watching reality shows. More precisely, I studied how popular are reality shows among Estonian TV viewers, which are their habits and motives of watching reality shows, which are their attitudes towards reality shows and the contestants of the shows. If most of the thesis concerns with reality shows as a TV in general, then more explicitly I analyse people's attitudes towards two Estonian reality shows, *Naistevahetus* and *Baar*. These two shows deserve more attention, because *Naistevahetus* is the most popular reality show in Estonia according to the number of TV viewers and *Baar* received the most attention and media publicity when compared to other reality shows in Estonia.

I have based my results and conclusions of this very research on eleven in depth-interviews with my friends and acquaintances.

According to the results of my bachelor's thesis, reality shows are very popular among Estonian TV viewers, which are also proven by the number of viewers according to Emor-research and the answers of the interviewees. The most popular reality show in Estonia is *Naistevahetus* which is followed by *Baar* according to the preference of the interviewees. The results confirm my hypothesis that home-produced reality shows are more popular among Estonian TV viewers than foreign shows. Still, some respondents preferred foreign shows because the producers of these shows have better material resources and technical means, which enable to make more exciting shows.

People do not have regular habits of watching reality shows; they usually watch the shows when they happen to stumble upon them on television. Generally people prefer to watch the shows together with other people so that they can have a live discussion about the things happening on the screen. Therefore I conclude that the hypothesis about people watching the shows together with someone else and discussing them while watching was true.

The hypothesis that reality shows are an important theme in people's conversations turned out to be incorrect. Half of the interviewees did not talk about reality shows with their collocutors and even if some respondents did, the topic was not considered to be a substantial one. As media declares reality shows to be an

important theme in people's talks, it may be alleged that it is mainly a myth created by media itself.

People give different reasons for watching reality shows. One of the reasons was that the trend of reality shows has arrived in Estonia and therefore there are no alternative good programs to reality shows on Estonian TV channels. Reality shows are also considered to be exciting, emotional programs which present reality. People in Estonia also get their motivation and inspiration to watch reality shows because of extensive promotion and advertising

People's attitude towards reality shows and their contestants depends much on the concrete show and the way the contestant behaves on the screen. The participants are not considered to be stars; the fact that a celebrity is born out of them is taken as the speciality of small Estonian society.

The interviewees do not have certain standpoint about the question whether reality shows present actual or artificial reality. Many respondents believe the shows to present real life and some people believe the shows to follow a written screenplay.

The surprising outcome of the research was that interviewees, even those who regularly watch the shows, have negative attitudes towards *Naistevahetus* and *Baar*. The main reason was that the respondents did not understand the message of the shows. This outcome may be considered as a result of normative answers – people watch the shows but condemn them at the same time.

It is difficult to study what motivates people to watch reality shows because people are not induced only by notorious motives but also by subconscious motives. As people do not know and understand many motives themselves, they cannot give thorough reasons for watching reality shows. The other problem, which complicated the research, was the fact that people's answers could not be taken biunique, because of the possibility of normative answers.

Despite the several problems, which occurred during my study, the topic was worth to be researched. Reality shows have earned extensive media publicity in Estonia which makes them to be an object of public interest. I find that the present was the best time to study the topic because reality shows received the largest popularity and media publicity in Estonia during the autumn 2004 television season.

The research was considered to be important also by the interviewees. Namely, they thanked me for the interview because due to that they realised how many reality shows they actually watch and started to analyse the motives of watching the shows.

Lisad

Lisa 1: Reality showd Eesti teleekraanil

Lisa 1.1: Eestis toodetud reality showd

Aasta	Pealkiri	Kanal	
2000,2001,2002	<i>Robinson</i>	TV3	<i>Survivor</i>
2002	<i>112</i>	ETV	<i>Rescue 911</i>
2003	<i>Farm</i>	TV3	<i>The Farm</i>
2003	<i>Telepäästmine</i>	TV3	<i>TV Rescue</i>
2003,2004	<i>Õige valik</i>	TV3	<i>Alternative Love</i>
2003	<i>Salasuhe</i>	Kanal 2	<i>Link!</i>
2004	<i>Džunglistaar</i>	TV3	<i>The Celebrity Survivor</i>
2004	<i>Džunglistaar Extra</i>	TV3	<i>The Celebrity Survivor</i>
2004	<i>Naistevahetus</i>	TV3	<i>Wife Swap</i>
2004	<i>Kuldsuu</i>	TV3	Originaalformaad
2004	<i>Baar</i>	Kanal 2	<i>The Bar</i>
2005	<i>Elu pärast naistevahetust</i>	TV3	Originaalformaad
2005	<i>Elu pärast Baari</i>	Kanal 2	Originaalformaad
2005	<i>Lennujaam</i>	TV3	Originaalformaad
2005	<i>Tenerife</i>	TV3	Originaalformaad
2005	<i>Väljalend</i>	Kanal 2	Originaalformaad

Lisa 1.2: Välismaised reality showd

Eetrisse jõudmise aasta	Tösielusarja pealkiri	Telekanal	Sarja originaalformaad
2001	<i>Ahvatluste saar</i>	Kanal 2	<i>Temptation Island</i>
2004	<i>Villa</i>	Kanal 2	<i>The Villa</i>
2004	<i>Vaba miljonär</i>	TV3	<i>Joe Millionaire</i>
2004	<i>Korter</i>	Kanal 2	<i>The Block</i>
2004	<i>Osbourneid</i>	Kanal 2	<i>The Osbournes</i>
2004	<i>Minu väga paks ja täiesti talumatu peigmees</i>	TV3	<i>My Big Fat Obnoxious Fiance</i>
2004	<i>Uus vaba miljonär</i>	TV3	<i>The Next Joe Millionaire</i>
2004	<i>Korter 2</i>	Kanal 2	<i>The Block 2</i>
2004	<i>Ameerika supermodellid 2</i>	Kanal 2	<i>America's Next Top Model</i>
2004	<i>Hirmu faktor</i>	Kanal 2	<i>Fear Factor</i>
2004	<i>Totaalne muutumine</i>	TV3	<i>Extreme Makeover</i>
2004	<i>Appi tõttab Stiilne Viisik</i>	TV3	<i>Queer Eye for the Straight Guy</i>
2004	<i>Totaalne muutumine kodu-</i>	TV3	<i>Extreme Makeover Home</i>

	<i>eri</i>		<i>Edition</i>
2005	<i>Miljardärist mässaja</i>	TV3	<i>The Rebel Billionaire</i>
2005	<i>Pöörane seiklus</i>	Kanal 2	<i>Amazing Race</i>
2005	<i>Kleidi ikkes</i>	TV3	<i>He's a Lady</i>

Lisa 2: Reality showde vaatajanumbrid perioodil 05.09. 2004 – 01.05.2005

Reality show	Keskmine vaatajate arv saate minuti kohta perioodil 05.09.2004 – 01.05.2005
<i>Naistevahetus</i>	217000
<i>Elu pärast naistevahetust</i>	204000
<i>Hirmu faktor: staarid tules</i>	169000
<i>Kuldsuu</i>	154000
<i>Džunglistaar Extra</i>	152000
<i>Tenerife</i>	151000
<i>Hirmu faktor</i>	142000
<i>Elu pärast naistevahetust*</i>	133000
<i>Džunglistaar</i>	126000
<i>Baar</i>	125000
<i>Uus vaba miljonär</i>	116000
<i>Elu pärast Baari</i>	106000
<i>Totaalne muutumine kodu-eri</i>	102000
<i>Totaalne muutumine</i>	101000
<i>Naistevahetus*</i>	98000
<i>112</i>	96000
<i>Õige valik</i>	85000

Allikas: TNS EMOR, Teleauditooriumi Mõõdikuuring

Lisa 3: Intervjuu kava

Reality showde populaarsus Eesti televaatajate seas:

- Kas sa vaatad *reality showsid*?
- Milliseid sarju oled sa vaadanud või vaatad praegu?
- Kas su pere, sõbrad, tuttavad vaatavad *reality showsid*?
- Millised konkreetsed sarjad on su lähedaste seas populaarsed?

Inimeste harjumused *reality showde* vaatamisel:

- Kas sa vaatad *reality showsid* järjepidevalt või juhuslikult?

- Kas sa vaatad *reality shows*id pingsalt või taustaks muule tegevusele?
- Kas sa tavalised vaatad sarju üksi või kellegagi koos?
- Kas te arutate vaatamise ajal ekraanil nähtut omavahel? Mida te arutate, kommenteerite?
- Kas arutate *reality shows* toimunut hiljem oma pere, sõprade, tuttavate, töökaaslastega?
- Kas sa otsid lisainformatsiooni sarjade kohta (näiteks ajakirjandusest, sõpradelt)?
- Kui mingi osa/saade jääb sul nägemata, kas siis otsid kusagilt infot seal toimunu kohta?

Reality showde vaatamise ajendid:

- Miks sa vaatad *reality shows*id kui selliseid? Mis sulle nende juures huvi pakub?
- Kas ja kui, siis miks eelistad *reality shows*id muudele saadetele?
- Mis sa arvad, miks on *reality show*d Eestis populaarsed?
- Kas sa saad *reality show*de vaatamisest ka mingit kasu? Millist?

Inimeste suhtumine sarjadesse, nende osalejatesse:

- Kas sa ise oleksid nõus mingis *reality shows* osalema?
- Mida sa arvad inimestest, kes osalevad *reality show*des?
- Kuidas sinu arvates Eesti üldsus suhtub sarjade osalejatesse?
- Miks üks tavainimene sinu arvates *reality shows* osaleb?
- Kas Eestis saab *reality shows* osalemisega staariks?
- Kas *reality shows* osalemisega kaasneb hea või halb kuulsus? Kas see kuulsus tuleb kasuks või kahjuks?
- Kas sinu arvates tuleb kuulsus *reality show* kaudu lihtsalt või raskelt?
- Kas sinu arvates on vaja *reality shows*id Eesti teleekraanil? Miks?
- Kas sa usud, et *reality show* esitab reaalsust, tegelikkust?
- Kas sa usud, et ekraanil näidatud asjad on loomulikult toimunud?
- Kuidas suhtud arvamusse, et *reality show*del on sarja tegijate poolt stsenaarium ette kirjutatud?

Inimeste suhtumine *Baari* ja *Naistevahetusse*

- Kas sa vaatad *Baari* ja *Naistevahetust*?
- Miks sa neid saateid vaatad?
- Mida sa nendest saadetest arvad?
- Mis sa arvad, miks need osutusid televaatajate seas populaarseks?
- Kas sa usud, et *Baaris* käis peavõidu, saja tuhande krooni nimel aus võitlus, kus kõigil oli võrdne võimalus võita?
- Mis sa arvad, miks üks Eesti perekond osaleb *Naistevahetuse* saates?
- Mida sina arvad *Baaris* ja *Naistevahetuses* osalenud inimestest?

Lisa 4: Intervjuude transkriptsioonid

4.1. Intervjuu Allaniga

Vanus: 21

Intervjuuerija: Tere, Allan, ma palun sult intervjuud oma lõputöö jaoks.

Allan: Aa, okei.

Intervjuuerija: Ja teema on *reality showde* vaatamine, inimeste harjumused ja ajendid.

Allan: Ahah, kõva.

Intervjuuerija: Kõigepealt, kas sa vaatad *reality showsid*?

Allan: Kahjuks ma pean...

Intervjuuerija: [naerab] Ei ole kahjuks!

Allan: Valmistama suure pettumuse Eesti telemaastiku teleprodutsentidele, et mina nende *reality show* toote tarbija kahjuks ei ole.

Intervjuuerija: Aga kas võib öelda, et sa oled nendega kursis, et sa tead nende kohta?

Allan: Jah, seda võib tõesti väita. On ainult rumal inimene, kes nagu... omab mingisugust negatiivset arvamust mingi asja suhtes, seda täiesti mitte mõistmata. Nii et jah, võib öelda, et ma olen kursis nendega.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga põhimõtteliselt, kas sa oled vaadanud mingeid *reality showsid* või vaatad praegu?

Allan: Ma ei ole mitte mingil juhul nende pidev vaataja, kuigi ma olen... pean häbiga tunnistama, et ma olen mõnda puht profülaktilise huvi tõttu vaadanud, eesmärgiga nii-öelda hoomata seda suunda, kuhu Eesti telemaastik on praegu liikumas.

Intervjuuerija: Nii, ja mis konkreetseid saateid sa oled siis vaadanud?

Allan: Kui ma ei eksi, siis hetkel jookseb meie kommertskanalite pealt... vähemalt jooksid siukesed sarjad nagu *Baar* ja vist oli *Džunglistaar*.

Intervjuuerija: Jaa. Jaa.

Allan: Kui ma ei eksi. Nii viisi. Ja tähendab, põhimõtteliselt need vist ongi nagu.

Intervjuuerija: Aga näiteks *Naistevahetus*, *Totaalne muutumine*?

Allan: Aa, õigus, need ka loomulikult.

Intervjuuerija: Selge, nii et mõnda oled siiski ka vaadanud mingil määral. Ütle mulle aga sellist asja, kas su pere, sõbrad, tuttavad vaatavad *reality showsid*?

Allan: Ei, nemad jagavad samu seisukohti mis mina.

Intervjuuerija: [sekkub samas ruumis viibiv Allani täditütar, kes väidab end *reality showsid* vaatavat]

Allan: Ah õigus, üks erand on, ja tema on fänn. Teadmata põhjustel.

Intervjuuerija: [naerab] Nii et ei tunnista sugulaseks eriti, jah?

Allan: Kuule noh jah... Ei kommenteeri. [kõik naeravad]

Intervjuuerija: Okei. Aga kui suur telekavaataja sa üldse oled?

Allan: Suhteliselt suur. Aga mind kahjuks ei eruta need programmid, mis tulevad eestrist ning selle tõttu on paar edumeelset venda leiutanud Ameerikas sellise süsteemi, kus sa saad endale ise teleprogrammi interneti kaudu tõmmata.

Intervjuuerija: Ja sina kasutad just seda võimalust?

Allan: Ma kasutan seda võimalust tõesti.

Intervjuerija: Ja sinu vaadatavate saadete hulka ei kuulu *reality showd*?

Allan: Paraku mitte.

Intervjuerija: Aga ütle, mis sa arvad, miks paljud inimesed vaatavad *reality showsid*? Sina küll seda ei tee, aga...

Allan: [sekkub] Miks inimesed vaatavad *reality showsid*?

Intervjuerija: Jah.

Allan: Tähendab *reality show* kui selline on tänapäeva pealiskaudse ühiskonna kõige viimane leiutus.

Intervjuerija: Nii.

Allan: See ühiskond koosneb inimestest, kes oma primitiivsuse tõttu ei suuda absoluutselt hoomata sellist asja nagu metatekst ja metafoor. Kui on mingisugune keerulisem film, mingisugune keerulisem raamat, kus on väga palju sõnumeid, nagu näiteks klassikalised filosoofid... isegi mingi suvaline ilukirjandus näiteks 19. sajandist, millel on hästi palju igasugu tasandeid, alasüžeesid, igasuguseid *plote* [sündmustikke] ja nii...

Intervjuerija: Mhmh.

Allan: Ja see on väga mahukas. Siis tänapäeva telemaastik ja teleprogrammid on väga lihtsad ja minimalistlikud, sealt on ära võetud absoluutselt igasugune... igasugune nii-öelda, kuidas nüüd öelda, keerukam struktuur ja on lihtsalt suunatud kaamera paari imbetsilli peale, vabandust, pisut alla keskmise intellektiga inimestele, ning on filmitud toorelt, mida nad teevad. Kusjuures mida rohkem nad rikuvad klassikalise nii-öelda tsensuurse elu reegleid...

Intervjuerija: [sekkub] Seda populaarsem...

Allan: [sekkub] Seda parem ja populaarsem saade on. Seda tarbivad inimesed üle kogu riigi, üle kogu maailma ja alati inimene tarbib, see mida ta tarbib, on tema enda intellektist umbes paar palli kõrgem. Nii, alati produtsentide eesmärk on teenida maksimaalset kasumit. Nad on aru saanud sellest, et nende kasum on veelgi suurem, kui nende tootmiskulud on madalad. See, kui teha mingisugune film, kus on väga palju mingisuguseid alateemasid, selle asja tegemine võtab mitte ainult raha, vaid ka aega. Selle pärast, et on tarvis koguda kokku kõik inimesed, kes kõik selle läbi töötavad ja kes selle välja mõtleavad, siis peab redigeerima, teha see asi stiilseks, et see oleks visuaalselt esteetiline, panema sinna *soundtracki* [taustmuusika] või midagi... ühesõnaga kvaliteetmeedia. Või kui teeks mingisugust dokumentaalfilmi nagu näiteks *National Geographic*, siis sa pead tegema, sa pead viima... sa pead hankima kaamerameestele viisad, et nad Aafrikasse pääseksid, siis sa pead filmima seda, siis sa pead... pärast kaevatakse nad kohtusse, mis iganes. See on suur jama! Väga lihtne – paned kaamera üles kuhugi toanurka, jälgid, kuidas neli inimest üksteisega hakkama ei saa.

Intervjuerija: Mhmh.

Allan: Ja see on lihtne. Samamoodi on ka... või alaparalleel on tänapäevaste nii-öelda, tänapäevainimeste kirjandusvalikuga. Kui näiteks minevikus loeti igasuguseid... no näiteks kas või näiteks Eesti vabariik, esimene vabariik, Nõukogude okupatsioon... need raamatud, mida inimesed lugesid, olid ikka kuidagi seotud kas isamaalisusega, mingisuguse aatelisusega, filosoofiaga, faktidega... Ühesõnaga, inimesed lugesid eesmärgiga saada midagi teada. Tänapäeval see nii enam ei ole. Tänapäeval põhimõtteliselt see ainus küsimus, mis... nii-öelda inimestel on, on see... kuidas keegi, keda kes nii-öelda vihkab ja keda kes paneb. Nii. Ja kuna see ühiskond on langenud sellisele tasandile, siis tegelikult see ei ole ka niivõrd puhas kokkusattumus selle pärast, et tegelikult see, mida rahvale pidevalt ette söödetakse läbi teleka, meedia, raamatute, see on lõpuks ka see tase, mida inimesed omandavad. Ja kui nad enam ei saa tarbida keerulisemat meediat, siis lõppkokkuvõttes nende tase langeb... mitukümmend korda allapoole. Probleem on selles, et sa ei saa teha valgushüppelist tagasilangemist üle öö. Sa pead seda tegema aastakümnete kaupa. Kui sa viskad konna põhimõtteliselt keevasse vette, ta hüppab kohe välja, ta saab aru, et see on vale, et see keskkond tema ümber on... noh talle vaenulik. Kui sa aga paned ta külma vette ja sa lased seda vett nagu keema...

Intervjuerija: Sujuvalt.

Allan: Jah, sujuvalt. Siis ta keeb surnuks, sest ta ei saa aru, kuidas moodi, kui võrd drastiline on selle kahe keskkonna vahe.

Intervjuerija: Mhmh.

Allan: Ja ta ei fikseeri seda asja ära. Ja samamoodi on ühiskonnaga. Kui näidata *reality showd* aastal 1960, siis ma usun, et need inimesed oleksid suhteliselt šokis, et mis see siukene asi on. Kui tuua Mozart või Beethoven ajamasinaga tulevikku ja visata ta kusagile New Yorgi ööklubisse, siis ta tõenäoliselt saaks infarkti, sest ta on veendunud, et ta sattus põrgusse. Aga kui ühiskond on arenenud niimoodi, siis ta ongi korras. Ja lõppkokkuvõttes... nii-öelda kõik need igasugused Harry Potterid, mis tänapäeval välja antud, mida loevad täiskasvanud inimesed, nad loevad sealt välja tohutuid filosoofilisi sõnumeid, siis on see Paulo Coelho, mida ma pole küll ise lugenud, aga mida ma olen sest aru saanud,

on see sama, et see on nagu noh... *philosophical ideas for dumbies*... [filosoofilised ideed tobudetele] nii-öelda ära näritud ja ära nätsutatud... geniaalsete mõtete kogum, mis on siis Jüri Mõisa tsiteerides pandud jalgpallikeelde, et inimesed sest aru saaksid. Ja siis äkki on see filosoofia muutunud laiatarbekaubaks, aga nad eksivad, et see on muutunud esimest korda selleks. Sest et ta oli teatavas mõttes seda ka enne, aga ta oli palju keerulisemas formaadis. Ja nüüd pidevalt toimib selle nii-öelda... meedia ja kirjanduse pidev nudimine ja... ja kuna inimkond ise muutub lihtsakoelisemaks, siis see läheb nendele peale, sest see vastab nende tasemele ning kui see asi oleks keerulisem, siis see ei paku enam huvi, sest selle keerulisema mõistmiseks nad peaksid ise rakendama pisut tööjõudu, et sellest aru saada. Ja ongi.

Intervjuuerija: Selge. Nii et sinu jaoks on *reality showd* mõttetult lihtsad, mõttetud üleüldiselt. Aga kas sa suhtud negatiivselt ka inimestesse, kes neid siiski vaatavad?

Allan: See on nagu raske küsimus selle pärast, et nii-öelda... pigem ma nagu olen mures nende pärast või niimoodi, et... Vihkamine on selline pimestav emotsioon, aga kui inimene tõesti nagu... aga kui teda tõesti huvitab see ja ta on nõus kulutama tund aega sellele, kuidas vaadata, kuidas mingisugune endine poksitreener virutab mingisugusele väikesele väänikule mööda vahtimist, ja seda üle elada... no ma lihtsalt ütlen, et maailmas on palju rohkem huvitavamaid asju, mida tarbida või kogeda kui seda. Nii et selles suhtes see on nagu minu arvamus nendest.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga põhimõtteliselt, mille pärast üks inimene vaatab *reality showsid*?

Allan: Sest see on sünkroonis tema tasemega. Ta ei pea nagu... ta on samas huvitav, aga ta on samas selline, et sa ei pea nagu eriti keskenduma, et seda mõista.

Intervjuuerija: Meelelahutus?

Allan: Jah, meelelahutus, aga on olemas mitmesuguseid meelelahutusi. Üks inimene loeb mingisuguseid esseesid modaalloogikast ja see on tema jaoks meelelahutus, aga see on lihtsalt tema tase, sest et tema leiab sealt nii palju huvitavaid ja intrigeerivaid seoseid, mida ta enne ei teadnud ja see tegelikult parandab tema maailmapilti.

Intervjuuerija: Mhmh.

Allan: Samas kui sa oled... kui sul see tase puudub, siis sind huvitab see, kuidas endine poksitreener virutas vastu vahtimist mingisugusele kämblikule.

Intervjuuerija: Täna Eestis on *reality showd* väga populaarsed, kas see siis näitab, et Eesti inimesed ongi sellise tasemega?

Allan: Kindlasti!

Intervjuuerija: Ongi nii?

Allan: Kindlasti.

Intervjuuerija: Selge. Kas sa ise oleksid nõus osalema mingis *reality shows*?

Allan: Mitte mingil juhul!

Intervjuuerija: Mitte mingil juhul?

Allan: Ei.

Intervjuuerija: Aga kuidas sa suhtud inimestesse, kes osalevad?

Allan: Nad on edevad lihtsalt. Nad ei pruugi isegi lollid olla. Aga edevus on sama pimestav kui lollus. Nii et see nagu... pigem... inimene, kes sinna *reality showsse* sattub, on kindlasti etem kui inimene, kes seda *reality showd* vaatab. Selle pärast, et juba puht see tegu, et sa seal saates osaled, eeldab sinult mingisugust ettevõtlikkust ja... ja tähendab irdumist sellest tavarutiinist, sa ikkagi teed suht ekstreemse asja. Ja need inimesed, kes sellega on hakkama saanud, loomulikult see on kogemus nendele ja loodetavasti nad teevad sellest oma järeldused.

Intervjuuerija: Nemad on kõrgemal tasemel kui need, kes lihtsalt vaatavad?

Allan: [sekkub] Kindlasti, see on samamoodi, et kõrgemal tasemel on need, kes taovad jalgpalli kusagil koolihoovis, kui need, kes vaatavad kodus tugitoolis maailmameistrivõistlusi. See on lihtsalt see vahe nii-öelda tegija ja tarbija vahel.

Intervjuuerija: Jah, mõistan. Kas Eestis saab *reality shows* osalemisega staariks?

Allan: Kindlasti! Kuna see ühiskond on nii väike, siis.... Kui on veel mõistus peas, siis võib seda positsiooni veel lihtsalt ära kasutada. Isegi kui me näeme siin telekas, mingisugune Helena-Reet oli kunagi mingisuguses *Robinsonides*... temal nüüd ilmub rubriik selles lehes Nädal.

Intervjuuerija: Ongi?

Allan: Jaa. Mingisugune rubriik "Helena-Reet küsib" ja ta teeb siis intervjuusid igasuguste erinevate prominentide ja... ja selliste inimestega ja... Minu isa tegi kunagi sellesse nädalasse neid filmiülevaateid ja ma võin öelda, et selle eest ei maksta sugugi vähe. Nii et samamoodi on selline hetkelist.... Asi on selles, et kui on ühiskond suur, siis sa pead olema tõsiselt võimas isiksus, et sinu see... et sa säraks üle kogu selle massi ja müra, mis seal valitseb. Kui sul põhimõtteliselt ei ole mitte midagi ja kui sa pisutki oled midagi, siis automaatselt on šansid saada nii-öelda staariks, aga... Üks probleem, mis näiteks on selle *Džunglistaariga*, on see, et kogu see *framework* [raamistik, kondikava]

on üles ehitatud sellele, et need inimesed, kes seal mängivad, nad peaksid olema tähed. Eks ju. Aga kui Koit Toome või Erich Krieger või kes iganes minu jaoks täht ei ole, siis automaatselt kogu see loogikasüsteem, millele see saade on üles ehitatud...

Intervjuuerija: [sekkub] Laguneb.

Allan: Jah, vajub kokku. Sest nad ei ole minu jaoks staarid, nad ei ole minu jaoks mitte keegi. Humphry Bogart on öelnud, et staar on see, kelle nime kirjutatakse õieti ka Bangladeshis. Ja see on õige!

Intervjuuerija: Absoluutselt! Teeme katset, Erich Kriegeriga? Aga... Sa ütlesid, et tark inimene võib seda *reality showga* kaasnevat kuulsust ära kasutada....

Allan: Mhmmh.

Intervjuuerija: Aga kuidas Eesti ühiskond üldiselt nendesse osalejatesse suhtub?

Allan: Tõenäoliselt on tegemist sellise teemaga, mis tekitab väga palju emotsioone. Mõningaid inimesi jätab see täiesti külmaks, mõni vihkab seda palavalt, mõni armastab seda palavalt, aga ometigi on tegemist asjaga, mille kohta on kõigil oma arvamus.

Intervjuuerija: Täpselt!

Allan: Kaasa arvatud mul. Kunagi... USA-s oli selline legendaarne raadilegend nagu Howard Stern ja siamaani ka on. Tähendab tema... tegi nagu esimest korda sellise saate, mis põhimõtteliselt nagu provotseeris ja šokeeris. Ta oli siukene väga ekspressionistlik selline saatejuht ja... loomulikult ta sai ka top reitingud, aga tema saated olid ka vaimukad ja sisukad, sest et need olid tõesti nagu hea komöödia, mis ta seal tegi. Aga loomulikult, konservatiivsetele... firmajuhtidele see ei meeldinud ja siis, kui ta võeti üle siukese firma poolt nagu *WNBC Afternoon Drive* raadio, siis... ta oli enne mingis Washingtonis, BC101 raadiojaamas, see oli niimoodi, et seal ta nagu ületas kõik rekordid, kõik nagu kuulasid ainult teda. Ja siis lõpuks nad lihtsalt võtsid üle selle venna, lihtsalt vaatasid reitinguid, teades, et see pidi nagu peale minema, aga nad ei olnud mitte kordagi kuulunud selle venna saadet. Ja siis lõpuks, kui ta üle võeti, siis juhtus siukene jama, et ta... nad nagu said teada, mis nad täpselt olid võtnud ja siis nad hakkasid nagu neid reitinguid analüüsima, et kuidas moodi täpselt see kuulatavus ja värk on... nad tahtsid tast lahti saada, nad ei saanud aru, miks inimesed nii palju teda kuulavad. Ja siis nad vaatasid, et keskmine Howard Sterni armastaja, tema fänn kuulas teda mingi tund kaksikümmend või midagi siukest ja siis nagu see küsitlusel *answer most commonly said* [levinuim vastus] miks sa seda kuulad, oli see, et ma tahan teada, mis ta järgmisena ütleb.

Intervjuuerija: Mhmmh.

Allan: Nii. Ja mis kõige huvitavam oli, oli see, et keskmine Howard Sterni vihkaja kuulas teda üle kahe tunni ja *answer most commonly given – I want to know what he'll say next*. [kõige tihedamini antud vastus - ma tahan teada, mida ta ütleb järgmisena] Nii et...

Intervjuuerija: Nii et võib sama tendentsi näha ka *reality showde* puhul?

Allan: Ilmselt, aga ma arvan, et Eestis on vähe neid inimesi, kes seda pidevalt vaatavad sellise politseipilguga, et mis amoraalsusi seal nüüd sünnib. Et see...

Intervjuuerija: [sekkub] Jaa, absoluutselt. Aga põhimõtteliselt on ka *reality show* puhul need, kes seda armastavad...

Allan: Mhmmh.

Intervjuuerija: Kellele see tõsiselt huvi pakub.

Allan: Mhmmh.

Intervjuuerija: Ja samas on ka need, kes vaatavadki seda kriitilise pilguga, et näha, mis järgmisena toimub.

Allan: Absoluutselt! Kindlasti. Sada protsenti.

Intervjuuerija: Aga kas sa arvad, et Eesti ühiskonnas on vaja *reality showsid*?

Allan: [mõtleb] No kui nad toodavad kümneid miljoneid kroone tulu riigile ja... miks siis mitte, aga selles suhtes lihtsalt ühiskond on paratamatult probleemi ees, et kui see *reality show* on hetkel debiilsuse alampiir ja me võime tuua konstantse faktina, et see debiilsuse alampiir on langenud aina madalamale ja madalamale alates televisiooni leiutamisest saati, siis me peame endalt küsima, et kui see trend jätkub, siis milline on see debiilsuspiir aastaks 2050.

Intervjuuerija: Mhmmh.

Allan: Võib-olla aastaks 2100 ei suuda tavainimene teha enam korruga seda [Allan patsutab ühe käega oma pealaele ning teise käega teeb oma kõhul ringikujulisi liigutusi] Onju. Nii. Et me ei suuda tagurpidi käia või mis iganes. No see intellekt... ta muidugi ei ole nii drastiline, aga point on maailmas selles, et see intellekt langeb kogu aeg. Võib-olla näiteks kui ta on samasuguses langustrendis, siis võib olla täiesti, et kui ta on aastaks 2100... lihtnimene ei saa aru enam sellisest asjast nagu metafoor. Ta ei saa ära tabada, et on öeldud mingi... et noh ma ei tea... keegi kirjeldab näiteks... kaks venda istuvad koolis...

Intervjuuerija: Mhmmh.

Allan: Ja üks kirjeldab, et neetud küll, see on nagu mingisugune... et see tund siin on nagu mingisugune Berliini müür, mis tähendab mingisugust vangistust või vabaduse piiramist. Ta ei suuda ära tabada, kuidas sellel öeldul võib olla nii-öelda kaks eri tasandit. Nii et kui see kaob ära, siis on kahju nagu. Või siis variant kaks, ometigi alati on see tipp, kes... kes ometi jääb konstantseks ja on olemas see intellektuaalne kiht, kes... siis nendel on palju suurem võim kõigi üle. Nii et kui ette mõelda, siis loomulikult peab ohtu selles nägema, sest kui sellised... see ei ole ainult *reality showd*, see on kõik... ütleks näiteks *Harry Potter*... kui see on hea lasteraamat, siis ta on lasteraamat, aga kui seda loeb näiteks kolmekümneaastane mees ja ta ütleb, et ma leidsin sellest raamatust elu mõtte, siis see on pisut kahtlane. Ma tean inimesi, kes loevad *Harry Potterit* ja ütlevad, et see on megafilosoofiline teos.

Intervjuuerija: Nii ta on, tean minagi selliseid. Nüüd aga... sina ei vaata *reality showsid*, sina valid ise endale konkreetseid saated vaatamiseks...

Allan: [sekkub] Mhmh.

Intervjuuerija: Aga kas sinu arvates Eesti tavavaatajail ei tekki sellist mõtet, et ta võiks *reality showde* asemel endale vaatamiseks midagi muud otsida?

Allan: Esiteks, nagu kõik mida me teeme, kui inimene on sotsiaalne loom ja Eestis on eriti see rullnoka kultuur ja see süsteem, mida teine minust arvab, väga tähtis...

Intervjuuerija: Mhmh.

Allan: Siis esiteks kui juba selles mingis grupis on ebapopulaarne see, et on mingisugune omaalgatuslik internetist tõmbamine ja me ei tarbigi seda, mida mingisugune Lauri Pihlap või kes iganes need kuradi noorte trendi määravad Eestis on ja siis me ei tarbi seda, mida tema meile ette ütleb, siis sa oled väga halb, siis on kõik väga halb ja... sina lähed grupist välja ja sul tehakse midagi halba, vaenulist. Kui juba see on... see on üks asi, mis filtreerib välja. Teine asi, mis filtreerib välja, on see, et netist tõmmata, peab olema suhteliselt hea teadmine arvutist ja kuidas arvuti töötab ja kuidas neid programme seal käivitada. Ja siis on noh, see on suht keeruline protseduur tegelikult. Ja veel kolmas asi on see, mis seda välja filtreerib, on see, et... ja mis tegelikult Eesti tingimustes võib olla isegi kõige tähtsam faktor... Rootsisis tarbitakse *reality showsid* samamoodi, seal see ei ole faktor, seal on need kaks esimest... aga sul peab olema suhteliselt hea arvutisüsteem, mis maksab päris palju.

Intervjuuerija: Majanduslikud võimalused.

Allan: Täpselt! Et seda asja tarbida. Sest et need filmid või mis iganes sa netist võtad, need võtavad väga palju ruumi, selleks peab olema väga suur kõvaketas. Siis sul peab olema CD-kirjutaja, et need ära kirjutada või sa vaatad neid ühekaupa, aga siis sa vaatad üks film nädalas. Sul peab olema väga kiire interneti ühendus.

Intervjuuerija: Sa mainisid seda teiste mõju... kas sinu arvates võib *reality showde* vaatamise puhul täheldada nii-öelda massipsühhoosi, kus inimene tunneb, et peab miskipärast neid vaatama...

Allan: No seda ka. Pigem kõik komponendid korraga, aga jah...

Intervjuuerija: Et nagu kuuluda kuhugi...

Allan: [sekkub] Võib-olla jah. Võib-olla need kaks asja, et majanduslikud võimalused ja see massipsühhoos. On see, et need... no et seda arvutit kasutada, kel huvi on, siis selle õpib kahe päevaga ära, kui sellega tegeleda.

Intervjuuerija: Aga võib-olla on eestlaste hädaks ka algatuse puudumine?

Allan: Jah, kindlasti!

Intervjuuerija: Lihtsam on ju panna...

Allan: [sekkub] Hirm tundmatu ees.

Intervjuuerija: Jah-jah. Et lihtsam on panna telekas käima, tuleb, mis tuleb...

Allan: [sekkub] Täpselt. Ja kuivõrd võtta arvesse, et vanemad inimesed, kellest enamus üldse ei oska arvutit kasutada ja suurem enamus oskab neist vaid klikkida Microsoft Wordi ikooni peal ja siis ma ei tea, kirjutada midagi või siis netti minna. Ja kui siis keegi kogemata selle Wordi ikooni *desktopilt* [arvutiekraani töölaud] ära kustutab, siis jumala ette, ta ei oska seda start menüüst otsida.

Intervjuuerija: Mhmh. Nüüd *reality show* nimetus kui selline viitab sellele, et tegemist on reaalsusega...

Allan: Mhmh.

Intervjuuerija: Kas sa usud, et kõik, mis ekraanil näidatakse, ongi reaalsus?

Allan: Nii ja naa. Kui tähendab... kui panna kaamera üles... no okei, kui võtta selles suhtes väga range mõistena, siis kui panna kaamera üles kellegi korterisse salaja ning nad ei näe, kas neid filmitakse või mitte, siis on see sada protsenti *reality show*. See, kui ta pannakse üles kuhugi kontrollitud keskkonda, kuhugi korterisse, kus inimesed teavad, et neid filmitakse, aga seda on võimalik *online* jälgida ja valida oma kaameranurk, siis see on ütleme 75 protsenti *reality show*.

Intervjuuerija: Mhmh.

Allan: See, kui seda veel nuditakse maha ja meile näidatakse 24-st tunnist või isegi terveist nädalast... kui palju see oli... palju ta jooksis, üks kord nädalas või?

Intervjuerija: Mis asi?

Allan: See *Baar* näiteks. Või see oli iga päev või?

Intervjuerija: Jah, välja arvatud pühapäev.

Allan: Okei, siis näidatakse 24-st tunnist... näidatakse...näidatakse...

Intervjuerija: Pool tundi.

Allan: Pool tundi. Siis see on juba 45... 40 protsenti *reality show*. Kõige suurem *reality show*, mis üldse võimalik on... ma ei tea, kas sa oled näinud seda Trumani show... Selle Jim Careya... seal oli ka mingisugune projekt, et kõik tehti selline mingisugune linn nagu, põhimõtteliselt selle venna jaoks nagu. *Story* [lugu] oli selline, kus telejaam adopteeris ühe poisi, kellel polnud vanemaid, ja siis nad ehitasid talle terve maailma, kus ta siis eksisteeris ja ta ei teadnud, et see on kõik telesaade. Ja siis kõik jälgisid teda...

Intervjuerija: Ahaa.

Allan: Ma ei tea, mingis mobiiltelefonis oli tal videokaamera, lambinurgas ja ta ei tea...

Intervjuerija: Nii et põhiasi ongi see, et kui inimene teab teda filmitakse, jälgitakse, siis see siiski mingilgi määral muudab tema käitumist?

Allan: Jah, see on absoluutselt. See on nagu kvantfüüsikas põhiseadus... no põhiargument determinismi vastu, et kui sa ise juba uurid mingit nähtust, siis see uurimise tegu ise... juba mõjutab uurimise tulemust.

Intervjuerija: Jah, jah, täpselt.

Allan: Nii et jah, selles suhtes ta ei saa olla *reality show*.

Intervjuerija: Nii et sina võtad neid teadlikult konstrueeritud reaalsusena ning pole kunagi võtnud neid elulise reaalsusena?

Allan: Ei, loomulikult mitte. Kuigi need käitumismudelid, mida inimesed seal kasutavad, nagu agressiivsus ja ülbus ja kõik muu see on... ja inimeste reageering sellele...

Intervjuerija: Mhmh.

Allan: Sageli Eesti puhul positiivne, mis eraldab meid muust Euroopast, on reaalne muidugi.

Intervjuerija: Mhmh. Selles suhtes on Eestis imelik olukord, et reaalsuse nime all müüb vägivald ja ülbus.

Allan: Jah.

Intervjuerija: Rahvas vaatab ja ainult plaksutab.

Allan: Jah.

Intervjuerija: Ja see on populaarne.

Allan: Mhmh.

Intervjuerija: Nüüd *Baarist* ja *Naistevahetusest* veidi konkreetsemalt. Kuivõrd sa nendega kursis oled?

Allan: [mõtleb] *To a fair extent*. [piisaval määral]

Intervjuerija: Ahah. Ent nagu sa enne ütlesid, on sul väga kindel arvamus nendegi saadete kohta.

Allan: Jaa.

Intervjuerija: Mida sa nendest saadetest üldiselt arvad? Olid need väärt saate tegemist Eesti kontekstis?

Allan: Noh, seda peab ilmselt küsima TV3 finants ja reklaamiosakonna käest, kas neid oli mõtet teha. Mina võin siin lihtsalt spekulatiivselt väita, kas nad olid kuidas moodi... head või mitte. Aga kui seal *Naistevahetusel* mingisugune *message* [sõnum] oli, siis ilmselt oli see see, et sa pead olema rahul sellega, mis sul on. Sest et kui sa nii-öelda... nii palju, kui mina olen vähemalt lugenud, siis enamus nendest, kes seal naisi või perekondi vahetasid, olid väga ebarahul sellega, mis see uus asi oli. Ja isegi see ei olnud mingisugune faktor, kui madalamast ühiskonnasootsiumist mindi üle kõrgemasse.

Intervjuerija: Ja-jah.

Allan: Et isegi see ei toimunud. See näitab tegelikult, et inimene on oma saatusele loonud elu ja kui ta sealt irdub kuhugi mujale, siis tegelikult see on talle halb. Aga kui sellest niimoodi aru saadi, on iseasi, aga kui sellest saadi aru nii, et ha-ha-haa nüüd sai Maie endale küll plindri kaela, paras talle, siis... siis on asi nagu pisut kurvem.

Intervjuerija: Aga miks sa arvad, et just need kaks saadet, *Baar* ja *Naistevahetus* Eestis kõige populaarsemaks osutusid?

Allan: Mis nendele konkurentsi pakkus eriti?

Intervjuerija: No teised *reality show*d. Näiteks *Stiilne viisik*, *Džunglistaar*...

Allan: [sekkub] Kas see *Stiilne viisik* oli Eesti oma?

Intervjuerija: Ei ole.

Allan: Ei ole! Vot see on juba üks asi, mis selle ära langetab.

Intervjuerija: Nii.

Allan: Nii... mis... aa *Džunglistaar* või?

Intervjuerija: Jah.

Allan: *Džunglistaar* on ju nii ära leierdatud, mis vahet seal on, kas seal on see Erich Krieger või on mingisugune Helena-Reet. No tegelikult, kes on Krieger, mingi laulja. Samamoodi, kuna see Eesti on nagu ta on, siis see Helena-Reet omandas endale oma esimese etteastega omaaegses *Džunglistaaris* või *Robinsonides* või mis ta siis oli...

Intervjuerija: Mhmm.

Allan: Omandas samasuguse staari-staatuse nagu see Krieger. Ja kui sa oled juba kolm korda seda formaati näinud, siis pisut nagu tüütab ära, sest olgem ausad, need saated on kõik identsed.

Intervjuerija: *Baar* ja *Naistevahetus* löid selle uudisusega...

Allan: [sekkub] Jah, täpselt. Ja see on ilmselt see põhjus, miks need populaarsemad olid.

Intervjuerija: Ja sa mainisid ka seda, et need on Eesti omad...

Allan: [sekkub] Ja kuna Eestis on see baari kultuur ja see baari kabluse kultuur nii-öelda väga selline *in* [moes] teema, siis võib-olla oli ka see selline alapõhjus, miks see *Baar* oli tähtsam. *Baar* on ju nii-öelda Eesti edevuse tuleriit, kuhu lähevad kõik kiilaks aetud noormehed rammu katsuma teiste inimestega, kes näevad enam-vähem nagu viisakad välja ja... on lihtsalt sinna tulnud, et väikse dringi võtta peale rasket tööpäeva. Nii et selles suhtes võib-olla oli ka see. Ja samamoodi on mõlemal inimesel selle kohta oma arvamused. Need, kes on need rullnokad, ja need, kes on pidanud neid rullnokki taluma. Sest minu tutvusringkonnast kõigil, kes on siukesed regulaarsed õhtuti baaris käijad, on öelnud, et neil on olnud kuus vähemalt üks intsident, ja tõsine intsident. Ja see on Eestis probleem.

Intervjuerija: Selge, saan aru su seisukohast. Nüüd aga kui *Baaris* oli sada tuhat krooni peaauphind...

Allan: Mhmm.

Intervjuerija: Ja teised saated, kus on selline peavõit, siis kas sa usud, et selle rahasumma nimel käib tõsine võitlus?

Allan: Ei, see rahasumma on tegelikult suhteliselt... suhteliselt mõttetu minu arust, sest see, kui on sada tuhat krooni ja sa pead oma elust ära minema mingisuguseks kolmeks kuuks, kaua see *Džunglistaar* kestis, siis tegelikult see ei ole nagu... ma ei ole päris veendunud.... [samas ruumis viibiv Allani täditütar täpsustab, et *Baar* kestis kolm kuud] *Baar* kestis, no okei. Oleneb muidugi jah, kes seal on, aga... ikkagi. Olgem ausad, kui sul on... mitu konkurenti *Baaris* oli algul?

Intervjuerija: Algul oli neid kaksteist.

Allan: Kaksteist konkurenti! Tähendab kaksteist ühele peavõit sada tuhat krooni. *The looser leaves with nothing*. [Kaotaja ei saa midagi] Tähendab, ma ei arva... võib-olla aastaks 2050 inimesed võivad seda uskuda, aga ei tea kindlalt, kes võidab. Praegult aga inimene ei ole nii loll, et ta ohverdab kolm kuud oma elust, oma töökoha, oma senise elu... kaheteist ühele... šansile, mis on kaksteist üks, et ta võidab mingisuguse raha. Ta ei tee seda, sest ta saab aru, et see on mõttetu.

Intervjuerija: Sinu arvates ei ole see peaauphind mingil juhul peamiseks põhjuseks saatesse minemisel?

Allan: Võib-olla mõned on läinud, aga eriti veel, kes *Džunglistaaris* käisid.... Seal ju üks naine oli Lätist kõige edukam saatejuht, siis seesama see Krieger, ma usun, et tema suudab niisama ka see kolmkümmend tuhat kuus...

Intervjuerija: Jah, *Džunglistaar* oli erand, seal olid nii-öelda staarid.

Allan: Kokku lükata. See ei ole mingisugune küsimus. Igasuguste reklaamipromode ja asjadega.

Intervjuerija: No see on nüüd nii-öelda staaride puhul, aga räägime ka tavainimesest.

Allan: No kui tavainimene sinna läheb, siis ma ei tea... Sest on ju palju töökohti, pealtnäha tavalisi, näiteks Tartus Tsink-Plekk Panges kelnerid, kes teenivad kaheksa tuhat kätte, Raekoja platsis Tallinnas on näiteks ettekandjad, need teenivad mingisugune kakskümmend viis tuhat krooni kätte, sest mingisugused vennad annavad õhtu peale viissada krooni *tippi* [jootraha]. Tähendab nendele inimestele... sellised ootamatud elukutsed nagu kelner on tegelikult suhteliselt hästi tasustatud. Et selles suhtes, kui sa lähed sinna... seal oli ka see ettekandja oli üks, siis oli see Paavo, kes oli noorpoliitik... tema puhul oli see, et ta jääks meelde inimestele... mõtle kui lihtne on tal kandideerida mingitel kohalikel omavalimistel. [Allani täditütar hõikab kõrvalt, et Paavo oli Reformierakonna PR-tegelane] Oi, see on ju Baari-Paavo! [naeravad mõlemad] Muidugi ta oskab lahendada kõik prügiveo ja regionaalpoliitika probleemid Lääne-Virumaa maakonnas! Muidugi Paavo!

Intervjuerija: Mis see Lääne-Virumaa siia puutub? [naeravad mõlemad]

Allan: Ma ei tea, suvaline. Kus iganes talle positsioon antakse, et kandideeri seal. Aga see oli tema *publicity stunt* [avaliku tähelepanu taotlemise temp]. No siis näiteks see Talis... Talise motiiv oli tõenäoliselt see, et ta oli ilmselt mingisugune põhja joonud poksitreener, elu on mõttetu, temal on valida, kas a ma ei tea, kus... aga tal oli variant ilmselt see, et ta saab naisi sealt, saab kuulsaks, edevusest põhimõtteliselt. Aga see, et ta realselt arvestaks kaheteist ühele võidušansiga, kus valik on absoluutselt kaootiline, ei tea... loogiliselt minu arust oleks pidanud Paavo võitma või see teine vend prillidega, kes Talise käest peksa sai. See oleks minu arvamus.

Intervjuerija: Tarmo.

Allan: Tarmo, mis iganes. Minu meelest oleks see loogiline. Aga ometigi võitis...

Intervjuerija: No rahvas otsustas.

Allan: Niu-niu Annika. [teeb niu-niu-niu häälightsust]

Intervjuerija: Kui nüüd minna *Naistevahetuse* juurde, siis miks sinu arvates üks Eesti perekond osaleb *Naistevahetuse* saates?

Allan: A – igavus, B – rutiinist vabanemine, C – tegelikud pinged kooselus mingisugune müüt, *disbelief* [ebausk], mis meil sees kratsib, et ikkagi minu mees on halb, et minu perekond on halb, no ma vaatan, kuidas siis mujal asi käib nagu. See ilmselt ja siis võib-olla ka mingisugune võiduraha, kui see on.

Intervjuerija: Kuidas sina suhtud perekonda, kes läheb oma probleemidele lahendust otsima terve Eesti...

Allan: [sekkub] Ma tunnen kaasa neile. Mis siin muud teha võib.

Intervjuerija: Tegelikult see ju ei lahenda...

Allan: [sekkub] Loomulikult. See pigem tekitab juurde neid.

Intervjuerija: Nüüd kui sa *Baari* ja *Naistevahetusse* suhtud suht negatiivselt, siis kas sa suhtud ka nende osalejatesse negatiivselt?

Allan: Need, kes sinna lähevad?

Intervjuerija: Jah, need, kes osalevad saates.

Allan: Jällegi nii-öelda keeruline küsimus. Ütleme niimoodi, et tõenäoliselt nende väärtussüsteem erineb minu omast väga palju, seetõttu nad ei oleks ilmselt inimesed, kellega ma vabast ajast nii-öelda koos oleks, sest et meil lihtsalt ei ole mitte midagi ühist. Aga ma ei saa ultimatiivselt väita, et nemad on kuidagimoodi ma ei tea... et ma suhtun nendesse halvustavalt või midagi. Aga jah, nad on minust teistsugused ning meil reaalselt midagi ühist ei ole. Aga mind teeb murelikuks see, kui nende väärtussüsteem on selles mõttes tulevikku ohustav, et... intellektuaalsus või mis iganes hakkab hääbuma läbi nende. Sest kogu see kultuur, kultuur ei ole mingisugune ma ei tea, maaling koopa seinal või või kogu Louvre kokku Pariisis. Kultuur on see, kui inimene seisab selle maali ees ja see, mis ta peast läbi käib nagu. Inimene on kultuuri kandja, mitte mingisugune...

Intervjuerija: [sekkub] Maal või...

Allan: [sekkub] Meedium või mingisugune joonistus või mis iganes. See ei ole kultuur. Kuivõrd nad annavad oma lastele seda väärtust edasi ja need omakorda pidevalt allapoole, allapoole ja allapoole sellel tasemel, siis jah, nad on ohuks iseendale.

Intervjuerija: Nüüd mul tuli meelde, et sa mainisid enne, et sa mingil määral loed ajakirjanduses *reality showde* kohta.

Allan: Jah. Kus minu info pärineb, on see, kui ma käin oma täditütre juures, kes on alati Kroonika jäägitu lugeja, siis tähendab ma... näiteks, oletame.... Meil on iga pühapäev, meil on siukene traditsioon siis, kus me käime minu isaga... käime mu täditütre juures perekonniti väikesel kohviõhtul. Ja siis, kui mul hakkab igav, kui näiteks mu vanaema hakkab rääkima, siis ma võtan selle Kroonika ja hakkan seda sirvima ja lehitsema. Ja sealt ikka leiab. [Allani täditütar hüüab kõrvalt, et Allani käib kodus TV-Nädal, kus ka kirjutatakse *reality showdest*] Jah, TV-Nädalast loen ka seda.

Intervjuerija: Nii et viimase igavusega loed *reality show* artikleid?

Allan: Kui on viimane igavus ja midagi muud pole käepärast, siis loen jah.

Intervjuerija: Selge, aitäh sulle.

Allan: *No problem.* [Pole probleemi]

4.2. Intervjuu Angelaga

Vanus: 15

Intervjuerija: Hei, Angela. Nagu ma sulle enne veidi rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks. Ja seda *reality showdest*. Kõigepealt, kas sa vaatad *reality showsid*?

Angela: Jah. [naerab]

Intervjuerija: Milliseid sa oled vaadanud või vaatad praegu?

Angela: *Naistevahetust* ja *Totaalset muutumist*.

Intervjuerija: Äkki veel mõnda?

Angela: Ei, ma ei vaadanud *Baari*, see on nõme. *Hirmu faktorit* ka mitte, sest seal on ussid.

Intervjuerija: Aga näiteks *Džunglistaari* vaatasid?

Angela: Jah.

Intervjuerija: *Stiilne viisik*?

Angela: Ei, seda ma olen ka vaadanud, jah.

Intervjuuerija: No näed, kohe siin valetama mulle. [naeravad mõlemad]

Angela: Jajah, see [Stiilne viisik] on kõige normaalsem veel.

Intervjuuerija: Oh sind, aina paremaks läheb. A algul kohe valetama. [naeravad mõlemad] Nii et vaatad ikka küll *reality showsid*. Aga kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad?

Angela: Jah.

Intervjuuerija: Kes näiteks?

Angela: Kõik.

Intervjuuerija: Oh sind küll, vot nüüd oled konkreetne. Räägi vabalt, nii nagu me muidu räägime.

Angela: Okei. Kõik peale mu isa, sest mu isa läheb närvi.

Intervjuuerija: Nii.

Angela: Sest talle ei meeldi mitte midagi.

Intervjuuerija: Kas sul koolikaaslased, sõbrad ka vaatavad?

Angela: Jaa. No siis, kui aega on nagu.

Intervjuuerija: Aga...

Angela: [sekkub] Siis, kui telekat vaadatakse, siis ikka vaadatakse *reality showsid*.

Intervjuuerija: Aga mis saated nende seas populaarsed on?

Angela: No needsamad. *Naistevahetus* ja *Totaalne muutumine* ja *Stiilne viisik*.

Intervjuuerija: Nii, räägi, oled sa suur telekavaataja?

Angela: Ei, mul ei ole aega.

Intervjuuerija: Aga mitu tundi sa umbes päevas vaatad?

Angela: Oleneb päevast. Esmaspäeval näiteks vaatan kaks kuni neli tundi, teisipäeval noh tund aega, kui sedagi.... Kolmapäeval ma ei vaata üldse praegu, noh natukene, mingi tund aega.

Intervjuuerija: [naerab] Nii...

Angela: Ja neljapäeval ka mitte eriti. Ja reede.... Noh jah, ei vaata ma eriti midagi telekat.

Intervjuuerija: No selge. Aga kui sa telekat vaatad, siis kas sa *reality showsid* vaatad?

Angela: No need ongi telekas ju ainult. Eks ma siis jah neid vaatan.

Intervjuuerija: Nii et kui sa telekat vaatad ja kui seal on tõsielusari, siis kas sa jääd seda vaatama või vahetad kanalit?

Angela: Ei, tõsielusarju ma ei vaata, need on nõmedad. Mind ei huvita, kui räägib mingist vanast sõjast noh.

Intervjuuerija: Oot, oot. Tõsielusarju sa ei vaata, need on nõmedad?

Angela: [naerab] No aga on ju.

Intervjuuerija: Ahhaa. Angela, tõsielusari on sama mis *reality show*, selle eestikeelne vaste. *Naistevahetus* ja *Totaalne muutumine*, mida sa vaatad, on *reality showd*...

Angela: [sekkub häälekalt] Ja tõsielusarjad on need, kus on mingi ajalooline möga ju!

Intervjuuerija: Ei-ei. Tõsielusari on sama mis *reality show*, ainult eesti keeles nimetus.

Angela: Ahah.

Intervjuuerija: [naeravad mõlemad] Väga hea, et selle saime nüüd selgeks räägitud.

Angela: Nojah, no siis ma vaatan tõsielusarju.

Intervjuuerija: Jah, väga hea. Ütlesid, et vaatad *Naistevahetust* ja *Stiilset viisikut*. Ütle, mis sulle nende juures huvi pakub?

Angela: Noh need olid huvitavad ainult. Noh jah see *Naistevahetus* oli see jama, et kui sa oled kümme päeva, siis ei saa kaheks päevaks kokku teha. Ja muideks, neid ei saa üldse uskuda ka, muideks.

Intervjuuerija: Nii, räägi edasi.

Angela: Selle pärast, et kui need... näiteks kümme päeva on inimesega ja kui sa näed teda kokku kaks tundi ainult, siis see tähendabki seda, et seda on kaksteist korda vähem.

Intervjuuerija: Mhmh.

Angela: Nii ja selles suhtes, kui sa näed telekast, et nad on üks kord rielnud, siis sulle jääb mulje, et nad on rielnud, aga võib-olla tegelt oli see ainult üks kord ja ülejäänud aja nad said paremini läbi.

Intervjuuerija: Nii et sina ei võta ekraanil nähtut puhta kullana?

Angela: Jah! Mitte nii nagu minu isa võtab.

Intervjuuerija: Tema võtab?

Angela: Nojah, ta läheb närvi selle pärast.

Intervjuuerija: Nii, räägi mulle sellest ka palun.

Angela: Noh, selle pärast ma *Baari* ei saanudki vaadata.

Intervjuuerija: Et isa oli...

Angela: [sekkub] Sest ta võttis seda otse.... Noh ma saan aru, et.... No ta võiks võtta nagu niimoodi, et mingi film, välja mõeldud ja nii edasi on ju.

Intervjuuerija: Mhmh.

Angela: Ei, tema võtab, et nii on ja nii jääb. No nagu vanad pensionärid. See on samamoodi, pensionärid vaatavad.... Nii, ja siis on mingi teema ja see tähendab, et see perekond on mingi selline ja nemad ei saanud läbi.

Intervjuerija: Mhmh.

Angela: Aga nad on ju ainult üks kord näinud. Ja neil ongi selline mulje, kuigi tegelikult nad ei tea ju üldse, mis seal toimus.

Intervjuerija: Et inimesed usuvad liialt seda, mida näidatakse?

Angela: Ei, tegelt, asi on selles, et see kõik oleks nii.... Tegelt peaks olem niimoodi, et näiteks ütleme niimoodi, et okei.... Kui nad on kümme päeva koos, et siis kümme korda näitab.

Intervjuerija: Ahah.

Angela: Kümme saadet peaks vähemalt olema.

Intervjuerija: Sa mainisid oma isa. Kas sa tavaliselt vaatad kellegagi koos, temaga koos telekat?

Angela: Ta vaatab kogu aeg telekat.

Intervjuerija: Nii et siis te vaatate koos *reality showsid*?

Angela: Mõnikord jah.

Intervjuerija: Kas te vaatamise ajal arutate ka midagi, kas tema kommenteerib, kas sina kommenteerid?

Angela: Oleneb saatest, näiteks kui me vaataks *Baari*, siis talle see ei meeldiks ja siis ta kommenteeriks. Ja siis meil viskab üle see kommenteerimine ja siis me ei vaatagi seda enam.

Intervjuerija: Nii, aga teiste saadete puhul?

Angela: No näiteks *Naistevahetus* oli normaalne, see talle meeldis.

Intervjuerija: Aga sulle?

Angela: Nojah, normaalne. Kuigi mõnes mõttes oli jama.

Intervjuerija: Miks sa seda vaatasid?

Angela: Oli huvitav.

Intervjuerija: Mis sulle seal huvi pakkus?

Angela: Lihtsalt. Juba see, et näiteks see.... Mõnes mõttes see, et kui hästi nagu inimesed saavad läbi.

Intervjuerija: Ahah.

Angela: Milline nende kodu on nagu, äkki on mingid lahedad kardinad või kapp või mida iganes.

Intervjuerija: Selge.

Angela: Ja siis see, mis nad nagu teevad perega. Vaata kui käivad mingil peol või purjetamas või ujumas vaata. Ja üks asi on see ka, et kui ühed käisid vaata nagu ujumas on ju, siis ta vabalt viskas nagu lapse vette on ju.

Intervjuerija: See oli Auras [Aura veekeskus]?

Angela: Jah. Kuigi niimoodi ei oleks tegelt üldse tohtind teha ju.

Intervjuerija: Mhmh. Ütlesid, et *Stiilset viisikut* vaatad ka, et see on kõige normaalsem.

Angela: Jah.

Intervjuerija: Mis sulle selle juures...

Angela: [sekkub] Teema! Nagu põhimõte....

Intervjuerija: Idee kui selline?

Angela: Jah. Selles suhtes, et kui nad teevad seda, siis nad näitavad nagu normaalselt ära, mitte niimoodi, et näitame ühe asja ainult. Näiteks kui nad valivad riideid ja teevad soengut, siis nad näitavad mõlemat, mitte niimoodi, et okei... soengu tegime ka, soengu tegemist ei näidanud. Et nad näitavad kõike, kui nad teevad ja mida teevad.

Intervjuerija: Et see on usutavam?

Angela: Ei no, jah!

Intervjuerija: Mhmh. *Totaalset muutumist* vaatad ka. Mis seal huvitavat on sinu arvates?

Angela: See on lihtsalt huvitav, kui teised inimesed ilusaks tehakse.

Intervjuerija: Räägi seda, kas sa *reality show* vaatamise ajal vaatad ainult pingsalt telekat või teed sa samal ajal veel midagi muud ka?

Angela: Söön.

Intervjuerija: Aga põhimõtteliselt jälgid ikka kogu tähelepanuga telekat?

Angela: Jah.

Intervjuerija: Ütle, kas need saated, mis sa nimetasid, kas sa vaatad neid järjepidevalt iga osa?

Angela: Ma ei saa vaadata, ma ei jõua.

Intervjuerija: Aga kuidas siis? Kas vaatad üksikuid saateid?

Angela: Ei nojah. Aga põhimõtteliselt *Naistevahetuses* oligi niimoodi ju, et iga saade oli omaette, ainult kaks osa olid ühesugused ju.

Intervjuerija: Ahah. Ütlesid, et vaatamise ajal kommenteerib isa. Aga kas sa ise ka kommenteerid midagi?

Angela: No kui ma vaatan telekat, siis ma ei räägi ju. Selle pärast, et ma ei saa kommenteerida asja, ma ei saa öelda, et see on nii väga halb, kui ma ise seda vaatan. Ses suhtes, et siis ma nagu räägiksin iseendale vastu. Okei, ma saan aru, kui ma teeksid ise parema näiteks, ja siis kommenteeriksin, aga nüüd ei saa ju kiruda saadet, mida ma ise vaatan. Mis ma sellest siis vaatan üldse....kui ta nii halb on. Sest ma lihtsalt ei vaata siis, kui mulle ei meeldi.

Intervjuerija: Aga kui su isa kommenteerib, siis kas sa ütled talle midagi vastu, räägid sa temaga?

Angela: Ei.

Intervjuerija: Lihtsalt, las räägib omaette?

Angela: [naerab] Nojah noh.

Intervjuerija: Kas sa sõpradega ka arutad *reality showsid*?

Angela: Jah.

Intervjuerija: Mis te räägite?

Angela: *Reality showdest*.

Intervjuerija: Palun räägi pikemalt.

Angela: No näiteks vaatame osa ära ja siis räägime. Või kui kellegagi koos vaatame sõpradest, siis kommenteerime.

Intervjuerija: Mida te kommenteerite?

Angela: Kõike nagu põhimõtteliselt. Kui mingi inimene on nagu lahe näiteks, siis teda. Näiteks kui mingi soeng on nagu lahe, siis ütledki, et tal on lahe soeng.

Intervjuerija: Mhmh.

Angela: Ja kui ei meeldi mulle midagi, siis ma ütlen ka.

Intervjuerija: Mhmh.

Angela: Ei tavaliselt kõige rohkem kodu kohta. Nojah, räägimegi omavahel, mis meeldib ja mis ei meeldi nagu.

Intervjuerija: Ütle, kas sa tunnend huvi ka nende ajaleheartiklite vastu...

Angela: [sekkub] Ei!

Intervjuerija: Sa ei loe artikleid, mis on *reality showdest*, nende tegelastest?

Angela: Eip.

Intervjuerija: Aga kui mingi saade jääb nägemata...

Angela: [sekkub] Siis ma ka ei loe neid.

Intervjuerija: Aga kas sa siis küsid kellegi käest, mis seal toimus või...

Angela: Ei. See on lihtsalt telekas ju.

Intervjuerija: Nüüd *reality show* kui selline, kus tavainimesed saavad ekraanile...

Angela: [sekkub] Tegelikult neid saab palju paremini teha, kui need Eesti omad siin on tehtud. Et jah.

Intervjuerija: Nii et sina eelistad välismaa *reality showsid*?

Angela: Jah, need ikka võimsamad.

Intervjuerija: Aga nüüd lähen tagasi *reality show* kui sellise juurde. Kuidas sulle see idee, et tavainimesed saavad ekraanile, meeldib?

Angela: Muidu on lahe, aga nad teevad seda kuidagi valesti.

Intervjuerija: Aga idee kui selline pakub sulle huvi?

Angela: Jah.

Intervjuerija: Et vaadata, kuidas tavainimene mingis olukorras hakkama saab?

Angela: Jah. Aga tegelt oleks normaalne....Selliseid, kõige parem oli see esimene pere [Naistevahetusest räägib]. Kui oli kõige rohkem see klasside vahe või niimoodi. Aga pärast kui olid need kommenteerimissaated või nii, siis nad ütlesid, et nad ei tahtnud nagu üldse osaleda, sest igal pool kirjutati neist nagu.... Aga see oligi ju kõige parem minu arust.

Intervjuerija: Aga kuidas sa suhtud neisse inimestesse, kes osalevad *reality shows*?

Angela: Mina näiteks vist ei osaleks. A tegelt siis nagu, tegelt see on niimoodi ka, et siis kui nad niimoodi, et.... Mõned osalesid vaata selle pärast, et mõtled, et mingi lahutaks või midagi või mingid oma probleemid. Et siis nagu mõtlevad, et niimoodi on parem või nii. Tegelikult ei ole ju. Ja teiseks, kui on väiksed lapsed, siis ka ei tohiks nii teha.

Intervjuerija: Aga kuidas sa...

Angela: [sekkub] Aga tegelt on niimoodi, et just võiks.... Et kui naine läheb ära, siis peaks mees oskama jumala vabalt lapsega kodus olema.

Intervjuerija: Ahah. Aga sina ise ei osaleks mitte mingil juhul?

Angela: Praegu küll mitte.

Intervjuerija: Mitte mingisuguses saates? Ärme räägi ainult *Naistevahetusest*.

Angela: Osaleks.

Intervjuerija: Millises saates näiteks?

Angela: Ma ei tea.

Intervjuuerija: Kuidas sa tunned, kui tuleks mingi mõnus pakkumine, kas sa siis oleksid nõus minema?

Angela: Jaa. Ma arvan küll, aga eks see oleneb ikka saatetest.

Intervjuuerija: Loomulikult.

Angela: Pigem see ka ju, et ma võin seal täitsa sellise mulje jätta, mida ma ise tahan. Milline ma tegelt ei ole ju.

Intervjuuerija: Jah. Ütle, kas inimesed, kes Eesti *reality showdes* osalevad, kas nad saavad staariks?

Angela: Ei. Osadel oli niimoodi, et nagu vaadati ja kui nad ise kommenteerisid, siis mingi kaks inimest ütleb tere ja küsivad, et kas said vaiba puhtaks. [*Naistevahetuse* kohta] Midagi rohkem keegi ei räägi. Eestlased on sellised lihtsalt.

Intervjuuerija: Sa rääkisid nüüd *Naistevahetuse* näitel. Aga näiteks *Baari* tegelased?

Angela: Need jah. Isegi kuulsad, nad tegid laulu. No need on jah kuulsad.

Intervjuuerija: Et üleüldiselt...

Angela: [sekkub] Asi on selles, et Eesti on väike onju. Ja nagu kõik näevad ja tunnevad enam-vähem kõiki. Ja kõik on omavahel tuttavad ja nii edasi onju. Ja kui ma ei tea, oleks mingi Ameerika, siis sa ei näe mitte kunagi neid inimesi ju.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas selline tunnus, kuulsus *reality show* kaudu on hea või halb?

Angela: Oleneb, millega neid tuntakse.

Intervjuuerija: No võtame näiteks *Baari* tegelased, kes on sinu arvates kuulsad Eestis.

Angela: No kui ta tegi head ja oli head, siis okei. Aga kui ta... See oleneb, mis arvamus tast on jäänud ju.

Intervjuuerija: Mhmh. Ja mis sinu arvamus neist on?

Angela: Normaalne. See oligi selline saade ju. Ja siis seal pidigi niimoodi olema ju.

Intervjuuerija: Sina suhtud positiivselt *reality showdes* osalejatesse?

Angela: Jah, ikka. Mulle täitsa meeldis seegi, kui Annika käe põlema pani [*Baari* saates].

Intervjuuerija: Kas sa arvad, et Eestis on vaja selliseid *reality showsid*?

Angela: On küll vaja. Ma arvan, et selle pärast, et Eesti on nagu päris vaene onju ja tal ei ole raha filmi sisse osta ja põhimõtteliselt nad peavad midagi näitama.

Intervjuuerija: Et sinu arvates toodetakse selle pärast *Naistevahetusi* ja muid *reality showsid*?

Angela: No kui see odavam tuleb, siis jah. Siis neile on kasulik ju.

Intervjuuerija: Aga samas on need saated ka vaatajate seas väga populaarsed. Mis sa arvad, miks inimesed neid vaatavad?

Angela: Esiteks, ei ole midagi muud vaadata. Ja teiseks, need on huvitavad. Ja need on sobivatel kellaaegadel.

Intervjuuerija: Lähme tagasi sinu selle väite juurde, et sina ei võta ekraanil nähtut puhta kullana.

Angela: No kui ma näeks, et nad on kümme päeva koos, kui ma näeks igat nende tegemist, siis ma jah usuks. Natukenegi rohkem. Aga tegelt ikkagi mõnes mõttes ei usu, sest inimesed saavad jätta endast sellise mulje, nagu nad ise tahavad. Ja tegelt see on nii ka, et sa ei saa selle teleka põhjal võtta, milline inimene on. Sa võid tunda teda viisteist aastat ja ta võib hoopis teistsugune olla ju.

Intervjuuerija: Mhmh. Mis sa arvad sellisest mõttest, et kõik asjad on saate tegijate poolt ette kirjutatud...

Angela: [sekkub] On, enam-vähem ongi ju.

Intervjuuerija: Nii.

Angela: Selles suhtes, et nemad saavad ju.... Ükskõik, mis nad teevad ju, ütleme nii.... See, kes teeb saadet, see võtab välja, mis talle meeldib ju. Et pooli asju ju ei näidatudki, mis nad tegelt tegid seal [räägib *Naistevahetuse* näitel].

Intervjuuerija: Et saate tegijad valivad inimesed ja siis annavad neile mingid rollid ka?

Angela: Tegelt ongi enam-vähem vist niimoodi, et see saate tegija ütleb, et seal oled, lähed siia. Et nemad, nad nagu mängivad noh.

Intervjuuerija: Sina võtad *reality showde* tegelasi kui näitlejaid?

Angela: Jah.

Intervjuuerija: Et tegelikult ei pruugi inimene olla tema ise ja olukorrad ei pruugi juhtuda loomulikult?

Angela: Jah.

Intervjuuerija: Nüüd veidi veel *Baarist* ja *Naistevahetusest*. *Baari* sa ei vaadanud, sest isa ei...

Angela: [sekkub] Ei, ma vaatasin seda ka.

Intervjuuerija: Aga sa ütlesid, et isa kommenteeris, see käis sulle närvidele ja siis sa enam ei vaadanud.

Angela: Ei, nagu õhtul ma ei vaadanud, aga kordust ma vaatasin. Peale kooli.

Intervjuuerija: Mis sa nende saadete ideest arvad?

Angela: Normaalne ju. Ei noh selles suhtes, et kui oleks kaks ühesugust saadet, siis nagu saaks neid võrrelda vaata. Aga nad on erinevad, siis ei saa võrrelda.

Intervjuuerija: Ei, ma ei palugi sul neid võrrelda. Ma tahan teada, kas sinu arvates tasus nende ideede põhjal saade teha?

Angela: Aaa. Jah, ikka. Näiteks *Baaril* oli see, et nagu see baar [RIFF] saaks kuulsaks. See on nagu...

Intervjuuerija: Aga *Naistevahetus*, miks seda oli mõtet teha?

Angela: Et teistel midagi vaadata oleks.

Intervjuuerija: Kui *reality shows* on peavõit, näiteks *Baaris* sada tuhat krooni, siis kas sa usud, et selle peavõidu nimel käib aus võistlus?

Angela: Jah.

Intervjuuerija: Kas kõigil oli võrdne võimalus võita?

Angela: Ei noh, see on see, kui... Mõnes mõttes oli, mõnes mõttes ei olnud. See on nagu, kui tal normaalne iseloom vaata, aga kui ta teistega läbi ei saa, siis mitte. Eks see ole, et kes teistele meeldib, sel on parem.

Intervjuuerija: Nii et iseloom on oluline ja see, et teistele meeldiks?

Angela: Nojah, kui sa pead viibima mingi väga kaua teistega koos ja sa ei meeldi teistele, siis sa ei saa seal väga kaua olla ju.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, miks Eesti perekonnad osalesid *Naistevahetuse* saates?

Angela: Niisama. Et endal huvitavam oleks. See on sama hea, miks mõni tahab *benji* hüpet teha.

Intervjuuerija: Sa arvad, et see on lihtsalt mingi proovimise värk?

Angela: Jah, ta lihtsalt tahab.

Intervjuuerija: Aga midagi muud? Näiteks mingi tuntuks saamise soov äkki?

Angela: Mõnes mõttes. Võib-olla.

Intervjuuerija: Miks *Baar* ja *Naistevahetus* nii populaarseks osutusid?

Angela: Selle pärast, et neile tehti väga palju reklaami.

Intervjuuerija: Kas sa said mingit kasu ka nende vaatamisest?

Angela: Ei. Ei noh, mõnes mõttes.

Intervjuuerija: Näiteks?

Angela: Ma ei tea. Näiteks kui ma oleks arvuti taga see aeg olnud, siis ma oleks rohkem silmi rikkunud võib-olla. Ma ei tea. [naerab]

Intervjuuerija: Sa enne ütlesid, et need on meelelahutus.

Angela: Jah, ongi. Et midagi teha oleks.

Intervjuuerija: Kas sa eelistad meelelahutuslikke *reality showsid* teistele saadetele?

Angela: Nojah. Neile küll... vaata need, mida ma enne mõtlesin, et on tõsielusarjad. Need kuivad ajaloo saated. Nende asemel vaatan ikka jah *reality showsid*. Huvitav vähemalt.

Intervjuuerija: Selge, aitäh sulle.

Angela: Palun.

4.3. Intervjuu Anna-Mariaga

Vanus: 23

Intervjuuerija: Anna-Maria, nagu ma sulle juba olen rääkinud, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks. Teemat sa ka juba tead, nimelt siis *reality showde* vaatamise harjumused ja ajendid. Nüüd kas sina vaatad *reality showsid*?

Anna-Maria: Jaa, ma olen suur fänn.

Intervjuuerija: Millised saateid oled sa vaadanud või vaatad praegu?

Anna-Maria: Ma olen vaadanud põhimõtteliselt kõiki *reality showsid*, mis tulevad Eesti telekanalilt ja mõningaid ka Soome televisioonist.

Intervjuuerija: Mhmm.

Anna-Maria: Nii Eesti oma *reality showsid* kui ka sisseostetud Ameerika omi.

Intervjuuerija: Mhmm. Aga millised on sellised lemmikud või milliseid saateid oled sa järjepidevamalt vaadanud?

Anna-Maria: Noo, kõige lemmikum on vast ikka *Ameerika supermodell*, mis tuleb nii Eesti Kanal 2-st kui Soome televisioonist. Olen põhimõtteliselt kõike kolme hooaega jälginud. Siis olen vaadanud igasugu robinsonaade ja Eesti omadest siis viimast *Robinsonide* versiooni, kus olid staarid, *Džunglistaar* siis...

Intervjuuerija: Mhmm.

Anna-Maria: Ja arvan, et see oli nendest Eesti robinsonaadidest kõige huvitavam või kõige paremini organiseeritud. Kuigi see oli tegelikult Baltimaade oma.

Intervjuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Ja siis olen vaadanud ka *Naistevahetust*, mitte küll nii pingsalt kui teisi *reality showsid*, sest see põhimõtteliselt see saate formaat ei sobi mulle. Või ütleme nii... tähendab et see on liiga reaalne või liiga isiklik, ma ikka niisugune ei ole, et ma tahan nagu teiste inimeste eludes tuhnida. Pigem ma eelistan selliseid *reality showsid*, kus on selline mänguline element juures.

Intervjuerija: Mhmh

Anna-Maria: Kas on siis mingi auhinnamäng või mingisugune... ühesõnaga, et inimesed lähevad sinna teadlikult kas siis nalja tegema ja ennast nautima, mitte niimoodi, et see on mingi tragöödia nagu *Naistevahetuses*. [naerab] Ja siis, mis ma siis veel olen vaadanud. Aa, siis see *Stiilset viisikut* vaatan ka, nii TV3-st kui Soome kanalilt, see on lihtsalt huvitav igasuguseid nõuandeid kuulda, et see on... Ja muidugi ka *Total Makeover* ehk siis *Totaalne muutumine*, mis on ka...

Intervjuerija: Ja-jaa.

Anna-Maria: See on ka huvitav.

Intervjuerija: Selge, aga ütle mulle, kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad *reality showsid*?

Anna-Maria: Üldiselt jah, minu perekond isiklikult vihkab neid. Ema ja isa on intellektuaalid ja nad nagu... hmm... ei pea nendest mitte midagi. Ema vaatas minuga *Džunglistaari*, aga ainult selle pärast, et Koit Toome oli seal.

Intervjuerija: [naerab]

Anna-Maria: Aa, ja siis selle pärast ka, et ta vihkab Kati Murutari ja ta tahtis näha, kuidas see seal ebaõnnestub. [naerab] No see on lihtsalt selline, kuna seal olid staarid. Aga muidu nad ütlevad ka et issand, miks ma niukest jama vaatan, mis see mulle nagu annab. Selles mõttes ka, et... nagu et näiteks *Naistevahetust* nad täiesti jälestavad, nad ei saa aru, kuidas selline saade on Eesti telemaastikule lubatud. Jah, ma võiks öelda isegi, et terves minu lähisuguvõsas ei vaadata, mina olen nagu ainuke... Hmm. Ainuke fänn ja maniakk, võiks öelda.

Intervjuerija: [naerab] Aga su sõbrad?

Anna-Maria: Jah, sõbrad ikka vaatavad näiteks *Stiilset viisikut* ja *Totaalset muutumist*, et põhimõtteliselt jah, sõbrannad nagu on huvitatud just selle stiili poolt, et ka just nagu saada uusi nippe, mis puudutab rõivastust ja... Seda *Totaalset muutumist* on lahe vaadata, et iluoperatsioonid on kõik nii lihtsad ja mis see siis ära ei ole ja umbes nii, et tehakse sitast šokolaadi. [naerab] Jumala huvitav vaadata. Aga ei ole küll kuulnud, et nad nüüd *Džunglistaari* või sellist asja vaataks.

Intervjuerija: Ahah. Aga kas sa oled muidu suur telekavaataja?

Anna-Maria: Jaa! Ja ilmselt selle pärast ma olen nagu *reality showde* lõksu langenud, et telekas on olnud minu vaba aja veetmise viis, kui ma olen üksi kodus või ma olen päeval kodus, siis ma olen vaadanud. Et see on sellest kujunenud, mitte et ma nüüd sihilikult hakkasin *reality showsid* vaatama.

Intervjuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Aga see tekitab nagu sellise tunde, et sa oled seltskonnas, et on huvitav ja põnev ja...

Intervjuerija: Ütled, et oled suur telekavaataja, aga kas oskad öelda, umbes kui suure osa moodustab just *reality showde* vaatamine?

Anna-Maria: No see *reality* oleneb nagu hooajast, kui palju neid on näiteks nädalas või kui palju erinevaid. Nüüd siin mõnel hooajal oli küll niimoodi, et noh kui mina vaatan veel ka Soome televisioonist neid, siis võis ikka kokku olla ligi kümme erinevat *reality showd* nädalas, mida ma vaatasin. Et see oli ikka päris suur proportsioon, et võis öelda, et see moodustas...

Intervjuerija: [sekkub] Põhiosa?

Anna-Maria: Jah, põhiosa. See oli ikka mingi seitsekümmend viis protsenti ütleme nii.

Intervjuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Ülejäänud olid siis uudised ja mängufilmid, aga see oli jah... ja kui ma olin veel Tallinnas, siis vaatasin veel Soomest ka juurde, et... Kui ainult Eesti omad, siis üks nelikümmend protsenti.

Intervjuerija: Mhmh. Aga kui sa nüüd vaatad *reality showsid*, siis kas sa vaatad pingsalt telekat või tegeled sa samal ajal millegi muuga ka?

Anna-Maria: Ei, ma pingsalt neid küll kunagi ei jälgi, see on ikka taustaks pigem. Ja siis, kui ma olen ka jälginud, siis teatud... nagu mul oli seal *Ameerika supermodellis* on teatud lemmik, keda ma tahan, et võidaks, või keegi, kelle võiks välja hääletada. Et seda ma muidugi jälgin, aga ma ei jälgi seda tegevust seal kogu aeg, et see ei ole nagu eesmärk.

Intervjuerija: Nii et telekas lihtsalt mängib taustaks, et vahepeal silm peale visata?

Anna-Maria: Jah, samal ajal võib tegeleda ükskõik millega... et rääkida teiste inimestega või olla internetis, see on lihtsalt see, et ma jälgin mängu vahepeal.

Intervjuuerija: Mhmh. Ütlesid, et sisustad oma vaba aega televisiooniga ja sealt tulevate *reality* showdega siis. Aga kas on ka sellist *reality showd*, mida sa kindlalt vaatad, tahad näha?

Anna-Maria: Jah, nojah, mõnest *reality showst* on ikka kahju küll, kui mõni osa jääb nägemata. Sest on nagu põnev.

Intervjuuerija: Nii.

Anna-Maria: Noh, Soomest olen ma vaadanud seda... mis ta nüüd ongi see *Bachelorette* ja siis *The Bachelor* [*Vaba miljonär*]... need on need, kus valitakse endale abikaasat või...

Intervjuuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Või siis on see *Supermodellid*, siis on küll, et see on teatud kellaajal ja ma lihtsalt tahan seda näha.

Intervjuuerija: Et sa teadlikult lähed kindlal kellaajal telekat vaatama?

Anna-Maria: Jah, seda küll. Ütleme nii, et kui see *Naistevahetus* või *Džunglistaar* vahele jääb, siis see ei ole tragöödia nii. Vot. Aga mõned, mõned ikka jah... täiesti oleneb, kas see *reality show* haarab, jõuab alateadvusesse või mitte ja kui ta ikkagi teeb seda, siis ma kindlasti tahan ikkagi vaadata.

Intervjuuerija: Aga kas sa tavaliselt vaatad üksi või kellegagi koos?

Anna-Maria: Üksi, keegi ei taha muga vaadata.

Intervjuuerija: [naerab] Aga kas sa tunned sellest puudust, et vaadata kellegagi koos ja näiteks vaatamise ajal arutada?

Anna-Maria: Ei, vat see on jälle see, et ma absoluutselt ei võta neid *reality showsid* tõsiselt, et ma... Vabandust väga, seal ei ole mitte midagi arutada, see on täiesti ajuvaba meelelahutus. See on lihtsalt see, et kui on olnud mingi pikk koolipäev või kui on mingid mured, siis paned lihtsalt käima ja siis sa lähed hetkeks teise *realitysse* või teise maailma. Et selles mõttes on nagu ära põgenemine, aga seal ei ole jah mitte midagi kellegi teisega arutada.

Intervjuuerija: Ei vaatamise ajal ega ka hiljem?

Anna-Maria: Ei, ma... ma ei... Emaga me küll kommenteerisime seda *Džunglistaari*, aga siis ka et paras, hääletati välja või et leedukad ja lätlased on ikka nõmedad või midagi siukest.

Intervjuuerija: Ja-jaa.

Anna-Maria: Vat jah, emaga vaatasime *Džunglistaari*, siis emaga küll rääkisime jah. Ja siis me rääkisime ka saate ajal kogu aeg, nii et täiesti *fun* [lõbus] oli, meil oli hästi lõbus.

Intervjuuerija: Aga kas hiljem sõprade, tuttavate seltsis ei tule jutuks...

Anna-Maria: [sekkub] Ei-ei. Me isegi jah seda *Džunglistaari* ei arutanud... ei jah, ei ole üldse jah. Huvitav küll jah, ei ole nagu üldse teemaks olnud jah.

Intervjuuerija: Aga kas sa tunned huvi lisainformatsiooni vastu... tunned sa huvi näiteks ajaleheartiklite vastu, mis kirjutavad *reality showdest*, nende osalejatest?

Anna-Maria: No ma olen teinud... isegi ma olen nii teinud, et kui on Ameerika oma, siis ma lähen internetti ja vaatan kohe ära, kes võitis. [naerab] Ma olen nii paha, vaatan kohe hooaja alguses ära, et näe see tsikk võitis *Ameerika supermodellid*... [naeravad mõlemad] Või et see *bachelorette* võttis selle poissmehe ja...

Intervjuuerija: Ma pole selle peale tulnudki.

Anna-Maria: Jah, see on hästi kaval. Seal ma vaatan vahel oma seebisarja järgmised osad ka ära. Siis saab teada... ja siis, ma olen teinekord nii teinud, et kui saab teada, siis ma ei vaatagi neid enam [telekast].

Intervjuuerija: Ahah.

Anna-Maria: Vaatan paar pilootosa ära ja siis ma ei vaatan enam üldse, siis see ei ole enam minu jaoks määrav.

Intervjuuerija: Ei paku enam huvi?

Anna-Maria: Aga ütleme nii, et Ameerika showdes armastatakse seda tohutut tragöödiat ja siis see... ütleme, et kui mõnes osas mõni modellike kukub kokku või midagi, siis kohe vaatad ära, et see on see episood sellest osast, järelikult seda ma tahan näha. Aga siis ma teen valiku juba jah selle põhjal.

Intervjuuerija: Nii et kohati oled sa väga konkreetsetelt...

Anna-Maria: [sekkub] Jaa-jaa. Et kui tahan näha verd, higi ja pisaraid, siis tahan seda osa vaadata.

Intervjuuerija: Selge, sa teed juba eeltööd siis.

Anna-Maria: Ja näiteks see, kui on see unelmate poissmees või... siis on ka nii, et kas ma vaatan pilootosa või ma vaatan päris seda finaali. Üldiselt mulle meeldivad nende *reality showde* finaali, sest need on hästi ilusad, sest siis seal on pruutkleidid ja teemantsõrmused ja siis mina tüdrukuna ka ikka unistan sellisest elust, et kaks ilusat inimest saavad kokku ja musitavad ja... Ja noh Ameerikas on need tohutult pikad ja siis on need finaali ka teinekord mingi kaks pool tundi ja siis on kõik see tohutu draama ja eelmiste osade kokkuvõtteid ja... Kui ma tean, mis päeval see tuleb, siis ma kindlasti tahan seda vaadata. Teinekord on nii, et isegi kui ma ei ole teisi osi näinud, siis finaali vaatan ikka. Aga jah, ma olen nõudlik, ma olen väga valiv, et igasugust sitta ma ka ei vaata, ütleme nii.

Intervjuerija: Et sa oled küll *reality showde* fänn, aga sa tead...

Anna-Maria: [sekkub] Jah, ütleme niimoodi, et ma olen neid nii kaua ja nii paljusid vaadanud, et ma oskan enda jaoks juba selle hea välja selekteerida.

Intervjuerija: Mhmmh.

Anna-Maria: Nii et igale suvalisele osale ma oma aega ei raiska, sest ma tean, et see on ajaraiskamine.

Intervjuerija: Sa ütlesid näiteks *Ameerika supermodellide* kohta, et kui üks osa jääb vahele, siis on ikka kahju küll. Aga kas sa näiteks otsid selle nägemata jäänud osa kohta kusagilt infot tagantjärele?

Anna-Maria: Ei! Selle pärast, et seal alguses näidatakse, mis eelmises osas juhtus. Ei-ei, see ei ole minu jaoks nüüd nii tragöödia...

Intervjuerija: Kui nüüd rääkida *reality showdest* kui sellistest üldse, siis miks sa neid vaatad?

Anna-Maria: Vaatan selle pärast, et see on meelelahutus, see on minu jaoks nagu mingisugune põgenemine mingisse ajuvabasse maailma. Ja vahel ka nagu unistuste maailma. Ütleme siiski, et see *reality* on väga kahtlane nimetus sellele, kuna seal on väga palju mängulisust ja niisugust fiktiivsust...

Intervjuerija: Mhmmh.

Anna-Maria: Aga ma ütlen, ta näitab seal unistusi, inimeste unistusi ja miks mitte siis vaadata, elada neile kaasa, et... No näiteks see *Totaalne muutumine* ja kui muudetakse inimeste maju nüüd ja see *Stiilne viisik* ja... ikka hakkad mõtlema, et ma võiks ka sellist asja tahta. Loomulikult ma mõtlen, et ma ei läheks kunagi mõne unelmate poissmehe või vallalise neuu sarja, aga jah... Seal nagu tehakse inimeste unistustest reaalsus, et see on hästi armas. Ütleme niimoodi, et loomulikult nad ohverdavad samal ajal oma isiksuse, identiteedi, aga nad saavad ka kuhjaga vastu, sest et ikkagi kõik need operatsioonid on neile ju tasuta. See on jälle selline võistlusmoment, nad on nagu välja valitud, niioelda privilegeeritud. Et ennekõike on see mulle loomulikult meelelahutus ja...ja mitte mingisugust hariduslikku või muud eesmärki ma loomulikult ei aja taga.

Intervjuerija: Sa ütlesid ka emotsioonid, kaasaelamine...

Anna-Maria: [sekkub] Selles mõttes küll jah, aga see ei ole üldse... ütleme nii, et kui ma suhestan ennast mõne *reality show* tegelasega või mõni tõesti hakkab mulle meeldima, siis ma tõesti elan talle kaasa, aga... üldiselt on nad siiski täiesti suvalised inimesed minu jaoks ja...noh väga tore, kui nad on seal ja kui neil hästi läheb, aga see ei liiguta mind absoluutselt.

Intervjuerija: Mhmmh. Aga mis sa arvad, miks on tõsielusarjad nüüd Eestis nii populaarsed?

Anna-Maria: Noh no ma arvangi, et see on see, et... Esiteks on see trend või see vool nüüd tulnud Ameerikast ja Inglismaalt Eestisse, sest tegelikult on see... see trend hakkab just nendes maades praegu ära lõppema. Ja-jaa on hakatud tegema uusi alternatiivseid showsid, näiteks nüüd on uus populaarne saade see, kus pakutakse inimestele uus töökoht, et pead ka võistlema seal kuskil Donald Trumpi firmas...

Intervjuerija: [sekkub] Ja-jaa. Ragnar rääkis ka seda.

Anna-Maria: Ja siis kingitakse sulle su unelmate töökoht. Et pigem hakatakse nüüd seda karjääri edendama ja kõik see paaritamine ja ümberlõikused, et see hakkab nagu üle saama ja näiteks see *Naistevahetus* on ka täiesti vana teema juba Euroopas ja Ameerikas. No Eestis, Eestis jah ennekõike, et see on nii uus ja huvitav ja siis ja tavainimestel on võimalus uudishimust nagu vaadata, kuidas teistel inimestel läheb ja eestlane on ikka sellise kadeda loomusega ja äärmiselt uudishimulik ja... ja siis tekkib ka võrdlusmoment, et neil on nii nõme kodu ja nii halvasti läheb ja... ja-jaa siis vaatad ikka oma pere ja... Ma arvan, et kui see *Totaalne muutumine* tuleks näiteks Eestisse, siis see oleks ikka metsikult populaarne. Noh just see, et sa saad ka ikka võimalusi ja oma unistusi tõeks ja... noh kui võtta see *Džunglistaar*, siis seal on jälle see sama efekt, et kuna seal on staarid, siis on neid jälle hea klatšida ja hea on taga rääkida, et vot paras. Mis mingi Koit Toome kukkus mutta, paras talle. Et siis uudishimu ja kuna see trend on nii uus ja huvitav, aga... ma ei oska öelda, kaua see trend kestab. Et see võib ka lihtsalt ära vajuda, inimestel saab lihtsalt villand nendest... mängulisusest.

Intervjuerija: Nojah et praegu on uus ja huvitav ja pakutakse...

Anna-Maria: [sekkub] Jah, kuigi eelmine hooaeg oli minu meelest palju tihedam nende *reality showde* poolest, et sel kevadhooajal neid nii palju ei olegi. Et juba natuke nagu nüüd hakkab... aga küllap nad koguvad ennast, et siis järgmisel hooajal uuesti.

Intervjuerija: Nüüd sa juba enne jõudsid oma jutus ise sinna välja, et sinu jaoks on *reality showd* pelgalt meelelahutus. Minu küsimus muidu olekski see, kas sa saad nendest mingit kasu ka?

Anna-Maria: Ei. Ei saa mingit kasu. Ei saa öelda kindlasti ka, et kui ma nüüd vaatan *Stiilset viisikut*, siis ma hakkan oma kodus kindlasti mingeid muutusi sisse viima. Muus osas ma ei saa ka mingit kasu, see on lihtsalt see, et ma lülitan oma mõtte välja ja... ja lihtsalt võtan asja vabalt, aga muud eesmärki nad küll minu jaoks ei täida.

Intervjuerija: Nüüd ütle mulle sellist asja, kas sa ise oleksid nõus *reality shows* osalema?

Anna-Maria: Jah, ma olen sellele mõelnud ja kui on üks *reality show*, kus ma tahaksin osaleda, siis on see *Totaalne muutumine*, sest jah, ütleme nii, et mul oleks hädasti vaja iluoperatsiooni ja kui ma

saaksin selle tasuta, siis ja peale selle ma saaks veel stiili ja kõik muud nõuanded ja... uued ilusad hambad ja... siis tõesti, miks ka mitte. Ma arvan, et ma osaleksin seal, see, kas mind seal välja valitakse, on juba teine küsimus, aga kui üldse, siis see oleks ainuke jah...

Intervjuuerija: Mhmh. Aga põhimõtteliselt oleksid sa valmis selleks, et astuda tavainimesena teleekraanile?

Anna-Maria: Jah, sest ütleme nii, et antud juhul on mul suur kasueesmärk seal sees. Et kui ma niisama läheksin sinna pulli tegema, siis mitte ialgi, aga ainult üks konkreetne formaat ja ühel konkreetsel põhjusel.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kuidas sa suhtud inimestesse, kes osalevad nüüd teistes showdes, kus on see mänguline pool just peamine või näiteks *Naistevahetus*?

Anna-Maria: No vot nendest inimestest, kes seal *Naistevahetuses* on, nendest ma küll aru ei saa... nemad on öelnud, et nad tahavad põnevust ja vaheldust oma ellu, aga samas nad tekitavad lihtsalt lisapingeid eks ju. Seal on nagu just selgelt see edevuse moment, et... mina ei läheks eluski edevusest *reality showsse*. Seal on just see kuulsuse järgi janunemine ja edevus ja see, et ma nüüd lähen näitan, aga kui ei ole ikka midagi näidata... ei pere, kodu ega iseenda seisukohast, siis ma parem seda ei teeks. Tähendab need inimesed peavad olema ikka väga kindlad ja teadlikud oma väärtusest, et mida sa lähed sinna ekraanile näitama.

Intervjuuerija: Inimesed peaksid olema enesekriitilisemad?

Anna-Maria: Just, nad peavad olema enesekriitilisemad ja nad peavad olema valmis, et nad tõesti astuvad terve rahva silme ette... neid võidakse mõnitada, nende eluviisi võidakse laita või heaks kiita. Aga enamjaolt on see siiski mõnitamine ja no on seda siis vaja näiteks nendele lastele, minu arust see on ikka jumala traumeeriv.

Intervjuuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Ja siis on tõesti see küsimus, mis hinda nad maksavad, nad ei saa ju nagunii tasutud ja see, et sa lähed elad nüüd teises peres küll mingi õnne ei ole, et... Huh, ma ei saa nendest inimestest aru. No *Džunglistaari* formaat oli selles mõttes teistmoodi, et seal olid nüüd staarid ja neile nagu tehti pakkumine.

Intervjuuerija: Ja-jaa. Aga ütleme *Baar* näiteks.

Anna-Maria: Ahjaa, *Baar* ju ka veel. No seal... vot *Baari* ma nagu üldse ei vaadanud, *Baar* oli nagu nii labane. Ja see oli nagu, ta oli nagu teistmoodi *reality show*. Osad on, kus on nagu üks osa nädalas, aga seal oli iga päev praktiliselt ja siis sa pidid ikka tohutult andunud olema, sest iga päev seal ikka midagi juhtus ja need tegelased olid ka sellised imelikud ja... propageeriti joomist ja laaberdamist ja... Ühesõnaga et mida rohkem mölaklikkust inimeses oli, seda parem või seda tegijam nagu see *Baari* Kristjan.

Intervjuuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Ja-jaa need naisterahvad olid seal ka suht labaste kommetega, et sellest ma nagu üldse aru ei saanud ja see sari mind nagu absoluutselt ei liigutanud. No need inimesed läksid sinna küll edevusest ja ka raha eesmärgil, ütleme niimoodi.

Intervjuuerija: Aga kas Eestis saab tõsielusarjas osalemisega staariks?

Anna-Maria: No mina ei tea, neid Kristjaneid ja Paavot nüüd ju fännatakse. Aga see oli ka vist esimene *reality show*, kus nendele nii palju tähelepanu pöörati. Nad olid SLÕhtulehe, Kroonika esikaantel ja nad olid ikka staarid ja nüüd nende eraelu jälgitakse pärast seda ja... no see on ikka täiesti pretsedent selles suhtes. Näiteks *Naistevahetuses*, seal oli lihtsalt iga osa tutvustav lugu ja kõik ja rohkem ei ole nagu räägitud. No *Džunglistaari* ka kajastati väga palju, aga see oli selle pärast, et seal olid juba...

Intervjuuerija: [sekkub] Staarid.

Anna-Maria: Jah, staarid. Aga niisama tavainimestest, siis ma arvan jah, et see *Baar* on nagu esimene.

Intervjuuerija: Kas sa kadestad seda kuulsust miskipärast?

Anna-Maria: Ei, absoluutselt! [naerab] Mul on kahju nendest inimestest.

Intervjuuerija: Et...

Anna-Maria: [sekkub] No anna andeks, kui sa jääd eluks ajaks Baari-Kristjaniks... nagu *Baari*, siis jah... [naeravad mõlemad] Siis ma ei tea jah, ja kui seda veel nauditakse, siis see on nagu eriti imelik veel.

Intervjuuerija: Sinu arvates on see pigem negatiivne kuulsus?

Anna-Maria: Noh jah. Oleneb, millega sa oled hakkama saanud. No ütleme, kui mina saaksin sinna *Totaalsesse muutumisse*, kui ma saaksin ilusamaks, kui minu tervis paraneks sellest, siis mul on ju ka hea meel, et inimesed näevad, et üks inimene on tõesti õnnelikuks tehtud, nagu see Ameerikas on. Et noh...

Intervjuuerija: Mhmh.

Anna-Maria: Ilusad lood seal, kuidas inimesed on enne õnnetud ja neil on probleemid ja siis aidatakse neid ja... Vot sellisel eesmärgil miks mitte kuulsaks saada, et noh ma olen abi saanud ja siis on ka propaganda, promo ka ilulõikustele ja...

Intervjuuerija: Aga niisama?

Anna-Maria: Niisama? Ei! Ma arvan, et sellel ei ole mingit mõtet ja Ameerikas nad ei olegi populaarsed selles mõttes, et Ameerikas *reality show* tegelasi hinnatakse kui mingi D-kategooria näitlejaid ja absoluutselt neist midagi ei peeta.

Intervjuuerija: Nii et see staari aspekt on praegu Eesti ühiskonna eripära?

Anna-Maria: Jah, just. Just nimelt see kultus *reality showdes* osalejate vastu on tõepoolest huvitav ja eriline nähtus.

Intervjuuerija: See on omaette uurimisvaldkond. [naerab]

Anna-Maria: Just! [naerab]

Intervjuuerija: Kui me nüüd ütleme, et *reality show* kaudu saab kuulsaks, siis kas see kuulsus tuleb sinu arvates lihtsalt või raskelt?

Anna-Maria: Mina ei tea, see Baari-Talis kolkis seal paar onu läbi ja oli kohe kuulus. Ja samas mõni pingutas end seal ribadeks, see on täiesti suhteline ja... ja millega see kuulsus tuleb, kui sa oled mingi laua all naisterahvas ja jood ennast maani täis ja laaberdad keset tänavat, siis... Kõik teavad seda Baari-Liisi, et jah... vahel piisab nagu väga vähe selleks kurikuulsuseks.

Intervjuuerija: Aga põhimõtteliselt on see suhteliselt lihtne kanal tavainimesele...

Anna-Maria: [sekkub] Ütleme nii, et jah, tuntuks saab *reality show* kaudu lihtsalt, aga kuulsuse nimel peab ikka rohkem pingutama... tundus on see, et sind tuntakse tänaval ära, aga kuulsus on ikka see, et sind teatakse, et sa oled ikka pidevalt meedia huviorbiidis ja et sind arvestatakse... Et selleks on vaja ikka midagi enam kui üks pilootosa.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, kuidas Eesti üldsus suhtub *reality shows* osalejatesse?

Anna-Maria: No eks neid ikka promotakse üles ka, et tehakse suuri portreelugusid ja... Et tegelikult teinekord ainest taga ei ole üldse, aga... nad tegelikult mitte midagi mõistuspärast tegelikult ju ei räägi... või siis rõhutakse seksuaalsusele nagu need *Baar* inimesed ju olid ju seal meesteajakirja DI kaanel ja täiesti suvaline tšikk oli kuskil ühes osas ja kohe siis seal esikaanel, siis vaatasid küll, et millega tema on selle nii-öelda au ja kuulsuse ära teeninud. Kui mõistust ei ole, siis presenteeritakse keha, see oli nagu... no üleüldiselt Eesti ajakirjandus neid hellitanud ei ole, kriitikat on ka väga palju... näiteks *Naistevahetuse* suhtes, et millised inimesed, mida on, miks nad sinna lähevad ja kuidas nad julgevad ja miks nad oma elusid niimoodi Eesti rahvale presenteerivad ja... Mõnede osalejate suhtes oli suisa viha ju. Seal oli see abielupaar, kus mees oli poolinvaliid ja kuidas ta seda asendusema seal ekspluuteeris ja mõnitas ja ... see oli ikka nagu tohutu pahameeletorm ja seal nagu meedia ka ikka avaldas arvamust ja...

Intervjuuerija: Kas võib öelda, et Eesti üldsus on nagu kahepalgeline, et vaadatakse aktiivselt, aga samas ka kritiseeritakse väga teravalt?

Anna-Maria: Jah, just. Keegi ei salgagi, et neid vaadatakse ja et need on populaarsed, aga samas ikkagi ilgutakse, et miks Eesti rahvas on nende lõksu langenud...

Intervjuuerija: Täpselt, täpselt. Nüüd rääkides uskumise küsimusest, siis *reality show* nimetus kui selline viitab sellele, et kõik on reaalsus. Kas sa usud, et ekraanil nähtu on reaalsus?

Anna-Maria: Ei, mina küll ei usu. Ja näiteks selle *Naistevahetusegi* puhul see on lihtsalt toimetajate oskus see kokku miksida ja kokku lõigata, et jamamad osad lõigati välja ja väga intrigeerivaid osi ka ei pandud sinna sisse, et... See oli toimetajate kujundada, kes on halb, kes on hea. Ja ütleme, et see *Naistevahetus* ja see *Baar* olid nagu eriti *reality*, et see kaamera oli kakskümmend neli tundi kohal ja... ja kaamera ju ka ei valeta. Mis puutub aga nendesse teistesse, siis seal oli täpselt niimoodi, et istutatakse see inimene maha, intervjuueritakse teda, talle antakse isegi tekst ette, ma olen näinud Ameerikas, kuidas seda tehakse... tekst on ees, õpib selle tegelane pähe ja vot siis räägib selle unelmate poissmehena, mida toimetaja on talle ette kirjutanud. See ei ole mingi *reality*, see on ainult mäng, seal on ainult mängu poissmees ja mängu vallalised neid. [naerab] Ja ma arvan, et selle pärast see armastus ei saa ka midagi ehedat olla...

Intervjuuerija: Aga need asjad, mis juhtuvad, kas need juhtuvad sinu arvates loomulikult? Kuidas suhtud arvamusse, et kõik on saate tegijate poolt ette kirjutatud ja inimestele on mingid rollid mängida antud...

Anna-Maria: [sekkub] Jah, osade *reality showde* puhul on kindlasti ette kirjutatud. Et on ikkagi stsenaarium ja on režissöör ja... no ütleme näiteks selle *Naistevahetuse* puhul, seal võib tulla ikka tõesti selliseid ettearvamusi, et... kuidas mõni inimene reageerib või kuidas ta teatud situatsioonis kohaneb või käitub... Jah, ütleme niimoodi, et see *reality* on ainult efekt, mulje, mis jääb vaatajatele.

Intervjuuerija: Mhmmh.

Anna-Maria: Aga tegelikult on see fiktiivsus.

Intervjuuerija: Nii et sina vaatad neid täiesti teadlikult kui...

Anna-Maria: [sekkub] Jah, mina vaatan seda kui meelelahutust ja kui mängu, mitte niimoodi, et see ongi nüüd reaalsus. Ei. Seda ma kindlasti ei tee.

Intervjuuerija: Nüüd viimane küsimusteplokk on *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta veidi konkreetsemalt.

Anna-Maria: Nooh.

Intervjuuerija: Kas sa vaatasid neid saateid?

Anna-Maria: No *Baari* mitte eriti ja *Naistevahetust*... no ütleme, et ma olen neid mõlemaid jälginud ja näinud, aga mitte järjepidevalt loomulikult.

Intervjuuerija: Mhmh. Mida sa üldiselt nendest saadetest arvad?

Anna-Maria: Mõlemad on nõmedad.

Intervjuuerija: Nii.

Anna-Maria: Ja ütleme niimoodi, et seal nüüd siis taheti pakkuda seda tõelist reaalsust, aga ma ei tea, kui hästi see nüüd välja tuli ja vahel võib-olla seda reaalsust ei tohigi nii välja näidata, vaid peakski üritama seda varjata või nii-öelda pehmemaks teha, sest ütleme nii, et see on... mõned episoodid läksid ikka liiale. Seal *Baaris* oli, käisid vist kuskil sekspöes ja mingid striptiisitarid... no see osa oli lihtsalt nii rõve, et ma lihtsalt keerasin selle ära. See oli vastik vaadata. Või avalikult seal näidati nende joomist ja laamendamist, et seda ma nüüd küll heaks ei kiida. Ja *Naistevahetust* ma ja mitte iga nädal ei vaadanud, see oli nii, et kui peale sattusin, kui oli jälle... kui juba kuulutati ette, et oli mõni intrigeerivam paar või episood, siis jah nagu üritasin vaadata, aga...

Intervjuuerija: Kas ma saan õigesti aru, et sinu pärast oleks võinud need saated olemata olla?

Anna-Maria: [vastab koheselt] Jaa, kindlasti!

Intervjuuerija: Aga räägi, mis sa arvad, miks osutusid just need kaks saadet Eestis kõige populaarsemaks?

Anna-Maria: No see oli nii-öelda absoluutselt uus suund, kuna inimesi jälgiti kaksikümne neli tundi ja... ja nii-öelda astuti nagu nende pärisellu, et ei olnudki mingit mängu, mingeid ettekirjutusi, et oligi päriselt nii...

Intervjuuerija: Mhmh.

Anna-Maria: See köitis nagu inimesi, köitis nende tähelepanu ja suures uudishimust nagu vaadati, et mis... nagu täna tehakse, mis lollustega täna hakkama saadakse.

Intervjuuerija: Et nad tundusid reaalsemad, kui nad tegelikult...

Anna-Maria: Jah, jah.

Intervjuuerija: Nüüd rääkides showdest, kus on mingi peavõit – näiteks *Baaris* sada tuhat krooni, siis kas sa usud, et selle nimel käib aus võitlus, kus kõigil on võrdne võimalus võita?

Anna-Maria: Ei, seda kindlasti mitte ja meedia ise juba kujundas selle võitja välja või tähendab need favoriidid ja soosikud. Tähendab, et kõik need jututoad ja Delfis oli ju erilehekülj neile ja... algusest peale oli see Kristjan, Liis ja siis oli üks neiu seal veel...

Intervjuuerija: Annika?

Anna-Maria: Annika jah. Vot need olid ju kolm favoriiti algusest peale ja Paavo ka ja siis ülejäänuid nagu ei olnudki üldse olemas. Neid fännati, nende järgi joosti ja neid intervjueriti ja neist olid kogu aeg pildid, nii et paratamatult kujunesid soosikud välja. Seal ei saa küll öelda, et seal oli saatuse või muu otsustada, seal otsustas rahvas ja... algusest peale oli see võitja trend selge.

Intervjuuerija: Aga kas sa usud, et *Baaris* tõepoolest saadeti välja see, kelle rahvas välja hääletas?

Anna-Maria: [mõtleb] No ma kujutan ette küll, et *teenagerid* [teismelised] ja need saatsid kõvasti SMS-e ja. Jah, ma arvan küll, et see oli rahva valik see Annika seal lõpuks. [naerab] Sest see Annika oli ka lõpuks lihtnimene, tädi, tädi, kes joob ja, on lõbus ja niisugune vähe lapsik ja lahe ja...

Intervjuuerija: Et lihtsalt võitis rahva südame?

Anna-Maria: Jah, jah. Ma arvan, et tema oli selline tegelane, kes läks peale nii naisterahvastele kui meesterahvastele.

Intervjuuerija: Kõige neutraalsem?

Anna-Maria: Just. Et see Liis oli selline iludus, et seda tahtsid ikka rohkem mehed ja... Paavo ja Kristjan on selge, kes nende sihtgrupp on ja... [naeravad mõlemad] Annika läks nagu jah kõigile peale vist.

Intervjuuerija: Rääkides nüüd *Naistevahetusest*, siis miks üks tavaline Eesti pere läheb sinu arvates selles saates osalema?

Anna-Maria: Selle pärast, et tuua vürtsi oma ellu ja näidata kõigile teistele ka, kui tore nende elu on...

Intervjuuerija: Või vastupidi?

Anna-Maria: Või vastupidi, et vaadake, kuidas meie peame hakkama saama ja me oleme ka toime tulnud. Jah, nendel inimestel ei ole eriti enesekriitikat. Ütleme nii, et ka kõige klanitumas kodus olid sellised imelikud aspektid näha, et mõtlesid küll, et mida neil nüüd seal näidata on, et suhted ei olnud

nii korras ja siis seda arveteklaarimist ja nutmist ja halisemist, kas seda on vaja siis Eesti rahvale näidata... see oli küll nagu väga imelik.

Intervjuuerija: Aga on see siis edevus, kuulsusejanu... Mis see on?

Anna-Maria: No Eesti inimesel on jah... seal mingi oli mingi endine miss ja ärirees, no need olid ikka täiega edevuse pärast, et ainult näitame, kui vägevalt meie elame. Ja kes oli kuulsusejanu, kes tahtis just seda näidata, et meil on nii vilets, aga saame ka hakkama.

Intervjuuerija: Nagu trotsi pärast?

Anna-Maria: Just, trotsi pärast. Ja siis elati täiesti oma komplekse seal avalikult välja.

Intervjuuerija: Ja kumbki saade sulle ei meeldinud?

Anna-Maria: Ei.

Intervjuuerija: Sinu pärast oleksid võinud need olemata olla?

Anna-Maria: Just.

Intervjuuerija: Kas sa suhtud selle pärast halvasti ka nende osalejatesse?

Anna-Maria: Mul ei ole mingit eelarvamust, nemad võivad ka olla ja mitte olla, nii et see absoluutselt ei huvita mind või mis nüüd edasi saab või... Elagu kõik õnnelikult edasi. [naerab]

Intervjuuerija: Sellega oleks ilus lõpetada. Aitäh sulle.

Anna-Maria: Palun. [naeravad]

4.4. Intervjuu Arliga

Vanus: 49

Intervjuuerija: Tere, Arli. Nagu ma sulle enne rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks *reality showde* teemal. Kas sina vaatad *reality showsid*?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Kas sina vaatad *reality showsid* ehk tõsielusarju?

Arli: Eeh... no üldiselt üks ma neid ikka vaatan niimoodi, aga noh... Mitte väga tihti.. ütleme niimoodi noh. Väga tihti ei ole õige... või ütleme niimoodi, et, et ... ma ei ... päris niimoodi, et kindlasti pean neid vaatama. Sattun peale, siis vaatan... ja siis noh... nagu.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: No mõnda vaatan jah järjepidevalt, no ütleme see *Džunglistaar*.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: Sellega oli nii, et huvi tekkis... kuidas nad seal hakkama saavad, kuidas elavad. Ja üks nad tegid reklaami ka kõvasti.

Intervjuuerija: Järgmine küsimus ongi nüüd konkreetssem. Nimelt, milliseid tõsielusarju sa oled vaadanud.

Arli: No põhiliselt on see *Džunglistaar*, natuke olen *Naistevahetust* vaadanud. Ja kunagi algusosas vaatasin, kuidas on see... *Õige valik* või mis ta on...

Intervjuuerija: Jajaa, *Õige valik* on.

Arli: No see, kus tüdruk ja poiss...

Intervjuuerija: Jah, seesama.

Arli: See kuidagi muutus väga tüütuks ja... Selle saate minu jaoks kõige vastikumaks tegi see, et seal need... tehakse see valik, üks läheb seal mingi hobusega sõitma ja teine pidi kelgu otsas istuma ja vahtima seal...

Intervjuuerija: Kas ka mingeid muid veel oled vaadanud?

Arli: No need *Robinsonid*... oot-oot, see oli see, kus oli... mingisugused käisid ka seal kusagil..

Intervjuuerija: Saarel, jah.

Arli: Jah, seda sai ka vaadatud, jah.

Intervjuuerija: Ahah, nii et oled ikka *reality showsid* vaadanud.

Arli: Mhmm.

Intervjuuerija: Aga räägi, kas sinu pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad?

Arli: Jaa... vaatavad küll. Näiteks minu vanem poiss ja tütar vaatasid *Baari* täitsa kohe nii, et fanaatiliselt.

Intervjuuerija: Ahsoo.

Arli: Ja minu arust naine vaatas seda *Naistevahetust* väga hea meelega.

Intervjuuerija: Mhmm. Ja kui suur telekavaataja sa üldse oled?

Arli: Üldiselt mitte eriti suur. Natuke alla keskmise.

Intervjuuerija: Et päevas umbes mitu tundi?

Arli: No palju see võib tulla.. ütleme... keskmiselt ühe filmi jagu päevas.. no kaks tundi ikka. Tuleb ära ikka keskmiselt. Pühapäeval muidugi rohkem.

Intervjuuerija: Ja kuidas sa vaatad tõsielusarju, siis kui peale juhtud, nagu sa enne ütlesid?

Arli: Jah, kui juhtun peale, kui midagi muud teha ei ole.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Istun ja vaatan lihtsalt.

Intervjuuerija: Sa ütlesid, et sa rohkem vaatased *Džunglistaari* ja *Naistevahetust*. Miks sa just neid konkreetseid vaatased?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Kui nüüd üldse kõikidest tõsielusarjadest rääkida, siis miks sulle just need kaks rohkem huvi pakkusid?

Arli: *Džunglistaari* sai võib-olla vaadatud selle pärast, et terve pere oli selle huviline ja vaatas. Ja *Naistevahetus* oli ka niimoodi juhuse tõttu, et keegi parasjagu vaatas seda ja tundis huvi ja siis sai nagu ka vaadatud kaasa.

Intervjuuerija: Nii et vaatasite koos perega?

Arli: Võib ilmselt öelda küll jah niimoodi.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kas te vaatamise ajal ka omavahel arutasite või kommenteerisite ekraanil nähtut?

Arli: No mõnda asja sai kommenteeritud küll.

Intervjuuerija: Nagu näiteks?

Arli: No mina kommenteerisin kõige rohkem *Baari*, nii kaua, kui mind seal teleka eest ära aeti.

Intervjuuerija: Ahsoo. [naeravad koos]

Arli: No ja siis ma rohkem ei vaadanudki seda enam.

Intervjuuerija: Nii et nii-öelda söödi teleka eest välja?

Arli: Nojah. No minu kommentaarid olid väga negatiivsed, ma ütlen kohe.

Intervjuuerija: Miks siis nii? Mis ei meeldinud sulle?

Arli: Tead, see kuidagi seltskond oli rohkem seal enda näitamise peal välja kui asja peal... Ma ei saanudki aru, et nad baaris seal millegagi tegelesid... rohkem käis seal selline...siukene enese näitamine ja kiitmine.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Vähemalt alguses ja lõppu ma ei vaadanud, selle kohta ma ei oska niimoodi midagi öelda.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga mis siis ütleme *Džunglistaaris* huvi pakkus?

Arli: No see oli.. no ütleme esiteks see loodus ja kuidas nad seal hakkama saavad. Ja noh lõpuks olid seal ju kõik kuulsad isikud ka.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ja saigi vaadata, mismoodi nad seal omavahel läbi saavad ja... ja mismoodi see asi neil seal üldse idanema hakkab.. mismoodi nad seal üldse hakkama saavad. No ja üks seal mingisugused võistlused, mis seal olid ja... huvitav oli lihtsalt vaadata, keda keegi käitub, kui tõsiselt asja juures on.

Intervjuuerija: Aga need kuulsad osalejad, kas need tekitasid sinus saate vastu rohkem huvi?

Arli: Jah, ilmselt võib-olla küll. Oli lihtsalt tahtmine vaadata ja ... no kuda üks kuulsus ütleme ekstreemsetes oludes ütleme hakkama saab.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Kus on siiski küllaltki rasked olud, ma saan aru, et päris lihtne neil polnud.

Intervjuuerija: Ja *Naistevahetus*? Mis seal huvi pakkus?

Arli: Eriti huvi ei pakkunudki midagi seal.

Intervjuuerija: Aga ometi ütlesid sa, et sa mõnikord vaatased seda.

Arli: Ei, ma vaatasin küll, jah, aga... lihtsalt, lihtsalt noh... Ütleme vaatasin selle pärast, et näha, kas seal on midagi huvitavat.

Intervjuuerija: Selge.

Arli: Minu jaoks ütleme... või niimoodi.

Intervjuuerija: Lihtsalt nii-öelda...

Arli: [sekkub] Et tal oli muidugi intrigeeriv pealkiri, ütleme nii-öelda... nagu neid naisi vahetatakse seal ja. Mille vastu ja milleks.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga räägi, sa ütlesid, et sa arutad perega vaatamise ajal... kas ka hiljem, ütleme sõprade, tuttavate, töökaaslastega tuleb tõsielusarjades toimuv jututeemaks?

Arli: Noooo... jah, pere ringis sai vesteldud küll. Selle pärast, et tollel ajal ma töötasin Sillamäel ja seal ei saanudki kellegi teisega eriti rääkida... ei vaadatud eriti neid.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Aga no ma... tööjuures sai nagu jah arutatud siukesi asju... nagu näiteks, kes järgmisena välja kukub ja mismoodi see asi võib edasi juhtuda ja kuda nad seal teevad ja.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Siukesi asju sai nagu omavahel arutatud ja ennustatud jah.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kas sa tunnend huvi ka muu informatsiooni vastu, selles mõttes, et kas sa loed ütleme lehtedes kirjutatud artikleid tõsielusarjade kohta?

Arli: Sa mõtled peale televiisori neid asju?

Intervjuuerija: Jah, ma mõtlen seda, kas nende sarjade kohta, ütleme näiteks *Džunglistaari* või *Naistevahetuse* kohta kirjutatud artikleid ka lugesid?

Arli: Aaa. Jah, neid sai loetud küll jah.

Intervjuuerija: Said nendest lisainformatsiooni sarjade kohta?

Arli: Jaa, ütleme ajalehes seal oli *Naistevahetus*... või ajakirjas kuskil kommenteeriti...

Intervjuuerija: Jah.

Arli: Seda sai ikka loetud. Ja eks see televisiooni saatekavades on ju seal ka natukene kirjas ja...

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ja ütleme seal *Džunglistaari* kohta kirjutati päris mitmes kohas. Seal sai huvi pärast loetud küll jah.

Intervjuuerija: Sain aru, et sa olid *Džunglistaari* järjepidev vaataja. Kui jäi mingi osa nägemata, kas sa siis otsisid informatsiooni selle kohta, mis seal toimus?

Arli: Ei no üldjuhul meie peres keegi ikka seda nägi, siis sai lihtsalt omavahel nagu nii-öelda kiirkokkuvõtte tehtud.

Intervjuuerija: Ahah. Nii et põhimõtteliselt rääkisite sellest omavahel...

Arli: [sekkub] Jajah, põhimõtteliselt jah! Sai räägitud küll sellest. Ühesõnaga umbes niimoodi, et kuda see tegevus ja see üldine pilt nagu ikka.. huvi oli selle vastu, mis seal toimus ja...

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kui nüüd võtta täiesti üldiselt, mitte ühestki konkreetsest saatest lähtuvalt, siis miks sa üldse vaatad selliseid tõsielusarju, kus näidatakse inimesi ekraanil reaalselt mingis olukorras?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Mis sulle selliste saadete juures huvi pakub?

Arli: Hmm. Väga raske küsimus tegelikult. [mõttepaus] Eks ta nüüd ütleme tõsielusarja juures võib-olla on just siukene värk, et vaadata, kuidas see asi nagu elu endaga kokku läheb. Ja ühesõnaga, kuda see asi seal edeneb või niimoodi. Võib-olla see on üks niuke põhimõtte. Tead, mingi siukene nagu noh... alateadlik huvi või siukene noh.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ega ikka jah ilmselt jah, ikka tahad näha, kuidas see asi nüüd ütleme selle eluga, mis on minu mõttes elu, ja kuda ta ütleme selle tõsielusaates... et mismoodi see ütleme... mismoodi see erineb, mismoodi see kokku läheb.

Intervjuuerija: Sa ütlesid, et on alateadlik huvi. Kas näiteks *Džunglistaari* puhul, mida sa järjepidevalt vaatasid, oli ka nii, et sa selle alguskellaajal läksid seda teleka ette kindlalt vaatama? Teadlikult ja etteavatsetult kohe.

Arli: Jah, *Džunglistaari* küll jah.

Intervjuuerija: Aga teiste puhul?

Arli: Teiste puhul on ütleme rohkem see asi nii juhuslik.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Selle pärast, et kui keegi vaatab, et siis sai vaadatud ja... Ja muidugi ütleme, mis *Baari* puutub, ausalt öelda, nagu ma ütlesin, et see asi mulle ei istunud, siis tavaliselt sel ajal, kui *Baari* vaadati, ma tegelesin muu tegevusega, kas raamatu lugemisega või või mingi muu siukse.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Tegevusalaga.

Intervjuuerija: Mis sa arvad, miks on tõsielusarjad Eestis nii populaarsed? Just eriti nüüd see telehooaeg.

Arli: No ju siis rahval on asja vastu ikka huvi.

Intervjuuerija: Kas lihtsalt uudishimu või mis see võiks olla?

Arli: Seda ei oskagi nüüd nii öelda. Kui nii võtta, siis näiteks väga suur huvi on ka igasuguste seebikate vastu. Neid vaadatakse ka päris kõvasti, ütleme koduste naiste, vanemate naiste poolt. Täitsa niimoodi, et järjest pannakse ja... ja ei tule teleka eest nagu ära.

Intervjuuerija: Aga no...

Arli: [sekkub] Aga no tõsielusarja võib-olla rohkem selle pärast, et ta on rohkem ehk siiski veidi elulisem natuke ja... pole ikka päris nii nagu see seebikas ütleme on... ikka väga kunstlik see asi.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ilmselt rohkem kuidagi elule lähemal on, selle pärast vaadatakse seda asja.

Intervjuuerija: Kas sina saad mingit kasu ka nende tõsielusarjade vaatamisest?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Või...

Arli: [sekkub] Noh, ütleme võib-olla... no seesama *Džunglistaari* näitel noh...Esiteks muidugi seda loodust värki sai nähtud. Võib-olla ka mingit infit selle elu kohta, mis seal on.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Võib-olla seal nagu ütleme mõnikord oli momente ka sellest, kuhu hakkama saada ütleme metsikus looduses. Seal ilmselt jäi midagi kõrva taha noh. Eks ta rohkem on tegelikult siuke vaatamise ja ütleme sportlik huvi või ütleme huvi pärast.

Intervjuuerija: Pigem lihtsalt meelelahutus kui... et ta ei ole sinu jaoks selline informatiivne saade sõna otseses mõttes?

Arli: Ei ta jah päris informatiivne... ei sellise vaatepilguga ei vaata jah.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Et mingit erist infit saaks... rohkem ütleme nii huviks või niimoodi vaatamiseks...

Intervjuuerija: Mhmh. Räägi, kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?

Arli: [pikk mõttepaus] Ei tea, vist mitte.

Intervjuuerija: Vist mitte?

Arli: Vist mitte jah.

Intervjuuerija: Ei kipu ekraanile?

Arli: Jah, üldiselt ma ei taha ennast näidata.

Intervjuuerija: Selge. Aga mis sa arvad nendest inimestest, kes osalevad?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Kuidas sa neisse suhtud?

Arli: Miks mitte, julged inimesed... Tahavad selle asjaga tegeleda, on natuke teistmoodi niimoodi noh... mitte päris standardne hall tase, vaid niimoodi noh... no ikka tavalisest erineda. Püüavad midagi teha või ütleme uuega lähevad kaasa või nii. Ilmselt midagi sellist.

Intervjuuerija: Mis sa arvad, miks üks Eesti inimene osaleb sellistes saadetes?

Arli: Noh, üks inimesi on mitmesuguseid... No ütleme üks sort inimesi on kindlasti selle pärast, et tahavad ennast näidata. No arvata võib, et on ka kedagi sellist, kellel on noh... et tahavad enda võimeid proovida, et kas saab hakkama selle saattega või ütleme seal esinemisega või nende tingimustega, mis seal on. No ja üks siis on võib-olla ka lihtsalt sportlikust huvist.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Lihtsalt nagu mälumängu minnakse, et näis, mis saab.

Intervjuuerija: Aga sinu arvates on... Sa ütlesid, et osaleja ei ole üks standardne inimene... Kas see on selline julgem ja edevam inimene, kes sinna läheb?

Arli: No ilmselt jah, julgem ja edevam ja ütleme hakkajam võib-olla.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Sest ütleme noh, et mina olen siukest sorti, et mina eelistan vaadata.

Intervjuuerija: Ahah.

Arli: Et siis tugitoolis istuda ja vaadata... Aga ise osaleda...

Intervjuuerija: Et nii-öelda... [sekkub]

Arli: Võib-olla kümme aastat tagasi oleks osalenud, aga nüüd olen võib-olla vanaks jäänud.

Intervjuuerija: Et ütleme praegu meeldib sulle nii-öelda turvaliselt positsioonilt jälgida, mis toimub?

Arli: Jah, no üldse ma olen siukse iseloomuga, et mulle meeldib asju niimoodi kõrvalt jälgida, kui ise nende sees olla.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga räägi, kas need tõsielusarjade osalejad on sinu jaoks staarid?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: On nad kuulsad?

Arli: [vaikus]

Intervjuuerija: Ma ei mõtle nüüd *Džunglistaari*, kus olidki kuulsused...

Arli: [sekkub] Ei no sa mõtled seda, kui tavainimene...

Intervjuuerija: Jah, just, kui üks tavainimene läheb tõsielusarja, teeb selle läbi, kas ta siis on Eestis kuulus?

Arli: No kas ta nüüd päris Eesti tasemel kuulsus on, aga ütleme näiteks omas rajoonis, linnas... seal küll jah, arvatavasti. On ikka kõvasti üle keskpärase, sest ikka nägu on näha ekraanil ja tunda ja... tuntakse ka seal ja... Kindlasti on ikka natukene.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, on see hea või halb kuulsus?

Arli: Eks see ole jälle ilmselt, kuhu ta seal käitub. Kuhu ta esineb seal. No kui ta on ikka enamikule rahvale nagu meeldib, ju ta siis on hea kuulsus, aga kui ta teeb mingit siukest asja, mis nagu ei istu, ju ta siis nagu kõige parem kuulsus ei ole.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Aga no kuulsus on kuulsus. Ükskõik mismoodi saavutad.

Intervjuuerija: Mhmh. Jah, just mu järgmine küsimus ongi selle kohta, kas sa arvad, et see kuulsus tõsielusarja kaudu tuleb lihtsalt või raskelt?

Arli: No ega ta võib-olla väga raskelt ta ka ei tule, ma arvan. No ega seal nüüd ütleme noh erilist keerukust ei ole. *Džunglistaar* muidugi, seal olid juba enne kuulsused...

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: ... seda ei saa arvesse. Aga no neis teistes... ma ei usu, et seal *Baaris* seal nüüd noh eriti midagi keerulist oleks. Suuremal ajal tundus, et aeti siukest kuradi lolli loba, rohkem nagu esineti ja näidati ennast seal noh.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ma ütlen seda ühe *Baari* saate järgi nüüd muidugi, aga noh... See on minu enda otsus niimoodi...

Intervjuuerija: Ei, loomulikult. Mis sa arvad, kas on üldse vaja sellised tõsielusarju üldiselt teleekraanile?

Arli: Ilmselt on vaja küll.

Intervjuuerija: Mis kohta need täidavad?

Arli: Üldiselt need... rahva üldine mass on ikka selline, et siukesed ütleme päris elust endast ja ütleme lihtsa inimesega osades. Neid ilmselt tahetakse vaadata. Seal on võib-olla võimalus ka selles, et mõeldakse ennast asemele ja samastatakse sellega. Ilmselt, ilmselt see on mingi põhjus, ma arvan.

Intervjuuerija: Jah-jah. Et sa arvad, et selline lähedustunne...

Arli: [sekkub] Jah, ilmselt see ja... ja no teisest küljest see, et see on lihtsalt üks tavaline inimene tänavalt, kes... See ei ole mingisugune näitleja või prominent või...vaid lihtsalt tuleb sinna, püüab oma asja teha nii, kuida oskab seal. Eks võib-olla see lihtsus ja ütleme see on ka niimoodi, et sa tunned, et see ei ole mingi siuke professionaalne läbimängimine, vaid lastakse asi välja tulla nii nagu ta tuleb.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kui nüüd mõelda seda, et neid nimetatakse tõsielusarjadeks, siis kas sa usud, et see, mida ekraanil näidatakse ongi päriselt nii toimunud?

Arli: No päris tõsielu ta ikka ilmselt vist ei ole. Eks ta on kergelt ikka ilustatud ka see asi.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: No võtame sealsamas *Naistevahetuses* noh, seal... no ikka päris siukest no kartulipudru tampimist ja siis tuleb üks purjus mees koju seal ja sõimab näo täis ja kus... ega need asjad ikka niimoodi ei ole. Seal on ikka natukene, natukene üle keskmise... päris varjupooli seal vist ikka ei ole näha.

Intervjuuerija: Sina täiesti teadlikult vaatadki selle pilguga, et sa ei võta seda nii-öelda puhta kullana?

Arli: Ei, ma seda nüüd sada protsenti ei... See on... selge see, et see on üks mängitud asi, et see on noh midagi, mida oleks võimalik mängida võimalikult tõepäraselt, aga noh... no sada protsenti elu ta ikka ei ole noh.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Midagi, midagi... ütleme nagu püüd võib-olla seda elu jäljendada võimalikult täpselt, aga noh... Ega absoluutset koopiat muidugi ei ole võimalik, see on... Sest esiteks juba see, et seal filmitakse, vaadatakse... üldiselt see juba sunnib oma käitumismallid peale.

Intervjuuerija: Sa nüüd lähtub sellest, et tegelased muudavad oma käitumist, aga kuidas sa suhtud sellesse arvamusse, et saate tegijatel on stsenaarium ette kirjutatud ja nad ise valivad... ütleme näiteks see *Baari* saade... et nad valivad osatäitjad, kes hakkavad mingit rolli täitma.

Arli: Jah, ilmselt küll. Ega ütleme päris nagu esimest ettejuhtuvat ikka ei võeta üks ju. Ja ikka kindlasti mingid vestlused ja proovid ja... Sest noh, ma saan aru sellest, et noh saade peab natuke huvitav ka olema, et seda vaadataks. Siis peabki lihtsalt vaatama, et see asi ikka õnnestuks. Sest päris iga ettejuhtuv, kes võib selle tuksi keerata... sellega ei ole ka mõtet teha.

Intervjuuerija: Et... et...

Arli: [sekkub] Eks päris kindlasti jah... valiku teevad ja üks ole ette kirjutatud ka noh... kas see just stsenaarium on, aga noh... midagi kindlasti.

Intervjuuerija: Nüüd veidi konkreetsemalt kahest, *Baarist* ja *Naistevahetusest*. *Naistevahetust* sa oled veidi vaadanud, *Baari* mitte eriti. Mu küsimus on, mida sa nendest saadetest arvad, ent selle kohta sa juba enne ütlesid, et *Baar* ei kuulu sugugi sinu lemmikute hulka...

Arli: [sekkub] Ei, absoluutselt ei kuulu, vastupidi, ma isegi ütlesin.

Intervjuuerija: Selge, aga *Naistevahetus*?

Arli: *Naistevahetus*, no see on ütleme siukene... [vaikus] No kuidas öelda... ega tal viga ei ole. Aga no ega ta nüüd erilist lemmikut ta ka ei ole.

Intervjuuerija: Mhmh.

Arli: Ütleme täitsa vaadatav.

Intervjuuerija: Mis sa arvad, miks osutusid just *Naistevahetus* ja *Baar* populaarsemaks kui teised näidatavad tõsielusarjad?

Arli: No ma arvan, et *Naistevahetuses*... no esiteks tundub, et see on siuke idee. Et originaalne lihtsalt, et naised lähevad vahetusse seal ja... Ja teiseks, siiski meil on noh... Eesti inimene nagu noh... meil on selline natuke kirikulise luteri usuga seotud... nagu ütleme väiksed tabud on peal, et sellist asja nagu ei tohiks teha, et üks naine läheb teise mehe juurde elama. Aga no ütleme kiriku seisukohast võttes täielik patuelu ju nii võtta.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: Ja üks ilmselt väljakutse nagu sellele teebki selle asja vaadatavaks ja huvitavaks ja ütleme intrigeerivaks natuke.

Intervjuuerija: Mhmm. Aga *Baari*?

Arli: No *Baari* kohta on... no mulle tundub asi selles, et võib-olla olen ma selle jaoks natukene liiga vana. Sest ühesõnaga ma ütlen nii, et kes mina tean, et seda väga hea meelega vaatasid, olid alla kolmekümnesed. Ja ka nooremad veel.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: Et ilmselt liiga... mida vanemaks saad, seda reserveeritumaks muutud, tekkivad oma põhimõtted ja... mitte et see... võib-olla ta oli lihtsalt liiga vabameelne mu jaoks. Ei tea, ei oska öelda.

Intervjuuerija: Nii et sinu arvates oli *Baari* pigem noortele suunatud...?

Arli: [sekkub] Jaa, mulle tundub küll, et ta on rohkem noorema vaataja jaoks. Ja siis ma lihtsalt ütlen niimoodi, et võib-olla ma ei saa asjast aru. Ja selle pärast ta mulle ei meeldi.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: Kas ta nüüd hea või halb on, seda ma ei oska nüüd niimoodi öelda, sest see siin on niivõrd subjektiivne värk.

Intervjuuerija: Jaa, loomulikult, just sinu subjektiivne arvamus mind huvitabki. Aga rääkides nüüd peaauhinnaga tõsielusarjadest, siis kas sa usud, et selle auhinna nimel käib aus võistlus...

Arli: [sekkub] Kindlasti!

Intervjuuerija: Kus igäihel on võrdne võimalus võita?

Arli: Kindlasti! Kui ikka suur raha mängus, siis käib ka võitlus selle pärast. Ütleme need, kes seal päris alguses välja langevad, need lähevad võib-olla mängulisest huvist, aga need, kes ikka lõpuni võitlevad, need on ikka raha pärast.

Intervjuuerija: Mhmm.

Arli: See oli minu arust ka hästi näha ka seal *Robinsonis*, mis seal oli. [mõtleb *Džunglistaari*, mille järjepidev vaataja vastaja oli] Seal läks lõpuks ikka asi täitsa niimoodi, et vend ei tunne venda... ja oleks võimalus, oleks mõni džunglisse ära ka maetud. Kui oleks võimalus olnud.

Intervjuuerija: Mhmm. *Naistevahetusest* rääkides, siis miks võiks üks perekond otsustada selles saates osaleda?

Arli: Ma ei tea, kas ma suudangi sellele mingit ühest vastust anda.

Intervjuuerija: Aga sinu arvamus?

Arli: No minu arvamus on nüüd ütleme... Kuda seda nüüd öelda. No minu arvamus on selline, et mehed on kõik sellised mehed, et nemad eelistavad nagu naisi vahetada. Aga noh naised... ma ütlen, et üks see ole jälle selline väljakutse nende tabudega nagu niimoodi seotud. Et nii ei tohi teha...

Intervjuuerija: Aga milline perekond osaleb? Miks tahetakse oma elu terve Eesti ees paljastada?

Arli: Jah, üks nad siiski olid põhiliselt nooremad, alla keskea. Ja need on ilmselt natuke julgemad ja need pole nende tabudega niivõrd seotud või... või... Eks nad olid ikka ütleme vabameelsemad ja julgemad ja hakkajamad kui ütleme keskmine selles suhtes. Päris igäiks sinna ka ikka ei läinud niimoodi.

Intervjuuerija: Mhmm. Aga kuidas sina suhtud nii *Naistevahetuse* kui *Baari* osalistesse?

Arli: No *Baari* oma kohta jälle... ma ei tea, seal olid noored inimesed seal noh... mina neid ei mõista. No üks ta põhimõte on seal, las möllavad. Mis seal ikka. Noored on noored. Aga mis *Naistevahetuse* puutub, siis noh ühest küljest tore, tore ja originaalne niuke lahendus, mis seal välja tuli, kuidas asi seal niimoodi edenes... No ütleme originaalne idee on küllaltki see *Naistevahetus*.

Intervjuuerija: Sina ei suhtu halvasti sellesse, et need perekonnad osalesid...

Arli: [sekkub] Ei! Ma ei suhtu... ma selle kohta ei ütle midagi halvasti, sest lõppude lõpuks ma saan aru niimoodi, et see oli nende jaoks nagu mäng. See ei olnud ju mingi tõsine asi, see oli lihtsalt mäng. Et proovida, mis sest välja tuleb... ütleme võib-olla inimliku uudishimu tasemel ütleme nagu väljund või selline... Eks ka see, et taheti iseennast ka proovile panna.

Intervjuuerija: See ongi kõik...

Arli: No näed, said nii lihtsalt hakkama.

Intervjuuerija: Just. Aitäh sulle!

4.5. Intervjuu Kaidoga

Vanus: 26

Intervjuuerija: Tere, Kaido. Nagu ma sulle enne veidi rääkisin, soovin ma sinult intervjuud tõsielusarjade kohta oma lõputöö jaoks. Ja võin sulle kinnitada, et intervjuud ma ei riputa üles internetti, ei pane ajalehte ega midagi. [naeravad mõlemad]

Kaido: See on küll hea sinust! [naerab]

Intervjuuerija: Jah, täpselt. Kõigepealt, Kaido, kas sa vaatad tõsielusarju?

Kaido: Jaa.

Intervjuuerija: Milliseid oled sa vaadanud või vaatad praegu?

Kaido: Hmm.. *Hirmu faktorit* olen vaadanud... Siis olen seda *Robinsone*.... *Naistevahetust*.... Igasuguseid, mina ei tea... Umbes niimoodi, nooh...

Intervjuuerija: Kas sa *Baari* ka näiteks vaatasid?

Kaido: Vaatasin.

Intervjuuerija: Nii, selge. Ütle mulle palun, kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad tõsielusarju?

Kaido: Vaatavad ikka. Kõige rohkem ma ei tea, vaadati seda... *Hirmu faktorit*, *Naistevahetust* ja *Baari*.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: *Baar* oli vist kõige rohkem isegi.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sa oled suur telekavaataja?

Kaido: [vaikus]

Intervjuuerija: Mitu tundi päevas sa umbes telekat vaatad?

Kaido: Päevas, ööpäevas?

Intervjuuerija: Jah.

Kaido: Oh issand. Kell... üks neli tundi ikka.

Intervjuuerija: Ja kui suure osa võivad tõsielusarjad sellest moodustada?

Kaido: Mitu tundi või mitu protsenti?

Intervjuuerija: No ütle, mitu tundi.

Kaido: Kuskil poolteist tundi.

Intervjuuerija: Ahhaa. Nii et oled siis suhteliselt suur tõsielusarjade vaataja.

Kaido: Ja-jah, saab vaadata küll.

Intervjuuerija: Sa mainisid *Naistevahetust*, *Baari* ja *Hirmu faktorit*. Miks sa just need sarjad oled vaatamiseks välja valinud, miks sa just neid vaatad?

Kaido: Sest viimasena tulid mul need meelde. No ma olen teisi ka vaadanud, aga ma neid kõiki peast ei tea.

Intervjuuerija: Ma saan aru. Aga miks sa just neid vaatad?

Kaido: [sekkub] Põnev on!

Intervjuuerija: Mis nendes põnev on?

Kaido: Naistevahetuses on see, kuidas nad hakkama saavad. Igasugust kino saab nendega. Nii, siis *Hirmu faktor*, seal... see on päris põnev, sest kuidas nad oma hirme ületavad seal.

Intervjuuerija: Jah.

Kaido: Ja mis see üks veel oli... *Baar!* *Baar* vist selle pärast, et ise käid ka baaris ja vaatad siis, mis nad seal baaris teevad.

Intervjuuerija: Selge. Aga kui sa nüüd vaatad telekast tõsielusarja, kas sa siis pühendud teleka vaatamisele või teed sa samal ajal midagi muud ka?

Kaido: Vaata osad need *showd*, seal öeldakse, et ei tohi kodus järele teha, siis ma järele ei tee vaata. [naerab] No tegelt, vaatan jah, põhiliselt jah.

Intervjuuerija: Et pingsalt vaatad telekat?

Kaido: Pingsalt jah.

Intervjuuerija: Kas sa vaatad järjepidevalt iga saadet?

Kaido: Ei jõudnud iga saadet vaadata.

Intervjuuerija: Kuidas siis, kas vaatasid siis, kui peale sattusid?

Kaido: Nojah, siis, kui aega oli.

Intervjuuerija: Aga kui olid tõsielusarja ajal kodus, siis vaatasid tavaliselt?

Kaido: Siis vaatasin.

Intervjuuerija: Räägi, kas sa tavaliselt vaatad tõsielusarju üksi või kellegagi koos?

Kaido: Üksi.

Intervjuuerija: Eelistad...

Kaido: [sekkub] *Baari...Baari* mitmekesi. *Naistevahetust* vaatasin üksinda, *Džunglistaari...* Mina ei tea. Üksinda olen tavaliselt ikka vaadanud. Vahest kahekesi ka.

Intervjuuerija: Aga kui sa vaatad kellegagi koos, siis kas te omavahel arutate ekraanil toimuvat?

Kaido: Jaa ikka, muidugi.

Intervjuuerija: Mida näiteks?

Kaido: A miks ta nii tegi ja miks ta naa tegi ja. Kuidas nad käitusid ja mis... kuidas nad hindasid olukorda. Kuidas ühele meeldis, mis meeldis. Ma ei tea.

Intervjuuerija: Nii et kellegagi koos vaadates arutate?

Kaido: Jah.

Intervjuuerija: Aga kas ka pärast, mitte vaatamise ajal, vaid hiljem, tuleb ka *reality showde* teema sõprade, tuttavatega jutuks?

Kaido: [elavalt] Tuleb ikka! Nii kui kuskil välja lähed, kellegagi kokku saad, siis ikka räägitakse, et ma vaatasin seda, see oli see ja see mulle meeldis. Kõik arutavad ja kiidavad. Üksteise võidu. Läbisegi räägitakse.

Intervjuuerija: Kas sina ka osaled, avaldad oma arvamust?

Kaido: Ja-jaa, muidugi avaldan, jah.

Intervjuuerija: Mhmh. Selles suhtes, et...

Kaido: [sekkub] Mõnikord olen vastu küll, et mõni seal... Ütleme midagi, mis mulle ei meeldi, ma panen kohe vastu...

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sa tunned mingil määral ka seda, et pead tõsielusarju vaatama, et saaksid selles seltskonnas aktiivselt kaasa rääkida?

Kaido: Ei mitte otseselt selle pärast, ma võin teistel teemadel ka rääkida, aga... Aga on vahest huvitav.

Intervjuuerija: Kas tunned huvi ka lisainformatsiooni vastu, näiteks ajakirjanduses artiklid tõsielusarjadest?

Kaido: Vahest loen. Seal näiteks kui see... *Robinsonid*, vot *Robinsonid*, sealt lugesin. Ja siis oli isegi, *Baarist* ka kirjutas seal... kõik, millega seal hakkama said seal.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: No üks pani lõuga seal, visati välja sealt baarist. [naerab]

Intervjuuerija: Nii et siis lugesid?

Kaido: Jaa, muidugi. Siis, kui suured pildid on. Siis on hea lugeda.

Intervjuuerija: Nüüd kui võtta kõige üldisemalt *reality showd* ehk tõsielusarjad, siis miks sa neid vaatad? Mis sulle sellise saate juures huvi pakub?

Kaido: Põnevus!

Intervjuuerija: Milles see seisneb, mis on põnev?

Kaido: Põnev on see, mis juhtub edasi. Mis nad teevad seal. Kuidas nad hakkama saavad.

Intervjuuerija: Kas sinule on oluline näha, kuidas inimesed hakkama saavad?

Kaido: Mida rohkem *actionit* [põnevust], seda parem.

Intervjuuerija: Ahah. Nii et sa loodad põnevust?

Kaido: Jaa.

Intervjuuerija: Mis sa arvad, miks on tõsielusarjad Eestis nii populaarseks osutunud?

Kaido: Meil siin Eestis midagi ei toimugi, siis kõik otsivad midagi... mis tuleb sealt.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Sest meil ise ei tehta eriti neid *reality showsid*, ise ei teha ju.

Intervjuuerija: No nüüd on ikka tehtud, näiteks *Baar* ja *Naistevahetus*.

Kaido: Seda küll, aga ikkagi. No lihtsalt liiga üksluine on see Eesti oma. Välismaa omades saab ikka rohkem seda *showd*.

Intervjuuerija: Nii et sina eelistad...

Kaido: [sekkub] Ja-jaa. Seal on ikka suurte rahadega tehtud. Ja...

Intervjuuerija: Ja seda on ekraanilt näha?

Kaido: Tulemus on näha kohe.

Intervjuuerija: Kas sa saad tõsielusarjade vaatamisest mingit kasu ka?

Kaido: Saab ikka! Saab... saab ikka jah.

Intervjuuerija: Mis sa saad nendest?

Kaido: Targemaks saab, asju näeb rohkem. Kuidas inimesed elavad, mis teevad ja. Kogemusi! Läbi teiste.

Intervjuuerija: Et kui ise ei saa kogeda, siis tõsielusarjas saad kogeda läbi teiste?

Kaido: Jah.

Intervjuuerija: Kas oskad ka mingi konkreetse näite tuua, mingi saate?

Kaido: Ei seal, näiteks *Naistevahetus* oli seal. Et osa asju näiteks teeks teistmoodi kui seal teeb ja.... Midagi niimoodi.

Intervjuuerija: Mhmh. Nüüd rääkides sinu suhtumisest nendesse osalejatesse, siis kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?

Kaido: Ma ei tea, kui mingi meestevahetus tuleks, siis võiks küll minna. Mingid nooremad naised võiksid olla. [naeravad mõlemad]

Intervjuuerija: Ahah, okei.

Kaido: Ja-jah, siis võiks minna. Aga kui näed ära, et päris jama on, siis kohe kähku minema sealt.

Intervjuuerija: Aga põhimõtteliselt oleksid nõus?

Kaido: Eks tegelikult oleneb ikka, mis seal teha tuleb. Et igat asja küll ei viitsi.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Mingi summa eest ikka lolli mängima ei lähe.

Intervjuuerija: Aga päris vastu sa ka ei ole?

Kaido: Ei ole.

Intervjuuerija: Ahah. Mis sa arvad inimestest, kes osalevad tõsielusarjades? Kuidas sa neisse suhtud?

Kaido: Julged!

Intervjuuerija: Sinu meelest on see positiivne?

Kaido: Mhmh. Jah. Julged inimesed.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, miks üks eestlane läheb tõsielusarja osalema?

Kaido: Võib-olla ta tahab näidata, et ta... Kaks asja, kas ta näitab, et ta... Teistele näidata, et ta on lihtsalt suuteline seda tegema. Või teisest küljest, ta peab seda tegema näiteks mingitest materiaalistest huvidest lähtuvalt.

Intervjuuerija: Sa arvad, et raha on...

Kaido: [sekkub] Raha on üheks põhjuseks kindlasti. *Baaris* oli ehe näide, sest kõik ju olid raha peal väljas.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sa kadestad neid osalejaid miskipärast?

Kaido: Ei, no nii palju ei kadesta. Aga siis, kui lõpusumma võidetakse, siis mõtled küll, et oleks võinud ise seal olla.

Intervjuuerija: [naerab] Aga kas tõsielusarjas osalemine teeb Eestis ka staariks?

Kaido: Ei tee, sest *Naistevahetus* seda näitas, et ei tee. Mina pole ühtegi staari sealt välja saanud. Näinud vähemalt, kuskilt lehest või midagi. Et keegi oleks nüüd niisugune staar olnud, et... Üks staar oli seal... ses suhtes, et ta ei olnud mingi staar, aga pärast tuli välja, et tal oli kohtuga mingi jama. Tuli välja, et võib-olla poleks see muidu välja tulnud.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Poleks teadnud.

Intervjuuerija: Aga põhimõtteliselt kas osalemine teeb kuulsaks, tuntuks?

Kaido: [sekkub hoogsalt] Teeb, teeb! Võitja teeb, teised nagu hajuvad ära sealt, kaovad ära.

Intervjuuerija: Aga on see hea või halb kuulsus?

Kaido: Tulevik näitab.

Intervjuuerija: Absoluutselt. Räägi mulle sellest, kuidas Eesti üldsus suhtub neisse osalejatesse?

Kaido: Suhteliselt ükskõikselt. Välja arvatud siis, kui keegi võidab mingi summa, siis on kadedad.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Et see lööb just välja eriti mingites artiklites, et miks see võitis. No ütleme kadedus lööb välja. Võitjate puhul.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: See ongi eestlaste omadus.

Intervjuuerija: Põhimõtteliselt kadestatakse seda võitu, mitte...

Kaido: [sekkub] Muidu vaadatakse täitsa rahulolevalt, aga siis kui raha on välja antud, siis on kohe... kurat, oleks ise selle raha saanud.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas ise oled samasugune?

Kaido: Vahest mõtlen jah.

Intervjuuerija: Okei.

Kaido: Aga mitte niimoodi, et ma nüüd pean selle raha saama.

Intervjuuerija: Räägi, kas sinu arvates on vaja tõsielusarju Eesti teelekraanil?

Kaido: On ikka vaja.

Intervjuuerija: Miks on vaja?

Kaido: Seebikad hakkavad ära tüütama juba.

Intervjuuerija: Nii, kusjuures sa oled teine inimene, kes mulle seda ütleb. Kas sa näed, et oli nii-öelda seebikate ajajärk ja nüüd on tõsielusarjade ajajärk?

Kaido: Minu arust küll need seebikad võiks üks kolmandik olla seebikad, teised võiksid tõsieluserialid olla. Seebikatest on küll kõigil juba kõriauguni vist. Ühed ja samad näitlejad kogu aeg ühest toast teise.

Intervjuuerija: Mhmh. Mis sa arvad, miks inimesed vaatavad nii palju tõsielusarju? Sest praegu näiteks Naistevahetus oli iga kuu top kümnes.

Kaido: A kus sa tead, et see top kümnes oli? Kust see tuli?

Intervjuuerija: Emori teleauditooriumi monitooringu andmetel.

Kaido: Aaa, Emor tegi või?

Intervjuuerija: Jah, Emor tegi. Sa tahtsid mind lüüa, arvasid, et ma lambist siin võtan need?

Kaido: Jah. [naeravad mõlemad] Ma arvan, et see on lihtsalt selle pärast, et inimesed ootavad midagi uut ja kui mingi asi uus välja tuleb, kohe kiputakse seda vaatama.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Ja eks see haaras inimesi kaasa, inimesed puutuvad igapäevaelus sellega kokku, et... Et nad tahavad näha ka, kuidas inimesed käituvad, et... Nad võib-olla mõtlevad, et kui mina oleks... Huvitav vaadata, et... Et kuidas mina hakkama saaks. Võib-olla siis inimesed omavahel räägivad, kui vaatavad seda telekat. Et näed, ohh, mina küll nii ei tee ja arutavad nii...

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Inimestel on vaja mingit uut asja lihtsalt.

Intervjuuerija: Eks tõesti. Nüüd see nimi *reality show* ehk tõsielusari viitab sellele, et tegemist on reaalsusega. Kas sina usud, et see, mida ekraanil näidatakse, ongi nii tegelikult juhtunud?

Kaido: Ei, juhtunud on küll, aga osa asju on see... Kõõgipool... Ses suhtes, et seal osa asju ei näidatagi. No näiteks seal *Naistevahetuses* oli, tuli välja, et osa asju, et osad asjad olid teistmoodi hoopis.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Pinged olid suuremad isegi, kui näidati. Ei näidatud kõike asju. Ses mõttes reaalsus on küll, aga. Palju asju jäi kahemõtteliseks.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Näiteks *Robinsonid* ka. Ega seal kõike asju ei näidatud ju, näidati seda, mis ilusam on rahvale.

Intervjuuerija: Aga põhimõtteliselt sa usud, et need sündmused juhtuvad loomulikult, et tegelased ongi sellised, nagu nad ekraanil on?

Kaido: Seda küll, jah.

Intervjuuerija: Mis sa arvad...

Kaido: [sekkub] Mitte sada protsenti! Üheksakümmend protsenti. Kümme protsenti on see...

Intervjuuerija: Mis see kümme protsenti on?

Kaido: Kümme protsenti ongi need, mis jäävad varju.

Intervjuuerija: Ahah. Aga tahan nüüd küsida seda, mis sa arvad sellisest mõttest, et saate tegijatel on kirjutatud ette stsenaarium sellega, mis juhtub ja kes mis rolli mängib?

Kaido: Seda küll, jah.

Intervjuuerija: Ongi nii?

Kaido: Ma arvan küll.

Intervjuuerija: Et mingis mõttes võib neid osalejaid vaadata kui nii-öelda näitlejaid, kes pannakse mingisse rolli?

Kaido: Arvata võib. Siis, kui kaameramees filmib, siis talle on ka ju öeldud, mida ta filmima peab. Ega ta ise ei hakka seal omapäi filmima.

Intervjuuerija: Mhmh. Nüüd viimane küsimusteplokk, võid kergendatult hingata.

Kaido: [naerab] Huh! [demonstratiivselt.

Intervjuuerija: Nüüd kahe konkreetse saate, *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta. Mõlemat sa vaatasid?

Kaido: Jah.

Intervjuuerija: Nii, mis sa nendest saadetest arvad?

Kaido: No see *Baari*... *Baaris* oli küll. Ta oli hästi noortepärane. Nii, näitas ära osaliselt, mis seal baaris siis toimub. Kuidas seal hakkama saavad, kuid... Tegelikult oli seal ikkagi mingi määraja, mingid asjad olid omavahel nagu kokku lepitud.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Et ta nagu päris reaalsena ei tundunud, vahepeal tekkisid nagu kahtlused.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Kas see ikka on nii, kas see ei ole mingi kokkumäng seal. *Naistevahetusega* oli see, et... et... Mis ma oskan öelda. Seal oli... väga erinevad inimesed olid. Ja minu meelest see *Naistevahetus*... ma ei teagi.

Intervjuuerija: Meeldisid sulle need saated?

Kaido: *Naistevahetus* meeldis rohkem. Selle pärast, et seal... tundus see nagu reaalsem.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kaido: Sest *Baaris* oli selline nagu, selline tunne, kui seda *Baari* vaatasid, nagu see pidigi niimoodi olema. Aga kui sa *Naistevahetust* vaatasid, siis võisid igasugu ootamatused tulla seal. Umbes niimoodi.

Intervjuerija: Aga põhimõtteliselt olid mõlemad saated sinu arvates väärt tegemist ja väärt vaatamist?

Kaido: *Naistevahetus* oli rohkem. Ja võiks isegi siis vaadata, kui meestevahetus tulla.

Intervjuerija: Sa ikka loodad, jah?

Kaido: Jaa. See on vägev ju!

Intervjuerija: Peab TV3 edastama...

Kaido: [sekkub] Ei, tuleb küll, sest ma olen nii palju kuulnud inimesi rääkivat, et miks ei ole siis meestevahetust, miks on naistevahetus ainult. Ja isegi, ahh ma ei hakka rääkima, nimesid ei nimeta okei. Kes nõudsid seda saadet, tahtsid. Okei.

Intervjuerija: Ei, sa võid rääkida.

Kaido: Ei räägi. See on minu... [naeravad mõlemad] Pärast paned selle [diktofoni] kinni, siis...

Intervjuerija: Nüüd veel selle kohta, kas sa usud, et tõsielusarjades, kus on mingi peaauphind, käib selle nimel aus võistlus? Kas on kõigil võrdne võimalus võita?

Kaido: [vaikus]

Intervjuerija: Või arvad sa, et...

Kaido: [sekkub] Ei olnud kõigil võrdne võimalus võita.

Intervjuerija: Nii?

Kaido: Üks kutt, kes tuli sinna saatesse [*Baari*], oli hästi paks [mõtleb Kimonit *Baari* saates]. Selle ma vaatasin kohe ära, et sel pole mingit võimalust võita. Ma arvan, et kui rahvas vaatab, siis loeb inimese välimus ja särgid-värgid. No selle ma ütlesin kohe kindlalt ära, et see ei võida. See läks vist kõige kiiremalt välja ka. Jaa... ei olnud seal võrdsed võimalused.

Intervjuerija: Nii et põhimõtteliselt on see oskusest inimestele meeldida?

Kaido: Jah!

Intervjuerija: Ütlesid, et sulle meeldis *Naistevahetus* rohkem. Aga miks sinu arvates üks Eesti pere osaleb selles saates?

Kaido: Ma arvan, et ennast lihtsalt proovile panna, et kas saad hakkama teises peres või ei saa. Võib-olla lihtsalt põnevus ka. Et mis siis juhtub, kui ma olen seal või...Või samas siis, mis see mees siis võib mõelda, kui teine naine tuleb külla. Elab naisega koos, teise naisega koos. [naerab]

Intervjuerija: No sa ise olid nõus ju ka minema, nii et...

Kaido: [sekkub] Ei! Meestevahetusse!

Intervjuerija: Jah, ma saan aru, ma saan aru.

Kaido: Ei, ma ütlesin siin enne ka, et kohe saab aru, kas meeldib või ei meeldi. Kui ei meeldi, siis tuleb kähku ära minna.

Intervjuerija: Heh, no selge. Aga kuidas sa suhtusid nendes inimestesse, kes *Baaris* jahtisid sadat tuhandet ja *Naistevahetuses* läksid teise perre põnevusi otsima?

Kaido: [vaikus]

Intervjuerija: On näiteks need *Baari* tegelased... Sa ütlesid enne, et kõik olid raha peal väljas. On nad sinu arvates sellised...

Kaido: [sekkub] Minu arvates see, kes *Baaris* võitis, see poleks üldse tohtinud võita.

Intervjuerija: Annika?

Kaido: Jah.

Intervjuerija: Kelle võitu sina oleks tahtnud?

Kaido: See Paavo oleks pidanud võitma, sest see tegi kõige rohkem seal *baaris*. See Annika oli lihtsalt kekutas niisama seal. Ajas oma rinnad püsti ja. Kõigil läks peale. Kõik, kes hääletasid ka... raudselt kõik kutid raudselt, tüdrukud ei hääletanud.

Intervjuerija: Aga siiski sinu suhtumine *Baaris* ja *Naistevahetuses* osalenutesse?

Kaido: Ei, julged inimesed.

Intervjuerija: Aitäh sulle!

Kaido: Kõik? Läbi või? [naerab]

Intervjuerija: Jah. Jeee! [naeravad mõlemad]

4.6. Intervjuu Kaljuga

Vanus: 51

Intervjuerija: Tere, Kalju. Nagu ma juba sulle rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks, mille teen *reality showde* ehk tõsielusarjade vaatamise harjumustest ja ajenditest.

Kalju: Tere, tere.

Intervjuerija: Kõigepealt, kas sina vaatad tõsielusarju?

Kalju: Ei ole nagu sedasorti... niisugune fänn ma nende järgi küll ei ole, et lausa jälgin. Kui midagi, kui televiisori lahti teen ja tunnen, et nagu põnev on, siis nagu vaatan.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kalju: Aga ta peab tekitama siis sellist põnevust, et ma jään seda vaatama.

Intervjuuerija: Aga milliseid tõsielusarju oled sa vaatama jäänud?

Kalju: No seda *Baari* ma olen jäänud vaatama mingil määral, mitte otsast lõpuni muidugi. Võib-olla mõne saate olen otsast lõpuni vaadanud, aga... Ja praktiliselt ega ma ei teagi, mis siin nüüd veel on olnud, et...

Intervjuuerija: *Naistevahetus?*

Kalju: Kõike.... Jah, *Naistevahetus* et see oli nüüd kõige vähem, mida ma üldse nagu vaatasin, ma isegi.... Jah, ja siis see mis on siis see paaride otsimine, see teise poole leidmine... see...

Intervjuuerija: *Õige valik?*

Kalju: Jah, *Õige valik*, jah, seda ma olen ka nagu vaadanud, jäänud vahest ka nagu vaatama mõnda. Ka mitte nii, et kõiki saateid, et ma nüüd kohe ootan, aga vahest tekkib küll selline tunne eelmise saate lõpus, et... kui nüüd ei ole see paar leitud, et tuleb keegi uus sinna, siis tekkib nagu mingi pinge, et kes see siis on, et kes sinna nüüd tuleb. Seal viimases saates, mis see nüüd oligi... see...

Intervjuuerija: *Õige valik?*

Kalju: Jah, *Õige valik*, seal on niimoodi, et lõpp läheb väga põnevaks alati.

Intervjuuerija: Aga oled sa vaadanud näiteks *Totaalset muutumist?*

Kalju: Ei ole üldse.

Intervjuuerija: *Stiilne viisik?*

Kalju: Ei, võib-olla ainult pilgu peale visanud, kui olen kanaleid klõpsutanud.

Intervjuuerija: *Džunglistaar?*

Kalju: [elavneb] Ja-ja-jaa. Seda ka, seda ka, ka mitte kõiki saateid.

Intervjuuerija: Aga siiski võib öelda, et sa oled kursis nende tõsielusarjadega, tead nende sisu?

Kalju: Jaa, põhilisemalt siis ikkagi see *Õige valik* ja *Baar* ja *Džunglistaar*. Need on nagu vist need kolm põhilisemat.

Intervjuuerija: Kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad tõsielusarju?

Kalju: Jah! Vot et jah, oleme mõne tuttavaga siin arutanud ka ikka. Et kas vaatasid ja kes seal olid ja kuidas lõppes. *Baari* saadet on saanud ikka arutada, see just selle pärast, kuna see on selline baariteemaline, endal on ka tuttavaid, kes sel alal töötavad.

Intervjuuerija: Mhmh. Et nemad vaatasid oma professionaalse pilguga?

Kalju: Jah, seda ka. Nii on saanud mõnega arutada sel teemal.

Intervjuuerija: Nii et tõsielusarjade teema kerkib üles ka omavahelistes vestlustes?

Kalju: Jah, ta tuleb. Aga see on ka, et see *Baari* saade nagu on olnud see. *Baar* siis seepärast, et jah, tuttavad töötanud seal sfääris ja teine asi... teine on see, et sel on olnud vast kõige tugevam nagu reklaam, seda on kõige rohkem reklaamitud ja... toodud juba reklaami käigus esile neid.

Intervjuuerija: Nii et see lihtsalt paistis silma teiste seast?

Kalju: Jah, nagu pingeid või... või seda, mis teeb põnevaks. Reklaamil on siin oma mõju kindlasti selles osas. *Džunglistaar* sama moodi. Ja sel ka see, et seal olid teada tegelased ja seal oli huvitav vaadata, et oli seal ju naaberriikidega tegemist, siis vaatasin seda, kuidas meie omadel läheb.

Intervjuuerija: Hoidsid omadele põialt?

Kalju: Jah, jah, et kuidas Eesti omadel läheb. Aga jällegi, täpselt nii, et mitte otsast lõpuni kõiki saateid, küll aga samas mõlemi puhul oli siin ikka huvi, kuidas ta lõppes. Selle järgi oli küll huvi, kuidas ta lõppeb.

Intervjuuerija: Nii et lihtsalt nagu hoidsid silma peal?

Kalju: Jah. Ja just see, kuidas ta lõppeb. *Baari* oli veel see asi, et kahjuks ei näinudki lõppu.

Intervjuuerija: [naerab]

Kalju: Kahjuks olin hoopis ära.

Intervjuuerija: Ja-jaa, sa olid ju...

Kalju: [sekkub] Leedumaal. Aga sellega oli selline huvitav asi, et seal oli ju sama asi. Leedu televisioon näitas ju seal Leedu *Baari* saate finaali. See oli väike omaette kogemus, et neid omavahel niimoodi võrrelda.

Intervjuuerija: Ja kuidas see võrdlus tundus?

Kalju: Jah et... vat ei oskagi nüüd öelda, kuidas siin Eestis lõpp oli. Leedus oli küll pinge nii üles kruvitud, et ... ja lõpuks oli siis niimoodi, et jäi kaks tükki siis sõelale ja pinge oli seepärast nii üles kruvitud, et pidevalt olid reklaamid ja esinejad... solistid ja artistid, kes laulsid ja tantsisid seal. Et seda pinget hoiti ikka väga pikalt. Et see võib-olla tüütas natukene... ma ei tea, kuidas siin Eestis nüüd oli.

Intervjuuerija: Ei, siin ikka neid esinejaid ei olnud.

Kalju: Seal ikka pop-ansamblid ja kõik.

Intervjuuerija: Ei-ei-ei.

Kalju: See oli ikka lausa paar tundi või rohkem, kui siis lõpuks öeldi see võitja.

Intervjuuerija: Ossa, siin ikka nii ei olnud jah.

Kalju: Nagu ma siin sain teada, et Eestis tütarlaps võitis. Aga Leedus oli nii, et jah, finaali pääses noormees ja tütarlaps, aga seal oli nii, et võitis noormees.

Intervjuuerija: Annika võitis meil.

Kalju: Kuigi, kui ma olin ikka Leedus, siis ma ikka ka hoidsin pöialt, et kuidas omadel läheb ja kes siin võiks võita.

Intervjuuerija: Annika võiduga oled rahul?

Kalju: No see oli üllatus. Ma olin ikka kindel, et võidab see noormees, see Paavo. Et ikka seal tema trikid, et kui ta raha võidab, siis annetab ära... Aga kui tulin Eestimaale ja sain teada, et Annika võitis, siis oli küll ikka hea meel, et tema võitis. Ta oli ikka väga sümpaatne ja tagasihoidlik ja...

Intervjuuerija: Nagu kõige selline neutraalsem?

Kalju: Jah, jah. Ja no võib-olla see Paavo osa oli ülepingutatud ja need nipid ja... võib-olla mõnele tundus see nipp liiga odav ja...

Intervjuuerija: Minnes nüüd tagasi telekavaatamise juurde, siis kas sa oled midu suur telekavaataja?

Kalju: Jaa, vahel on nii, et tuled õhtul töölt ja kui varem jõuad ja teleka käima paned, siis on kohe, mida vaadata. Aga mina olen jälle see hull, et mulle meeldib hirmsasti klõpsutada ja vaadata, et otsida ja leida seda, mis mulle meeldib. Nii et see peab midagi väga head olema, mille peale mu pilk jääb just pidama. Aga samas ma jälle tahan näha, mis seal on, mis sellel kanalil, seal, seal, seal...

Intervjuuerija: [naerab]

Kalju: Õnneks neid kanaleid ei ole nii palju, võib-olla parkümmend. Aga vahel on nii, et vaatan ikka programmi ka, et mis täna telekas on... või siis nädala algul või nädala lõpus, et mis järgmine nädal tuleb. Et siis mõnda saadet lähen teadlikult vaatama kohe.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kalju: No kui *reality showdest* juttu, siis *Baari* ja *Džunglistaar* oli nii, et vahest ikka läksin kohe neid vaatama. Kindlal kellajal ja kindlasti neid.

Intervjuuerija: Ütlesid, et vaatasid *Baari* ja *Džunglistaari*, ent ütle, mis sulle nende kahel juures huvi pakub? Miks oled need kaks välja valinud?

Kalju: No *Džunglistaar* oli nüüd see, et ta oli juba mitmes saade, teist korda tehti seda. Ma nägin seda eelmist ka ja nüüd tekkis huvi, mismoodi on seekord asi lahendatud. Eelmine kord oli ka Eesti, Läti, Leedu, aga eelmine kord iga riik võistles nagu enda eest, seekord oli aga segamini võistkonnad. No ja seekord olid staarid ka. Eelmine aasta vaatasid nagu, et milline riik võidab, seekord aga et lihtsalt, kes see staar siis tuli... Ma ei teagi, võib-olla see riik nagu tõmbas rohkem tähelepanu, et tekkis see meie-tunne. Hoidsid kõigile pöialt. Nüüd nagu sellist pinget ei olnudki.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kalju: Aga no nüüd ka ikka omade poolt. Meie oma nüüd ei võitnud kahjuks, aga ta oli vapper ikkagi, pidas lõpuni vastu ja... Koitu ma mõtlen, ühesõnaga.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sind köitiski siis see riikide vastandamine ja see, kuidas nad seal hakkama saavad?

Kalju: Jah! Ja no see, et Koit ikka lõpuni vastu pidas, ta oleks saanud ju küll katkestada.

Intervjuuerija: Kas sa tõsielusarju vaatad üksinda või kellegagi koos?

Kalju: Jah, rohkem ikka üksi, aga neid *Baari* saateid ka kellegagi koos, et arutada siis omavahel...

Intervjuuerija: Ma just tahtsin seda küsida.

Kalju: Jah, et kuidas niimoodi ja miks niimoodi. Jah, olen ka seda tüüpi, et tahangi arutada vahel. Vahel tekkib kohe selline mõte. Ja no mis seal salata, vahel tekkib selline mõte, et kas ma ikka sain õieti aru. Et kui teise käest küsid nüüd üle, et kuule, kuidas nüüd sina arvad või nii... Mitte nii väga nende saadete [tõsielusarjad] puhul, seal on enam-vähem kõik arusaadav. Aga ka seal mõnikord. Aga vahel mõni film, et lõppeb nii ära, et hakkad mõtlema, kuidas see oli siis. Aga siin need saated, need saad ikka aru, need, mida mina olen näinud nüüd. Aga see *Naistevahetus*... see, ma olen näinud vist paari saadet veidi, lõpus nägin neid, kus need skandaalid olid siis. Seal siis olid probleemid, miks nii tehti ja miks nii käituti ja miks kaamera nii näitas. Minu arust peaks inimesed ikka tõsisemalt arvestama sellega, millega nad saatesse minnes nõustuvad. Kui korra annad kuradile sõrme, siis ta kipub ikka võtma terve käe...

Intervjuuerija: Ütlesid, et sulle mõnikord meeldib ekraanil nähtut arutada. Ent kas sa otsid ka lisainformatsiooni näiteks ajakirjandusest?

Kalju: Ja-jaa.

Intervjuuerija: Lugesid sa neid artikleid?

Kalju: Ja-ja-jaa. *Baarist* ja *Džunglistaarist* vat need olid samamoodi, et eelkõige ikka jälle *Baari*, sest see oli nii, et igalt poolt lõi nagu läbi, et inffi oli selle kohta ikka kõige rohkem. *Džunglistaari* kohta oli

ka, aga näiteks selle *Naistevahetuse*... no selle kohta oli pigem kriitikat. Ja see neljas, see... mis ta oligi.

Intervjuerija: *Õige valik?*

Kalju: Jah, no selle kohta oli ka ikka tagasihoidlikumalt. Jah, et olen lugenud ühesõnaga ja vahel artiklist ka midagi uut saanud. Või siis nii, et peale artiklit mõelnud, et ah siis niimoodi, et kohe saates ei märganudki.

Intervjuerija: Kui sul jäi aga mingi osa nägemata, näiteks *Baari* mõni osa, kas sa siis tundsid suuremat huvi lisainfo vastu, otsisid sa siis kusagilt infot...

Kalju: [sekkub] Jaa, jah, vahel oli ka niimoodi tõesti. Et ei saa ju alati kindel olla, et järgmine päev on pressis artikkel selle kohta. Aga jah, kui ikka on tekkinud huvi, siis muidugi püüan leida selle infot, et saada siis teada, kuidas see siis lõppes. Sest alati ikka kõiki ei näe, muidu asju teha. Aga muidugi on ka kordussaadet, aga neid ka ju alati ei näe. Aga jah, inffi olen ikka küll otsinud jah. Eriti siis, kui see pinge oli nii üles kruvitud nagu selle *Baari* saatega oli, et finaali ei näinudki.

Intervjuerija: Kui nüüd rääkida tõsielusarjast kui sellisest, kus tavainimesed pannakse mingisse situatsiooni kaamerate ette, siis mis sulle sellise saate formaadi juures üldse huvi pakub?

Kalju: Vot jah, siin on ka jälle oma isiklikud arvamused ja siis... *Baari* puhul nagu et, et ei tea, et tekkis küll selline tunne, et see on lausa stsenaariumiga paika pandud, et...

Intervjuerija: Sinna ma jõuan. [naeravad]

Kalju: Aga see formaat, no seal on ikka see, kas üldse tasuks kõike näidata ikka. Aga üks inimestele ju ikka selgitati ka, mis tingimused seal on ja mida näidatakse või mitte.

Intervjuerija: Mis aga nende saadete juures sulle huvi pakub? On see sarjalisuse aspekt, et näha, mis edasi saab, või siis näha, kuidas tavainimesed hakkama saavad...?

Kalju: No *Baar* näiteks oli selle pärast mulle huvitav, et... et ühesõnaga... Kuna ma teadsin täpselt, kus nad elasid seal saates, ja ma olen ise tööülesannete tõttu seal majas käinud ja.... Siis ma ikka huvi pärast ikka jälgisin, kui ma sõitsin seal trammiga alati mööda, siis ma vaatasin, kas ikka tuled neil põlevad või mitte.

Intervjuerija: Me kooski sõitsime, kui teatrisse läksime.

Kalju: Ja-jaa. No ja ma teadsin seda baari seal Viru keskses, nii et jah, olin kursis nende elu-oluga selles mõttes. Et kuidagi nagu tõesti sai see saade nagu üheks osaks juba nagu minu elust. Aga no teised saated... kui vaadata nüüd seda vaatajaskonda, et neil publikut ikka on... ju nad siis on vajalikud ikka ühesõnaga ja... et selle kohta ei oska midagi öelda, et miks...

Intervjuerija: Ütlesid, et vaatajaid neil saadatel on. Mis sa arvad, miks on tõsielusarjad Eestis nii populaarseks osutunud?

Kalju: Ma ei oskagi nüüd öelda statistikast, kui popid need on. Olen pilgu peale visanud, aga olen ära unustanud. Aga mulle tundub, et see *Baar*, see võis küll olla, aga miks neid vaatajaid nii palju on nüüd... ta oli nagu elust enesest võetud selles suhtes... ja osavõtjad olid valitud ju väga erinevad ühesõnaga ja täiesti tundmatud... miks oli vaatajaid, no kindlasti reklaam ka. Nagu ma enne rääkisin, oli ikka sellega ka pinevaks aetud. Ja ju siis rahvas tahtis näha ka, miks siis mitte, kes selle raha siis lõpuks võidab. Summa oli ka küllaltki suur. Ja üks seal *Džunglistaaris* oli ikka see, et Lāti, Leedu, Eesti. Et vaadata, kuidas meie omadel läheb, kuidas nad seal saavad. Ja jälle ju tuntud tegelased ka veel. Ja miks ka mitte seda, kes seal Lätis ja Leedus siis need staarid on... kes neil popid ja tublid.

Intervjuerija: Jajah, see oma aspekt. Saad sa aga tõsielusarjade vaatamisest ka mingit praktilist kasu? [vaikus] Või on see siiski pigem meelelahutus?

Kalju: No jah... üks praktiline kasu tuli sellest, et Annika võitis. See näitas seda, et sa ei pea odavate naljadega rahvast ära ostma... vaid võid olla sina ise, nii nagu oled ja siis ka rahvale meeldida. Et teen oma tööd ja teen seda hästi. Ja nüüd siis nägi, et on ka neid, kes seda märkavad. Et Annika tegi ka oma tööd ja võttis saadud ülesandeid tõsiselt.

Intervjuerija: Aga sina kui vaataja, kas sa tunned, et saad neist saadetest ka mingit kasu? Või vaatad saate ära ja unustad selle?

Kalju: No jah, ainult *Baaris* sai selle näite, et tagasihoidlikkus võib ka sihile viia... see oli nagu hea näide. Aga nüüd midagi konkreetsemat... seda ma küll ei saa teiste saadete puhul esile tuua. Ma ei oska nüüd küll öelda endast lähtuvalt, et ma mingit praktilist kasu oleks saanud. Või midagi ma oleks sealt õppinud. Pigem oli nii, et need saated... *Baar* eriti oli ikka mõeldud rohkem nooremapoolsele publikule. No ja seal midagi praktilist... pigem oli vastupidist, et ei tahtnud küll seda lallamist näha seal baaris... seda rüuskamist ja... noorte seda mõirgamist ja... ja ausalt öeldes seda joodikute tralli ja tagaajamist, seda näha. See pigem hakkas vastu küll käima. Aga samas, kui nüüd praktilist... sellele vastandiks on see, et nad suutsid olukorrast välja tulla... oli ka probleeme, mida siis näidati, et tulid sealt nad välja. Aga jah, üldiselt mingit kasu ma sealt küll ei saa ikka jah. Ta on ikka selline meelelahutus, et ma vaatan ja noh... sellised saated võivad olla ja kui on vaatajad, siis miks ka mitte... No ja *Baar* oli ju vast kõige populaarsem.

Intervjuuerija: *Naistevahetus* oli isegi populaarsem veel.

Kalju: Asoo. No vot ei teagi, seda ma ei vaadanud... jah, viskasin küll pilgu peale mõnikord. Ahsoo... ilmselt teised olid siis niivõrd üle, et ma seda *Naistevahetust* ei vaadanud. Võib-olla kui ma oleks algusest peale jälginud ja vaadanud, et siis... aga ausalt öelda see süžee ja sisu, need jätsid mind külmaks ka kuidagi. Või arusaamatuks või noh, ma ei jälginud. Aga jah, praktilisest kasust... no tundub, et kui ma poleks ühtegi saadet näinud, ei oleks ma midagi ka kaotanud. Aga nüüd siis sai jälle teada...

Intervjuuerija: Ja mina saan nüüd sinult intervjuu. [naeravad] Aga ütle, kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?

Kalju: Jah, ma ei tea, et... Kui nüüd mõelda selliseid asju, et kui nüüd midagi niisugust teha... ma ei ole varem kunagi selle peale mõelnud, aga nüüd praegu siin niimoodi eksprompt, et kui nüüd teha niisugune saade, et mingi erialade vahetus näiteks. Et kuidas ma saaks sellel erialal hakkama. Et võib-olla see...

Intervjuuerija: [sekkub] Ohh, see oleks küll äge. See on hea idee sul.

Kalju: Et see järsku. Et seda võiks täitsa proovida. Et teatud erialad, mida annab omandada, millega saaks niimoodi proovida. Mis ei vaja niivõrd erialaseid teadmisi. See võiks olla huvitav. Ja see võiks ka huvi pakkuda ehk.

Intervjuuerija: Nonii, nüüd meil äriplaan olemas siin sinuga. [naerab]

Kalju: Ma arvan, et huvilisi leiduks, et oleks midagi uut ka.

Intervjuuerija: See oleks ka asi, millest õppida.

Kalju: Jaa, ja selles oleks praktilist teadmist. No ja arvestades meie tööpuudust... kui see ettevalmistusperiood on... oleneb kui pikk seal oleks... ja kui pikk saade, kui just ehk näitab selle eriala omandamist. No see oli lihtsalt niisugune näide siin.

Intervjuuerija: Mhmh. No nüüd mõtlesid sa ise välja sellise harivama tõsielusarja, kus oleksid nõus osalema. Kuidas on aga praegu ekraanil olevatega?

Kalju: Ma ei tea, et näiteks see *Džunglistaar*.... Muidugi on tore, et lähed välismaale, saad seal olla ja... nüüd olen lugenud, et see *Tenerife* saade hakkab. Et seal on nagu lihtsam variant, ei pea neid molluskeid ja limukaid sööma... et siis võib-olla tõesti, kui ikka on selline reaalne elu, nagu seal reisil olles tavaliselt.

Intervjuuerija: Nad läksid reisijuhiks sinna.

Kalju: Ja-jaa, et reaalne elu, et see on midagi muud ikka. Miks ka mitte. Et see võib-olla pakuks rohkem huvi. Aga nüüd et kui ma läheks *Džunglistaari* ja pean tegema seda, teist ja kolmandat... ja need on alati veel elu ohtu seadvad ka.... Hea oli, et kõik lõppes niimoodi õnnelikult. Muidu need saated on ju alati riskiga, haigused ja värgid. Aga kui kergemat laadi, siis jah, miks ka mitte.

Intervjuuerija: Nii et põhimõtteliselt sa ei oleks selle vastu?

Kalju: Ei, jah, ma ei oleks selle vastu. Aga peaks nagu mõtlema, ma alati kindlasti kaaluksin. Jah, teatud pinget muidugi peab üleval hoidma, aga...

Intervjuuerija: Aga teatud piirini...

Kalju: Jah, teatud piirini ikka peab see olema. Kas tasub riskida ja... igal juhul leian, et mitte eluga riskida. Aga no siin on ju neid ka, kus elu mängus.

Intervjuuerija: *Hirmu faktor?*

Kalju: Jah, see just, ma ei tea, kas nüüd ikka tasub. Aga siin on jälle, raha siin taga ja kuulsus... aga kui lõpetad oma eluga... siis ikka ei. Aga kergemat laadi, siis võtaks ehk tõesti osa.

Intervjuuerija: Kuidas sa siis suhtud inimestesse, kes osalevad tõsielusarjades, ka neis, kus elu teinekord ohus?

Kalju: Jaa... positiivne ikka. Aga igal juhul, andku endale aru, et pärast ei tuleks virisemist ja pirisemist ja pretensioonide esitamist. Ja peab olema ka selleks valmis, et pärast siis... et enne ikka lepingut lugeda ja isegi juristidega arutada... Paragrahvi märk on kord selline, mida saab keerata ja väänata. Et ikka peab vaatama, et saates osalemine pärast endale kahjuks ei tuleks. Pärast on juba hilja taganeda, aga siis juba trahvid ja puha tõenäoliselt. Nii et alati tuleb põhjalikult läbi mõelda, kas inimene on selleks kõigeiks valmis. Ja mis tagajärjed võivad olla.

Intervjuuerija: Aga kas Eestis saab sinu arvates tõsielusarjas osalemisega staariks, kuulsuseks?

Kalju: No *Džunglistaar* oli juba enne kuulsad. Aga no kui võtta näiteks *Baar*, siis võid küll sellel hetkel saada, pool aastat sind jälgitakse ehk. Saab kindlasti suuremaks staariks see, kes lõpuni vastu peab. Et see saab nagu staariks siis, saab kuulsamaks. Aga samas, kui nüüd see saade on lõppenud, siis ma ei usu, et keegi oleks staar, kui nad nüüd edasi millegagi meedias ei tegeleks. Kui nad selle kuulsuse nimel edasi ei töötaks, siis see staariks olemine ka selle saatega piirduks. No see Paavo nüüd siin ansambelis, kui see nüüd läbi lööb, siis ta kuulsus jätkub sellega. Siis juba uus kuulsus tuleb peale... eks kunagi, kui minnakse kontserdile, siis umbes nii, et see Paavo laulab, see oli seal saates ju. Aga

ilmselt see tundus tuleb ikka selle bändiga, mitte ei jää sellest saatest. Aga see saade, see lihtsalt oli selle korra asi, ühe korra projekt ja sellega see kuulsus ka lõppes.

Intervjuuerija: Mhmh.

Kalju: Nii et ma jah ei usu, et ikka ainult tõsielusarja põhjal keegi nüüd suureks kuulsuseks saab. Sellele peab ikka mingi jätk tulema.

Intervjuuerija: Aga tõsielusari kui variant kuulsaks saada, kas selle kaudu tuleb see lihtsalt või kergelt?

Kalju: Et mis ma selle nimel pean nüüd läbi elama...

Intervjuuerija: Jah.

Kalju: No näiteks see *Baari* saade... see kolm kuud, see ikka oli minu arust ka raske ja pingeline ja arusaamatu. Ikka konflikte omavahel, ma arvan, et see ikka päris kerge ei olnud ka. Eks nad elasid selle üle, keegi nagu pooleli ei jätnud. Aga kas ta nüüd tasus ära... Eks Annikale tõesti, kui ta üllatuslikult võitis. Sest ta ikka kannatas ka seal, elas kõiksugu asju üle, oli nii tubli ta ikka.

Intervjuuerija: Aga kui võrrelda näiteks tõsielusarjas osalemisega staariks saamist näiteks lauljaks või näitlejaks pürgimisega...

Kalju: Et kumb on kergem?

Intervjuuerija: Jah, kummaga on nagu lihtsam kuulsust koguda? Kuhu siis tõsielusarja variant paigutub?

Kalju: No need sarjad on ikka tehtud tavaliselt projekti raames siin. Ja ta ainult väntab siis pool aastat või midagi taolist, kas siis sellega nii väga kuulsaks saab. Aga no see variant tuleb näiteks selle Paavo puhul, et saatest alustada ja siis sealt kuhugi edasi minna... kui tal nüüd see ansambel siis õnnestub ka ehk. Siis see saade on tulnud nagu kasuks. Aga kui on juba enne staar, nagu seal *Džunglistaaris* olid, siis no... võib-olla mingi asja andis, et no ta oli tubli seal. Aga ma nüüd küll ei usu, et nüüd tormatakse teda seepärast kontserdil vaatama, et et ta oli seal ja nii vapper. Võib-olla ainult selleks hetkeks ainult.

Intervjuuerija: Nii et see saatega kaasnev kuulsus on siiski lühiajaline, ainult saate ajal?

Kalju: Jah, eks ta nii ikka ole jah. Peab midagi edasi tegema, kui tahad kuulsust säilitada. Ma arvan jah, et ega selle saatesarjaga vast nüüd küll siin meie tingimustes ei... kui sa sealt edasi ei lähe... see saade on ikkagi mingi algplatvorm, et su nimi on teada ja tuntud, pressist läbi käinud ja saadetes nähtud. Eks kasu sellest siis küll jah, kui näiteks ise seal hakkad... näiteks ise lähed televisioonis mingiks saatejuhiks või midagi.

Intervjuuerija: Nii et tõsielusari kui algplatvorm kuulsaks saamise teel, nagu sa ütlesid?

Kalju: Nojah. Eks saadete ajal tehakse reklaami ja näidatakse nende osalejate nägusid igal pool, pärast vaibub. Kuigi jah, sel *Baari*l nüüd siis see saade, kus näitab, mis neist on saanud pärast ka... ja... Aga näiteks sel... mis ta nüüd oligi... see suhte oma...

Intervjuuerija: *Õige valik*

Kalju: Jah see, no nendest ei tea ju midagi... mis neist pärast saanud edasi ja kas nad koos on või ei ole. Eks see saate formaat oligi niisugune, et ainult hetkel näidata. Et siis oleks huvitav, aga pärast tagasisidet ikka ei ole.

Intervjuuerija: Kas sina tunneb nende saadete puhul puudust just tagasisidest?

Kalju: Jah, tagasisidet ka ikka tahaks. Võib-olla see paneks mind jälle edaspidi ka vaatama, kui jälle uued samalaadsed *reality show*d tulevad ekraanile.

Intervjuuerija: Kas sinu arvates on üldse Eesti telekanalitel vaja tõsielusarju näidata?

Kalju: Jaah, see on nüüd hea küsimus. Mina kui maksumaksja, eks ole.

Intervjuuerija: [naerab] Just, sina kui maksumaksja.

Kalju: Saan nüüd oma sõna sekka öelda selle riigitelevisiooni kohta, eks ole. Aga praegu nagu riigitelevisioonis ei olegi neid. A samas jälle teistpidi, võib-olla ma isegi tahaks, et seal ka oleks neid. Kui nüüd minu kui maksumaksja raha eest see riigitelevisioon on üleval, kui minu osa on seal ka, siis miks ka mitte vahepeal ka kaaluda tõsisemalt seda programmi ülesehitust...

Intervjuuerija: Et miks mitte ETV-sse see ametite vahetuse tõsielusari?

Kalju: Jah, jah. Näiteks et see võiks olla... siin on riik taga... ja riigil ju töötuse probleem, et sealt äkki ka tuleks mingi kasu.

Intervjuuerija: Jah, jah, miks mitte.

Kalju: On ju tegelikult olemas meil võimalused, siin on tööhõiveametid ja seal koolitused, miks ka mitte kaasata neid projekti. Et see on ju ka riigi eesmärk ikkagi, et seda töötust vähendada. Miks mitte teha sellest projektist ka hariv ja tõsisem tõsielusari. Ega need siis ei pea ju alati ainult meelelahutusel baseeruma, või mis. Aga ma ütlen jah veelkord, et sellise saate mõte tekkis alles praegu ja just siin... ja miks ka mitte riigitelevisioonis, nagu sina ütlesid... ja mina ka toetan seda. Et siin annaks jah ühildada paljusid asju omavahel.

Intervjuuerija: Ja-jaa, hea mõte meil siin kahepeale. [naerab]

Kalju: Tõesti, aga eks tuleks läbi mõelda selle eesmärk. Aga eesmärk võiks olla ka see, et vähendada tööpuudust kuidagi, et informeerida inimesi ümberõppimise võimalustest... Järsku õnnestub midagi teha, miks mitte.

Intervjuuerija: Ja kui mitte otseselt ei saa ka vähendada tööpuudust, siis ehk muuta inimeste suhtumist sellesse, teadvustada probleemi kui sellisest.

Kalju: Ja-jaa, just see ka. Et see on ka nagu riigi roll, ei saa jätta ainult omavalitsuste kanda seda. Kui näiteks inimene koondatakse, et ei ole enam seda eriala vaja, siis mis edasi. Inimene on ju ikka töövõimeline täieõiguslik ühiskonna liige... peaksime hoolt selle eest kandma. Aga jah, selline asi võiks ikka täitsa olla, sest kui nüüd programmi vaadata, siis ega ei meeldi küll need kõik. Tahaks nagu rohkem sellest ETV programmist.

Intervjuuerija: Selge.

Kalju: Võrreldes teiste kanalitega on riigitelevisioon küll jah vaeslapse osas selles mõttes... et selliseid kaasahaaravaid saateid teha ja näidata.

Intervjuuerija: Nüüd järgmine küsimus on mul *reality show*de uskumise kohta. Tõsielusari kui selline viitab oma nimetusega sellele, et seal näidatu on tõsi. Ent ometi väljendasid ka sina siin enne kahtlust, et näiteks *Baari* puhul sa arvasid, et seal on stsenaarium ette kirjutatud.

Kalju: No ega seda ei teagi, kas seal oli või ei olnud. Ei tea seda. Et ta peab olema tõsielusari... Siis ta peaks nii olema, nagu ta on, et ette ei saa planeerida. Ette saab planeerida ainult alguse ja lõpu, et algab ja millal lõppeb.

Intervjuuerija: Nii.

Kalju: Ja selle kestvuse ilmselt. Aga ilmselt, mis seal tehti, selline kahtlus, et kõik see müra, mis seal käis ja kõik need reklaaminipid ja nende osalejate väljaütlemised ja... Näiteks see Paavo oma lubadustega... Et kas see ei ole ikka jubedalt rahva mõjutamine... et ikka hääletaks tema poolt, et ta omakorda saaks selle raha ja siis selle ära annetada. Et siin peab ilmselt seda mõtlema nende saadete juures... et nende saadete puhul ei tohiks tekkida üldse seda kahtlust. Aga siin tekkis. Tekkis.

Intervjuuerija: Ja sa ei ole ainus.

Kalju: No jah, tean, olen seda teistega ka arutanud. Aga jah, sellel hetkel mul oli täiesti kahtlus, et nüüd Paavo võidab ja siis annetabki ära ja läheb kõik edasi. Et ongi nii ette nähtud kohe algusest.

Intervjuuerija: Mhmm.

Kalju: Ja näiteks need kismastseenid... kas see oli jälle ette planeeritud või...

Intervjuuerija: Kas need tekkisid ikka loomulikult...

Kalju: Jah, kas tekkisid loomulikult või oli see tulinorimine, et järsku see oli stsenaariumis kirjutatud, et peab nüüd minema kaklema. Sest nüüd kui jälle mõtled, et see kaklus ka, et seal oli tegemist ju karate-mehega... et kui ta oleks paar korda virutanud, olekski kõik olnud. Aga nüüd siis oli selline intsident lihtsalt. Või oli siis vaja see põnevus sisse viia. Et see põnevus ei olnud siiski nagu tõene... nagu see külg oli kehvasti esile toodud. Mina saan aru, et kui ta on ikka selline show, siis ta peab jätkka ka reaalse mulje, olema üheselt arusaadav. Aga jah, seda, kas võitja oli siis ette nähtud või mitte, ei saagi ilmselt meie teada. Aga ikkagi see tegi ettevaatlikuks, et peaks need saate tegijad ikka mõtlema neid asju. No ja see ka veel, et see show muutus seal liialt valimispropagandaks, et ikka hääleta minu poolt või selle poolt. Et oleks pidanud olema ikka neutraalsem, mitte selliseks vaatajate otseseks mõjutamiseks muutuma.

Intervjuuerija: Et sinu arvates oleks pidanud objektiivsemalt näitama...

Kalju: No just, ma olen ju täiskasvanud inimene, ma tean ise... kui ma tahan kellegi poolt hääletada, siis ma tean ise, kelle poolt. Aga no see saade oli siis nii.

Intervjuuerija: Nüüd viimane küsimusteplokk on *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta konkreetsemalt. *Baarist* oleme sinuga palju rääkinud, siis selle kohta eraldi ei küsi.

Kalju: Jah.

Intervjuuerija: Nüüd *Naistevahetus*... ütlesid, et sisu sulle eriti huvi ei pakkunud. Kas muidu oled aga saatega kursis?

Kalju: Jah, ma ainult tean niimoodi... vaatasin, aga mitte otsast lõpuni. Miks ka nii oli, et ei näinud eelmisi saateid, ei jälginud, ei pakkunud pinget. Miks siis.. no ilmselt see eelreklaam... kui *Baari* puhul oli see promo, käis kogu aeg, igalt poolt oli teada.. siis tundsid juba huvi. Aga selle *Naistevahetuse* puhul... no ehk oli küll, aga see reklaam oli siis tagasihoidlikum ja kui seda saadet ka nagu vaatasin, siis see nagu ei viinud mind sel hetkel kuhugi edasi. Kui ma sattusin sinna peale, siis sain aru, et see vahetus on toimunud, aga miks ja mis nad peavad nüüd tegema... see jäi nagu arusaamatuks mulle. Kuidagi lohises see kogu asi seal.

Intervjuuerija: Mhmm.

Kalju: Nagu seda *actionit* [põnevust] oli nagu vähe, igav oli kuidagi. Nagu aeg luubis. Selles suhtes nagu ei pakkunud pinget.

Intervjuuerija: Kas äkki võib asi olla ka selles, et see oligi nagu suunatud rohkem ehk pereinimestele, perenaistele... kes tahtsid näha, kuidas teine perenaine võõras kohas hakkama saab...

Kalju: Et see vaatajaskond oligi... et nagu adresseeritud teistele... Jah, võimalik. Pereinimestele.

Intervjuuerija: Näiteks minule ka see ei pakkunud huvi, et äkki me ei olegi selle otsene sihtrühm nagu.

Kalju: Võib-olla tõesti. Ma ei ole seda ka lugenud, ma ei saa siiani aru [naeravad mõlemad], mis selle saate eesmärk oli.

Intervjuuerija: Jah, saan sust aru.

Kalju: Mis või kes. Või kes sealt nüüd siis võitjana välja tuli.

Intervjuuerija: No otsest võitjat seal ei olnudki.

Kalju: Ma tean ainult nii palju, et see saade oli. Olin kuulnud seda ikkagi ja. Ja selle ümber tekkisid staarid, et seal oli näidatud seda ja seda, aga lubati neid mitte näidata... No siin on nüüd see sama jutt, et peab ikka enne läbi mõtlema need lepingud ja asjad.

Intervjuuerija: *Naistevahetusega* olid eriti...

Kalju: [sekkub] Jah, seal just tekkis. Ma ütlen, see saade jäi sellega mulle meelde, et...

Intervjuuerija: Et pigem negatiivsena?

Kalju: Jah, et seal olid sellised konfliktid ja asjad. Mina ei oska selle saate kohta küll midagi öelda nüüd. Ma arvan millegipärast, et nii palju kui mina nüüd nägin, siis mina arvan, et see oli ka oma vaatajate, populaarsuse poolest võrreldes teistega ikka seal tagapool... vaatajate poolest.

Intervjuuerija: Kusjuures ei olnud.

Kalju: Ei olnud?

Intervjuuerija: Ta oli iga kuu top-kümne vaadatavaima saate hulgas...

Kalju: [sekkub] Aga nende teiste *reality showdega*...millest me siin rääkinud... võrreldes oli ta ikka vähem vaadatud...

Intervjuuerija: Ei, need teised *reality showd* ei mahtunud üldse kümne kõige vaadatavama saate hulka.

Kalju: Asoo. No siis see näitabki ehk seda, et see oli spetsiaalselt mõeldud nendele võib-olla pereinimestele ja miks ka mitte... et seal olid ka pereinimesed ja tutvusringkond ja sugulased ja...

Intervjuuerija: Jah, et...

Kalju: [sekkub] Et seal võib-olla selle pärast, et näed see on sellega ja sellega, vaata, mis nüüd saab. Et selles suhtes oli see hästi läbi mõeldud, et see *family* [perekond] tuleb kõik vaatama siis. Et siis oligi nagu hea müügivõte see kokkuvõttes. Et nii tuleb päris palju neid vaatajaid kokku.

Intervjuuerija: Võib-olla tõesti on just see üheks populaarsuse põhjuseks. Ei tea.

Kalju: Aga nii palju ma ütlen küll, et mina küll ei kaotanud midagi, et ma seda saadet ei vaadanud. Ma võitsin sellega seda, et ma sattusin... raadios oli intervjuu ja tuli just sellest saatest nagu juttu. Keegi vist kaebas ka... esitas nagu küsimusi ja saate tegijad just vastasid selle kohta, et kuidas ikka niimoodi tehti, kui lubati palju asju mitte näidata... aga ikka tehti nii. Ja siis vastas väga ilusti see saate tegija, organiseerija, et see oli kõik lepingus ja osalejatele teada. Et jah, see jäi nagu meelde selle saate puhul.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, miks üks Eesti pere osaleb sellises saates?

Kalju: See küsimus on nüüd nagu kusagilt läbi käinud. Et äkki ma siis lugesin kusagilt.

Intervjuuerija: Nii.

Kalju: Et miks ta siis käib seal. Vat siin võib olla küll see, järsku see kuulsus. Ma arvan millegipärast.

Intervjuuerija: Et sellisel puhul on tõsielusari tavainimesele... .

Kalju: [sekkub] Väljund, väljund ühesõnaga. Et siin võis olla küll niimoodi, et tõesti see Maali kaugel metsanurgas seal oma teise poolega seal... et saan ka välja, saan ka ennast näidata. Ja siin võib olla ka see variant, et siin ei olnud nii tihe rebimine.

Intervjuuerija: Et mõeldud neile, kes ei taha sellist võistlusmomenti nii enne saadet kui selle ajal?

Kalju: Jah, kergem järsku pääseda. Et äkki otsitigi selliseid omanäolisi paare, et siis need teistega kokku panna. Et mismoodi need hakkama saavad. Et äkki oli selline värk. Aga jah, arvan, et ikka populaarsuse janu on selle osalemise taga. Sest nii palju, kui mina tean, siis seal ei olnud ju mingit rahalist autasu või oli see nii tagasihoidlik. Nii et jah, siis oligi see, et pääseda ekraanile. Sest mis seal salata, seal oli täiesti tundmatud näod ja see on maa inimesele ääretult tähtis. Et nagu midagi saavutada nagu, et on talle väga tähtis. Et nagu ennast proovile panna. Ehk isegi see, kas ma saan seal hakkama seal teise juures või ei saa...

Intervjuuerija: Et see ei olegi peamine?

Kalju: Ehk tõesti, et rohkem see ekraanile pääsemine iseenesest. Jah, et ma saan sinna. Kõik naabrid näevad ja puha, teavad, et ma olen nüüd televiisoris, ja ma ise näen ja... Et sel saatel võib tekkida see asi. Aga *Baaris* näiteks ikka see materiaalne külg, *show* värk ja see kooselamine ja muu asi.

Intervjuuerija: Ma tänan sind intervjuu eest.

Kalju: [naerab] Mina tänan sind.

4.7. Intervjuu Külliga

Vanus: 21

Intervjuerija: Nii, Külli, nagu ma sulle juba enne rääkisin, soovin ma teha sinuga intervjuu oma lõputöö jaoks *reality show*de teemal. Kõigepealt, kas sina vaatad *reality shows*id?

Küll: Jaa...

Intervjuerija: Milliseid sina vaatad praegu või oled vaadanud?

Küll: Eeee... vaatasin seda Eesti oma, *Baari*.

Intervjuerija: Nii.

Küll: *Naistevahetust*. Siis *Džunglistaari* niiviisi väga vähe.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Siis välismaa omadest *Totaalne muutumine* näiteks. See kodu eri oli väga hea. Ma ei tea, kas *Hirmu faktor* läheb ka sinna alla või?

Intervjuerija: No eks ta jah ka tõsieluline. [naeravad mõlemad]

Küll: Noh, no seda näiteks. Ikka vaatan, muidugi.

Intervjuerija: Aga räägi, kas sa vaatad neid järjepidevalt või vaatad siis, kui peale sattud?

Küll: *Totaalset muutumist* vaatasin siis, kui oli ikka. Kogu aeg. Aga *Naistevahetust*... algul vaatasin, siis mitut osa ja ei vaadanud ja siis, kui lõpuosad olid, siis vaatasin jälle.

Intervjuerija: Kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad?

Küll: Jaa! Mõni tuttav kohe väga tõsiselt jälgis seda *Naistevahetust*... et siiski eluliselt oluline, et ...

Intervjuerija: Oi-oi, ma tahaks tema kontakte! Ma tahan temaga intervjuud!

Küll: [naeravad mõlemad] Ei, tegelikult ka... Näiteks seda *Baari* ikka vaadati päris hullult.

Intervjuerija: Ma tahan kontakte!

Küll: [naeravad koos]

Intervjuerija: Nii et jah. Millised saated su lähedaste seas populaarsed on? Kas ongi peamiselt *Baar* ja *Naistevahetus*?

Küll: Ma arvan küll. *Totaalne muutumine* tegelikult on ka. Seda mul nagu omal kodus pere vaatas. Ema ja õed ja...

Intervjuerija: Mhmh. Kas te vaatate koos? Koos perega vaatate?

Küll: Enam... enam mitte. Selles mõttes, et enne, kui oli üks telekas, siis vaatasime, aga siis, kui on nagu mitu telekat, siis igaüks vaatab seal, kus nagu telekas käib.

Intervjuerija: Mhmh. Nii et tavaliselt sa vaatad telekat üksinda?

Küll: Jah. Üldiselt küll jah.

Intervjuerija: Ahhaa. Kui suur telekavaataja sa üldse oled?

Küll: Varem rohkem, nüüd vähem. Ei jõua lihtsalt.

Intervjuerija: Aga umbes mitu tundi päevas?

Küll: Vabal päeval rohkem, siis mingi... no teinekord ma võin seal pool päeva teleka ees istuda...

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: ... kui midagi teha ei ole. Aga tööpäevadel ma ei vaata üldse, sest ma jõuan nii hilja koju.

Intervjuerija: Mhmh, sa jõuad jah hilja ju.

Küll: Õhtul vahest mingit filmi, siis poolteist tundi kuskil.

Intervjuerija: Mhmh. Ja kui suure osa su telekavaatamisest võivad moodustada *reality show*d?

Küll: No praegu... kuna neid jookseb praegu nii palju, siis üsna suure osa, aga... aga... mina ei tea, protsenti ma ei oska sulle öelda.

Intervjuerija: Selge, aga suhteliselt suure osa, nagu ma aru saan?

Küll: Nojah.

Intervjuerija: Selge. Sa ütlesid, et sa vaatasid *Baari*, *Naistevahetust* ja nüüd seda *Totaalset muutumist*.

Küll: [sekkub vahele] Kodu eri ka.

Intervjuerija: Jah, kodu eri ka, mõlemad. Miks sa just need saated oled enda jaoks välja valinud? Sest on ju teisi *reality shows*id.

Küll: No selles suhtes näiteks, et see *Baar* ja *Naistevahetus* olid seepärast juba, et see oli Eesti oma. no huvitav vaadata ju, millega Eesti omad hakkama said ja... Eesti pered ja kõik siuke asi.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Aga see *Totaalne muutumine* selle pärast, et reklaam oli siuke päris huvitav ja põnev, et tegelikult nagu... et näha, kuidas inimestega siukesed muutused toimuvad. See on nagu siuke, siuke huvitav variant. Ja muidugi filmi vaatad, seal vaatad, et mingi tehtud värk meigi ja grimmiga, aga need asjad on nagu hästi päriselt.

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Emotsioonid on...

Intervjuuerija: Nii saateosaliste kui ka enda omad?

Küll: Muidugi! Siis kui teinekord lõpeb see *Totaalne muutumine* ja see ilmub sealt välja ja tead näeb tegelikult, kuidas inimesed on siukesed emotsionaalsed ja nutavad ja värki... Siis... mis seal ikka, vahel tuleb omalgi pisar silma ja...

Intervjuuerija: [naeravad koos] Kas sina oled selline tõsine kaasaelaja, võib öelda?

Küll: Jaa. Mhmh. Kindlasti.

Intervjuuerija: Ahah.

Küll: Ja kuna ma tean, et see veel päriselt ka on, siis kindlasti.

Intervjuuerija: Ahah. Aga räägi mulle sellist asja, et kui sa tavaliselt vaatad saateid üksi, siis kas sa arutad oma sõprade, lähedaste, tu....

Küll: [sekkub vahele] Jaa!

Intervjuuerija: ... tuttavatega.

Küll: Mhmh.

Intervjuuerija: Pärast arutate jah?

Küll: Mhmh.

Intervjuuerija: Ekraanil nähtut ja toimunut?

Küll: Mhmh.

Intervjuuerija: Mis saadete puhul näiteks?

Küll: No seda *Baari* sai ju päris palju selles mõttes, et... et see oli nagu õudsalt populaarne... et sellest rääkisid kõik, isegi kes ei vaadanud, ikka rääkisid ja küsisid ja ajalehed kirjutasid ja...

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Et neid sai siis nagu... seda sai küll arutada päris palju. No ja lõpus eriti, kui muutus see väga populaarseks. Ja siis, no seda *Naistevahetust*... seda nagu kodus rohkem. *Totaalne muutumine* ka siis, kui kuskil seltskonnas juttu tuli... et ohh, kas sa nägid, jah?

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Aga *Baari* nagu kõige rohkem.

Intervjuuerija: Sa mainisid ajakirjandust. Ma tahangi nüüd küsida, et... Ajakirjandus kirjutab väga palju *reality showdest*...

Küll: [sekkub vahele] Jaa, jaa.

Intervjuuerija: Kas sa loed neid huviga, otsid sa informatsiooni sealt juurde?

Küll: Ei, no selles mõttes, et selle *Baari* kohta kui kirjutati nende inimeste kohta, niukest muud elu... ja siis küll nagu lugesin nagu juurde.

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Aga muidu konkreetselt nagu selle kohta, et mis seal nagu juhtus või niiviisi...

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Aga seda küll, kui muud asja kirjutati, siis küll, jah.

Intervjuuerija: Aga ütleme, kui sul jäi mingi osa või saade nägemata, siis kas sa küsisid kellegi käest, mis seal toimus, juhtus, või lugesid sa siis ajakirjandusest?

Küll: No *Baari* kohta ei olnud nii nagu eriti. Ühesõnaga ma ei pabistanud, kui jäi vaatamata.

Intervjuuerija: Mhmh.

Küll: Just nagu ma olen öelnud, et see, et ma neid viimaseid osasid näeksin... *Naistevahetusel* oli ju kordus, et selles suhtes, kui mõni hea osa oli, siis keegi rääkis, siis ma vaatasin kindlasti kordust. Kui keegi nagu selle ära rääkis.

Intervjuuerija: Ahah.

Küll: Aga... mina ei tea.

Intervjuuerija: Aga üldiselt ikka info liikus omavahel?

Küll: Jajaa, päris palju ikka jah.

Intervjuuerija: Aga kui nüüd väga üldiselt küsida, siis miks sa üldse vaatad *reality showsid*? Tõsielusarju kui selliseid?

Küll: Seepärast, et see on päriselt. Sest filme on kogu aeg onju ja sa tead ikkagi, et film on tehtud film, aga... see on päriselt. Sa näed nagu teiste inimeste elu. Mis toimub ja mis on võimalik ümberringi teha.

Intervjuuerija: Ja sina võtad seda kui nii-öelda päriselu ekraanil?

Küll: Jah. Jah. Jah.

Intervjuuerija: Selge. Aga rääkides nüüd tõsielusarjadest ja teistest saadetest, siis kas sa eelistad tõsielusarju teistele saadetele?

Küll: No oleneb nüüd tõsielusarjast.

Intervjuuerija: Ahah.

Küll: Et tegelikult võib-olla tõesti kui nüüd... no kuna ma seda *Baari* ja *Naistevahetust* igat osa kindlasti nägema ei pidanud...

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Ja teinekord lihtsalt unustasid ära... et siis ma küll vaatasin nagu midagi muud. *Naistevahetusel* oli ju kordus ka, nii et... Aga üldiselt küll, jah, ma ikka vaatan küll enne seda [tösielusarja] kui mõnda filmi, sest filme jookseb iga päev. Igast sordist.

Intervjuerija: Aga mis sa arvad, miks on tösielusarjad praegu Eestis nii populaarseks osutunud? Just eriti see praegune telehooaeg nüüd.

Küll: No mina ei tea, hakkasid jooksuma. Eks selle pärast hakkasin vaatama. Ja selle pärast ka, et rahvas sai ise seal nii palju osa võtta, et... No see sama, näiteks seal *Baaris* onju kõik võisid minna ja seal õhtul sinna baari ja pärast vahtisid ennast telekast ja... Mul üks tuttav poiss käis ka... Ma kahjuks ei näinud seda, ta oli vist sellele Paavole patsü löönud seal ja siis ta oli ikka raskelt popp... [naeravad mõlemad] Oo, telekas, telekas, telekas... Siis kõik vaatasid seda.

Intervjuerija: Või kas see on ka selline lähedustunne...

Küll: [sekkub vahele] Jah.

Intervjuerija: Et kui on Eesti oma saade, siis rahvas elab kaasa...

Küll: [samal ajal räägib ise] Jajaa, ikka mingit tuttavat või kedagi ja kõik selline...

Intervjuerija: Aga mida sa saad *reality showde* vaatamisest?

Küll: [vaikus]

Intervjuerija: Kas sa saad mingit kasu nende vaatamisest?

Küll: Mmm, ma arvan, et mitte. No tegelt sellest *Totaalsest muutumisest* võib-olla siis nii palju, et näha tegelt, et mis on nagu võimalik. Kui seal ikka tõesti kirurgide abiga kõiksugu asju ikka ära et... Eks paneb ennastki mõtlema nii mõnelegi asjale. [naeravad mõlemad] Aga ma ei tea, nendest Eesti omadest... need on lihtsalt siukesed huvitavad, huvitavad vaadata... midagi erilist ma küll sealt enda jaoks ei saa.

Intervjuerija: Pigem siiski meelelahutus?

Küll: Jah, arvata on.

Intervjuerija: Nüüd rääkides nende saadete osalejatest, kas sa ise oleksid nõus mingis *reality shows* osalema?

Küll: Võimalik... aga millise, millise laadiga see on, seda ma küll ei kujuta ette.

Intervjuerija: See on mu järgmine küsimus kohe, nii et kujuta veidi ikka. [naerab] Millises saates sa oleksid nõus osalema?

Küll: [vaikus]

Intervjuerija: Kui nüüd võtta need, mis praegu...

Küll: [sekkub vahele] Mis jooksevad praegu... Siis no... sealt *Baarist* ma ei oleks osa võtnud, sest noh, nagu osalisena. Ma arvan, et *Naistevahetusest* ma ka nagu ei võtaks. [naeravad mõlemad] Ma ei tea, need *Džunglistaarid* ja kõiksugu värgid ja... No sinna ma ka ei läheks.

Intervjuerija: Hehe, meie ja telgid onju. [naeravad mõlemad]

Küll: Jajah. Ma arvan, et ma lihtsalt, ma ei ole nagu seda tüüpi. Aga midagi kui näiteks selle *Totaalse muutumise* sarnast... tuleks näiteks see kodu eri, siis... siis selline asi.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Ma ei tea, kas ma nüüd enda juures päris laseksin igasuguseid asju teha... võib-olla kui võimalus oleks, teeks ka, onju...

Intervjuerija: Aga põhimõtteliselt, kui nagu oleks selline sobiv pakkumine...

Küll: [sekkub vahele] Jah! Siis nagu minu...

Intervjuerija: Sa ei välista seda?

Küll: Ei.

Intervjuerija: Ahah. Aga mida sa arvad inimestest, kes osalevad?

Küll: No see ongi nüüd täpselt, mis sorti see show on. Et seni, kui ta jääb minu meelest nagu sündsuse piiridesse ja mingeid üle mõistuse asju seal korda ei saadeta, siis... siis minu meelest on see täiesti normaalne. Eks elu tuleb ju huvitavaks teha.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: No nagu näiteks seal *Baaris* oli see Madis ja mingid siuksed, et mis seal toimus... ja no ma ei tea, telekas teed selliseid asju, ma ei tea, no hoi a end siis tagasi. No selles mõttes, et jah, igapäev on küll oma elu ja ise teab, kuidas seda nagu elab. Aga mina mõtleks küll selle peale, et ma pean pärast ka elama.

Intervjuerija: Mhmh. Aga selline üldine suhtumine sul nendesse...

Küll: [sekkub vahele] Väga hea, las teevad! Siis mul on vähemalt, mida vaadata.

Intervjuerija: [naeravad mõlemad] Absoluutselt, omakasu mängus. Aga räägi mulle, kas need osalejad on sinu jaoks staarid? Kas Eestis saab tösielusarjas osalemisega staariks?

Küll: Tundub, et saab. Selle pärast, et võta nüüd kas või seesama *Baari* näide... Noh *Naistevahetuses* ilmselt mitte. Seal nagu nad olid... tegid oma jao ära ja kõik ja. Aga see *Baar* küll tegelikult, seal... sama võta see Paavo ja Liis... Liis nüüd hakkab ma ei tea mis telediktoriks onju... Et ma arvan, et see päris kindlasti mõjutab... ma ei tea, kas nüüd päris staar on õige sõna, aga kuulsuse ikka toob. Nad ise ju rääkisid ka, et tänaval tuntakse ära ja autogrammid ja möllud ja... see mõjutab kindlasti. Aga see võib tulla see... *fifteen minutes of fame* [viisteist minutit kuulsust] või midagi siukest, et...

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Nad mingi aja on ja kui ta pärast avalikkuse ees enam ei esine, siis ta pärast enam ei ole.

Intervjuerija: Mis sa arvad, on see hea või halb kuulsus?

Küll: Ma arvan, et hea... Sest nagu ajakirjandusest on lugeda, see pigem nagu tuleb neile kasuks.

Intervjuerija: Kas kuulsus tõsielusarja kaudu, tuleb see lihtsalt või kergelt? Lihtsalt või kergelt? Lihtsalt või raskelt?

Küll: [naerab algul üksi, siis naeravad mõlemad] Tegelikult ma arvan, et no sellele Talisele võib-olla... Ma ei oska öelda ka tegelikult, oleneb sellest tõsielusarjast ikka. No selle *Baari* näitel... ega nad seal midagi hirmsat eriti korda saatma ei pidanud, et ... et tundub nagu et... et pigem suht kergelt nagu jah. Et sa elad seal peolu ja kui nad on sellist sorti inimesed, elab oma peolu ja saab seal teha, mida ta tahab ja... Pärast tuleb kuulsus ja...

Intervjuerija: Räägi, kas Eesti teleekraanil on üldse vaja selliseid *reality shows*id?

Küll: Kindlasti, sest igasugused seebikad hakkavad juba võimust võtma.

Intervjuerija: Nii.

Küll: [naerab] Ja ma nagu arvan, et miks mitte. Tundub, et see läheb rahvale väga hästi peale. Et need on väga populaarsed... et nagu internetist vaatad kõiksugu neid *Baari* hääletusi, need on väga populaarsed. Ja osavõtjaid oli väga palju ja ma arvan, et need olid väga populaarsed ja...

Intervjuerija: Et selles suhtes on see õige pakkuda rahvale seda, mida ta tahab?

Küll: Jah, jah.

Intervjuerija: Rääkides uskumisest, siis sa enne ütlesid, et sina võtad ekraanil nähtut reaalsusena. Kas sa usud, et kõik see, mida ekraanil näidatakse, ongi tegelikult niimoodi toimunud?

Küll: Hmm, mitte kindlasti. Selles mõttes, et filmi tegemisel saab ju ka... asju saab välja lõigata ja... ja ära teha ja kustutada ja juurde panna ja mis iganes. Aga põhimõte neil *reality show*del ma arvan on ikka kõik, et ... ma ei tea, palju seal on näideldud. *Shows* võib-olla seal *Naistevahetuses* võib-olla oli, aga... ma arvan, et *Baaris* vist eriti seal nagu... juurde tehtud siukest kunstlikku vist nagu eriti ei saanud olla.

Intervjuerija: Et siiski on kõik realselt nii toimunud ja lihtsalt on mingi valik tehtud ja kokku pandud siis?

Küll: Jah, kindlasti. Sest pärast ju lõpus näitas ka *Naistevahetuses* välja jäetud mingisugused osad onju.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Ja samas nad oleks võinud panna, ta on ikkagi ju *reality show* ja... kõik ikka siis, sest see ongi reaalsus ju. Nii et oleks võinud seda ka näidata.

Intervjuerija: Mhmh. Aga ütle, kuidas sa suhtud arvamusse, et saate tegijate poolt on ette kirjutatud stsenaarium, mille järgi asjad toimuvad?

Küll: Ma arvan, et ... mulle tundub, et ma olen seda juttu isegi kuskil kuulnud. Aga mina ei tea... mina arvan, et ta kõik päris ei saa olla nii seal... stsenaariumi järgi.

Intervjuerija: Mhmh.

Küll: Ei, seda ma ei usu, et ta päris kõik oli. Et võimalik, et neid suunati, see on täitsa võimalik. Et asi ei läheks käest ära, sest inimesed on ikka väga erinevad ja sinna tuli väga palju eri rahvast kokku. Jajaa... igasuguseid asju võis juhtuda. Ma arvan, et see suunamine kindlasti oli nende tegijate poolt, aga mitte kõik kirja pandud.

Intervjuerija: Nüüd viimane küsimusteplokk on mul *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta konkreetsemalt. Sa oled mõlema saatega kursis, vaadanud neid. Mis sa arvad mõlema saate puhul ideest kui sellisest üldse.

Küll: No selle *Baari* puhul ma algul ei saanud sellest ideest päris täpselt aru onju. Kõik lendasid selle raha peale kohale sinna... Aga ma arvan, et selle baari omanikud võitsid sellest tegelikult päris palju, et nendele oli see idee väga hea. Ja ma arvan, et sellele telekanalile oli idee hea. Inimestele oli idee hea.

Intervjuerija: [naerab]

Küll: Nii et üldiselt ta vist oli hea. Aga see *Naistevahetus*... mina ei tea... mõte on mõte onju, aga... Ma ei tea, kas siukeseid asju vaja on, et... et võib-olla oleks pidanud rohkem mõtlema seda... et need vahetused, mis nad tegid, et need olid kuidagi hästi siukesed imelikud et... liiga erinevad inimesed pandi kokku. Võta näiteks kas või selle vanuse koha pealt.

Intervjuerija: See kontrast seal oli...

Küll: [sekkub vahele] Oli liiga suur, et nad oleks pidanud tõsisemalt nagu kaaluma neid vahetusi.

Intervjuerija: Nüüd paranda mind, kui ma eksin, aga mul on jäänud su jutust mulje, et sa tegelikult ei olnud eriline *Baari* fänn. Et kuigi sa seda vaatasid, siis sa selle eriline poolehoidja vist ei olnud?

Küll: Ei olnud jah. Ma ei vaadanud kõiki osasid ja viimast osa ma vaatasin ka ainult selle pärast, et ma tahtsin näha, kes võitis. No rohkem jah, siis kui...

Intervjuerija: Ma just tahangi küsida, et miks sa ometi vaatasid seda?

Küll: Sest see oli päris!

Intervjuerija: Et isegi kui ei meeldi eriti see, mis seal toimub, kui ei ela eriti kaasa, siis...

Küll: [sekkub vahele] No ta oli ikka siuke päris populaarne ka, et ... Et kõik ümberringi ikka rääkisid ja see äratas ikka natuke huvi onju ja siis läksid ikka vaatama mingit osa.

Intervjuerija: Oli üheks põhjuseks ka see, et sa pidid vaatama, et siis seltskonnas teistega kaasa rääkida?

Küll: Ei no mitte päris seda. Sest ma ikka nii palju vaatasin, et ma oskasin kaasa rääkida. Aga mitte ainult selle pärast ma ei vaadanud.

Intervjuerija: Aga *Naistevahetust* vaatasid?

Küll: Huvi, sportlikust huvist. [naeravad mõlemad] Et üldjuhul juhtuski nii, et ma vaatasin rohkem neid korduseid, kui keegi juba rääkis ära, et ohh et nii põnev osa oli, et sa pead kindlasti vaatama seda.

Intervjuerija: Asoo. Nii et tihti otsustasid vaadata teiste info põhjal?

Küll: Jah.

Intervjuerija: Aga kas sa usud, et saate peavõidule, näiteks *Baaris* sajale tuhandele, käib aus võitlus, kus kõigil on võrdne võimalus võita?

Küll: Ei! Näha oli ju...

Intervjuerija: Nii?

Küll: Mina ei tea... [naeravad mõlemad]

Intervjuerija: Sa ütlesid väga konkreetse vastuse selle peale ju.

Küll: No algus mulle tundus, et kõik jooksid raha peale kohale. Et risti-rästi, et raha saada. Aga mina ei tea, pärast siis hakkasid ilmuma igasugused asjad, et antakse heategevuseks ja... ja igasugused suksed juba jutud tulid ja... Selle nimel, et kõik tahtsid võita, hakkasid kõik ennast hästi heaks tegema, et nemad annetavad selle raha sinna ja tänna ja... Teada värk, milleks tegelt oli, eksju... Et raha endale saada ja... No igasugu nipid ja alatused, mis seal ära tehti ju... ja kõik oli ekraanil ka ilusti näha. No mina ei tea, Talis võib-olla üritas jõuga midagi saavutada, aga ei tulnud välja.

Intervjuerija: [naerab]

Küll: Liis oli ka alguses selline hea ja tore ja kõigile meeldis, aga pärast vist ikka ei olnud nii hea ja tore onju. No Paavo taktika vist oli kõige parem, mina ei tea, tema vist meeldis lõpuni kõigile.

Intervjuerija: Kuigi mitte päris.

Küll: Aga lõpuks ikka Annika tuli sealt välja ja... ja võitis.

Intervjuerija: Mida sa arvad muidu Annika võidust?

Küll: No mina ei tea, ma nagu ei süvenenud sellesse Annikasse. Mina ei tea. Aga nüüd pärast, siis kui ma nüüd lehest olen siin vaadanud ja lugenud, siis tuli välja, et ta kasutas nagu rohkem oma välimuse muutmiseks seda raha et... [naerab] Uued soengud ja küüned ja mis kõik teha lasti ja tätoveeringud ja... Ma ei tea, mis asjad onju. Ma just lehest lugesin praegu, et ta lasi teha alaselja peale mingisuguse tätoveeringu ja... Aga kas see oli Annika, kes pani seal... pani mingid küüned endale peale ja...

Intervjuerija: Ta juba saates tegi mingi tätoveeringu ka.

Küll: Mingisuguse vist jah, aga nüüd selle tegi ta hiljem.

Intervjuerija: Aga ütle nüüd *Naistevahetuse* kohta, miks üks Eesti pere seal saates osaleb?

Küll: Ma arvan selle pärast, et üldjuhul tekib see elurutiin võib-olla. Et no seal on kõik sellised inimesed, kellel on siukesed üsna noored lapsed. No siukesed mitte väga vanad.

Intervjuerija: Mhmm.

Küll: Aga ilmselt mingis selles kooselu etapis või selles vaata tekib ikka see... siuke nagu üksluisus, et inimesed käivad lihtsalt tööl ja kodus ja kasvatavad lapsi ja... Võib-olla lihtsalt, et oma elu põnevamaks teha mõneks ajaks. Et ilmselt see mõjus ka võib-olla.

Intervjuerija: Kas umbes nii, et hullemast perest tagasi tulles on hea jälle kodus olla?

Küll: Jah, täpselt. Et sa näed nagu, kuidas elatakse ja kuidas teised inimesed elavad ja... mismoodi elatakse ja. See üks juhus kindlasti, vaata see, kus oli see patsiga mees vaata...

Intervjuerija: Jajaa. [naeravad mõlemad]

Küll: Vot et ma arvan, et sellel naisel oli küll hea meel pärast koju minna. [naerab] Et enda ja oma mehe üle ma arvan, et ta oli väga õnnelik. Rahul, et tal siuke mees on.

Intervjuerija: Kuidas sa suhtud nendesse inimestesse, kes osalesid *Naistevahetuses* ja *Baaris*?

Küll: Mina ei tea. Ma muidugi ei saa ju kindlalt öelda, aga ma arvan, et sellises saates nagu *Naistevahetus* mina ei osaleks kunagi, kui mul oleks oma pere.

Intervjuerija: Mhmh.

Külli: No kes teab, eks ole, aga ma arvan, et mitte. Ja *Baar*, mina ei tea, eks need olid ka noored inimesed, kes tahtsid oma elu põnevamaks teha ja kuulsust nautida ja... raha ja. No ja siuke hea elu ju oli, nagu nad elavad, baaris iga päev ja.... Said juua nii palju, kui tahtsid ja.... Seal omad asjad olid, mida sa pidid tegema, aga pärast selle eest sada tuhat kätte saada on ka tore ju.

Intervjuerija: Mis sa arvad, miks just *Baar* ja *Naistevahetus* osutusid kõige populaarsemaks *reality showks* Eestis? Tegelikult on neid ju palju rohkem, ent need on kõige vaadatavamad.

Külli: [vaikus]

Intervjuerija: No võrreldes kas või näiteks *Džunglistaariga*, mille finaali oli ka nüüd eelmise aasta lõpus.

Külli: No jah, aga *Džunglistaaaris* oli see ka, et seal olid tegelikult juba nagu kuulsad inimesed osalesid. Aga need on nagu sellised tundmatud inimesed, kes neis teistes olid.

Intervjuerija: Kas tundmatud osalejad teevad asja põnevamaks?

Külli: Pigem küll jah. Ma arvan. Ma ei tea, ma ei vaadanud seda *Džunglistaaari* ka, sest sellest jooksis see välismaa variant ju ka... Tegelikult. Et see oli juba niuke jama juba, et seda on mitu korda vaadatud ja.... Jama lihtsalt. Aga nüüd selles stiilis [mõtleb eelkõige *Baari*] pole olnud, pole näinud. Võib-olla selle pärast.

Intervjuerija: Aitäh sulle!

Külli: Võta heaks!

4.8. Intervjuu Lilijaga

Vanus: 55

Intervjuerija: Tere Lilija. Nagu ma enne rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks. Ja teema on tõsielusarjad. Kõigepealt, Lilija, kas sina vaatad tõsielusarju?

Lilija: No mõningaid ikka vaatan, a mitte kõiki.

Intervjuerija: Jaa, milliseid sa oled vaadanud või nüüd vaatad?

Lilija: Eeee... mis selle pealkiri nüüd oligi. See... *Naistevahetust* võib-olla mõned saated olen vaadanud.

Intervjuerija: Nii.

Lilija: Siis seda *Baari* ma ei ole üldse vaadanud.

Intervjuerija: Mhmh.

Lilija: Või noh pilgu peale ja kõik iseenesest. Ja nendest muudest ka või?

Intervjuerija: Jah.

Lilija: Hirmu faktorit?

Intervjuerija: Jaa.

Lilija: No neid olen ka mõne vaadanud.

Intervjuerija: Mhmh.

Lilija: Eee, siis eee. Need teised saated veel. No mis seal veel selliseid tõsielusarju on? Aita mind.

Intervjuerija: Näiteks *Totaalne muutumine*.

Lilija: Ahah jah, seda ma olen ka vaadanud.

Intervjuerija: Ahah.

Lilija: Aga seda siis, kui telekas on lahti. Aga mitte spetsiaalselt.

Intervjuerija: Mhmh. Aga näiteks *Džunglistaar*?

Lilija: Väga vähe, väga vähe.

Intervjuerija: Selge, nii et põhiliselt oled kursis ja tead neist nimetatutest midagi.

Lilija: Noh jah. Ikka-ikka.

Intervjuerija: Räägi, kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad tõsielusarju?

Lilija: Ei oska öeldagi neid.

Intervjuerija: Oma pere kohta?

Lilija: No me kahekesi ainult olemegi. Mina ja mu mees. Ja kui vaatame, siis vaatamegi jupiti koos. Aga ei, eriti vist ei vaadata ikka eriti.

Intervjuerija: Asoo. Aga kas sa oled muidu suur telekavaataja?

Lilija: Üldiselt rohkem ma loen.

Intervjuerija: Ahhaa. Aga umbes kui mitu tundi sa päevas telekat vaatad?

Lilija: Noh kolm tundi vast ikka kokku tuleb.

Intervjuerija: Mhmh.

Lilija: [sekkub] No kui on mingi täispikk film ka ja siis ülejäänud kulub muudele asjadele.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kui sa sattud mingile tõsielusarjale, mis just telekas jookseb, siis kas sa vaatad seda?

Lilija: Jah, kui parasjagu midagi muud ei ole.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Aga üldiselt mitte eriti.

Intervjuuerija: Sa ütlesid, et *Baari* sa ei vaadanud, ent vaatased *Naistevahetust*, *Hirmu faktorit* ja *Totaalset muutumist*. Mis sulle nende saadete juures huvi pakub, miks sa neid vaatad?

Lilija: Noh, kui ausalt öelda, siis ainult selle pärast, et muud parasjagu ei ole.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Et siis nagu vaatan. Aga nad midagi, midagi nad ei anna küll mulle mitte midagi.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Ausalt öeldes. Eriti see *Naistevahetus*. Oleks ta veel mingi, mingi suhtlemise asi või. Või noh... see lihtsalt.... Üks naine läheb teise kohta süüa tegema ja lapsi toimetama, et noh.... Sel saatel ei ole mingisugust sügavamat mõtet. Ja see *Totaalne muutumine* noh. See mulle küll meeldib tegelikult. Kuda inimesest saab nii...Saab ilusam inimene, siis on.... Tore ju.

Intervjuuerija: Ja mis sulle *Hirmu faktoris* huvi pakub?

Lilija: Meeldib see, kui naised ka vahest võidavad!

Intervjuuerija: Ohhoo! Et tore, kui naised saavad meeste vastu?

Lilija: Jah-jah.

Intervjuuerija: Räägi mulle palun sellist asja, kas sa telekat vaadates pühendud ainult sellele või teed sa samal ajal midagi muud veel ka?

Lilija: Jah, ma isegi vahepeal võib-olla tõesti.... Mul on niimoodi, et mul on raamat sealsamas ja kui läheb väga ebahuvitavaks, siis ma võtan hoopis raamatu.

Intervjuuerija: Ahah. Et nagu jälgid telekat taustaks?

Lilija: Jah. Kõrvaga kuulan. Ja kui vaatan, et midagi huvitavat seal ei tule, siis ei vaata.

Intervjuuerija: Ahah. Ja siis, kui mingi asi tähelepanu tõmbab, siis vaatad telekat?

Lilija: Jah.

Intervjuuerija: Ütlesid, et vaatad telekat kahekesi koos kellegagi.

Lilija: Mehega jah.

Intervjuuerija: Mehega. Kas te vaatamise ajal arutate omavahel ka, kommenteerite saadet, tegelasi?

Lilija: Saate vaatamise ajal üldiselt mitte. Sest mu mees on selline, et kui tema tähelepanu on kuskil, siis... [naerab] Siis tema on seal.

Intervjuuerija: Ahah. Aga kas sina tahaksid mõnikord rääkida, arutada?

Lilija: Jah, jah. Ja noh peale saadet oleme küll arutanud, jah.

Intervjuuerija: Ütle, kas sa neid saateid, mis sulle huvi pakuvad, vaatad järjepidevalt või juhuslikult?

Lilija: Juhuslikult.

Intervjuuerija: Kui juhtud peale, siis...

Lilija: [sekkub] Jah. Ainult siis jah.

Intervjuuerija: Mhmh. Ütlesid, et saate ajal sa ei saa arutada, küll aga räägite mehega peale saadet. Kas räägite ka kellegi teisega, sõprade või töökaaslastega tõsielusarjadest?

Lilija: Ei, ei siin [intervjuu tema tööjuures] nagu saadetest eriti...

Intervjuuerija: Ei tule juttu?

Lilija: Ei.

Intervjuuerija: Ahah.

Lilija: Noh jah, kui siis ainult sellest, et Elle [tema töökaaslane] ütleb, kas me vaatasime. Aga noh mitte midagi nagu konkreetset selle seest, et mis seal nüüd oli või mis.

Intervjuuerija: Aga kas mõnikord mainitakse mõnda tähelepanu äratanud seika?

Lilija: Ma ei mäleta küll, et ma tööjuures oleks mingitest saadetest eriti rääkinud.

Intervjuuerija: Selge. Kas sa aga ajaleheartikleid loed, neid, mis kirjutavad tõsielusarjadest?

Lilija: Ei.

Intervjuuerija: Ei loe?

Lilija: Ei.

Intervjuuerija: Mhmh. Et sulle piisab sellest, et sa ise vaatad...

Lilija: [sekkub] Jah. Jah, ise annan talle hinnangu ja.... Mis sest teiste arvamusest enam, oma arvamusest piisab.

Intervjuuerija: Jah. Aga kui nüüd küsida niimoodi hästi üldiselt, tõsielusarjad kui sellised. Miks sa vaatad selliseid saateid, kus tavainimene pannakse ekraanil midagi tegema?

Lilija: Noh võib-olla, võib-olla ainult selle pärast, et ise ma sellist asja ei tee. Siis on huvitav vaadata, kuidas teised julgevad ja.... Ja-jah noh, mina ise, mina näiteks ei julgeks niukesesse saatesse minna. Noh huvitav vaadata.

Intervjuuerija: Mhmh. On see teistele kaasaelamine?

Lilija: Võib-olla kaasaelamine ainult seal, kus see inimese väärtust tehakse. [mõtleb *Totaalset muutumist*] Noh *Hirmu faktor*is võib-olla ka natukene. Aga noh seal *Naistevahetuses*, seal ma ei tea, mida sa seal kaasa elad. Seal ei ole nagu midagi.

Intervjuuerija: Et pigem siis see, et kuna ise ei tee selliseid asju...

Lilija: [sekkub] Jah!

Intervjuuerija: Siis näha, kuidas teised neid teevad.

Lilija: Jah! Vaatame julgeid inimesi.

Intervjuuerija: Ja-jah. Aga ütle, mis sa arvad, miks need tõsielusaated on Eestis nii populaarseks osutunud?

Lilija: Ma ei teagi, et nad populaarsed on.

Intervjuuerija: Asoo.

Lilija: Sest noh, ma ei ole nendest kellegagi rääkinud. Mulle tuleb see üllatusena kohe.

Intervjuuerija: Igatahes nad on.

Lilija: Populaarsed?

Intervjuuerija: Jah. Näiteks *Naistevahetuse* põhimõtteliselt iga saade oli kümne vaadatuima saate seas.

Lilija: Oli ka või?

Intervjuuerija: Jaa. Ja *Baari* finaalsaade oli vaadatavamaid saateid vana-aasta õhtul.

Lilija: Tõsi ka?

Intervjuuerija: Jah, nad on populaarsed. Ja just selle kohta ma tahaksin sinu arvamust, mis sa arvad, miks Eesti inimesed neid vaatavad?

Lilija: Vat siis ma küll ei oska öelda, kui nende jaoks need populaarsed on. Minu jaoks on ikka *Pealtnägija*, seda ma ikka vaatan. Noh, *Reporterit* eks ole vaatan.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Mina vaatan nagu midagi.... Aga no et see nüüd populaarne on. Ma ei oska küll mõelda, mida nad sealt nii väga leiavad nüüd siis.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Eriti see *Baar* noh. Ei, ma ei oska kohe midagi öelda.

Intervjuuerija: Mul nüüd järgmine küsimus on selle kohta, millest sa juba tegelikult rääkisid. Nimelt, kas sa saad tõsielusarjadest mingit kasu ka?

Lilija: Ei, ei saa. Ei-ei.

Intervjuuerija: On see lihtsalt meelelahutus?

Lilija: Jah, minu meelest... mina ütleks seda, et see on isegi mingi programmitäide ainult. No absoluutselt tegelikult, minu jaoks neid kas on või ei ole seal üldse.

Intervjuuerija: Aga sa vaatad seepärast, nagu sa ütlesid, et ei ole...

Lilija: [sekkub] Ei ole muud vaadata!

Intervjuuerija: Aga kui tõsielusarja ajal tuleb mujalt mingi muu saade...

Lilija: [sekkub] Jaa! Jaa!

Intervjuuerija: Siis sa eelistad seda teist saadet?

Lilija: Jaa! Kindlasti, kui see ikka asjalikum ja informatiivsem. Näiteks *Pealtnägija*. Kindlasti!

Intervjuuerija: Selge. Nüüd järgmise küsimuse sa võtsid ka juba enne jutuks. Kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?

Lilija: Ei.

Intervjuuerija: Ei? Mitte mingil juhul?

Lilija: Ei. Nagu ma juba ütlesin, mul ei oleks selleks üldse julgust. Ja noh, ise sinna minna, mind ei huvitaks ka.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga mis sa arvad, miks üks tavaline Eesti inimene läheb sinna saatesse?

Lilija: Võib-olla selle pärast, et tahab sinna ekraanile saada.

Intervjuuerija: Et tuntuse pärast?

Lilija: Jah. Või on huvitav ennast pärast vaadata või. Või ma ei oska öelda.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga mis sa arvad nendest inimestest, kuidas sa neisse suhtud?

Lilija: Noh ma ei tahaks neid nüüd maha ka teha. Kui neile endile meeldib, igauhel on oma vaba valik ju. Tegelikult.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga põhimõtteliselt...

Lilija: [sekkub] Ega see, et minule ei meeldi, ei tähenda, et ta selle pärast nüüd midagi nii väga hullu on.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga sinule põhimõtteliselt ei meeldi need?

Lilija: Ei!

Intervjuuerija: Selge. Aga räägi, kas siis, kui tavainimene osaleb mingis saates, kas ta saab siis Eestis kuulsaks?

Lilija: Ei, mitte! Ma mõtlen, et võib-olla lähemad sugulased näevad, et mingi tuttav inimene on seal, aga ma ei usu, et ta nüüd kohe kuulsuseks saab. See nägu kaob ju kohe ekraanilt ära ja... ja natukese aja pärast keegi enam ei mäleta. Kes see seal oli.

Intervjuuerija: Et lihtsalt nii kaua, kui see saade jookseb...

Lilija: [sekkub] Jah! Jah!

Intervjuuerija: Kas sa arvad, et Eestis üldse on vaja tõsielusarju? Või sinu pärast võiksid nad täiesti olemata olla?

Lilija: Oleks ikka vaja. Näiteks see praegune Aunaste saade [*Meie*], see on ju ka tegelt tõsielust saade. See mulle väga meeldib, vot neid ma vaatan. Jah, see saade, mida ma ikka vaatan.

Intervjuuerija: Aga nüüd tagasi otseste tõsielusarjade juurde. Kas neid oleks vaja?

Lilija: Nojah, aga siis midagi tõsisemat, mis midagi nagu noh, inimese jaoks midagi nagu annab või...või õpetab või kasulik või.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Aga nisukesest tühjust jah....

Intervjuuerija: Aga praegused populaarsed *Baar*, *Naistevahetus*... Kas need võiksid sinu pärast olemata olla?

Lilija: Võiksid küll.

Intervjuuerija: Et kui oleks midagi muud telekanalitel pakkuda, siis sina eelistaksid midagi muud?

Lilija: Jah, kindlasti.

Intervjuuerija: Nüüd tõsielusarja nimetus viitab sellele, et see, mis ekraanil näidatakse, on puhas tõde. Kas sina usud, et ekraanil näidatu ongi täpselt nii olnud, loomulikult nii juhtunud?

Lilija: No Naistevahetuse puhul näiteks... võib-olla tõesti.

Intervjuuerija: Aga...

Lilija: [sekkub] Nagu näitlemist seal nagu eriti ei ole. Nii palju, kui ma olen vaadanud, öeldakse seal nagu kõik välja. Ei öelda, et ohh kõik on hea. Kui ikka midagi ei ole hea, siis ei ole hea. [naerab]

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Ma arvan, et seal vist ei näidelda eriti.

Intervjuuerija: Nii et sina arvad, et näidatakse asju nii, nagu nad on?

Lilija: Jah.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad sellisest mõttest, et saate tegijad on ise sündmused välja mõelnud ja siis panevad inimesed neid tegema?

Lilija: No minu arust see oli küll jah, et näiteks see, mis ta oligi nüüd siis. Et näiteks viis päeva pidi täitma neid kohuseid, mis seal majas olid, ja pärast võis ta olla nii, nagu ta oma kodus on. [mõtleb *Naistevahetuse* reegleid]

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Ainult see, kui oli ette määratud.

Intervjuuerija: Aga kas sa üldiselt usud, et inimene, kes läheb tõsielusarja, saab olla tema ise. Et mingeid piiranguid saate tegijate poolt ei ole?

Lilija: Võib-olla on, aga mina lihtsalt arvan, et ei peaks olema. Ja mina lähtungi sellest oma arvamusest lihtsalt. Ja äkki ikka ei ole ka. Siis oleks päris hull, kui seal veel ette ka oleks paber pandud, mida rääkima peab ja mida tegema peab.

Intervjuuerija: Nüüd natuke lähemalt *Baarist* ja *Naistevahetusest*. Enne olid need ka veidi jutuks, ent nüüd veidi täpsemalt. Mida sa nendest saadetest arvad?

Lilija: Noh, üldiselt mulle ei meeldi.

Intervjuuerija: Kumbki?

Lilija: Nendest küll kumbki.

Intervjuuerija: Mis sulle nende juures vastumeelt on?

Lilija: Sisu ei ole. Minule meeldivad üldiselt sellised asjad, millel mõte või sisu ka sees on.

Intervjuuerija: Mhmh.

Lilija: Tühi on, tühi.

Intervjuuerija: Tühi.

Lilija: Minu jaoks küll, ma ei tea.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga ometi olid just need kaks saadet eestlaste seas väga populaarsed.

Lilija: Jah, täitsa huvitav ikka. Ma poleks arvanudki.

Intervjuuerija: Jah, ja siit tulebki küsimus, miks nad siis on populaarsed, kui paljude arvates seal sisu ei ole?

Lilija: Aga võib-olla ma olen liiga vana siis.

Intervjuuerija: Ahhaa.

Lilija: Võib-olla see meeldib nooremale põlvkonnale. Võib-olla tõesti.

Intervjuuerija: Võimalik, et asi on selles.

Lilija: Seda ei olnud seal, millises vanuses see nii populaarne oli?

Intervjuuerija: See on üldine saadete vaadatavuse järgi. Kuigi jah, üks noorte massiline vaatamine tõstab saate vaadatavuse keskmist näitajat.

Lilija: Nojah. Aga võib-olla ka selle pärast, et ei olegi selliseid muid saateid, mis nende kõrvale sealt siis välja pakkuda.

Intervjuuerija: Mhmm.

Lilija: Ega ei ole ju, film, uudis ja see.

Intervjuuerija: Mhmm.

Lilija: Oleks millegagi võrrelda. Siis võib-olla oleks mingi teine saade hoopis parem.

Intervjuuerija: Sa ütlesid, et sulle need saated ei meeldi, aga ometi sa vaatasid neid, kui neile peale juhtusid. Miks sa siis neid vaatama jäid?

Lilija: Eks ilmselt oli see ikka see, et mujalt midagi paremat ka ju ei tulnud. Ilmselt küll jah.

Intervjuuerija: Et lihtsalt jäi selle kanali peale?

Lilija: Jah, oli selle kanali peal ja keerad teise peale ja seal ka parasjagu midagi ei olnud. No ja siis jah.

Intervjuuerija: Mhmm. Aga ütle näiteks seda, miks sinu arvates Eesti perekonnad osalesid *Naistevahetuse* saates?

Lilija: Et miks nad üldse saatesse tahtsid minna?

Intervjuuerija: Jah.

Lilija: Isver, ma peaks siis nende nahka ennast toimetama.

Intervjuuerija: Mis sina arvad, mis võiks selle põhjus olla, mida nad loodavad sealt saatest saada?

Lilija: Kui nüüd mina oleks seda teinud, oleks läinud, siis võib-olla ainuke põhjus see, et vaadata, kuidas siis mujal elu on.

Intervjuuerija: Mhmm.

Lilija: Mismoodi teise mees on. Aga muud põhjust ei oska küll mõelda.

Intervjuuerija: Mhmm.

Lilija: Mis põhjusel nemad on läinud... Mina nagu muud põhjust küll ei tea, kui ainuke see, et... Kui oleks noorem olnud ja sellise asja peale üldse välja läinud.

Intervjuuerija: Mhmm. Kui nüüd mõnes tösielusarjad on mingi peaauphind, näiteks *Baaris* sada tuhat krooni, siis kas sa usud, et kõik võivad selle võita, et kõik on võrdsel positsioonil?

Lilija: [vaikus]

Intervjuuerija: Et kedagi ei eelistata? Et ei ole ette mängitud võitjat?

Lilija: No seal *Hirmu faktoris*, kui ta ei ole just välja lõigatud, siis seal nagu ei saa ju. Kui sa ikka teed selle triki ära, siis...

Intervjuuerija: Aga mis sa näiteks *Baarist* arvad, kus oli see väljahäätamise süsteem?

Lilija: Tegelikult ma sellest süsteemist üldse aru ei saanud, sest ma teda nii vähe jälgisin.

Intervjuuerija: Ahah. Seal oli...

Lilija: [sekkub] Midagi seal oli, aga kes, miks just kedagi välja häätati, see oli... Sellest ma ei saanud aru.

Intervjuuerija: Seal oli nii, et osalised ise iga nädal valisid välja kaks inimest, kes saadeti nii-öelda punasele toolile. Ja televaataja häätetas nendest kahest emma-kumma saatest välja.

Lilija: Ahhaa.

Intervjuuerija: Kas sa usud, et see valik oli rahva valik või võidi see otsustada kuidagi omasoodu?

Lilija: Vot seda ei oska öelda. Ma ei jälginud neid häätamisi. Seepärast ei oska öelda. Kui oleks jälginud, siis oleks näinud, kas läks õige inimene välja. [naeravad mõlemad]

Intervjuuerija: Selge. Aga kuidas sa muidu suhtud *Baaris* ja *Naistevahetuses* osalenud inimestesse? Kuigi sulle need saated ei meeldi, kas sa suhtud siis nendesse osalejatesse ka kuidagi halvasti?

Lilija: Ei, mitte. Las nad teevad, kui neile meeldib siis....

Intervjuuerija: Mhmm.

Lilija: Ja eriti veel, kui nii paljudele meeldib, siis.... Mina leian muud tegemist, kui ei taha just parasjagu vaadata.

Intervjuuerija: Aitäh sulle, Lilija.

Lilija: Palun.

4.9. Intervjuu Nelega

Vanus: 48

Intervjuuerija: Tere, Nele, nagu ma sulle juba rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks ja teema on *reality showde* ehk tösielusarjade vaatamine: harjumused ja ajendid. Kõigepealt, kas sina vaatad *reality showsid*?

Nele: [mõlemad naeravad] Vaatan, aga mitte just eriti teraselt.

Intervjuuerija: Milliseid sarju oled sa vaadanud või vaatad praegu?

Nele: *Vaba miljonäri* vaatasin, *Naistevahetust* vaatasin, praegu *Totaalne muutumine*, nii korteri kui ka välimuse muutumist.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sa näiteks *Baari* vaatad?

Nele: *Baari* vaatasin, aga see mulle ei meeldinud.

Intervjuuerija: *Džunglistaar*?

Nele: Ka just mitte eriti, sai küll vaadatud vahel, aga eriti ei meeldinud.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga ütle, kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad tõsielusarju?

Nele: Vaatavad, aga rohkem... Võib-olla Margus [abikaasa] vaatab rohkem ajaviitmiseks, noh Astrid [tütar]... võib-olla ikkagi mingi sisu või mõtte leidmiseks. Noh ajaviiteks vaatavad kõik, ma arvan.

Intervjuuerija: Mhmh. Ja millised konkreetsed saated on su lähedaste seas populaarsed?

Nele: No *Totaalset muutumist* ikka vaatavad. Siis seda ka, *Naistevahetust* ka.

Intervjuuerija: Oled sa muidu suur telekavaataja?

Nele: Ei.

Intervjuuerija: Kui mitu tundi päevas veedad sa teleka ees? Nii umbes.

Nele: Kõige raskem asi on see nupu kinni vajutamine. [mõlemad naeravad] Täpselt nii kaua, kui midagi tuleb. [naerab]

Intervjuuerija: Kui nupuni jõuad.

Nele: Kuni nupuni jah.

Intervjuuerija: Umbes kui suure osa võivad...

Nele: [sekkub] No üldiselt ikka väike, nii umbes kaks-kolm tundi võib-olla.

Intervjuuerija: Võivad sellest tõsielusarjad moodustada?

Nele: Aaa, sellest kogu päeva programmist või?

Intervjuuerija: Jah, jah.

Nele: No siis on see nagu valikuliselt vaadatud, et ahhaa, see nüüd hakkab, nüüd vaatan seda.

Intervjuuerija: Aga kas sa lähed teadlikult konkreetseid saateid vaatama?

Nele: Jah.

Intervjuuerija: Milliste saadetega on sul nii, tõsielusarjadest eriti just.

Nele: No see *Totaalne muutumine* teisipäeviti on, on kolmapäeviti. *Hirmu faktorit* olen maha maganud, oleks võinud ka rohkem vaadata. Niisama seda *Vaba miljonäri*... et ei teadnud seda reeglipärast aega. Et see jäi ka niukeseks puht juhuslikuks.

Intervjuuerija: Mhmh. Aga praegu on *Totaalne muutumine* selline?

Nele: Praegu on küll see jah.

Intervjuuerija: Miks sa oled vaatamiseks valinud välja just *Totaalse muutumise* kõikidest teistest tõsielusarjadest?

Nele: Noh võib-olla ikkagi puht huvist, et kui palju on siis võimalik muuta, olgugi et sisimas võib-olla mõtled, et esialgu on maalitud jah pilt ilus, aga mis tegelikult paari aasta pärast võib selle inimesega juhtuda. Kõik hälbed või mis võivad tekkida...Et jah, et näidata ainult seda ilusat poolt.

Intervjuuerija: Aga see *Totaalne muutumine* pakub sulle rohkem huvi kui teised tõsielusarjad?

Nele: No ma arvan küll.

Intervjuuerija: On see selle sisu või idee või mis?

Nele: Võib-olla see idee ja ka see, kuidas see idee on võimalik nagu ellu viia. Et tast tõesti tuleb mingi reaalne asi välja, et need *Džunglistaarid* ja need olid ikkagi mängud ju põhjalt...

Intervjuuerija: Mhmh.

Nele: Et kui palju seal *Naistevahetuses* ka stsenaarium ette nähtud oli, see on ka võib-olla puht juhuslik, aga palju seal neid kärpeid tehti, kes seda oskab öelda, aga mingi sõnumi peavad nad ju andma.

Intervjuuerija: *Totaalse muutumise* puhul meeldib sulle just see, et sa näed reaalselt tulemust?

Nele: Jah, reaalne tulemus.

Intervjuuerija: Selge. Aga kui sa vaatad telekast tõsielusarja, siis kas sa vaatad pingsalt telekat või teed samal ajal ka midagi muud?

Nele: No tavaliselt on see ikkagi samal ajal ka puhkamine. Et midagi nüüd siis selleks ajaks planeerida...

Intervjuuerija: Mhmh. Nii et võib öelda, et telekavaatamine on siis põhitegevus?

Nele: No ma arvan küll, et selleks võetakse see hetk lihtsalt ja...

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kas sa vaatad tõsielusarju tavaliselt üksida või kellegagi koos?

Nele: Kuidas juhtub. Kes kodus on, see on ka samamoodi teleka ees ju.

Intervjuuerija: Kui sa vaatad kellegagi koos, kas te siis arutate vaatamise ajal ekraanil nähtut?

Nele: Noh mitte just nii, aga mingisugused meeleolud ikka tekkivad ja... Mõnest asjast näiteks ei saa aru, siis ikka, et mis see nüüd oli või ma ei näinud või et ma ei pannud tähele või et vaata, kuidas see ikka võimalik on. Aga midagi sellist ikka arutatakse...

Intervjuuerija: Mhmh. Nii et ikka saab oma emotsiooni, arvamust...

Nele: [sekkub] Jah, jah. Ma arvan küll.

Intervjuuerija: Aga kas ka hiljem, peale vaatamist, tuleb mingi tõsielusari jutuks sõprade, lähedaste, pere seas?

Nele: Jah, ma arvan küll, et tuleb. No näiteks töö juureski paljud kommenteerivad, et mida...

Intervjuuerija: Avaldatakse oma arvamust?

Nele: Jah, jah.

Intervjuuerija: Oskad sa öelda, mis saade on niimoodi jutuks tulnud?

Nele: Ma arvan, et see *Naistevahetus* oli selline vaatajail küllalt emotsioone üles kütnud ja... [naerab] Siis ikka arutati. No *Baar* oli selline natukene... kuda nüüd öelda... mitte kunstlik, aga no ta ei olnud ikka päris ka, kui sa näed, et räägitakse fännidest, kes on tegelikult... mitte isegi teismelised, mitte baari küllastaja easki... et noh... See oli nagu midagi võltsi, et siis mida taheti saavutada, kutsume teismelise nüüd baari või?

Intervjuuerija: Et liialt vastuoluline?

Nele: Et jah, mulle see nagu ei istunud üldse... ja siis räägiti, et nüüd te olete kuulsad... no nende teismeliste seas kuulus olla... Et nagu ei läinud see hästi, see ülesehitus ja kõik oli... et mis see iva või see mõte oli sel saatel... Ei istunud absoluutselt.

Intervjuuerija: Mhmh. Ütlesid, et praegustest tõsielusarjadest vaatad sa *Totaalset muutumist*... kui sul jääb mõni osa vahele, kas sa siis tunned huvi ja uurid, mis seal juhtus?

Nele: Ei, ei üldiselt ei.

Intervjuuerija: Aga kas sa ajakirjanduse artikleid loed, neid, mis kirjutavad tõsielusarjadest ja nende osalejatest?

Nele: Ei ole ausalt öelda juhtunud nägema, et oleks...

Intervjuuerija: Tunned sa üldse huvi lisainformatsiooni vastu?

Nele: Võib-olla kui juhtuks peale, võib-olla tõesti, näiteks internetis kommentaare või... Ma ei ole lihtsalt võib-olla peale juhtunud.

Intervjuuerija: Aga kui peale juhtuks, siis võib-olla...

Nele: [sekkub] Võib-olla loeks.

Intervjuuerija: Nüüd kui rääkida tõsielusarjadest kui sellistest üldiselt, siis mis sulle nende juures huvi pakub?

Nele: No võib-olla need, mis nüüd välismaa omad on olnud, võib-olla siis ikkagi inimeste mõttelaad ja erinevused ja võimalused ja kuidas see üles on ehitatud ja... No ütleme see, kus kortereid ümber tehakse, seal siis see, et näha, missugune oli ja missugune pärast on, et näha, millised on võimalused asi ümber teha. Et noh see on võib-olla see, aga noh teadmata, et missuguse rahasumma eest... kõike on võimalik teha. Mis see kõik tegelikult maksab, et... kui selle peale mõelda, siis...

Intervjuuerija: Sinu praegune lemmik on *Totaalne muutumine*.

Nele: Mhmh.

Intervjuuerija: Kas sa miskipärast eelistadki välismaa tõsielusarju Eesti omadele?

Nele: Ei no kui oleks *Naistevahetus*, vaataks seda samasuguse huviga, kui oleks selline valik, et on kolm-neli asja nagu ridamisi... no kui teisipäeval on *Totaalne muutumine* ja neljapäeval näiteks oleks *Naistevahetus*, siis kindlasti seda vaataks.

Intervjuuerija: Ahah.

Nele: Oleks *Vaba miljonär* ka veel vahepeal, seda ka vaataks.

Intervjuuerija: Ma küsisin seda seepärast, et nii mõnigi on väljendanud oma välismaiste tõsielusarjade eelistust... ja seda just seepärast, nagu sinagi väitsid, et seal on võimalused suuremad, rahasummad on suuremad...

Nele: Mhmh.

Intervjuuerija: Et on nagu rohkem mida vaadata. Aga sinule meeldivad ka Eesti omad?

Nele: Ei jah, muidugi jah. No ütleme, et *Baar* oli selles suhtes kitsas, et tal karakterite valik oli juba esialgu küllalt väike ja järjest väiksemaks ta jäi. Nendes teistes on see valik nagu hästi lai, et iga seeria või siis järgmine saade on juba täiesti erines, uued... et ta on selline vaheldusrikas. Noh ja et need tegevused ei kordu, vaid järjest muutuvad... noh *Vaba miljonäril*... paljusid neid ei näinud, ühte nägin mitu korda [naerab] Seal oli ikka tegevust, palju erinevaid inimesi ja palju erinevaid olukordi.

Intervjuuerija: Miks on tõsielusarjad sinu arvates osutunud Eestis nii populaarseks, nagu nad näiteks eelmisel telehooajal olid?

Nele: Ma arvan, et ta on lihtsalt üks uus viis või uus laine, et kui need... enne oli nagu mingite mängude laine, nüüd on siis nende tõsielusarjade laine, et...

Intervjuuerija: Mhmh.

Nele: Ma arvan, et vaadatakse lihtsalt seda, mida pakutakse.

Intervjuuerija: Et lihtsalt praegu on ta nii-öelda uus ja huvitav...

Nele: [sekkub] Jah, kindlasti.

Intervjuuerija: Ja midagi teistmoodi, võrreldes sellega, mida siiani on pakutud.

Nele: No eks enne olid need mängud ikkagi... või siis need, mis siis varem oli... No *Kodu keset linna*, see on ikkagi ju...

Intervjuuerija: Seriaal.

Nele: Jah, ta oleks nagu näitemäng ikkagi, midagi sellist.

Intervjuuerija: Jah, jah. Kas sa aga saad tõsielusarjade vaatamisest ka mingit kasu?

Nele: Noh võib-olla kasu mitte niipalju, aga ainult et ta on ajaviide ja mingi lõdvestushetk ja... Jah, lihtsalt võib-olla ka mõtete mujale viimine, et... mitte rutiinselt oma töös, maailmas kinni, vaid sa nagu lähed sellest välja ja tõesti sisened nagu teiste probleemide maailma.

Intervjuuerija: Aga eelkõige jääb ta meelelahutuseks?

Nele: Ikka meelelahutuseks jah.

Intervjuuerija: Kas sa ise oleksid...

Nele: [sekkub väga järsku ja kindlalt] Ei! [naeravad mõlemad]

Intervjuuerija: Mitte mingil juhul?

Nele: Ei! [läbi naeru]

Intervjuuerija: Aga mida sa arvad inimestest, kes osalevad?

Nele: On kindlasti selliseid, kes on sellised tugevad isiksused, kiire reageerimisega olukordadele... miks mitte. Et noh paljudel on ka see esinemisvajadus, enda näitamise... enda proovilepaneku vajadus. Miks mitte.

Intervjuuerija: Nii et see, et sa ise ei ole mingil juhul nõus osalema, ei tähenda seda, et sa suhtuksid miskipärast halvasti neisse, kes seal osalevad?

Nele: Jah. Milleks.

Intervjuuerija: Mhmh. Mis on aga sinu arvates peamine motivatsioon, miks üks tavainimene läheb tõsielusarja osalema?

Nele: Võib-olla see, nagu nad ütlevad, et enda proovilepanek, kindlasti huvitav... uutesse situatsioonidesse tulek... Võib-olla seal *Naistevahetuses*, et paljud olid ju siiski kodus olevad emad, kes tõesti siis tahtsid ka enda igapäevasesse elurutiini midagi uut ja huvitavat.

Intervjuuerija: Et nagu vaatajailgi selline oma tavapärasest maailmas...

Nele: [sekkub] Jah, välja tulemine.

Intervjuuerija: Kas sinu arvates on Eestis tõsielusarjades osalejad staarid?

Nele: Staar ta nüüd... eks ta kindlasti jääb meelde ja kui palju ta on tegelikult... seda positiivset poolt tuleb, kindlasti tuleb ka negatiivseid emotsioone tal üle elada või ära kuulata teiste arvamusi, et... kui palju seda negatiivset poolt on, me seda ei tea ju.

Intervjuuerija: Mhmh. Kas sinu arvates saab tõsielusarja kaudu lihtsalt kuulsaks?

Nele: Kui seda nüüd nii väga tihti näidatakse ja seda nii jõuliselt propageeritakse, et vot te nüüd saite kuulsaks ja teil on fännid ja kõik, et...

Intervjuuerija: Saan ma õigesti aru, et suht lihtsalt siiski?

Nele: No see on lihtsalt tehtud, et...

Intervjuuerija: Et osalejad ise ei olegi nii väga kuulsad, aga saate tegijate poolt nagu...

Nele: [sekkub] Tehakse, jah. Veel rohkem jah.

Intervjuuerija: Kuidas sinu arvates Eesti üldsus suhtub tõsielusarjades osalejatesse? Sa enne ütlesid, et see osalemine toob kaasa nii head kui ka kriitilisi kommentaare...

Nele: Mhmh.

Intervjuuerija: Milline mulje on sulle jäänud Eesti üldsuse suhtumisest?

Nele: No ma arvan, et see *Naistevahetuses* tehti see saade ka sellisena, et taheti näidata midagi negatiivset ja võimendati veel ja sellest siis kujundati nagu selline isiksusele see maine või kõik see sinna juurde. Päris nagu ma ei taha seda kõike uskuda.

Intervjuuerija: Et suuresti on see siiski saate tegijate...

Nele: [sekkub] See peab olema lihtsalt, sest ta ei ole ju teistmoodi põnev, kui seal midagi ei juhtu, kui ta on tavaline...

Intervjuuerija: Et tehakse sellest kõneaine, olgu või negatiivne?

Nele: Jah, just, olgu või negatiivne.

Intervjuuerija: Nüüd rääkides sellest nimetusest *reality show* ehk tõsielusari, siis see viitab sellele, et see on reaalsus, mis seal ekraanil näidatakse...

Nele: Mhmh.

Intervjuuerija: Kas sina usud, et see on tegelik reaalsus, mida sa ekraanilt näed?

Nele: Ei, tegelikult ei ole ju. [naerab]

Intervjuerija: Nii.

Nele: See on ikkagi tegelikult ju... sest see on ju mingisse stsenaariumisse ja raamidesse peab ta ju olema pandud. Selleks on need spetsiaalsed kohad valitud, et oleks ilus ja kena ja... et ikka mingi valik ju tehakse, et sellest ikka midagi saaks.

Intervjuerija: Tehakse valik osalejate, koha suhtes, aga näiteks tegevused või olukorrad, mis tekkivad... kas sa arvad, et need on loomulikud? Või näiteks omavahelised suhtedki?

Nele: No näiteks *Farmi* puhul olid nad pandud sellisesse situatsiooni, et sealt pidi midagi tekkima.

Intervjuerija: Mhmh.

Nele: Need isikud olid sinna juba nii erinevate karakteritega valitud ja... Sealt pidi lihtsalt midagi tulema... aga samas on jälle risk, et kuidas seda ikkagi vaatajale serveerida, et kas sa kõik, mis sealt tuleb, vaatajale näitad või sa pead mingeid korrektiivse tegema... et kuidas sellest välja tulla.

Intervjuerija: Sina võtad seda täiesti teadlikult, vaatad saateid kui mängu, et see on siiski saate tegijate poolt konstrueeritud reaalsus?

Nele: Noh ta peab olema ju. Noh ei saa ju lasta omavoolu minna, ta peab olema mingitesse... või vähemalt suunatud kuidagimoodi, sest mingi sõnum tahetakse ju edasi anda.

Intervjuerija: Mhmh. Ja siis jälgitakse ka seda, et saade kujuneks kõneaineks, nagu me enne rääkisime.

Nele: Ei no ma arvan, et *Farm* oli kindlasti mingil ajal, sest ta oli ikka ekraanil ju nagu... ei olnud ju siis sellel hetkel nagu teisi selle kõrval, nii et ta oli siis sellel hetkel... Aga et neid võeti sinna nüüd neid erinevatest rahvustest sisse, et... kas see siis... kas oli see siis nagu sobilik või kuidas siis oleks olnud, kui oleks Eesti oma inimestest erinevad karakterid. No siin tekkisid ju *Farmi* puhul need keelebarjäärid ja kui noh ma ise nagu proovisin panna ennast nagu sellesse situatsiooni, kus sa need viis-kuus nädalat koos mingi seltskonnaga, kus sul on mingi kogus toiduaineid mingiks pikaks perioodiks ja külmkappi ei ole... [naerab] Et kudas nagu hakkama saada niisuguste asjadega ja samas nagu samas antakse sulle tööülesandeid, mida absoluutselt nagu ei tea, et siis peabki olema selline... selline kollektiivsus peabki tekkima, et kasutada ära kellegi väheseidki teadmisi. Sa oled nagu mingisse situatsiooni lihtsalt pandud, et sa pead sealt välja tulema.

Intervjuerija: Sundolukorda?

Nele: Sundolukord jah.

Intervjuerija: Nüüd viimane küsimusteplokk on mul *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta...

Nele: [sekkub] *Baarist* ma eriti rääkida ei taha. [naerab]

Intervjuerija: *Baarist* sa rääkida ei taha, aga ometi oled sa sellega kursis. Jah, sa juba ütlesid enne ära, et *Naistevahetust* sa vaatasid, *Baari* mitte eriti. Aga mis sa nendest saadetest kui sellistest arvad?

Nele: Noh *Baari* suhtun ikka täiesti negatiivselt juba sellest, et kes oli see vaatajaskond, kellele ta suunatud oli, et mis taga saavutada taheti... sest see auhinna võitmine, see oli nagu alles päris viimastes saadetes tegelikult tuli. Jäi nagu liialt pikalt venitatuks ja...

Intervjuerija: Kadus sõnum ära?

Nele: Jah. Ja et seal tekkisid ka sellised labasused ja kaklused ja... purjus olekud ja et... milleks, milleks sellist asja reklaamida. Sõnumit ma küll sealt ei leidnud, mida oleks üldsusele nagu tahetud öelda.

Intervjuerija: Sinu pärast oleks võinud *Baari* saade olemata olla?

Nele: Jah.

Intervjuerija: Aga *Naistevahetus*?

Nele: Noh *Naistevahetus* näitas ka seda... erinevusi, kellel on suured võimalused ja kellel on väikesed võimalused, kuidas väiksem pere elab, kuidas suurem pere elab... ja kõik tahavad hästi lõppkokkuvõttes hakkama saada. See oli ka see erinevuste näitamine, võib-olla selles osas ka meeldis... no ja see ka, et kuidas sa ikkagi võõras situatsioonis käitud, kuidas sa välja tuled, hakkama saad. Et selles osas... see nagu pigem rohkem meeldis.

Intervjuerija: Sinu arvates *Naistevahetus* oli väärt saate tegemist Eestis?

Nele: Kindlasti. Sedavõrd erinev oli ta küll.

Intervjuerija: Nüüd sinu pärast oleks võinud *Baar* küll olemata olla, ent ometi oli see eestlaste seas populaarne...

Nele: [sekkub] Võib-olla noorte seas jah...

Intervjuerija: Et arvad, et just need teismelised ja...

Nele: [sekkub] Võib-olla et natuke vanemale oli ta tegelikult, aga miks nad just seda nagu fännklubi või oma fännideks just neid teismelisi tõid, et tegelikult oleks võinud ju nende baari küllastajatega piirduda.... Et allkirjade ja autogrammide andmised... et just sellest ma ei saanud hästi aru...

Intervjuerija: Mhmh.

Nele: Et nagu kaks täiesti erinevat vanusegruppi, kes...

Intervjuuerija: Sinu arvates tekitati seda fännklubi momenti liialt kunstlikult?

Nele: See oli küll kunstlik täiesti jah.

Intervjuuerija: Mhmh. *Baari* peavõit sada tuhat krooni... kas sa usud, et selle nimel käis aus võitlus, kus kõigil oli võrdne võimalus võita?

Nele: No ütleme, kui ta oli selline venitatud, et... kui on ikkagi mingi auhinnaga asi, siis ta peaks olema ka võistlusmoment, et selline venitus ei ole kunagi võistluste puhul.

Intervjuuerija: Kadus ära selline põhimõte, mille põhjal võitja valitakse?

Nele: Jah, ta oli nagu hakitud ja liiga pikale venitatud ja hästi palju nagu momente, elemente sisse toodud... kõrgest seinast ronimised ja kõik selline. Kindlasti idee oli lai ja kindlasti et on huvitav ja vaadatav, aga teostus oli liialt venitav ja laialivalguv.

Intervjuuerija: *Naistevahetuse* puhul... miks üks Eesti perekond läheb selles saates osalema?

Nele: Tagapõhja isegi ei tea, vaevalt et nendel nüüd... maainimestel oleks olnud nüüd seda edevust või enesenäitamise tahet, et... [naerab] Võib-olla olid seal ikka mingid rahalised lubadused...mingi tasu või honorar. Seda ei tea ju, seda tagapõhja.

Intervjuuerija: Kas osalejate puhul võib olla sama, mida sa väitsid enda kui vaataja puhul, see enda maailmast välja saamine ja... Kas võidi ka selle pärast osaleda?

Nele: No võib-olla tõesti, jah. Aga samas kui ikkagi vene keelt põhiliselt rääkiv inimene või vene keskkonnas olev inimene, miks ta ikkagi tahab välja minna. Ma ei tea. Eks oleks hea olnud seda, neid taustasid ja neid mingis saates ka näidata. Näidati seda, mis pärast sai, aga oleks võinud näidata ka seda, kuidas neid valiti, mis põhimõtetel ja... Ja et miks just niimoodi kokku pandi ja...

Intervjuuerija: Kas sinu arvates oli õige panna kokku tihtipeale väga kontrastsed perekonnad?

Nele: See oli kindlasti eeldusega, et sealt tuleb midagi põnevat, et tekiks see...

Intervjuuerija: Kõneaine?

Nele: Jah, kõneaine.

Intervjuuerija: Nii et saatetegijate poolne sundolukord?

Nele: Jah, ma arvan küll, jah.

Intervjuuerija: Mhmh. Nüüd kui *Baar* sulle ei meeldinud ja *Naistevahetus* nii enam-vähem, siis kuidas sa suhtud nende osalejatesse? Kui sulle *Baar* ei meeldinud, kas sul on mingi negatiivne suhtumine ka selle osalejatesse?

Nele: No kui ainult see, et mindi ikkagi labaseks mingil hetkel, niukest väljapeetust ei olnud. See ei olnud seda väärt, et ekraanile tuua.

Intervjuuerija: Selles mõtte tühi...

Nele: [sekkub] Noh jah.

Intervjuuerija: Sisutühi?

Nele: Sisutühi ja ütleme labane ka ikkagi. Jah, seda sõnumit, mida üldsusele näidata või viia, ma ei leidnud seda.

Intervjuuerija: Aga ometi olid just *Baar* ja *Naistevahetus* kõige populaarsemad.

Nele: Mhmh.

Intervjuuerija: Millest see siis võis tuleneda? Kas siis Eesti televaataja armastabki labasust ja kontrastseid naistevahetusi?

Nele: Noh see oli võib-olla ka nendele noortele, et oli vaja helistada ja... See on ka võib-olla selline... koolides räägitakse ja, et noorte seas räägitakse, et mina tegin seda ja mina ikka selle poolt ja.... Et noh nagu see massipsühhoos või...

Intervjuuerija: Ja-jaa.

Nele: Midagi sellist, aga *Naistevahetust* kindlasti arutati pere keskel ja töökollektiivides ja... sellised fännklubisid küll ei tekkinud või et mina hääletan selle pere poolt või et noh... seda momentigi ei olnud.

Intervjuuerija: Nii et *Baari* puhul rõhutigi just nendele noortele, kes...

Nele: [sekkub] Jah, jah. Ma arvan küll, et vaevalt, et seal keegi vanemaealine helistama hakkas.

Intervjuuerija: Tahtsid öelda täiemõistusega inimene? [mõlemad naeravad]

Nele: Ei-ei, ainult vanust tahtsin öelda. [naerab]

Intervjuuerija: Aitäh sulle.

Nele: Palun.

4.10. Intervjuu Ragnariga

Vanus: 21

Intervjuuerija: Tere Ragnar, nagu ma juba enne sulle rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks, milles uurin *reality showde* vaatamise harjumusi ja ajendeid. Kas sina, Ragnar, vaatad *reality showsid*?

Ragnar: Vaatan küll, jah.

Intervjuuerija: Ja milliseid?

Ragnar: Oooo... alustasin.. kõige esimesed olid need sealt SATi pealt... olid RTL2... oli see *Big Brother*...

Intervjuuerija: Nii...

Ragnar: See oli esimene, mis üldse siin Euroopas tehti ja selle järgi siis tulidki kõik ülejäänud. Noh siis on need *Robinsoni* tüüpi... siis on noh... kuda telekas juhtub. Ega ma ei ole niimoodi, et spetsiaalselt istun teleka taha nüüd selle jaoks, et vaadata seda showd onju... selle jaoks ei ole. Mis seal on noh... *Robinsonid*... siis... kui sa niimoodi küsid, siis...

Intervjuuerija: Siis nagu ei plahvata jah?

Ragnar: Jah. Noh mis ma ütlesin siin enne... noh *Stiilne viisik*, see maja...

Intervjuuerija: *Totaalne muutumine*, see maja eri?

Ragnar: Jah. *Totaalne muutumine*, maja eri, just. Siis see *Baar*, mis oli Eestis. Mida kõik vaatasid.

Intervjuuerija: Jajah, jajah.

Ragnar: Siis... aaa, see *Bachelor* ja *Bachelorette*, mis see on see üksik poissmees...

Intervjuuerija: Jajajaaa, *Vaba miljonär!*

Ragnar: Jah. SATi pealt tuleb ka...

Intervjuuerija: Seesama?

Ragnar: Saksast oli vist midagi naise oma, kuskil Itaalias...

Intervjuuerija: Mhmh.

Ragnar: Mingi kakskümmend meest ja üks naine. Et noh jah... Hmmm... mis veel?

Intervjuuerija: Aga praegu? Kas jälgid mingit sarja aktiivselt, pidevalt?

Ragnar: Praegu on see...maja... ütleme see värk. See tuleb öösel kell üks, tavaliselt mul und ei ole, siis TV3 käib, siis seda vaatangi, siis see...

Intervjuuerija: Sisustab su unetuid öid?

Ragnar: Jah.

Intervjuuerija: Selge.

Ragnar: Seal on niimoodi, et ....need *reality showd*, mis... mida rohkem neid vaadata, seda rohkem nagu tahad vaadata.

Intervjuuerija: Ahhaa.

Ragnar: Nagu on see...muutumise eri. See inimeste...

Intervjuuerija: Jajajaa.

Ragnar: See naiste oma. Seal on samamoodi.

Intervjuuerija: Aga räägi mulle seda, kas su pere, tuttavad, sõbrad vaatavad ka?

Ragnar: Noh öde vaatab. Tavaliselt me jagame õega ühte telekat. Siis....

Intervjuuerija: Ahhaa. Aga kas te tavaliselt vaatategi siis koos? On teil mingi *reality show*, mida te koos vaatate?

Ragnar: Võib-olla see maja eri ongi.

Intervjuuerija: Mhmh.

Ragnar: Seda oleme tavaliselt vaadanud koos. Ja noh *Baari*. Me pidime vaatama koos selle pärast, et mina tahtsin midagi muud vaadata ja tema tahtis siis seda vaadata.

Intervjuuerija: Aga muidu kui te koos vaatate, kas te siis kommenteerite ka...

Ragnar: Jah. Tema kommenteerib, mina niipalju ei kommenteeri.

Intervjuuerija: Mida ta näiteks kommenteerib?

Ragnar: No seda, et ikka nii kallis see majade remont... see majade muutmise, seal *Totaalne muutumine* majade eris.

Intervjuuerija: Aga selles suhtes arutate omavahel seal ekraanil toimuvat?

Ragnar: Jah. Seda küll.

Intervjuuerija: Okei. Aga räägi kas sa...kas sa arutad ka mitte otseselt vaatamise ajal, aga hiljem näiteks sõprade-tuttavatega niisama omavahel koos olles *reality showde* teemat?

Ragnar: Mitte eriti nagu. Võib-olla ainuke, mida.. no Eesti omasid. No *Baari*. Sellest rääkisid kõik, et seda omavahel räägiti. Eriti see lõpp, see, kes selle raha saab, kelle poolt hääletati.

Intervjuuerija: Et siis ennustamine käib jah.

Ragnar: Muud nagu ei tea.

Intervjuuerija: Aga muidu kas sa tunned huvi ütleme meedias, ajakirjanduses kirjutatu vastu, ütleme *Naistevahetuse* või *Baari* kohta?

Ragnar: Ei.

Intervjuerija: Ei. Aaa.

Ragnar: Telekast piisab, sealt mis tuleb, see on küll.

Intervjuerija: Et sulle ei ole vaja lisaarvamust?

Ragnar: Ei, ei ole.

Intervjuerija: Selge. Aga umbes kui suure osa moodustab *reality showde* vaatamine sinu päevasest telekavaatamisest?

Ragnar: [vaikus]

Intervjuerija: Kui suur telekavaataja sa üldse oled?

Ragnar: Päris suur. Võib-olla... kolmveerand tundi võib-olla.

Intervjuerija: On see aeg *reality showde* vaatamiseks?

Ragnar: Jah.

Intervjuerija: Aga miks sa üldse vaatad neid?

Ragnar: Mhm... Aaa mul tuli meelde, et Soomest jookseb üks, jooksis õigemini üks selline *reality show*, mille nimi oli inglise keeles oli *Apprentice*...

Intervjuerija: Nii...

Ragnar:... nagu õpipoiss. Seal oli... Trumpi...see suur ülemus see...USA-s... *towers* [tormid] üles ehitanud ja..

Intervjuerija: Jajaaa

Ragnar: Et tema valis omale aastaks ajaks õpipoisi, kes saab täispalga, ametikorteri... igasugu.. et tuli.. algus oli kuus meest, kuus naist...et naised omaette tiim, mehed omaette. Ja tead mis ülesanne oli?

Intervjuerija: Eip.

Ragnar: Seda et päris hea oli vaadata, kuda inimesed... Esimene ülesanne oli näiteks.. nad olid tippjuhid kõik. Esimene ülesanne tänava peal müüa niipalju mahla

Intervjuerija: [naer]

Ragnar: Ja niipalju kui võimalik.

Intervjuerija: Aaaa. Aga tagasi nüüd selle juurde, miks sa üldse vaatad neid. Mis sulle nende juures huvi pakub?

Ragnar: Huvitav vaadata, kuda inimesed nagu... sellistes... täbarates olukordades hakkama saavad. Ise ei pea neid noh läbi elama.

Intervjuerija: Nii et siis täbaraid olukordi naudid?

Ragnar: Võib-olla küll jah.

Intervjuerija: Et näha teisi inimesi, kuidas nad hakkama saavad...

Ragnar: Kuda hakkama saavad erinevates olukordades, kuda... mida raha eest saab näiteks. Et mida on võimalik teha ja...

Intervjuerija: [naer]

Ragnar: Et need inimeste emotsioonid.. kui mingi perekond saadetakse kodust ära ja... selline allapooltekes taseme ütleme... ja siis tulevad koju ja vaatavad, et kodus on midagi sellist, et ütleme poiss... pole arvatud oldki, nüüd on arvuti ühendatud katusel oleva teleskoobiga onju.. mis maksab mingi kuuskümmend tuhat taala. Millised emotsioonid inimestel on.

Intervjuerija: Mhmmh.

Ragnar: Teeb endal ka meele heaks ju. Kui vaatad, et teistel hästi läheb.

Intervjuerija: Okei. [naeravad koos]

Intervjuerija: Kas sul on mingi selline saade või sari, mida sa vaatad järjepidevalt ka või... või nagu sa enne ütlesid...

Ragnar: [sekkub] Jah, oligi see enne see Soomest see õpipoisist.

Intervjuerija: Aga praegu? Praegu ei ole?

Ragnar: No see oli selline tõsisem ja... seal ei ole niimoodi.. asjalik saade, õieti tehtud..

Intervjuerija: Aga praegu on lihtsalt, et kui peale juhtud, siis vaatad...

Ragnar: [sekkub] Jah!

Intervjuerija: Selge.

Ragnar: Ei ole telekavas ringi ümber tõmmatud teatud kellaaegadele.

Intervjuerija: [naer] Okei. Nagu mul oleks. [naer] Kas see oli vihje minule nüüd?

Ragnar: Ei mina ei tea. [mõlemad naeravad]

Intervjuerija: Aga ütleme kui sa nüüd seda õpipoisist sarja järjepidevalt vaatasid... no see oli nüüd Soomest küll.. aga kui sa midagi järjepidevalt vaatad ja mingi saade, osa jääb vahele.. kas sa siis otsid selle kohta infot.. et mis seal toimus?

Ragnar: Noh telekavast vaatad vahest. Seal on see sissejuhatus, selle võib-olla loed läbi.

Intervjuerija: Mhmmh.

Ragnar: No tavaliselt neil on ju.. näitab eelmise osa kokkuvõte.. nagu alguses.

Intervjuerija: Jajaa. Sellega annab sulle...

Ragnar: [sekkub] Mingisuguse ülevaate...

Intervjuerija: Aga mis sa arvad, miks on.. sel telehooajal eriti... Miks Eestis on need *reality show*d nii populaarsed?

Ragnar: Võib-olla neil läks aega, et see raha üles leida, et teha neid ja need inimesed üles leida ja.

Intervjuerija: Aga vaatajad? Miks vaadatakse?

Ragnar: Uudishimu! Eestlased on selline uudishimulik rahvas, ikka meeldib vaadata, kuida teistel inimestel läheb.

Intervjuerija: Ise ei pea midagi tegema ja...

Ragnar: Jah, mugav on ju.

Intervjuerija: Aga kui nüüd küsida konkreetsemalt, mida sina nende vaatamisest saad?

Ragnar: Ega ei saagi midagi. Sellist...lihtsalt ajaviide, et huvitav.

Intervjuerija: Et põhimõtteliselt mingit praktilist kasu... nendest ei saa?

Ragnar: Mmmm. [vaikus] Minu arust küll mitte. [vaikus] Välja arvatud see, et jälgida, kuidas inimesed...[vaikus]

Intervjuerija: Võtta nagu.. näha mingit võimalikku käitumisvarianti

Ragnar: [sekkub] Ja-jah.

Intervjuerija: Et kuidas see töötab. [vaikus] Aga nüüd kui rääkida neis osalejatest, siis kas sa ise oleksid nõus mingis *reality shows* osalema?

Ragnar: Ma arvan, et oleks küll. Miks mitte.

Intervjuerija: Millises näiteks?

Ragnar: Nooh kutsuti sinna... üks.. õe sõbranna... kutsus sinna *Õigesse valikusse*. Jah.

Intervjuerija: Aga?

Ragnar: Et ta.. ta ise pidi alguses minema. Mina olin nõus, aga... siis ta ise hüppas alt ära ja siis ma ka ei läinud. Avaldust või midagi.

Intervjuerija: Aga miks sa oleksid nõus osalema?

Ragnar: Aga miks mitte? Kõik tuleb järgi proovida. Huvitav ju.

Intervjuerija: Nojah. Mis sa arvad neist inimestest, kes seal osalevad?

Ragnar: [vaikus]

Intervjuerija: Milline inimene osaleb?

Ragnar: Selline inimene, kes julgeb vähemalt karaoket lava peal laulda.

Intervjuerija: Ja seda ma tean, et sina julged.

Ragnar: Jah. Et... see inimene peab olema selline, kes... natukenegi tahab ennast natuke rohkem näidata, et seltskonnas ei ole selline vaikne ja hall hiireke.

Intervjuerija: Mhmh. [noogutab]

Ragnar: Kes istub ja kuulab ja noogutab.

Intervjuerija: [noogutab, mõlemad hakkavad suure häälega naerma selle peale] Aitäh! [mõlemad naeravad]

Ragnar: Ei midagi. [naerab] Ma tahan seda koopiat saada.

Intervjuerija: Kas *reality show* tegelased on sinu jaoks staarid?

Ragnar: Ma arvan, et ei ole.

Intervjuerija: Tõsielusari Eestis ei tee inimest staariks?

Ragnar: Staariks ei tee, aga võib-olla tuntuks teeb küll. No *Naistevahetuse* ja *Baari* vahe... et *Naistevahetuses* seal inimesed mängivad üle. Kindla peale. Aga *Baaris*... alguses oli võib-olla kaks nädalat, seal nagu inimesed esinesid.. aga see oli nagu rutiin... nagu inimene ise on.

Intervjuerija: Sa ütlesid, et saates osalemisega kaasneb tunnus. On see hea või halb tunnus?

Ragnar: Pigem hea. Mingi... see kestab võib-olla aasta aega. Siis on inimestel veel meeles... aga siis tulevad uued sarjad peale, inimestel on väga lühike mälu.

Intervjuerija: Aga tuleb see tunnus raskelt või kergelt? On tõsielusarja kaudu lihtne nii-öelda hea tunnus saada, mingi nimi endale teha?

Ragnar: Ei ole, sa pead olema.. olema mingisuguse kiiksuga... või millegagi pead hakkama saama seal või... teismoodi olema...

Intervjuerija: Et teistest erineda.

Ragnar: Jah.

Intervjuerija: Mhmh. Aga mis sa arvad, kuidas üldsus suhtub nendesse osalejatesse? Sina, kes sa oled ise nõus osalema, suhtud hästi, aga kuidas sinu arvates enamik inimesi...?

Ragnar: No hästi suhtutakse. Seda ma pole küll kuulnud, et kedagi on nagu maha tehtud, et ta on sinna showsse läinud. Et... minul on ühe inimesega kokkupuude olnud, kes on *reality shows*... seal *Robinsonides* oli see... see sõjaväelane Siiri.

Intervjuerija: Ja-jaa.

Ragnar: Tema oli minu rühmaülem. Sõjaväes. Et.. et.. täitsa tavaline inimene. Ja väga hästi saime läbi. Noh mingisugune eelaimdus nagu enne on.. ja siis.. ma ei tea.

Intervjuuerija: Põhimõtteliselt positiivne?

Ragnar: Jah.

Intervjuuerija: Nüüd kas sa usud, et kõik, mida sa ekraanil näed... ongi see niimoodi toimunud?

Ragnar: Ma just enne mõtlesin enne, kui ma siia tulin, et kui sa küsid midagi sellist...

Intervjuuerija: [naer]

Ragnar: Et mõne asja kohta ma arvan küll, et on mingisugune stsenaarium ees.

Intervjuuerija: Nagu näiteks?

Ragnar: Midagi on sisse kirjutatud.

Intervjuuerija: Mis sarjas näiteks?

Ragnar: Sellised, mida ei ole kakskümmend neli tundi. Seal on kindlasti niimoodi, et .. mõni asi, mis juhtub... siis tahetakse midagi paremini teha, siis lõigatakse välja ja tehakse uuesti. Tõsielusarjas, seal niimoodi ei ole. See, mis kakskümmend neli tundi on. Sealts Saksaa pealt tuleb siiani see *Big Brother*, see on vist juba viiendat aastat.

Intervjuuerija: Mhmh.

Ragnar: Iga aasta võetakse erinevad inimesed. Esimene aasta, kes oli, siis ma SATi pealt vaatasin... no nende inimeste elu muutus küll täielikult. Seda polnud varem tehtud ja Saksamaa on juba päris suur riik. Kes seal läksid nagu muusikasse ja...

Intervjuuerija: Mhmh. Aga kuidas sa suhtud sellesse arvamusse, et kõik on ette kirjutatud. Et näiteks võtame selle *Baari*... et seal ongi tegijad valinud kindlad tüübid ja annavad neile kindlad rollid mängida... ja neil on erinevad stsenaariumid kasutada, sest nende eesmärk on võita vaatajaid.

Ragnar: [pikk vaikus] Ma ei tea.

Intervjuuerija: Või kas või ütleme need hääletustulemused. Kui on peavõit, kas sa usud, et selle nimel käib aus võitlus?

Ragnar: Ma arvan küll, et ... [vaikus] et kõik asjad saab järgi kontrollida, et ajakirjandus nüüd... uurivad kõik asjad välja, kui midagi on seal kihva keeratud. Kas või Eesti Telefonist saab helistajate arvu ja need asjad.

Intervjuuerija: Põhimõtteliselt sina usud, et see, mida näidatakse, et see on nii olnudki?

Ragnar: Jah.

Intervjuuerija: Selge. Nüüd konkreetsemalt *Baarist* ja *Naistevahetusest* veidi veel.

Ragnar: *Baari* vaatasin, *Naistevahetust* mitte.

Intervjuuerija: Aga kursis sellega oled?

Ragnar: Jah.

Intervjuuerija: Mida sa nendest saadetes arvad?

Ragnar: *Baar* oli päris normaalne. Kui võtame nüüd selle järgi, et seda stsenaariumit ei ole neile ette kirjutatud...

Intervjuuerija: Jah, teeme nii praegu.

Ragnar: Et nii palju erinevaid inimesi.. see nende mõte need inimesed kokku panna. Ja kuida nad näiteks siis... sealt *Baarist* läks ära see Tarmo, kes seal kogu aeg oli see kivikõva näoga ja...

Intervjuuerija: Mhmh.

Ragnar: Tegij üritusi ja asju, et kuida teised pidid edasi tegema. Vaatad, kuida teine inimene hakkama saab. Selle pärast vaatadki, et noh... keerab mingi käki kokku või midagi tuleb välja. *Naistevahetus*. See naistevahetus oli minu arust nii *crazy* värk, et... see ei mõju üldse kellelegi hästi.

Intervjuuerija: Aga mis sa arvad, miks *Naistevahetus* oli populaarsemgi kui *Baar*?

Ragnar: No seal oli seda draamat oli rohkem. Ja sellepärast vaadatigi.

Intervjuuerija: Aga nüüd osalejatest. Ütled, et *Naistevahetus* on *crazy* [hullumeelne], ent miks sa arvad, miks inimesed lähevad sinna?

Ragnar: Ma ei tea, kas selle eest midagi sai ka?

Intervjuuerija: Minu teada mitte, aga see on põhiküsimus paljudel.

Ragnar: Edevuse pärast. Muud põhjust küll ei oska öelda. No kui mul oleks mingi kaks last mingi 7- ja 5-aastane, siis ma küll ei läheks mingi võõra naise hoolde mingi kuskile... ja terve Eesti ja. No muidugi siis, kui sul on juba normaalne kodu... ma ei tea...

Intervjuuerija: Miks mitte, jah?

Ragnar: Jah. Kui sul on, mida juba näidata, siis sa lähed juba väga hea meelega sinna.

Intervjuuerija: Ja-jaa. Aga samas osalesid ka need, kes olid allapoole nii-öelda keskmist arvestust.

Ragnar: Noh, need osalesid võib-olla selle pärast, et... et noh ennast näidata.

Intervjuuerija: Aaa. Või teistpidi, et...

Ragnar: [sekkub] Jah.

Intervjuuerija: Et näidatagi seda olukorda, kuidas nemad elavad.

Ragnar: Jah.

Intervjuerija: Aitäh sulle, ongi kõik.

Ragnar: [peale mõningast vestlust muul teemal pöördub ta tagasi intervjuu teema juurde] Noh on ühte tüüpi *reality showsid* veel. Discoveryst. See on selline show... mis on iga reede õhtu kell kaksteist. See on ... mis ta nüüd on...*Orange County Choppers*... see on sellest, kuda väike selline ettevõte... Californias või kuskil... nad ehitavad... mootorrattaid... teevad kõik asjad teevad ise. Et absoluutselt kõik...ise disainivad... ükski asi ei tule tehastest, kõik tehakse käsitsi.

Intervjuerija: Mhmh.

Ragnar: Ja seal näitab selle mootorratta nagu...

Intervjuerija: Kokkupanekut?

Ragnar: Kogu protsessi. On see raam ja lõpuks on lihtsalt on kogu see komplekt. See on... no ma ei vaataks mingit tavalist... aga see ei ole ka lihtsalt, et remondivad ja teevad... lihtsalt see perekond on nii äge. Isa ja kaks poega ja siis on ülejäänud töölisel... need tegelased annavadki sellele showle selle vürtsi sisse.

Intervjuerija: Kas põhimõtteliselt võibki siis öelda, et sa vaatad *reality showsid*, ent sa valid vägagi konkreetselt...

Ragnar: [sekkub] Jaaa! Noh neid on nii palju, et ... neid *reality showsid* et ... See on et kunagi ma ühekorra nägin seda ... jaaa... siis ma hakkasin vaatama seda ja siis tekkis asja vastu juba huvi ja siis vaatasid internetist järgi. Neil on oma kodulehekülj ja asjad ja siis nagu... On selline põhimõte, et sa saaksid nende osalistega samastuda ja siis tekkib selline suurem huvi. Jaa see ongi konkreetselt niimoodi, et võimalus oleks, ma läheks kohe lennukiga sinna. Oleks nädal aega, ükskõik kui palju seal...

Intervjuerija: [naer]

Ragnar: Vot seal on väga normaalne. Et see töö, mis nad teevad... üks mootorratas pannakse kokku kahe osa [saateosa] peale. Näiteks nad tegid... kui oli see 911... see katastroof ... selle jaoks nad tegid tuletõrjujatele.. nende jaoks tegid spetsiaalse ratta... No sa võid sealt netist pärast järgi vaadata. Sealt saad natukenegi aimu.

Intervjuerija: [naer]

Ragnar: [naer] Ei no tegelt ka.

Intervjuerija: Jah, sul on õigus, ma ei ole sellest saatest kuulnudki. Aga sinu jaoks on siis põhiline selle põhimõte...

Ragnar: [katkestab] Jah, et mitte ei ole lihtsalt et bla-bla-blaaa...

Intervjuerija: Jah. Et ta peab sulle huvi pakkuma?

Ragnar: Jah! Ikka jah, peab huvi pakkuma, et järjepidevalt vaataksin.

4.11. Intervjuu Taistoga

Vanus: 23

Intervjuerija: Tere Taisto. Nagu ma sulle juba enne veidi rääkisin, palun ma sinult intervjuud oma lõputöö jaoks. Intervjuu on *reality showde* ehk tõsielusarjade teemal. Kõigepealt, kas sa vaatad tõsielusarju?

Taisto: Vaatan küll.

Intervjuerija: Milliseid sa oled vaadanud või vaatad praegu?

Taisto: Heeh... *Baari* vaatasin ja siis ma olen Lääne omasid ka vaadanud igasuguseid... Mis seal see *Hirmu faktor* ja...

Intervjuerija: Jajaa.

Taisto: Mingeid ma olen veel vaadanud, aga mulle nimi nagu konkreetselt ei tule ette. Mmm...

Intervjuerija: *Totaalne muutumine?*

Taisto: Jah, vot, vot, vot... Neid ma olen vaadanud.

Intervjuerija: *Korter?*

Taisto: Jah, *Korterit* ma olen ka vaadanud.

Intervjuerija: *Stiilne viisik?*

Taisto: See jookseb praegu, seda ma olen ka vaadanud, jah.

Intervjuerija: *Naistevahetus?*

Taisto: No *Naistevahetust* ma nii nagu väga ei süvenenud, et... Aga need eelmised küll. *Naistevahetus* oli siukene...

Intervjuerija: Ei sobinud sulle eriti?

Taisto: Läks jah kuidagi selliseks igavaks ära.

Intervjueriija: [naerab] Aga kursis oled ikka asjaga?

Taisto: Jah. Jah. Jah.

Intervjueriija: No selge. Ütle mulle, kas su pere, sõbrad, tuttavad ka vaatavad tõsielusarju?

Taisto: Pere ikka vaatab jah. Meil on üks telekas... Ei, vaatavad küll, muidugi. Ja noh sõprade kohta ma ei oska nagu väga palju öelda, aga... aga siin mõned on kommenteerinud midagi, ju nad siis ka vaatavad.

Intervjueriija: Mhmh. Sa ütlesid, et peres on üks telekas, kas te vaatate siis koos?

Taisto: Jah, jah, jah.

Intervjueriija: Kas te vaatamise ajal ka kommenteerite, arutate ekraanil nähtut?

Taisto: No eks ikka, oma arvamus tuleb välja ikka. Jaa, ikka, ikka. See ongi ägedam.

Intervjueriija: Seltskonnas või niimoodi mitmekesi on mõnusam vaadata?

Taisto: Ja ikka.

Intervjueriija: Selge. Ütle mulle, kui suur telekavaataja sa üldse oled?

Taisto: No ma arvan, et ma vaatan iga õhtu telekat kuskil... no seebid lõppevad ära, siis kuskil... [vaatab oma käekella]

Intervjueriija: [naerab]

Taisto: Poole seitsmest kuni mingi üheteistkümmeni kindlasti. No üks, kaks, kolm, neli [loeb oma käekellalt] tundi õhtul kindlasti. Kolm-neli tundi õhtul.

Intervjueriija: Aaa. Ja umbes kui suure osa võivad tõsielusarjad sealt moodustada? Sellest kolmest-neljast tunnist?

Taisto: No nad saavadki nii suure osa moodustada, kui palju nad jooksevad. Vaata nad iga päev vist ei jookse.

Intervjueriija: Ja-jaa.

Taisto: Et ütleme, kui me arvestame päeva peale mingi pool tundi, siis seda ma arvan, et see on reaalne.

Intervjueriija: Ahah. Aga kui mingil päeval on mingi tõsielusari, siis sa vaatad seda?

Taisto: Jaa, ikka. Asendusvariandid, mida vaadata, ei ole teab mis head asjad.

Intervjueriija: Eelistad tõsielusarju muudele saadetele?

Taisto: Üldiselt jah.

Intervjueriija: Mhmh. Nüüd sa nimetasid siin *Baari, Totaalset muutumist* ja neid, mis sa vaatad. Miks sa just neid vaatad? Miks oled need vaatamiseks välja valinud?

Taisto: Noh seal käib ikka mingi tegevus... see on ikka reaalne asi, see ei ole mingi lavastus või... või mingi film, kus on nagu... no film on nagu näideldud...

Intervjueriija: Mhmh.

Taisto: Seal on nagu reaalsed emotsioonid ja siukene... Teravust on ka mõnikord ja. Selle pärast ongi väga hea.

Intervjueriija: Nii et emotsioonid, teravus, reaalsus – need pakuvad sulle huvi?

Taisto: [sekkub] Jajah, no tegevus ikka... ei ole siuke ühe koha peal tammumine nagu mingites seriaalides või asjades on et... Et ei pruugi alati olla ka siuke hea lõpp ja... Noh niukeses *Stiilsetes viisikutes* ja nendes muidugi on, aga ütleme *Naistevahetusel* küll nagu iga kord hea lõpp ei olnud.

Intervjueriija: [naerab] Ja-jah. Aga ütle, kui sa nüüd vaatad kodus tõsielusarju, siis kas sa vaatad pingsalt telekat või mängib see taustaks muule tegevusele?

Taisto: Ei-ei, ma vaatan ikka telekat, ma söön ka teleka ees ja kõik.

Intervjueriija: Kõik lähtub telekast?

Taisto: [naeravad mõlemad] Ja-jaa, ikka.

Intervjueriija: Ahah, selge. [naerab] Aga neid, mis sa nüüd nimetasid, kas sa vaatad neid järjepidevalt iga osa, iga saadet või ei ole sa nii järjepidev vaataja ja vaatad siis, kui nägema juhtud?

Taisto: Nii ja naa. Osasid asju... ma nüüd nii ei ole, et ma nüüd kindlalt pean teadma, et ohh... Mul nüüd kava ei ole telekal... et ma vaatan seda, mis sealt tuleb, et...

Intervjueriija: Ahah-ahah.

Taisto: No ja siis, kui ma sattun nagu siukese saate peale, mida ma enne näinud ei ole, siis alateadvus ütleb, et kuskilt tuleb midagi muud, mida ma vaatan... seda teist asja. Ja siis ma vahetan kohe kanalit.

Intervjueriija: [naerab] Selge. Aga nii ei ole, et täna on näiteks kolmapäev, kell seitse ja nüüd hakkab see saade ja nüüd lähen...

Taisto: [sekkub] *Hirmu faktorit*, sellega on niimoodi.

Intervjueriija: Ahhaa.

Taisto: Seda ma tahan nagu kindlasti näha, seal saab nagu showd.

Intervjueriija: See kuulub su lemmikute hulka jah?

Taisto: Jaa.

Intervjuerija: Ja mis seal põhiline on, mis huvi pakub?

Taisto: No vat seal ongi see, et pannakse see inimese... inimese taluvus ja julgus ja... viimasele piirile. See on... see pakubki huvi.

Intervjuerija: Nüüd kui sa vaatamise ajal arutad nähtut ütleme pere seltsis, siis kas sa hiljem räägid sõprade, tuttavate, töökaaslastega ka mingist tõsielusarjast?

Taisto: Hästi harva, sest et noh.... Kõik töökaaslased vaata nagu ei vaata ja kes on samale peale nagu juhtunud ja siis mingi teema üles võtab, siis ma nagu räägin kaasa, aga noh...

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Muidu ma nagu tagantjärele nagu ei räägi. Kui just ei ole midagi siukest šokeerivat, mis nagu päris ära üllatas.

Intervjuerija: Kas on selliseid juhte olnud?

Taisto: No *Hirnu faktoris* tuleb ette ikka jah.

Intervjuerija: Et šokeerivaid juhte arutad siiski teistega ka mõnikord?

Taisto: Nojaa... sest seal on ikka esimeses... [naerab] On ikka kuradi... [naeravad mõlemad] Siukseid loomade elundeid, et... See ei ole normaalne.

Intervjuerija: Nojah, raha nimel kõike. Aga kas sa tunned huvi ka muu lisainformatsiooni vastu, näiteks ajaleheartiklid, kui need kirjutavad tõsielusarjadest või nende tegelastest? Kas sa neid loed?

Taisto: Ei loe eriti, ütlen kohe ära, et ei loe.

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Ma olen selline.... No *Baari* tegelaste kohta oli siin DI-s [ajakiri DI], DI-s vist olid mingid asjad ja...

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Kroonikas on mingid asjad olnud, aga... ma nagu neid, ei ole nagu läbi lugenud. Ikka nii palju pinget ei paku, et...

Intervjuerija: Nii et sulle piisab sellest, et ise vaatad ja ehk arutad vaatamise ajal, aga muud informatsiooni enam vaja ei ole?

Taisto: Jah. Jah, täpselt.

Intervjuerija: Nüüd tõsielusarjadest kõige üldisemalt. Sa ütlesid, et reaalsus, ootamatus, emotsioonid... Kas need ongi peamised põhjused, miks sa üldse tunned huvi tõsielusarjade kui selliste vastu? Või on veel midagi?

Taisto: No ma arvan, et ega teleka juures nagu muu väga ei köidagi. Siis järgmine asi, mis peaks köitma, on mingi teadmiste hankimine. Aga siis... neid saateid siukestel kellaajal on nagu väga vähe, et siis... Ja see teadmiste hankimine on tavaliselt siuke kuiv saade, et... No inimene tahab ikka tsirkust ja leiba, et...

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Kui see *reality show* on tsirkus, siis seda ma vaatan.

Intervjuerija: Ahah. Sa nüüd vastandasid tõsielusarja saatele, mis pakub teadmisi, kas sa tõsielusarjast ka mingit kasu saad?

Taisto: Ma arvan, et sealt saab ainult hetkeemotsioone, et sealt teadmist nagu väga ei tule. Et kui, siis midagi väga minimaalset, et ma tean, kus on RIFF klubi Tallinnas ja ma tean, kes seal *baarmanid* on jah... [naeravad mõlemad]

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Ainult seda, et noh...

Intervjuerija: Aga põhimõtteliselt...

Taisto: [sekkub] Reaalselt ma arvan, teadmist ei saa.

Intervjuerija: Suht meelelahutuse alla läheb siiski?

Taisto: [elavalt] Täpselt! Täpselt! Vot meelelahutus jah.

Intervjuerija: Selge. Aga mis sa arvad, miks on tõsielusarjad Eestis eriti sel telehooajal nüüd niivõrd populaarseks osutunud?

Taisto: Ma arvan, et see iga aasta see tasu nagu tõuseb. Täpselt vaata tase nagu tõuseb ja siis kui osatakse inimestele nagu mingite telekanalite... mingite noh teatud kohtadele psühholoogiliselt vajutada või...

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Või teatud asjad nagu huvitama panna inimest, et siis... siis sel asjal on ka populaarsust, et...

Intervjuerija: Et praegusel hetkel Eesti inimene tundis puudust sellisest saatest ja nüüd pakuti neid?

Taisto: Jah.

Intervjuerija: Ja nüüd siis neid vaadatakse.

Taisto: Jah-jah. Eesti oma ja see on ka minu arust suht tase... kaks aastat tagasi polnudki siin ühtegi *reality showd* mingi. Kümme aastat tagasi käis mingid *Salmonid* ja...

Intervjuerija: Ja-jaa. Nüüd ütle mulle palun sellist asja, kas sa ise oleksid nõus mingis tõsielusarjas osalema?

Taisto: No mingis telemängus võib-olla isegi oleks. Et proovida seda, kus väga suuri teadmisi vaja ei lähe... Sorry. [telefon heliseb]

Intervjuerija: Võta vastu, panen pausile. [peale telefonikõnet] Nii, kuhu me siis jääme. Sinu tõsielusarjas osalemise juurde. Ütlesid, et mingis mängus ehk...

Taisto: No mingis sellises võib-olla isegi oleks jah. Mingis *Rooside sõjas* või sellises. Mingi seltskond kokku kutsuda ja siis minna, see mingeid väga olulisi teadmisi vaata ei nõua.

Intervjuerija: Ja-jaa. Aga mingi tõsielusari nüüd, mis jookseb näiteks kusagil telekanalil? Kas nendest oleksid mingisuguses nõus osalema?

Taisto: Ma mõtlen nüüd kohe.... Kurat, naist ma eriti ära ei taha vahetada.

Intervjuerija: [naerab]

Taisto: Siis... mis seal veel on.... Kurat mingisse korterisse ka ei taha elama minna, et mingis *Baaris* olla. [naerab] Ei, vaevalt.

Intervjuerija: Üldiselt mitte, jah?

Taisto: Ei jah.

Intervjuerija: Aga mis sa arvad inimestest, kes osalevad?

Taisto: Ei, miks mitte, kurat. Loomulikult peab osalema. Kui ikka siukeseid kaheksast viieni tööd ei ole ja raha on ka nats vaja ja soovi on ka veel, seiklustele vastuvõtlik inimene, siis andku minna, jumala eest.

Intervjuerija: Mhmh. Sina suhtud nendesse täiesti positiivselt?

Taisto: Jaa, loomulikult.

Intervjuerija: Mis sa arvad, miks üks Eesti inimene osaleb ütleme tõsielusarjas?

Taisto: Noh, see on... Aga miks ta ei peaks osalema?

Intervjuerija: [naerab]

Taisto: Et... siin on nagu küsimuses ma saan aru on siukene... siuke alatoon nagu mulle tundub, et... see on nagu ebanormaalne või midagi et... Mujal maailmas, liberaalsemates ühiskondades on see täitsa... Ma arvan, et see on täitsa reaalne, et... ma arvan, et sinna jookseb tungi eks... et kus saaks osaleda või midagi.

Intervjuerija: Ja-jaa. Absoluutselt, ma ei...

Taisto: [sekkub] Selle pärast, et see on täiesti normaalne, et inimesed osalevad ja... ja eks igapähe on oma motiivid. Mõni osaleb raha pärast...

Intervjuerija: Vot selles mõttes põhjuste juurde tahtsingi ma jõuda.

Taisto: Mõni osaleb selle pärast, et tahab seal ennast näidata teleekraanil eks ju. Mõni ja noh mingi kolmanda asja pärast. Mis kedagi motiveerib, selle pärast nad osalevad, aga... A noh kui seal, ma olen sada protsenti muidugi kindel, et kui see RIFF-is see, kui see *Baari* võtted toimusid... siis kui seal näidati, kui see Saaremäe oli seal ja kui seal tehti neid kokkuvõtteid, siis...

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: Siis ma olen sada protsenti kindel, et seal neid, kes end näitama läksid ennast, et kaamerapilti jääda, neid tšikke või kutte on seal... muidu tavalisel ajal nagu ei ole, aga ma just arvan, et nad just siis tekkisid sinna. Aga ma ei ole ka kindel, ma nagu ei... ei käi nii väga tihti.

Intervjuerija: Mhmh.

Taisto: [sekkub] Siukeses kohas et...

Intervjuerija: Aga et see enesenäitamise moment on üks...

Taisto: [sekkub] Ma arvan, et osadel eestlastel see on päris tähtis.

Intervjuerija: Mhmh. Kas Eestis saab tõsielusarjas osalemisega staariks?

Taisto: No muidugi! [elavalt]

Intervjuerija: [naerab]

Taisto: Kui sa niisama siin promotakse nii üles, loomulikult.

Intervjuerija: Ikka staar täiega?

Taisto: Ei loomulikult. Kõik mis need, need... mis need olid need. Isegi *Naistevahetuses* see mingi tšikk oli seal DI-s poseeris ja... rääkimata siis nendest, kes on Kroonikates olnud ja igal pool ka. Ega siin on neid staarikesi tundub, et on nii vähe ja... ja nendest ei ole midagi kirjutata ja nii kui kuskil kedagi uut näeb, nii kohe tal võetakse sabast kinni ja tehakse veel mingit sada pilti ja... ja mingid intervjuud kuskile. Ja samas Kroonikatel ja siukestel ajakirjadel, neil on ka vaja millestki elada. Ja mis on veel parem, kui sulle tehakse telekas promo ja siis sa veel kirjutad ka sellest. Eks ikka inimest huvitab, ohh ma nägin telekast ja nüüd loen siin...

Intervjuerija: [naerab] Aga sina ei loe!

Taisto: [naerab] Ei, mina konkreetselt ei loe jah. Mul ei käi Kroonikat ja ma sirvin Kroonikat just nii palju, kui ma söögikohas... söögikohas on need... noh seal, kus ma söömas käin... on need lehed ja need tellitud. Et ma nii palju loen Kroonikat, kui ma seal on.

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Et kui see kätte juhtub ja see hetkel hõivatud ei ole, siis ma loen.

Intervjuuerija: Aga kas kuulsus tösielusarja kaudu tuleb lihtsalt või raskelt?

Taisto: Ei oska öelda, sõltub sarjast. Vaata mis sa tegema pead seal. [naerab] No selles *Naistevahetuses*... üks pidi seal vist sigu toitma ja teine ei pidanud seal vist midagi tegema.

Intervjuuerija: No ja-jah.

Taisto: Et samas ma ei ütle, et seal *Baaris* nagu lihtsalt tuleb, kui sa pead klienditeenindaja... Klienditeenindaja ei ole kunagi lihtne olla. Kogu aeg peab nägu naeratama... ja, ja...

Intervjuuerija: Kõikidele meeldima?

Taisto: Jah, ja seal baaris noh, ega seda vist kell üksteist päris kinni ei pandud noh ja käid seal kella kahe-kolmeni välja ja järgmine päev uuesti tööle, nii et ega see raha eriti...

Intervjuuerija: Ja-jah.

Taisto: Väga lihtsalt ei tulnud, ma arvan.

Intervjuuerija: Mhmh. See oli sinu arvamuse, sina suhtud osalejatesse positiivselt. Aga mis sa arvad, kuidas Eesti üldsus suhtub inimestesse, kes tormavad tösielusarjas osalema?

Taisto: Ma arvan, et nad peavad suhtuma positiivselt selle pärast, et nad... Sealt tulebki see vaatajaskond.

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Seda saadet tehakse ju ainult... ainult sellele, kes on see vaatajaskond ja... Saadet tehakse selliselt, et mis reklaamid sinna vahele peavad nagu müüma, et...

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Näiteks... Ma olen nagu kindel, et see on niimoodi, et teatud aegadel on erinevad reklaamid, kui on erinevad saated.

Intervjuuerija: Ja-ja-jaa.

Taisto: Nagu vaatab seda saadet ja sellele vaatajagrupile on spetsiaalselt reklaamid.

Intervjuuerija: See on nagu seal *Totaalses muutumises* on enne ja pärast mingi ilukururgi...

Taisto: [sekkub] Jaa, vot-vot-vot! Täpselt, täpselt. Näiteks tuleb mingid seebid, seal vahel on ka pesupulbri reklaamid eks ju.

Intervjuuerija: Ja-jaa. [naerab]

Taisto: See on täpselt seotud, et... et need... Needsamad *reality showd* ei ole ju suva aegadel. Nad on täpselt siukestel aegadel, kui on vaatajaskond kõige suurem telekas.

Intervjuuerija: Nii-öelda tippajal.

Taisto: Jah, jah, jah. Et noh, selles mõttes ma usun, et... Aga samas ei saagi ta nagu läbi ja lõhki meeldida, keegi peab nagu paha poiss ka olema, et siukene, et asi oleks ikka tasakaalus.

Intervjuuerija: Ja-jaa.

Taisto: Ma arvan vähemalt, et noh... Ma arvan, et üldsusele need saated kui sellised ikka meeldivad, sest neil on ikka päris kõrged reitingud ja päris palju vaadatakse.

Intervjuuerija: Oojaa, näiteks *Naistevahetuse* iga saade oli top kümnes põhimõtteliselt. Aga näed sa vajadust tösielusarjade järele Eestis?

Taisto: Loomulikult!

Intervjuuerija: Miks neid vaja on?

Taisto: [mõtleb pikemalt] Ei tegelikult ei olegi ise vahet, kas ta on tösielusari, aga siis peaks mõni teine saade olema niuke hästi hea ja kõitev.

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Ja mis nagu ka nii hästi meeldiks. Aga mul ei tule praegu ühtegi nii-öelda aseainet meelde, mis nagu... Sest tösielusari, mulle tundub, see meeldib päris paljudele, päris suurele sellele... päris laiale rahvamassile. Alates viiekümnest ja viieteistkümmeni [mõtleb vanust].

Intervjuuerija: Ja-ja-jaa.

Taisto: Samas mingi *action* [põnevus] meeldib ainult teatud asjadele ja...

Intervjuuerija: Et tösielusari on väga laiale sihtrühmale selles suhtes mõeldud, et ...

Taisto: [sekkub] Jah, just nimelt.

Intervjuuerija: Et ta müüb paljudele.

Taisto: Jah, ma arvan, et see on nagu selle vitamiin... selle tõi... tõi... *reality show* vitamiin, mis teda nagu nii populaarseks teeb, et...

Intervjuuerija: Ahhaa.

Taisto: Et samas ma kardan, et siukest ase... Ma ei kujuta ette, mis võikski olla siuke asendus sellisele saatele. [mõtleb demonstratiivselt] Ma ei teagi, see ongi väga hea saade selle pärast.

Intervjuuerija: [naerab] Et asendusainet ei ole. Nüüd *reality show* või eesti keeles tõsielusari viitab sellele, et kõik, mis näidatakse, on tõsi. Usud sa seda, et see, mida ekraanil näidatakse...

Taisto: [sekkub] Ei ole! Ei-ei, kus kurat.

Intervjuuerija: [naerab]

Taisto: Ei usu muidugi. See on... see, mis ekraanil näidatakse, see võib tõsi olla, aga... Ütleme nii, et palju asju jääb filmimata ja kaadrist välja, et neid ei kannata filmida noh. Seal on ikka inimesi, kes sellised räigemad kohad välja löikavad, ma arvan. Et ma arvan, et sealt keegi nagu väga siukest ropendamist ega... sealt ei tule. Või noh, telega on ju omad piirangud seal... On küll 24 tundi kaamerad, eks ju aga... aga öist seal tegevust ma ei usu, et seal kuskil näidati.

Intervjuuerija: [naeravad mõlemad] Aga kas sa põhimõtteliselt usud, et need asjad, mis ekraanile jõudsid, juhtusid loomulikult? Et tegelased ongi päriselt sellised nagu nad on?

Taisto: [mõtleb] Jah usun, sest ma ei usu, et kellelegi nüüd eraldi hakati maksma, et ohh mine mätsi või midagi.

Intervjuuerija: Mhmh. Tegelikult ma küsin seda selle pärast, et uurida sinu arvamust võimalikust väitest, et saate tegijad on nii-öelda stsenaariumi ette kirjutanud ja valinud osatäitjad mingite rollide täitmiseks. Mis sa sellisest arvamusest arvad?

Taisto: Ma usun, et kui *Baari* puhul nüüd näideldud oleks, siis nad peaksid küll üliinimesed olema, et teenindada kliente, olla seal tööl kella... ma ei tea, mis kellani. Elada siis mingis kuradi ühiskorteris...

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Täiesti olematute olmetingimustega, praktiliselt maas, eks ju... ja siis veel näidelda ja siis veel noh. Ma ei tea, eks nad said vist mingit kuupalka ka seal baaris käimise eest või mis...

Intervjuuerija: Nad vist said ikka jah baari läbimüügi pealt.

Taisto: Aga noh, ma usun, et see läheks liiga raskeks ikka. See võiks olla mingi rahulikum seriaal, kus nagu... nagu. Ütleme näiteks seegi, et see tööpäev peaks jääma nagu normaalsetesse piiridesse, mitte öösel olema, eks ju. Sest see, ma arvan, läheks raskeks ära. Võib-olla seal midagi juhendati, et ohh, sa võiksid nüüd nii olla või ohh, sa võiksid nüüd naa olla, a ma ei usu, et seal midagi rangelt ette kirjutati. Siis noh, üliinimesed, annaks medali neile.

Intervjuuerija: [naerab] Nii et sinu arvates on nähtu juhtunud loomulikult?

Taisto: No ma arvan küll.

Intervjuuerija: Nii, nüüd viimane küsimusteplokk veel konkreetselt *Baari* ja *Naistevahetuse* kohta. Mõlemaga oled sa kursis?

Taisto: No jah. Olen näinud tõesti.

Intervjuuerija: Aga järjepidev vaataja ei olnud kummalgi?

Taisto: *Baari* ma algus... ma ei saanud nagu aru algul, see asi ei läinud kuidagi käima, see asi seal oli nagu jama. Ma nagu mõtlesin, et seal saab nagu mingit baari-*showd* või asja, aga siis nagu...kui see pihta hakkas, siis oli seal nagu, siis...siis nad rääkisid üksteisest, rääkisid ühte, rääkisid teist ja siis ma ei saanudki nagu aru, mis värk seal on, eks ju.

Intervjuuerija: Mhmh.

Taisto: Ei no lõpuks, lõpuks ta läks nagu, sai nagu asja käima. See *Baar* nagu jäigi selline... No naine oli mul nagu väga hoolas jälgija, nii et siis ma olin sunnitud nagu ka hoolas jälgija olema.

Intervjuuerija: Ahhaa! [naeravad mõlemad] Et siis üks telekas, jah?

Taisto: Jah. [naerab]

Intervjuuerija: Aga *Naistevahetus*? Mis sa sellest kui saatest sellisest arvad?

Taisto: No see oli nagu siuke saade, ma arvan, kus nendel osalejatel nagu oli vaja olla siukeses saates võib-olla. See on nagu siukene, siukene, loomulik vajadus neil. Minna siuksesse saatesse. Neil nagu oli see säde ära kadunud, osadel paaridel vähemalt.

Intervjuuerija: Jajah, nii seda räägiti paljude puhul.

Taisto: Neil nagunii hakkas nagu õhtale minema, et siis oligi siukene tohutu masendus noh.

Intervjuuerija: Mhmh. Võimalik.

Taisto: Mitte masendus alati, aga siis... läksid jälle mõtted paika nagu.

Intervjuuerija: Kas sa pead seda peamiseks põhjuseks, miks üks Eesti perekond osales *Naistevahetuse* saates?

Taisto: A mis muud? Ma arvan küll, et see on nagu põhiline põhjus.

Intervjuuerija: Võimalik. Aga...

Taisto: [sekkub] No see on ju loterii-allegrii, lihtsam on sel mehel... naisel otsida tänava pealt keegi omale. [naeravad mõlemad] Ma ei kujuta ette. No sa ei tea ju, kes, kuhu peresse sa lähed.

Intervjuuerija: Ja-jaa.

Taisto: Täielik üllatus ju. Ja et sealt midagi leida või midagi. Ma ei usu, et neil see idee oli. Seal oligi idee, et kas saada vaheldust või siis, või mingit. Ma arvan, et see võis olla, ma.... No seal üks meeski

ütles, et... see oligi see kõige kontrastsem näide... et läks kuskile maa kuradi kohta ja teine tuli kuskile rikkurite perre. Siis need konfliktid ikka olid. Ma ei tea, mingi prillidega paar oli...

Intervjuuerija: Ja-jaa! Mees oli meelelahutusega tegelev, Tartu lähedal elasid oma majas, seda mõtled?

Taisto: Mingi uus maja oli jah.

Intervjuuerija: Ja teine oli see nahk...

Taisto: [sekkub] Ja-jaa!

Intervjuuerija: See oli jah kõige...

Taisto: [sekkub] Siis see kutt, see mees nagu ütles ise kohe lõpus välja, et nüüd on kohe kolm aastat hooleta. Et noh või neli või ma ei tea, mis ta ütles.

Intervjuuerija: Ja-jaa.

Taisto: Et noh, see on kohe selge näide sellest. Siin ei annagi, muu pärast ma ei usugi, et nad üldse läksid sinna.

Intervjuuerija: Aga kui tõsielusarjas on mingi peavõit, siis kas sinu arvates käib selle nimel aus võitlus? Kas kõigil on võrdne võimalus seda võita?

Taisto: See... ma arvan, et need alglähted on nagu kõigil võrdsed, aga siis nagu, siis nagu hakkabki see asi lugema, et kes, kelle isiksuse omadused on, kes on parem poliitik, kes on parem strateeg ja...

Intervjuuerija: Mhmm.

Taisto: Ja siis hakkavad nagu need lugema. Ma ei usu, et kellelegi kätte midagi mängitakse, seda ma ei usu. See ei ole nagu siuke loterii, nagu siin Coca-Cola korraldab, et enamus auhinnad antakse kuradi oma töötajatele.

Intervjuuerija: Ahhaa! Ongi nii või?

Taisto: Kunagi anti küll, kolm aastat tagasi. Keegi suguvõsast oli tööl seal, siis see on küll ohtralt auhindu võitnud.

Intervjuuerija: No selge, nüüd ma siis tean, kuhu tööle tasub minna. [naeravad mõlemad] Kas *Baar* ja *Naistevahetus* olid sinu arvates väärt saatetegemist?

Taisto: Ei, olid küll, kindlasti olid.

Intervjuuerija: Mõlemad?

Taisto: Jah. Emotsioon oli mõlemas sees.

Intervjuuerija: Kas ainult osalejate või ka sinu emotsioonid?

Taisto: Ei, just vaataja emotsioonid, minu emotsioonid.

Intervjuuerija: Asoo. Nii et elasid kaasa?

Taisto: Loomulikult, ega muidu ei vaataks ju.

Intervjuuerija: Selge, aitäh sulle, ongi kõik.

Taisto: Hehee, palun-palun.